

Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu

Paweł Kończyk

Anna Biesiadecka

Raport końcowy

„Badanie ankietowe osób bezrobotnych
zarejestrowanych w PUP Radom i jego filiach”

POD KIERUNKIEM:

Sebastiana Murawskiego

Radom 2007

SPIS TREŚCI:

1. INFORMACJA O BADANIU	4
1.1. Cel główny badania	4
1.2. Cele szczegółowe badania	5
1.3. Realizacja badania – założenia i wykonanie	6
2. NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI	9
3. CHARAKTERYSTYKA OSÓB BADANYCH	13
3.1. Płeć	13
3.2. Wiek	13
3.3. Wykształcenie	15
3.4. Posiadanie dzieci	16
3.5. Miejsce zamieszkania	18
3.6. Bezrobotni i ich rodziny a ośrodki pomocy społecznej	19
3.7. Osoby niepełnosprawne w badaniu	21
3.8. Status zawodowy (zawód wyuczony)	22
3.9. Doświadczenie zawodowe	26
3.10. Czas pozostawania bez pracy	29
3.11. Praca „na czarno” – skala zjawiska na podstawie odpowiedzi bezrobotnych	31
4. OCENA RYNKU PRACY I WŁASNYCH UMIEJĘTNOŚCI	35
4.1. Umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy	35
4.2. Bariery związane z ofertą i oczekiwaniami ze strony pracodawców	39
4.3. Bariery osobiste utrudniające poszukiwanie pracy	48
4.4. Dodatkowe kwalifikacje posiadane przez osoby bezrobotne	58
4.5. Znajomość języków obcych	67
4.6. Obsługa komputera	72
4.7. Ocena własnych kwalifikacji i umiejętności na tle rynku pracy	77

5. AKTYWNOŚĆ I OCZEKIWANIA	83
5.1. Aktywność w kierunku podnoszenia własnych kwalifikacji Zawodowych	83
5.2. Gotowość do podjęcia pracy	93
5.3. Sposoby poszukiwania pracy	96
5.4. Aktywność w poszukiwaniu pracy	100
5.5. Oczekiwania a forma zatrudnienia	107
5.6. Oczekiwania a długość dojazdu do pracy	111
5.7. Gotowość do zmian w celu podjęcia pracy	117
5.8. Gotowość do wyboru zawodu alternatywnego	125
5.9. Oczekiwania finansowe osób bezrobotnych	128
5.10. Gotowość do podjęcia oferty pracy z PUP	133
5.11. Gotowość do podjęcia działalności gospodarczej	138
5.12. Emigracja zarobkowa – plany osób badanych	142
6. PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU	147
6.1. Znajomość programów przeciwdziałania bezrobociu	147
6.2. Udział bezrobotnych w programach przeciwdziałania bezrobociu	150
6.3. Ocena przydatności programów w poszukiwaniu pracy	152
7. OCENA PRACY URZĘDU	156
7.1. Ocena pracowników PUP pod kątem pomocy osobom bezrobotnym	156
7.2. Ocena kompetencji pracowników PUP	161
7.3. Ocena życzliwości pracowników PUP	163
8. WNIOSKI KOŃCOWE	166
Załącznik (<i>ankieta dla osób bezrobotnych</i>)	167

1. INFORMACJA O BADANIU

Badanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu ankietowego z osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu oraz jego filiach w Pionkach, Iłży, Skaryszewie, Wierzbicy, Przytyku i Goździe, obejmującym zasięgiem swojego działania miasto Radom i powiat ziemski radomski.

Niniejszy raport zostanie wykorzystany przy opracowywaniu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-13, zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. Będzie on również stanowić punkt odniesienia dla projektów realizowanych przez PUP Radom współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

1.1. Cel główny badania

Celem głównym badania była analiza poziomu samooceny własnych umiejętności i kwalifikacji, stopnia mobilności bezrobotnych mieszkańców Radomia i powiatu radomskiego oraz trudności i problemów uniemożliwiających im zdobycie pracy, a także dokładniejsze poznanie ich oczekiwań względem Powiatowego Urzędu Pracy.

Ów cel jest wpisany w strategię PUP w Radomiu budowania wizerunku urzędu nie jako instytucji obsługującej osoby bezrobotne, „bidy”, do której trzeba zgłaszać się raz na miesiąc po zasiłek i/lub w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego, ale jako pośrednika w zatrudnianiu, atrakcyjnego dla wszystkich stron stosunku pracy – zarówno pracodawców jak i (potencjalnych) pracowników.

W dobie gospodarki wolnorynkowej nie jest możliwe skuteczne pełnienie roli pośrednika w zatrudnianiu bez posiadania wiedzy na temat zapotrzebowania lokalnego rynku pracy, mierzonego znajomością opinii i oczekiwań jego dwóch głównych podmiotów – pracodawców oraz potencjalnych pracowników. Jesteśmy przekonani, że niniejszy raport, który stanowi podsumowanie badania bezrobotnych mieszkańców

Radomia i powiatu radomskiego, pozwoli lepiej dopasować do ich potrzeb instrumenty pomocy, a tym samym przyczyni się do zwiększenia i uskutecznienia działań w kierunku promocji zatrudnienia oraz aktywizacji i reintegracji zawodowej osób bezrobotnych.

1.2. Cele szczegółowe badania

Cele szczegółowe badania wiążą się ze znalezieniem odpowiedzi na następujące pytania:

- √ Dlaczego niektórzy bezrobotni nie chcą pracować?
- √ Jakie czynniki, wyłączwszy niedobór miejsc pracy i brak odpowiednich kwalifikacji, utrudniają osobom bezrobotnym podjęcie zatrudnienia?
- √ Jaka jest ocena własnych kwalifikacji na rynku pracy osób bezrobotnych?
- √ Jaki jest stopień mobilności (zawodowej, terytorialnej) osób bezrobotnych
- √ Jaki jest odsetek osób bezrobotnych podejmujących „pracę na czarno” wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców Radomia i powiatu radomskiego?
- √ Jaki jest odsetek osób bezrobotnych planujących w ciągu najbliższego roku wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy zarobkowej?
- √ Jaka jest znajomość programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób bezrobotnych?
- √ Jaka jest ich ocena pracy urzędu?

1.3. Realizacja badania – założenia i wykonanie

Badanie przeprowadzono w grudniu 2006 roku oraz w styczniu 2007 roku z osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Powiatowym Urzędzie w Radomiu oraz w jego filiach. Próba liczyła 1010 osób, w tym 757 z Radomia oraz 253 z sześciu filii, proporcjonalnie do całkowitej liczby osób zarejestrowanych.

Próba była dobrana na podstawie danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu za III kwartał 2006 roku.

Oprócz rozróżnienia na PUP i jego filie, w badaniu zastosowano metodę kwotową w celu zachowania zbliżonej do rzeczywistości struktury płci, wieku, wykształcenia oraz proporcję osób niepełnosprawnych w stosunku do osób pełnosprawnych.

Badanie zrealizowano dwuetapowo. W pierwszym etapie, obejmującym około 3/4 badanych, ankieterzy proponowali wypełnienie formularza wszystkim chętnym bezrobotnym. W ten sposób pozyskano opinie od osób raczej aktywnych, chcących coś w swoim życiu zmienić, gotowych do udzielania informacji i dzielenia się swoimi oczekiwaniami związanymi z rynkiem pracy i działalnością PUP. W większości były to osoby młode – od 18 do 35 roku życia, posiadające wykształcenie średnie i wyższe. W drugim etapie, obejmującym około 1/4 osób bezrobotnych, badano wybrane losowo osoby spośród tych, które spełniały określone kryteria kwotowe (wiek i wykształcenie), niedoszacowane w badaniu I etapu. W większości były to osoby po 35 roku życia, posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe.

Jak prezentuje to tabela 1, uzyskane w badaniu proporcje nie zawsze pokrywają się z proporcjami występującymi w statystykach PUP obejmujących wszystkich bezrobotnych. O ile dokładne proporcje zachowano w relacji do płci i zbliżone w relacji do wieku, o tyle w relacji do posiadanego wykształcenia odbiegają one nieraz zdecydowanie od proporcji występujących w oficjalnych danych. Dzieje się tak w przypadku respondentów z wykształceniem wyższym (stanowią oni 262 proc. liczby

założonej) oraz podstawowym i gimnazjalnym (51 proc. liczby założonej). Może to wynikać z różnicy pomiędzy oficjalnymi danymi, a faktyczną strukturą wykształcenia osób bezrobotnych, co stwierdzono podczas II etapu badania, kiedy kierowane wcześniej do badania osoby spełniające określone kryteria kwotowe, w tym wykształcenia, podawały w ankiecie inne wykształcenie niż znajdujące się w statystykach PUP. Ma to zapewne związek z tym, że nie wszyscy bezrobotni przy rejestracji dokumentują swoje wykształcenie, część z nich z różnych względów mogła też je zawyżyć w badaniu.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób niepełnosprawnych, którzy w badaniu stanowią 151 proc. liczby założonej. Należy przy tym pamiętać, że struktura bezrobotnych w badaniu opiera się na informacjach udzielanych przez samych bezrobotnych, którzy w trakcie badania mieli zapewnioną anonimowość. Ankieterzy znajdowali się w pobliżu, nie moderowali natomiast odpowiedzi udzielanych przez bezrobotnych.

Przytoczone powyżej odchylenia nie ograniczają możliwości osiągnięcia celów, jakie sobie założono. Są one bowiem skorelowane z aktywnością samych bezrobotnych, ta zaś jest różna w zależności od wieku i wykształcenia konkretnej osoby. Z kolei udział w badaniu wszystkich wymienionych grup osób bezrobotnych jest wystarczający do tego, by uchwycić występujące różnice między nimi.

TABELA 1

Struktura próby – założenia i realizacja									
Kryteria kwotowe		liczba osób	%	Osoby do badania	WYKONANIE		W tym kobiety	WYKONANIE	
					Osoby badane			Kobiety badane	
					liczba	%		liczba	%
Wiek	18-24	7933	18,95	190	238	125%	101	138	137%
	25-34	11923	28,48	285	316	111%	151	184	122%
	35-44	9224	22,03	220	191	87%	117	104	89%
	45-54	10301	24,61	246	212	86%	130	97	75%
	55-59	2073	4,95	49	44	90%	26	13	50%
	60-64 lat	411	0,98	10	4	40%	5		0,00%
Wykształcenie	wyższe	2843	6,79	68	178	262%	36	121	335%
	w tym.: magisterskie				100			71	
	w tym.: licencjackie				78			50	
	średnie	12212	29,17	291	370	127%	155	234	151%
	zasadnicze zawodowe	13344	31,87	319	297	93%	169	134	79%
	gimnazjalne i poniżej	13466	32,17	322	165	51%	171	58	34%
	w tym: gimnazjalne				15			6	
	w tym: podstawowe				150			52	
niepełnosprawni		1286	3,07	31	47	152%	16	26	158%
kobiety		22232	53,10	531		0,00%	282		0,00%
Ogółem		41865	100,00	1000	1010	101%	531	537	101%

W badaniu wykorzystano ankietę liczącą 43 pytania, z których większość miała charakter zamknięty (bezrobotni wybierali właściwą spośród wielu podanych odpowiedzi). Obok pytań zamkniętych w ankiecie umieszczono kilka pytań otwartych. Bezrobotni mieli też z reguły możliwość udzielania dodatkowych odpowiedzi, nie uwzględnionych w formularzu, co pozwoliło lepiej uchwycić specyfikę ich sytuacji życiowej i oczekiwań.

2. NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI

W trakcie analizy odpowiedzi ankietowych bezrobotnych szczególnie interesujące okazały się następujące wnioski:

→ Praca na czarno:

Blisko 1/3 respondentów przyznała, że doświadczyła pracy „na czarno”. Wśród tych osób 1/3 pracowała bez umowy 1-2 lata lub powyżej 2 lat.

Jeśli założymy, że pracujący „na czarno” dłużej niż 1 rok wykonują stałą pracę, możemy przyjąć, że stałą pracę bez umowy wykonuje 1/10 osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu i jego filiach. Rejestracja w PUP potrzebna jest tym osobom przede wszystkim do uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego, gwarantującego bezpłatną opiekę zdrowotną. Dane te w dodatku mogą być zaniżone, bowiem opierają się tylko na odpowiedziach respondentów, a część osób w momencie badania deklarowała obawy związane z ujawnianiem pracy „na czarno”.

Niezależnie od domniemywań na temat rzeczywistej skali bezrobocia w Radomiu i powiecie radomskim nasze badania udowadniają, że skala faktycznego bezrobocia niewiele ma wspólnego z oficjalnymi danymi. Zatrudnianie „na czarno” ma zapewne związek z wysokimi kosztami pracy, które powodują, iż pracodawcy nader często decydują się na zatrudnianie nieformalne (nielegalne), bez obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracownika. Zatrudnianie „na czarno” mogą też „nakręcać” oczekiwania samych bezrobotnych, którzy wolą wziąć większą kwotę wynagrodzenia „na rękę” niż kwotę pomniejszoną o składki. Wskazywałaby na to postawa wielu osób bezrobotnych, żyjącym „dnem dzisiejszym”, które nie chcą jeszcze planować zabezpieczenia na starość.

Ta sytuacja (fikcyjne bezrobocie u części osób korzystających ze wsparcia PUP) nie sprzyja działaniom służącym profesjonalizacji usług oferowanych przez urząd pracy, służących realizacji zadań państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej jego obywateli.

→ Sytuacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

Kolejnym ważnym problemem zaobserwowanym w badaniu ankietowym jest trudna sytuacja osobista osób pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata. A grupa ta stanowi, według danych statystycznych urzędu, około 40 proc. ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Radom i jego filiach.

Wielu bezrobotnych dłużej niż 2 lata nie ma szans na normalne zatrudnienie nie tylko z powodu braku umiejętności, ale również depresji spowodowanej niemożnością znalezienia pracy. Osobom tym potrzebna jest nie tylko standardowa pomoc w postaci instrumentów rynku pracy (staże, przygotowanie zawodowe, dofinansowanie miejsc pracy dla tych osób, szkolenia zawodowe), ale i gruntowna opieka psychologiczna, która pozwoli im przywrócić wiarę w siebie i poczucie własnej wartości. Dostrzega się dużą potrzebę ukierunkowania działań na rzecz osób pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata.

Przygotowanie, pozyskanie środków i realizacja projektu przeznaczonego dla osób wykluczonych społecznie jest tym pilniejsza, że z każdym kolejnym miesiącem coraz trudniej będzie te osoby przywrócić na rynek pracy, a ich pozycję społeczną i wynikający z niej marazm oraz poczucie beznadziei bardzo szybko dziedziczą kolejne pokolenia. W momencie, gdy rodzice od lat pozostają bez pracy, ich dzieci nie mają wzorca do naśladowania, który pozwoliłby im nauczyć się być odpowiedzialnym za siebie i swoje własne życie.

Potwierdza to badanie potrzeby podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych, uwzględniające długość pozostawania bez pracy. Wśród osób bezrobotnych dłużej niż 5 lat odsetek osób odczuwających potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych jest średnio o 15 proc. niższy niż wśród osób bezrobotnych krócej niż 5 lat. Tym samym 1/3 osób wiele lat pozostających bez pracy nie zamierza podejmować działań, które mogłyby ułatwić im podjęcie pracy, nawet gdyby nie wiązało się to z żadnymi kosztami.

→ Trudna sytuacja kobiet na rynku pracy:

Jak wykazało nasze badanie, kobiety są dyskryminowane w stosunku do mężczyzn na rynku pracy. Bez pracy pozostaje większy odsetek kobiet niż mężczyzn – i to pomimo lepszego wykształcenia kobiet czy częstszego posiadania przez nie umiejętności dodatkowych, takich jak obsługa komputera czy znajomość języków. Kobiety mogą też liczyć na dużo niższe zarobki niż mężczyźni.

Znajduje to odzwierciedlenie w oczekiwaniach płacowych obu płci [Zob. rozdział 5.9. *Oczekiwania finansowe osób bezrobotnych*]. Podczas gdy statystyczny bezrobotny mieszkaniec powiatu radomskiego grodzkiego bądź ziemskiego nie podjąłby pracy za pensję niższą niż 1500 zł netto, statystyczna bezrobotna mieszkanka podjęłaby ją już za 1000 zł.

Mężczyźni są bardziej mobilni niż kobiety, ale dzieje się tak głównie ze względu na to, że wychowaniem dzieci i prowadzeniem domu bardziej obciążone są kobiety.

Kobiety częściej niż mężczyźni padają ofiarą barier utrudniających im zdobycie pracy. Brak ofert pracy jest przeszkodą do jej zdobycia aż dla 59 proc. kobiet i tylko dla 43,3 proc. mężczyzn. Kobiety znacznie częściej też niż mężczyźni wskazywały brak umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców

(27 proc. - kobiety, 22,6 proc. - mężczyźni) oraz trudności z dotarciem do miejsca pracy (odpowiednio 20,1 proc. oraz 15,6 proc.). Ponieważ kobiety z reguły posiadają lepsze kwalifikacje niż mężczyźni, co pokazało nasze badanie, sądzimy, że potwierdza się tutaj potoczne stwierdzenie, że kobieta, by zdobyć i utrzymać pracę, musi reprezentować sobą więcej niż mężczyźni zatrudnieni na podobnych stanowiskach.

Ogromną barierą utrudniającą podjęcie pracy jest dla kobiet opieka nad dzieckiem. Z tego powodu pracy nie mogło podjąć tylko 2,5 proc. mężczyzn oraz 10 razy więcej kobiet (25,5 proc.).

To wszystko powoduje, że kobiety częściej niż mężczyźni nie wierzą w siebie i w swoje umiejętności (17,7 proc. kobiet oraz 9,5 proc. mężczyzn), a także nie umieją szukać pracy (6,1 proc. kobiet oraz 3,4 proc. mężczyzn). Te postawy stoją niejednokrotnie w kontraście z lepszym wykształceniem kobiet i ich większymi umiejętnościami autoprezentacji (umiejętność pisania CV i listu motywacyjnego).

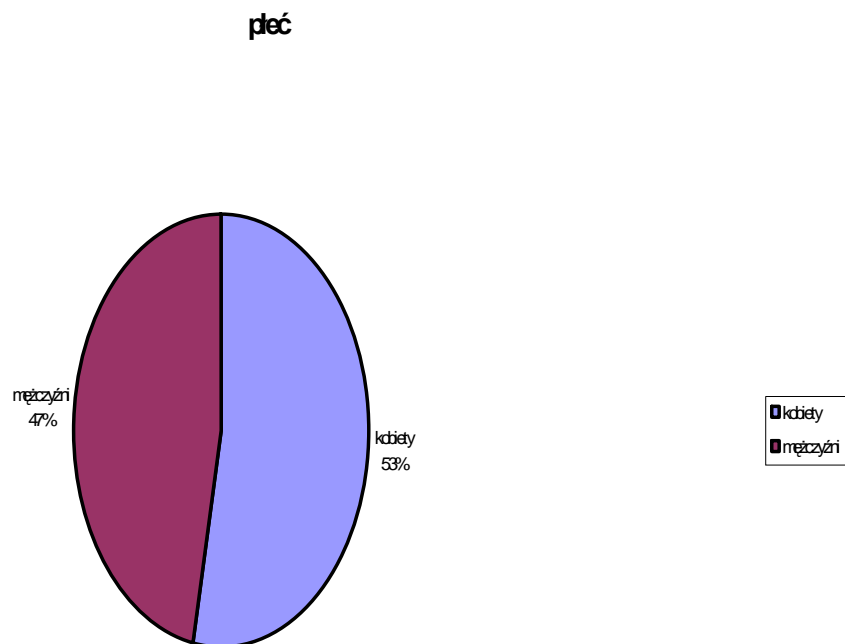
Podobnie jak w przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dostrzega się potrzebę zintensyfikowania działań w kierunku realizacji programów specjalnych skierowanych tylko i wyłącznie do kobiet, a mających na celu ich integrację i reintegrację zawodową. Programy te powinny być realizowane zarówno w ramach partnerstwa z udziałem PUP Radom jak też bezpośrednio przez urząd.

3. CHARAKTERYSTYKA OSÓB BADANYCH

3.1. Płeć

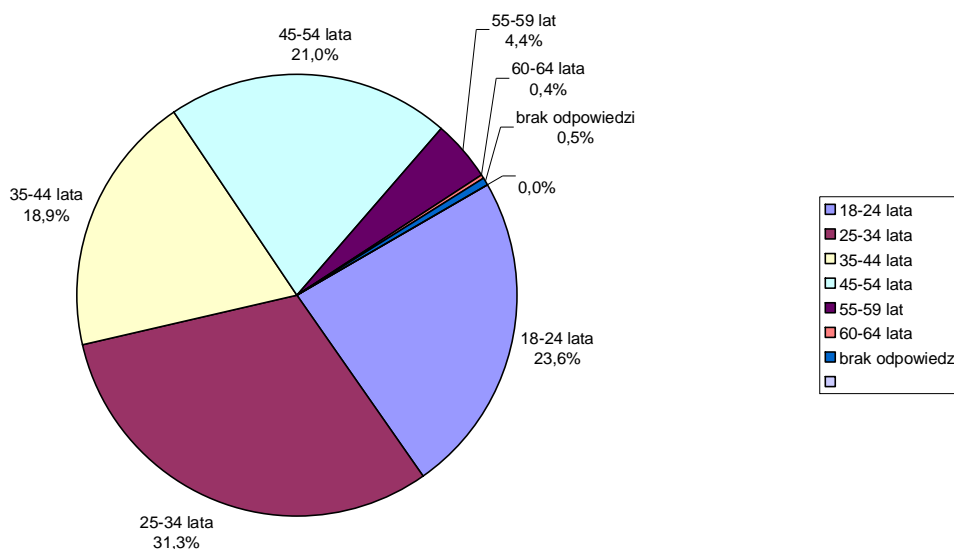
W badaniu udział wzięło 47 proc. mężczyzn oraz 53 proc. kobiet. Te proporcje odzwierciedlają proporcje płci wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Radom oraz jego filiach w III kwartale 2006 roku.

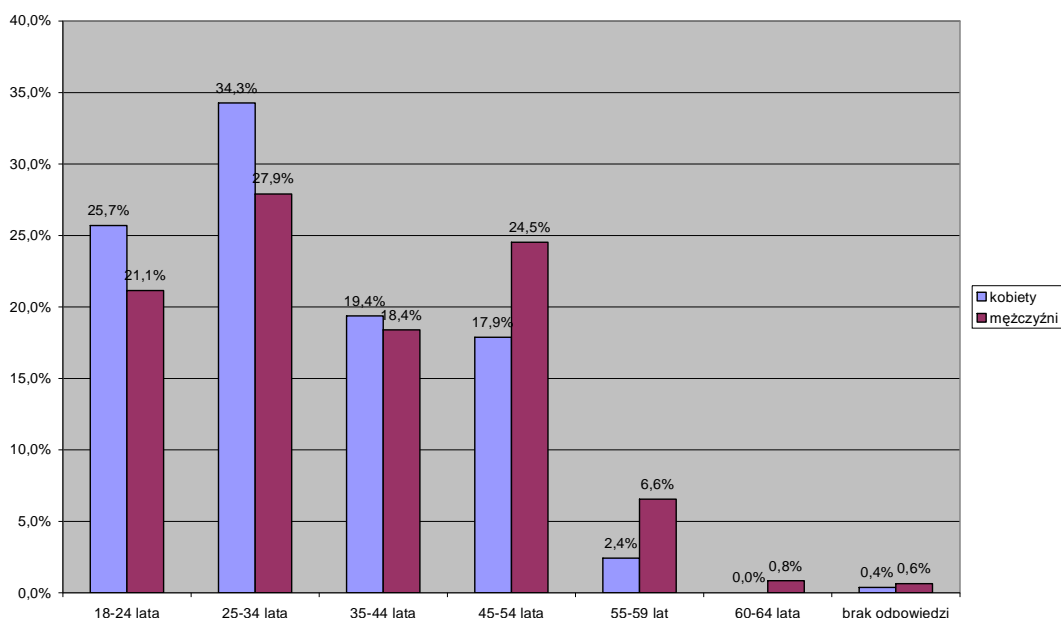
3.2. Wiek

Największą grupę respondentów stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata (31,3 proc.) oraz 18-24 lata (23,6 proc.). Nieco mniej badanych to osoby w tzw. wieku średnim, mający 45-54 lata (21 proc.) oraz 35-44 lata (18,9 proc.). Najmniej licznie reprezentowane są osoby starsze w wieku 54-59 lat (4,4 proc.) oraz mężczyźni w wieku 60-64 lata (0,4 proc.)

wiek ogółem

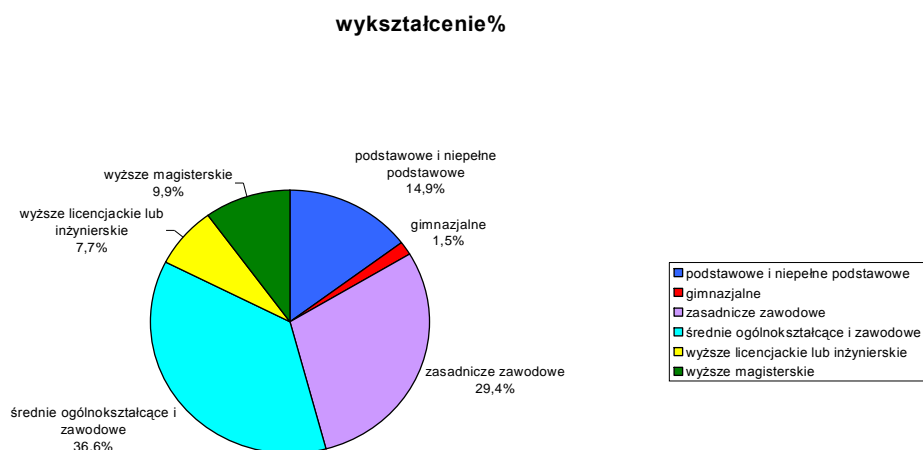

Kobiety są znacznie częściej reprezentowane w „młodszych” kategoriach wiekowych, podczas gdy mężczyźni przeważają w grupie wiekowej 45-54 lata oraz 55-59 lat. Ma to związek ze znacznie większym zainteresowaniem młodych kobiet możliwością wzięcia udziału w ankiecie (I etap badania). W grupie wiekowej 35-44 lata mężczyźni i kobiety reprezentowani byli niemal po równo (wartość dla poszczególnych płci w tabeli – 100 proc.).

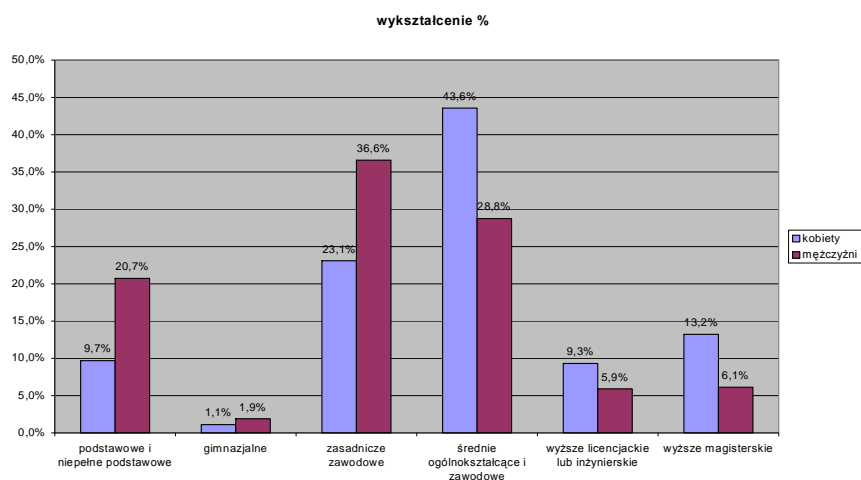

3.3. Wykształcenie

Najliczniej w badaniu reprezentowani są respondenci z wykształceniem średnim zawodowym lub średnim ogólnokształcącym (36,6 proc.). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią 29,4 proc. respondentów. Dostyć liczna jest też grupa osób z wykształceniem wyższym (łącznie 17,6 proc. ogółu badanych). Najmniej liczną grupą są respondenci z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (łącznie 16,3 proc.).

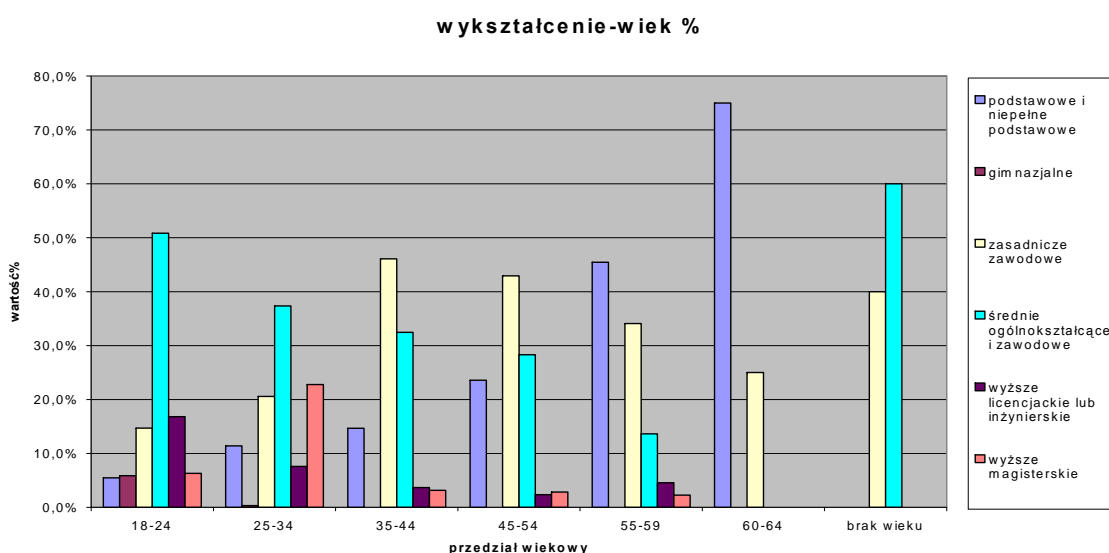

Kobiety, które wzięły udział w badaniu, są generalnie lepiej wykształcone od mężczyzn. Podczas gdy respondenci płci męskiej przeważają wśród populacji z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższymi, kobiety przeważają wśród osób z wykształceniem średnim i wyższym.

Wykształceniem średnim zawodowym lub ogólnokształcącym najczęściej legitymują się osoby młode do 35 roku życia. Najwięcej osób w wieku 35-54 ma wykształcenie zasadnicze zawodowe. Wśród starszych respondentów w wieku 55 i powyżej przeważają osoby z wykształceniem podstawowym. Występuje zatem odwrotna korelacja wieku do wykształcenia, tzn. im wyższy wiek badanego, tym z reguły niższe jest jego wykształcenie.

Na uwagę zasługuje wysoki odsetek osób z wykształceniem wyższym (21 proc.) w kategorii wiekowej 25-34 lata (wartość dla poszczególnych kategorii wiekowych w tabeli – 100 proc.).

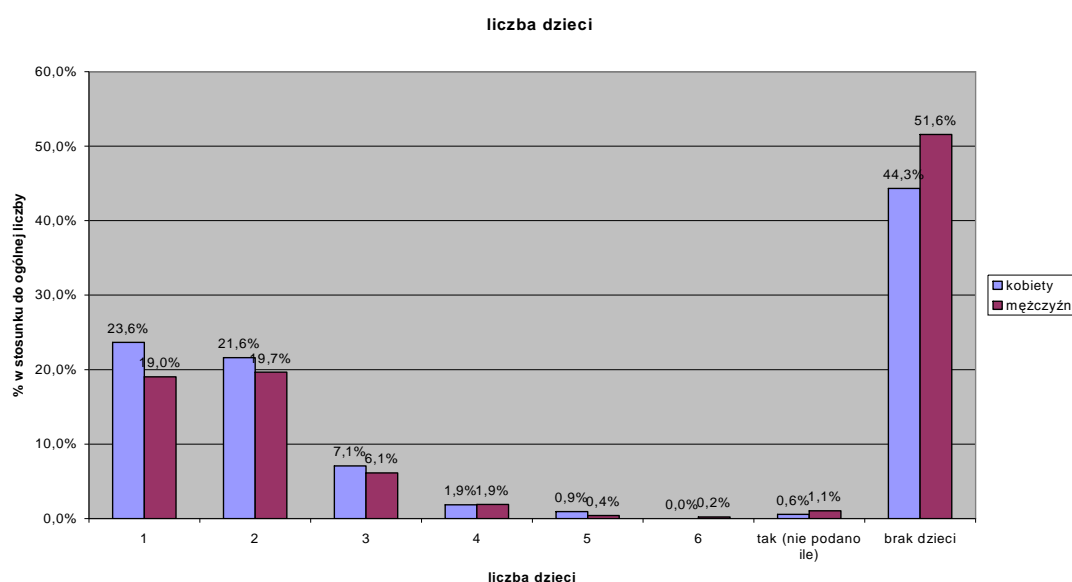
3.4. Posiadanie dzieci

Znaczny odsetek badanych (tj. 44,3 proc. kobiet oraz 51,6 proc. mężczyzn) nie posiada dzieci na utrzymaniu. W próbie osób nie posiadających dzieci na utrzymaniu znajdują się zarówno bezdzietne osoby młode jak i bezrobotni powyżej 45 lat, których dzieci już usamodzielniały się.

Jedno dziecko utrzymuje 23,6 proc. kobiet oraz 19 proc. mężczyzn, dwoje – 21,6 proc. kobiet oraz 19,7 proc. mężczyzn. Trojgiem dzieci opiekuje się 7,1 proc. kobiet oraz 6,1 proc. mężczyzn. Czworo dzieci na utrzymaniu posiada po 1,9 proc. kobiet

i mężczyzn, pięcioro – 0,9 proc. kobiet oraz 0,2 proc. mężczyzn. 0,2 proc. badanych kobiet miało na utrzymaniu sześcioro dzieci.

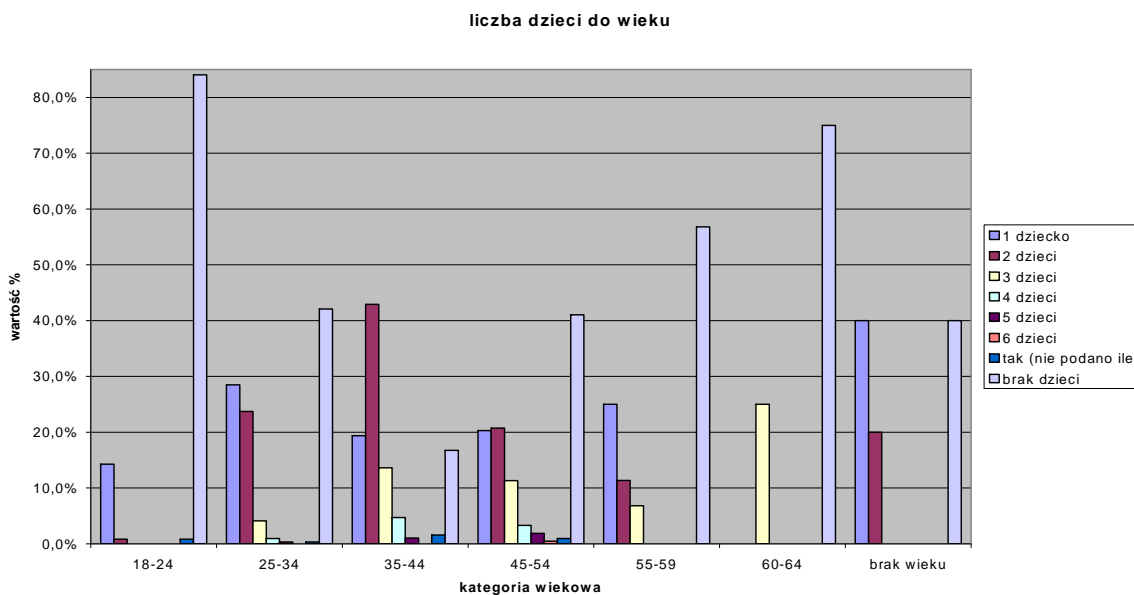
Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni deklarują posiadanie dzieci na utrzymaniu. Jednocześnie o 7 proc. więcej mężczyzn niż kobiet nie ma na utrzymaniu żadnego dziecka. Może to oznaczać występowanie dosyć znacznego odsetka samotnych matek z dziećmi, które z powodu ich sytuacji życiowej znalazły się poza rynkiem pracy. Wychowywanie dzieci w mniejszym stopniu wpływa na sytuację zawodową mężczyzn niż kobiet.

Największy odsetek osób nie posiadających dzieci na utrzymaniu występuje zarówno w grupie najmłodszych respondentów jak i wśród tych powyżej 45 lat. O ile jednak w przypadku osób w wieku 18-24 wiąże się to z bezdzietnością, o tyle w przypadku starszych bezrobotnych najczęściej ma to związek z usamodzielnieniem się ich dzieci. Dwoje dzieci na utrzymaniu posiada najwięcej badanych w wieku 35-44 lata.

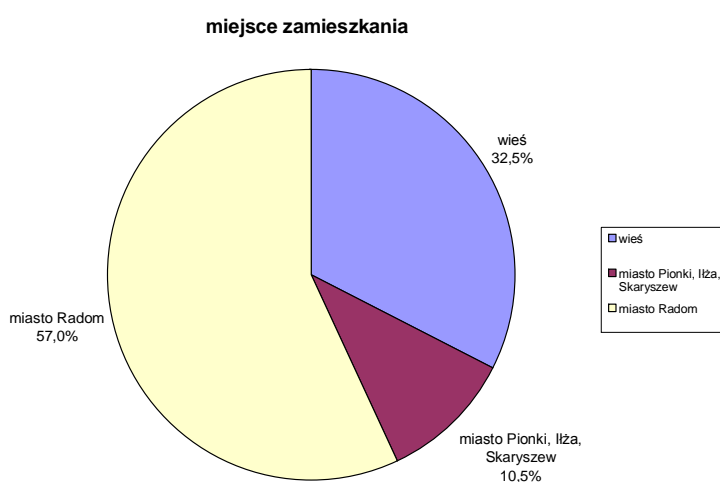
Na uwagę zasługuje wysoka (42,1 proc.) bezdzietność wśród osób w wieku 25-34 lata, w największym stopniu predestynowanych do tego, by podjąć decyzję o założeniu rodziny. Zapewne ma to związek z sytuacją panującą na rynku pracy oraz oczekiwaniami ze strony pracodawców, dla których pracownik wychowujący małe dzieci często uważany jest za zbędne obciążenie, jak również sytuacją materialną

osób młodych, wymuszającą odłożenie decyzji o założeniu rodziny na później (wartość dla poszczególnych kategorii wiekowych w tabeli – 100 proc.).

3.5. Miejsce zamieszkania

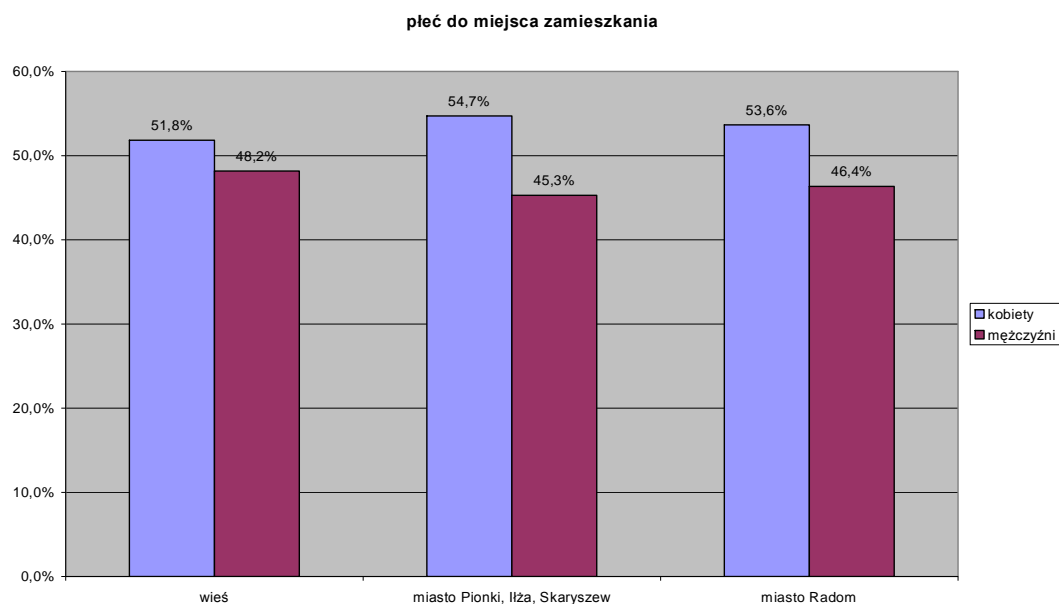
Większość ankietowanych bezrobotnych to mieszkańcy Radomia (57 proc.). Mniej licznie reprezentowani są mieszkańcy wsi powiatu radomskiego (32,5 proc.). Mieszkańcy trzech małych miast – Pionek, Iłży i Skaryszewa – stanowią 10,5 proc. ankietowanych bezrobotnych.

Najmniejsze różnice w odsetkach badanych mężczyzn i kobiet znajdują się wśród mieszkańców wsi (kobiet jest więcej jedynie o 3,6 proc.). Kobiety

w największym stopniu przeważają wśród osób bezrobotnych pochodzących z małych miast (o 9,4 proc.).

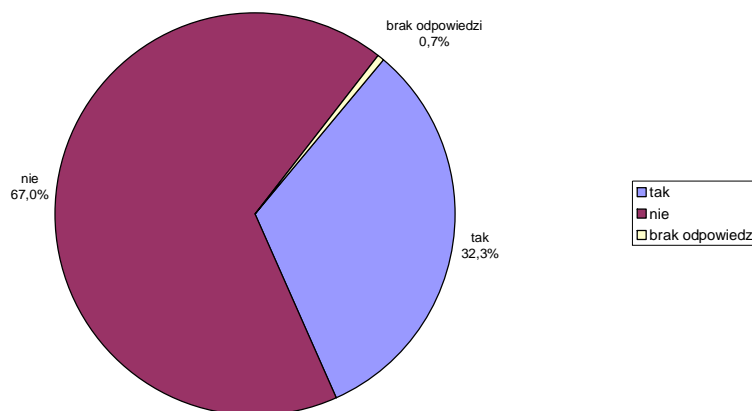
Poniżej prezentujemy procentową relację płci wśród kategorii osób bezrobotnych wyszczególnionych ze względu na miejsce zamieszkania.

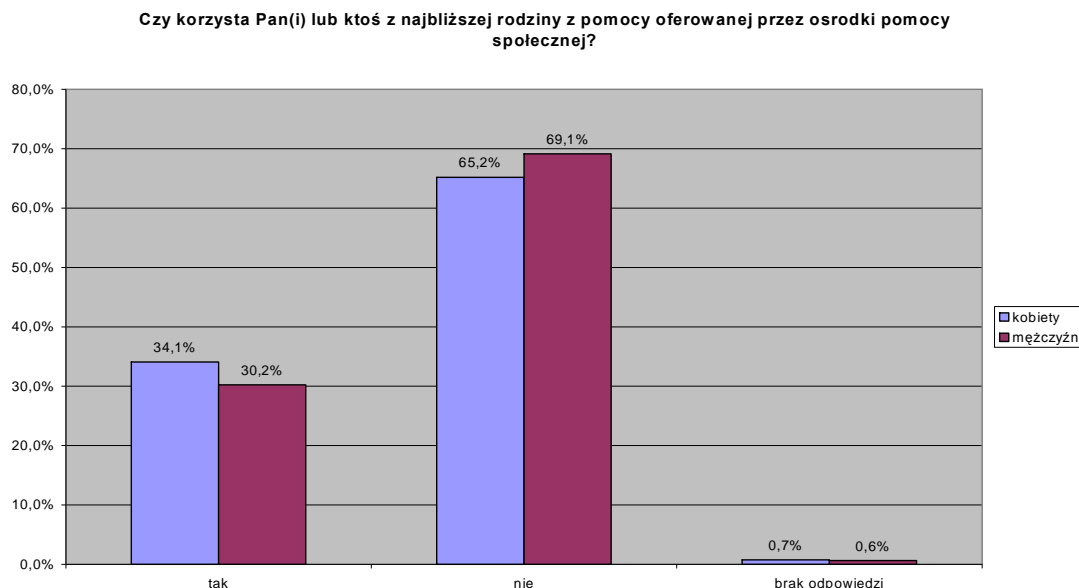
3.6. Bezrobotni i ich rodziny a ośrodki pomocy społecznej

Prawie jedna trzecia bezrobotnych (32,3 proc.) przyznała, że w ich rodzinach korzysta się z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej.

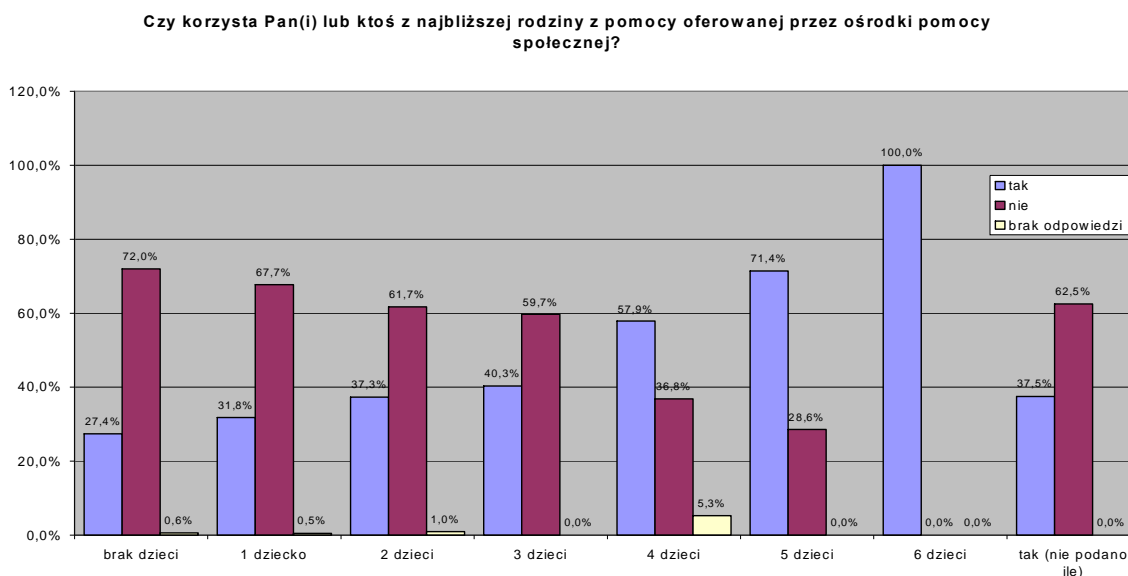
Czy korzysta Pan(i) lub ktoś z najbliższej rodziny z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej?

Kobiety częściej niż mężczyźni wskazywały, że ich najbliższe rodziny korzystają z opieki ośrodków pomocy społecznej (34,1 proc. - kobiety; 30,2 proc. - mężczyźni).

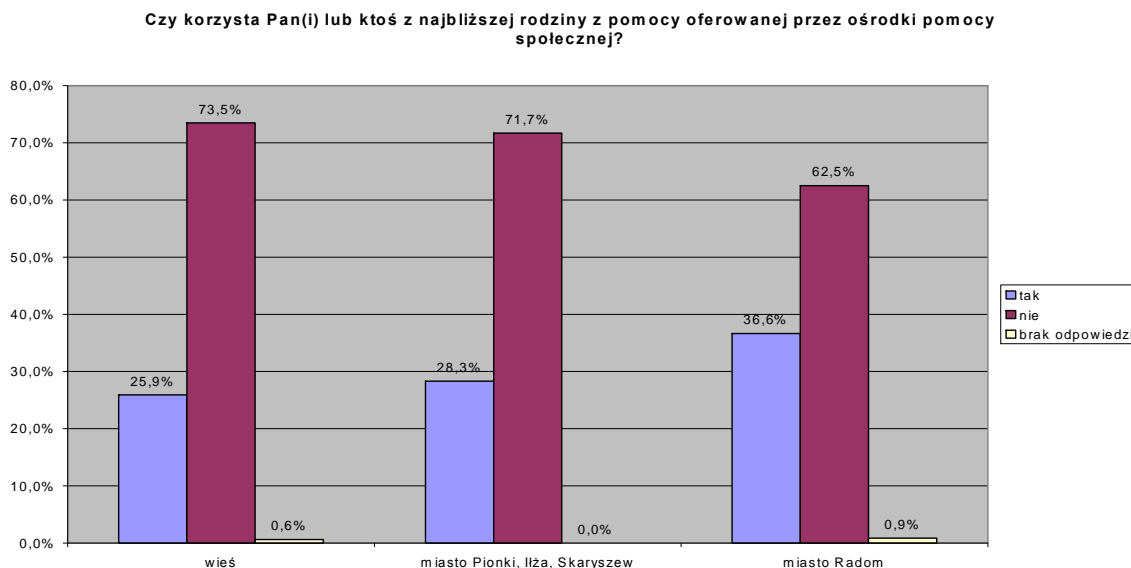
Im więcej dzieci na utrzymaniu posiadają respondenci, tym większy odsetek ich rodzin korzysta z ośrodków pomocy społecznej.

Również im większa miejscowość tym większy odsetek osób korzystających z opieki społecznej. Z ośrodków pomocy społecznej korzysta 25,9 proc. rodzin bezrobotnych mieszkańców wsi, 28,3 proc. mieszkańców małych miast (Pionek, Iłży i Skaryszewa) oraz aż 36,6 proc. bezrobotnych radomian. Oznacza to uprzywilejowanie mieszkańców Radomia względem mieszkańców mniejszych miejscowości, mimo

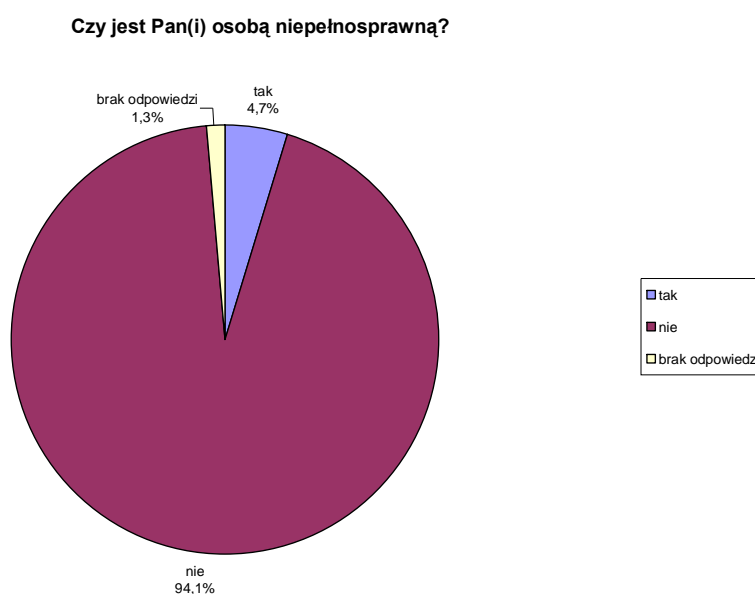

iż bezrobocie w Radomiu jest o kilka punktów procentowych niższe niż w powiecie ziemskim radomskim.

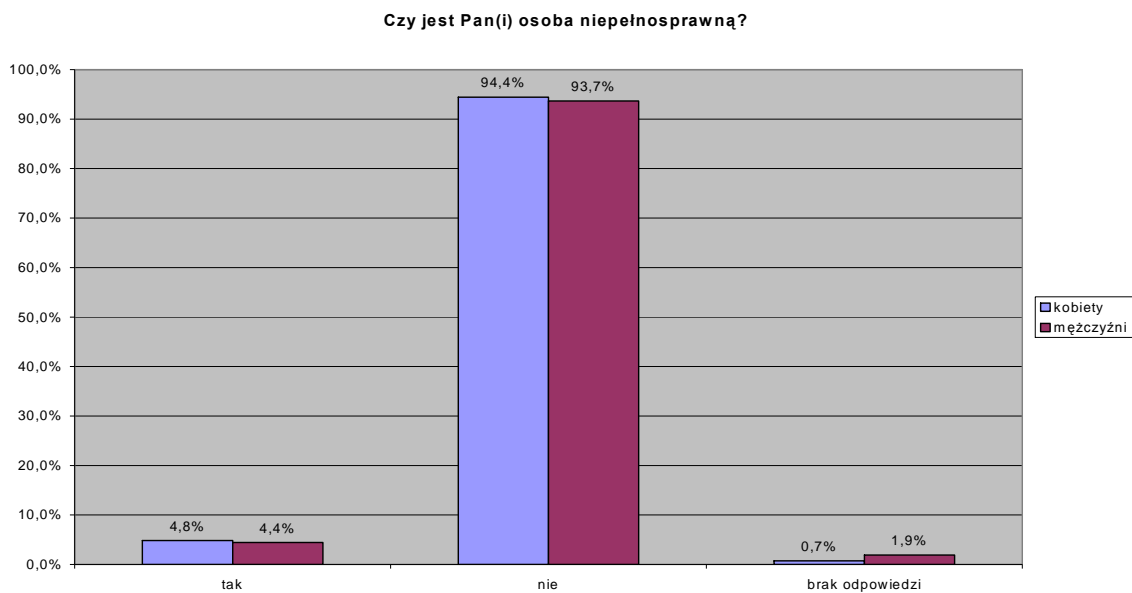

3.7. Osoby niepełnosprawne w badaniu

Osoby niepełnosprawne stanowią 4,7 proc. badanych.

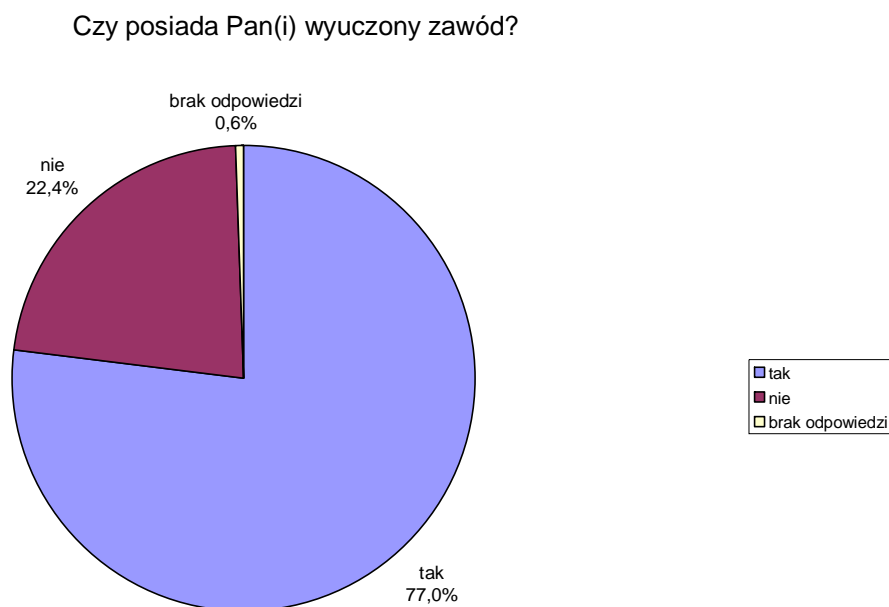

Kobiety nieznacznie częściej niż mężczyźni deklarowały niepełnosprawność (odpowiednio 4,8 oraz 4,4 proc.), ale też mężczyźni częściej niż kobiety odmawiali odpowiedzi na to pytanie.

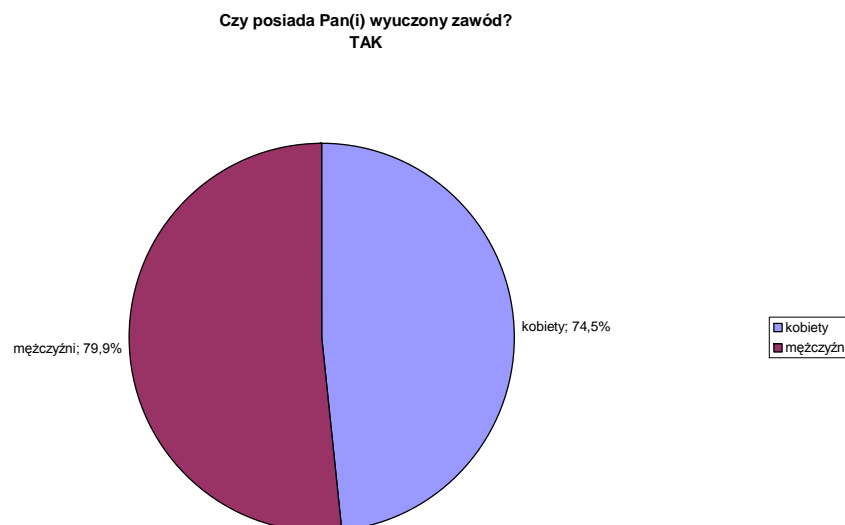

3.8. Status zawodowy (zawód wyuczony)

Wyuczony zawód posiada 77 proc. respondentów, takiego zawodu nie posiada 22,4 proc. badanych, a 0,6 proc. z nich nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

Częściej zawodem wyuczonym legitymują się mężczyźni (79,9 proc. – mężczyźni, 74,5 proc. – kobiety).

Poniższe zestawienie obrazuje strukturę badanej zbiorowości pod kątem zawodu wyuczonego. Pytanie miało charakter otwarty, tzn. ankietowani sami wpisywali swój zawód. Zestawienie stworzono od zawodów najbardziej popularnych do najrzadziej wskazywanych.

Zawód wyuczony	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
posiadam zawód (bez wskazania jaki)	30	36	66
ekonomista	51	12	63
krawcowa	32	1	33
mechanik	3	30	33
obuwnik	27	3	30
sprzedawca	29	1	30
mechanik samochodowy	0	27	27
ślusarz	0	27	27
nauczyciel	16	7	23
kierowca	1	20	21
technik budownictwa	7	13	20
handlowiec	15	4	19
kucharz	13	5	18
stolarz	2	14	16
fryzjer	14	1	15
administracja	12	1	13
elektryk	1	11	12
cukiernik	4	7	11
elektroenergetyk	0	10	10
elektromonter	2	8	10
malarz	1	9	10
murarz	0	10	10
tokarz	0	10	10
chemik	9	0	9
kuśnierz	8	1	9
ogrodnik	5	4	9

technik odzieżowy	9	0	9
garbarz	2	6	8
informatyk	3	5	8
kaletnik	8	0	8
księgowa	8	0	8
pracownik administracyjno-biurowy	6	2	8
spawacz	0	7	7
brak odpowiedzi	3	3	6
dziewiarz	6	0	6
frezer	0	6	6
masarz	1	5	6
mechanik precyzyjny	4	2	6
prawnik	5	1	6
technik żywienia zbiorowego	3	3	6
fizjoterapeuta	4	1	5
mechanik maszyn budowlanych	0	5	5
pedagog	5	0	5
rolnik	3	2	5
elektromechanik	0	4	4
elektronik	1	3	4
hotelarz	4	0	4
inżynier ochrony środowiska	2	2	4
mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0	4	4
piekarz	0	4	4
pielęgniarka	4	0	4
hydraulik	0	3	3
kosmetyczka	3	0	3
laborant chemiczny	3	0	3
mechanik maszyn rolniczych	0	3	3
monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	1	2	3
monter wewnętrznych instalacji sanitarnych	0	3	3
operator maszyn sterowanych numerycznie	0	3	3
plastyk	2	1	3
ratownik medyczny	1	2	3
sterowniczy procesów chemicznych	3	0	3
technolog tworzyw sztucznych	3	0	3
barman	2	0	2
blacharz samochodowy	0	2	2
cieśla	0	2	2
górnik	0	2	2
kelner	2	0	2
lakiernik samochodowy	0	2	2
monter	0	2	2
monter elektronik	0	2	2
monter konstrukcji stalowych	0	2	2
politolog	0	2	2
szlifierz	0	2	2
technik eksploatacji pocztowo-telekomunikacyjnej	2	0	2
technik mechanizacji rolnictwa	0	2	2
technik obróbki skrawaniem	0	2	2
technik ochrony środowiska	1	1	2
technik rachunkowości	2	0	2

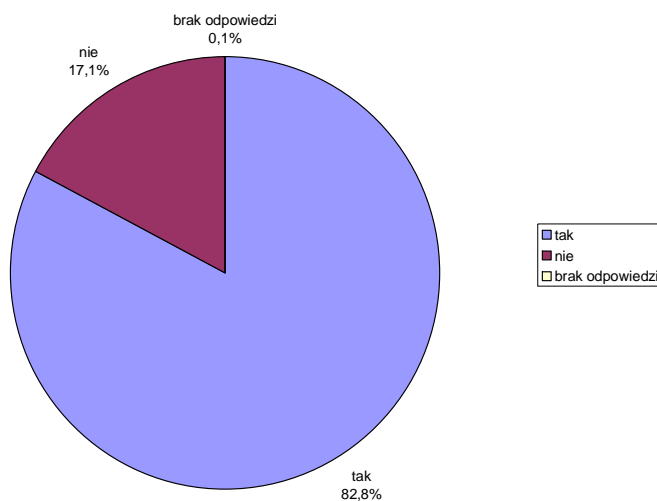
zbrojarz	0	2	2
architekt	0	1	1
archiwista	0	1	1
automatyk obrabiarek	0	1	1
betoniarz	0	1	1
blacharz dekarz	0	1	1
dziennikarz	0	1	1
etnolog, antropolog kulturowy	1	0	1
farmaceuta	0	1	1
galwanizer	0	1	1
garmażer	0	1	1
gwinciarz	1	0	1
historyk	0	1	1
hodowca koni	0	1	1
inspektor BHP	0	1	1
instruktor	1	0	1
inżynier sieci komputerowych	0	1	1
inżynier transportu kolejowego	0	1	1
inżynier zarządzania	1	0	1
konserwator elementów architektury	1	0	1
konstruktor budowlany	0	1	1
leśnik	0	1	1
masażysta	1	0	1
maszynistka maszyn	1	0	1
matematyk	1	0	1
mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego	0	1	1
mgr informacji naukowej i bibliotekoznawstwa	1	0	1
monter mechanik urządzeń przemysłowych	0	1	1
monter urządzeń elektronicznych	0	1	1
odlewnik	1	0	1
operator maszyn i urządzeń przemysłowych	0	1	1
organizator turystyki i rekreacji	1	0	1
palacz CO	0	1	1
pilarz	0	1	1
projektant, konstruktor odzieży	1	0	1
psycholog	1	0	1
redaktor medialny	0	1	1
salowa	1	0	1
sekretarz-asystent dyrektora	1	0	1
siekacz	0	1	1
socjolog	0	1	1
specjalista ds. marketingu	1	0	1
specjalista ds. turystyki i hotelarstwa	1	0	1
szewc	0	1	1
szklarz	0	1	1
technik analityk	1	0	1
technik analityki medycznej	1	0	1
technik elektroradiologii	1	0	1
technik produktów rolno-spożywczych	1	0	1
technik przetwórstwa skóry	1	0	1
technik resocjalizacji	1	0	1
technolog drewna	0	1	1

terapeuta zajęciowy	1	0	1
towaroznawca	1	0	1
wychowawca	0	1	1
zarządca nieruchomości	0	1	1
zdobnik szkła	1	0	1
zegarmistrz	0	1	1

3.9. Doświadczenie zawodowe

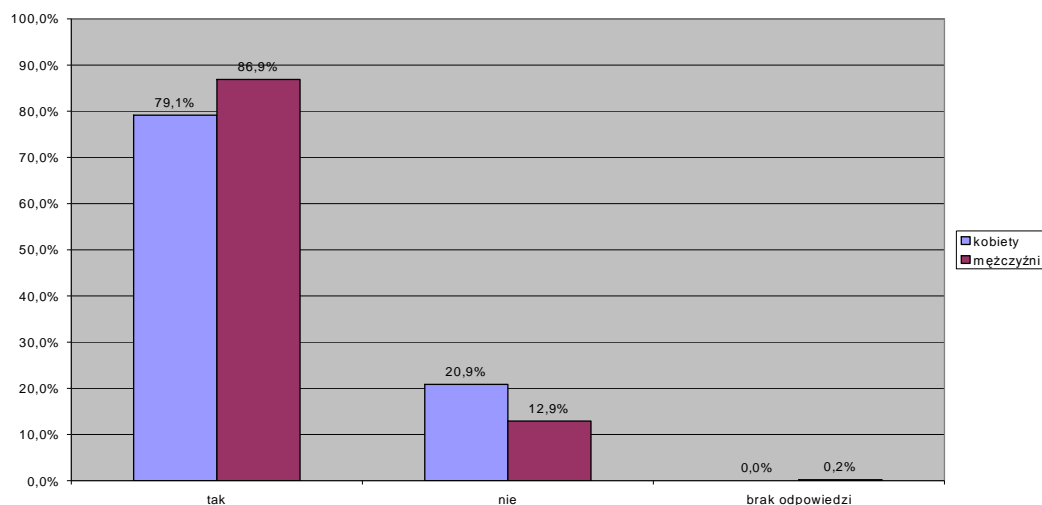
Ponad 4/5 bezrobotnych podejmowało w swoim życiu pracę zawodową. Nie pracowało jeszcze 17,1 proc. badanych (0,1 proc. nie udzieliło odpowiedzi).

Czy w swoim życiu po zakończeniu nauki podejmował(a) Pan(i) jakąś pracę zawodową?

Częściej pracę zawodową podejmowali mężczyźni (86,9 proc.) niż kobiety (79,1 proc.)

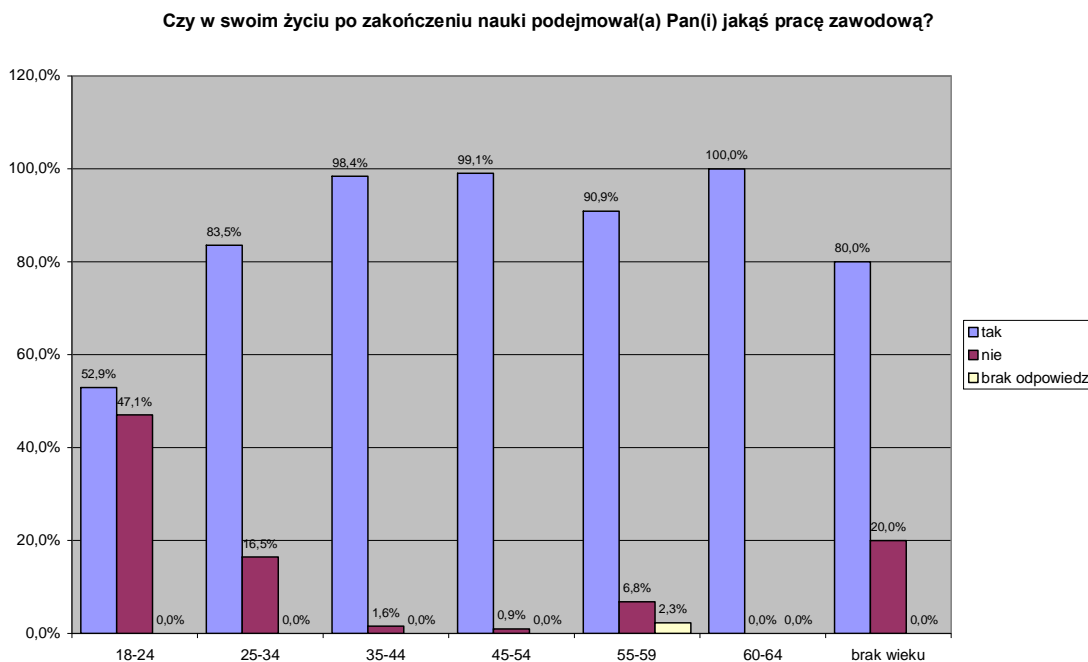
Czy w swoim życiu po zakończeniu nauki podejmował(a) Pan(i) jakąś pracę zawodową?

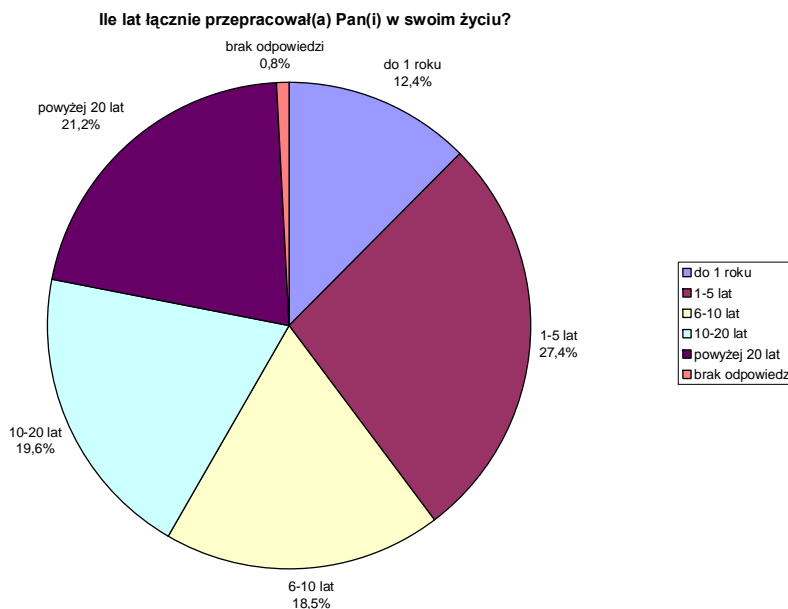
Pracę zawodową w swoim życiu podejmowało blisko 100 proc. respondentów z przedziału wiekowego 35-44 lata oraz 45-54 lata. Niższym odsetkiem osób (83,5 proc.) kiedykolwiek podejmujących pracę zawodową legitymują się osoby z przedziału wiekowego 25-34 lata. Oznacza to, że ponad 15 proc. respondentów z tej grupy wiekowej nigdy jeszcze nie pracowało zawodowo.

Pracę zawodową podejmowała niewiele ponad połowa badanych z grupy wiekowej 18-24 lata (52,9 proc.). Większość z nich wciąż się uczy bądź planuje dalszą naukę albo dopiero co ukończyła edukację, stąd prawie połowa osób z tej grupy wiekowej nie miała jeszcze okazji sprawdzić się na rynku pracy.

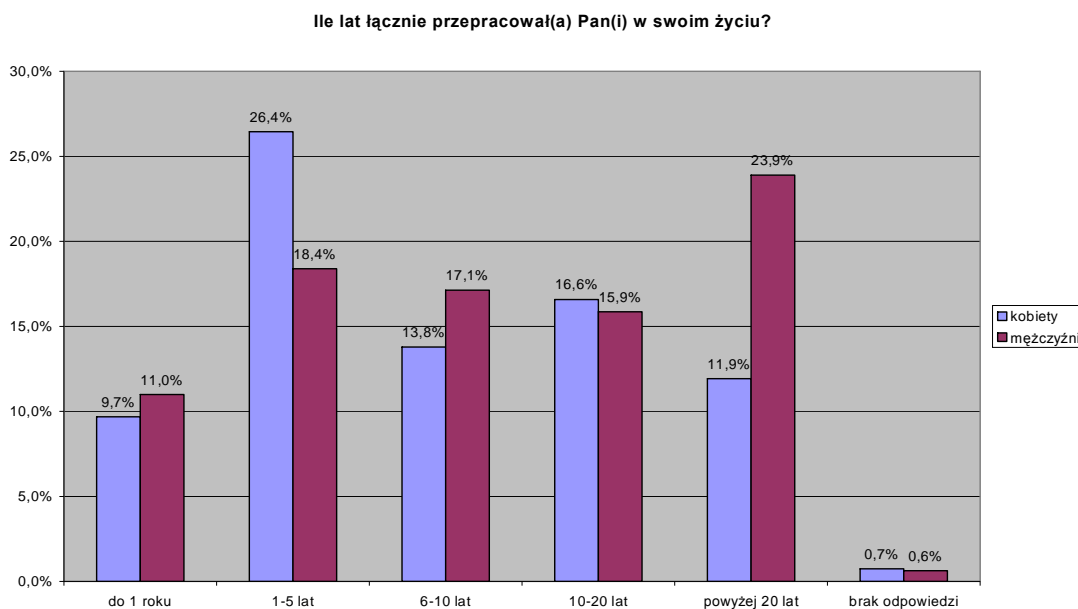
Ze względu na dosyć nieliczną próbę osób w wieku 55-59 lat trudno wyniki tej grupy (aż 6,8 proc. osób, które nigdy nie podejmowały pracy zawodowej w swoim życiu) traktować za miarodajne.

Spośród osób bezrobotnych, którzy podejmowali w swoim życiu pracę zawodową, najwięcej z nich (27,4 proc.) przepracowało w swoim życiu 1-5 lat. Liczną grupę stanowią również bezrobotni z długim stażem pracy – pow. 20 lat (21,2 proc.). Od 10 do 20 lat przepracowało 16,6 proc. osób bezrobotnych, a od 6 do 10 lat przepracowało 18,5 proc. Krótkim okresem pracy do 1 roku legitymuje się 12,4 proc. respondentów.

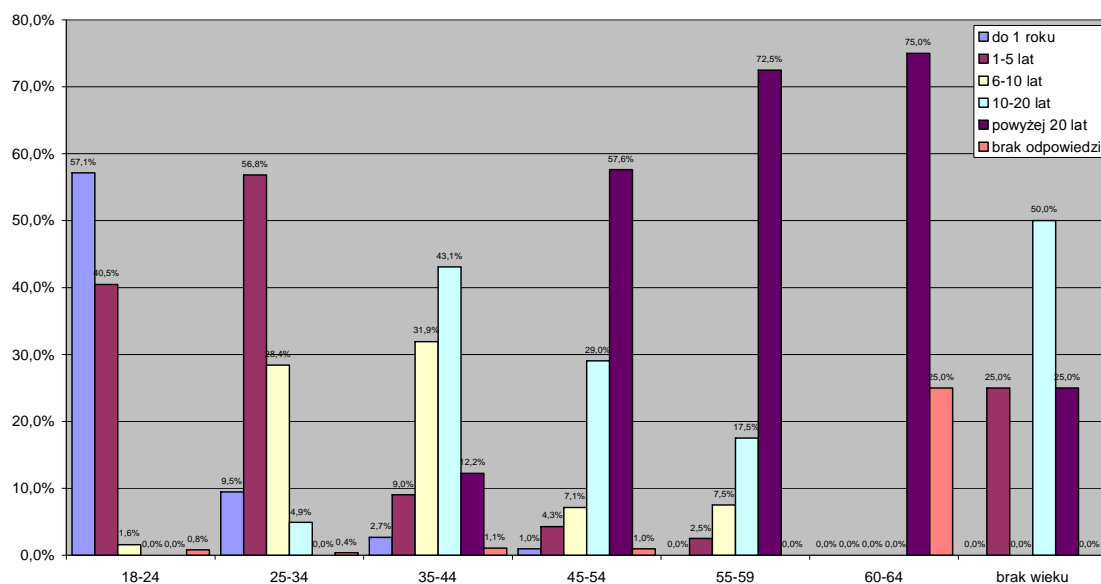
Najwięcej badanych kobiet legitymuje się czasem pracy od 1 do 5 lat, mężczyźni za to zdecydowanie przeważają w grupie osób, które pracowały dłużej niż 20 lat. W pozostałych grupach wyniki są zbliżone.

Im starsi są ankietowani, tym więcej lat w swoim życiu przepracowali zawodowo. Największy odsetek 18-24-latków legitymuje się czasem pracy krótszym niż 1 rok, w grupie 25-34-latków przeważają osoby z doświadczeniem zawodowym od 1 do 5 lat, wśród 35-44-latków największą grupą są osoby z doświadczeniem zawodowym 10-20 lat, a osoby powyżej 45 roku życia najczęściej wskazywały okres pracy powyżej 20 lat.

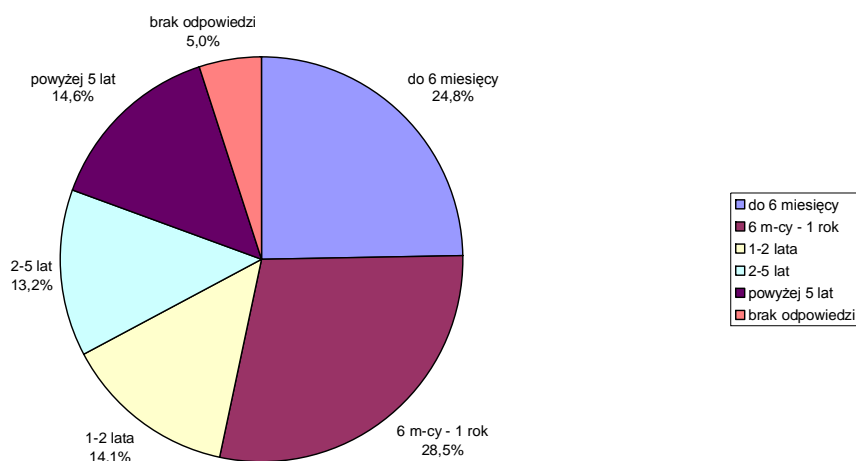
Ile lat łącznie przepracował(a) Pan(i) w swoim życiu?

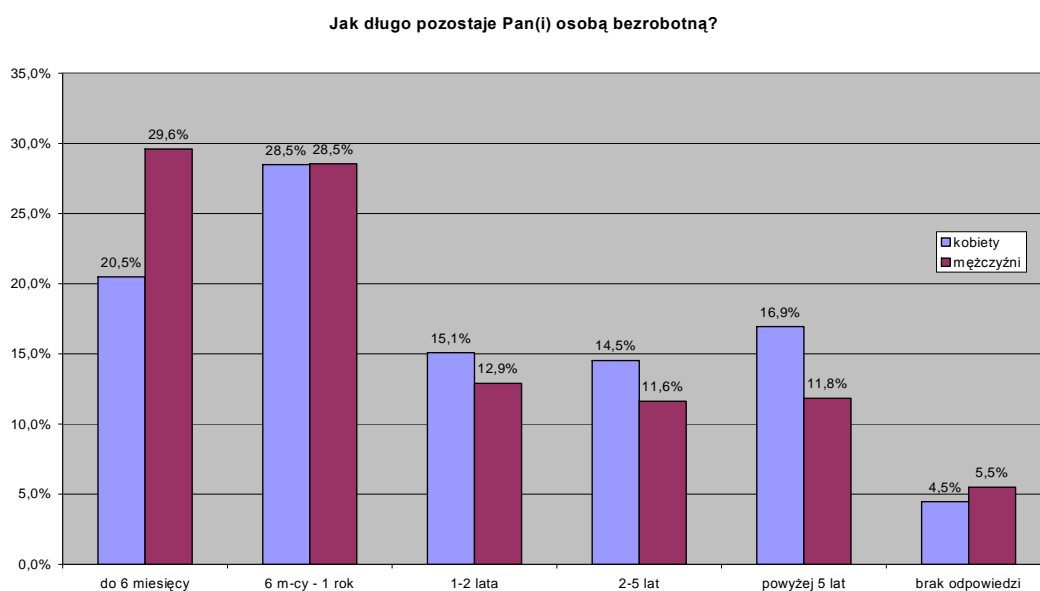
3.10. Czas pozostawania bez pracy

Ankietowani bezrobotni najczęściej byli krótko bez pracy (24 proc. osób poniżej 6 miesięcy oraz 28,5 proc. osób od 6 miesięcy do 1 roku). 14,1 proc. respondentów było bezrobotnymi długotrwale (od 1 do 2 lat). Blisko 30 proc. badanych to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – bez pracy od 2 do 5 lat pozostawało 13,2 proc. bezrobotnych, a 14,5 proc. nawet powyżej 5 lat.

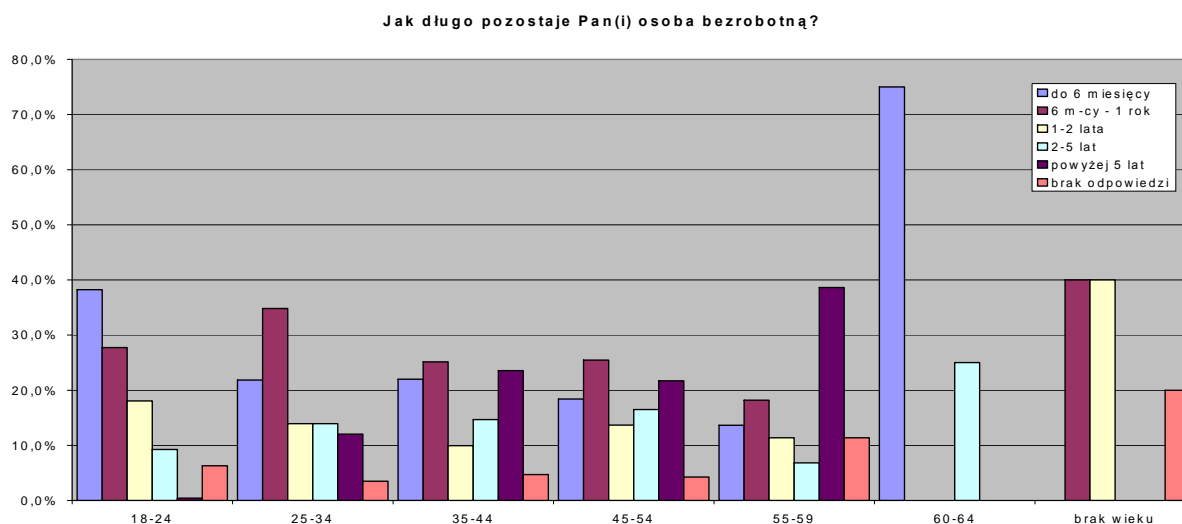
Jak długo pozostaje Pan(i) osobą bezrobotną?

Mężczyźni częściej niż kobiety pozostawali „na bezrobociu” krótkotrwałym (do 6 miesięcy). Kobiety przeważają w grupie osób długotrwale bezrobotnych (1-2 lata) oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym (2-5 oraz pow. 5 lat). Ma to zapewne związek z trudniejszą sytuacją kobiet na rynku pracy w Radomiu i okolicach. Kobiety też częściej niż mężczyźni brały na swoje barki obowiązek opieki nad dzieckiem i zajmowania się domem (zob. rozdz. 4.3. *Bariery osobiste utrudniające poszukiwanie pracy*).

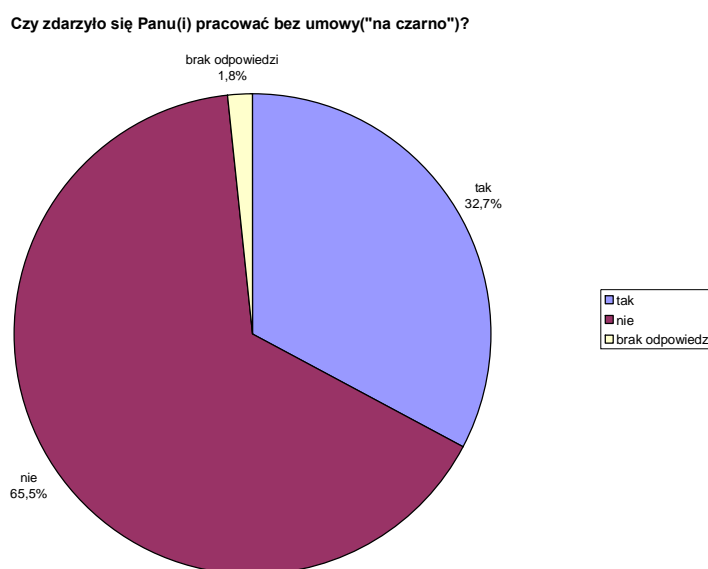

Osoby młode (18-24 oraz 25-34 lata) najczęściej pozostawały bez pracy krócej niż 1 rok. W pozostałych grupach wiekowych wartości te rozkładają się bardziej równomiernie. Na uwagę zasługuje wysoki odsetek osób pozostających bez pracy pow. 5 lat w grupie wiekowej 55-59 lat.

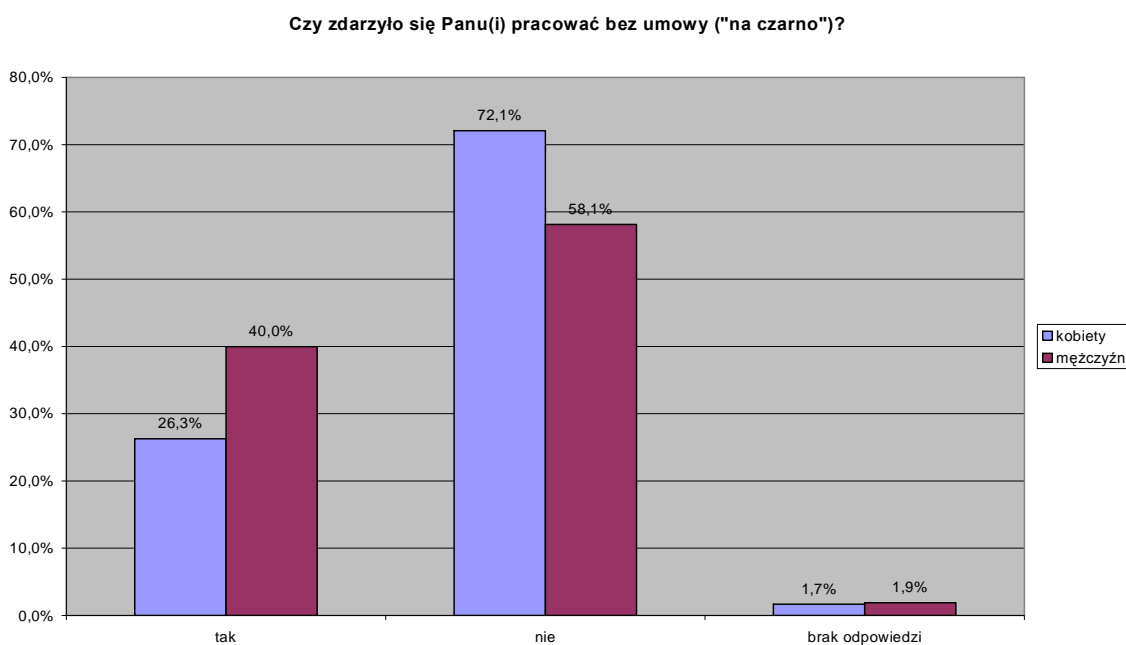

3.11. Praca „na czarno” – skala zjawiska na podstawie odpowiedzi bezrobotnych

Prawie 1/3 osób bezrobotnych (32,7 proc.) stwierdziła, że zdarzyło im się pracować bez umowy („na czarno”). Nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie 1,8 proc. badanych.

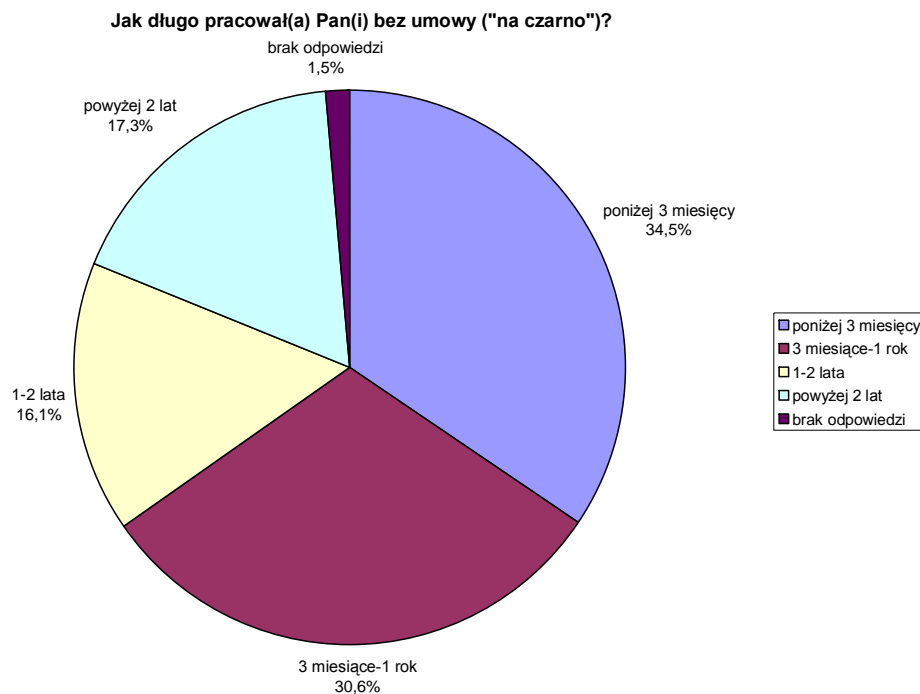

Praca „na czarno” jest domeną mężczyzn. Doświadczenie z tą formą zatrudnienia miało 2/5 mężczyzn i nieco ponad 1/4 kobiet (26, 3 proc.).

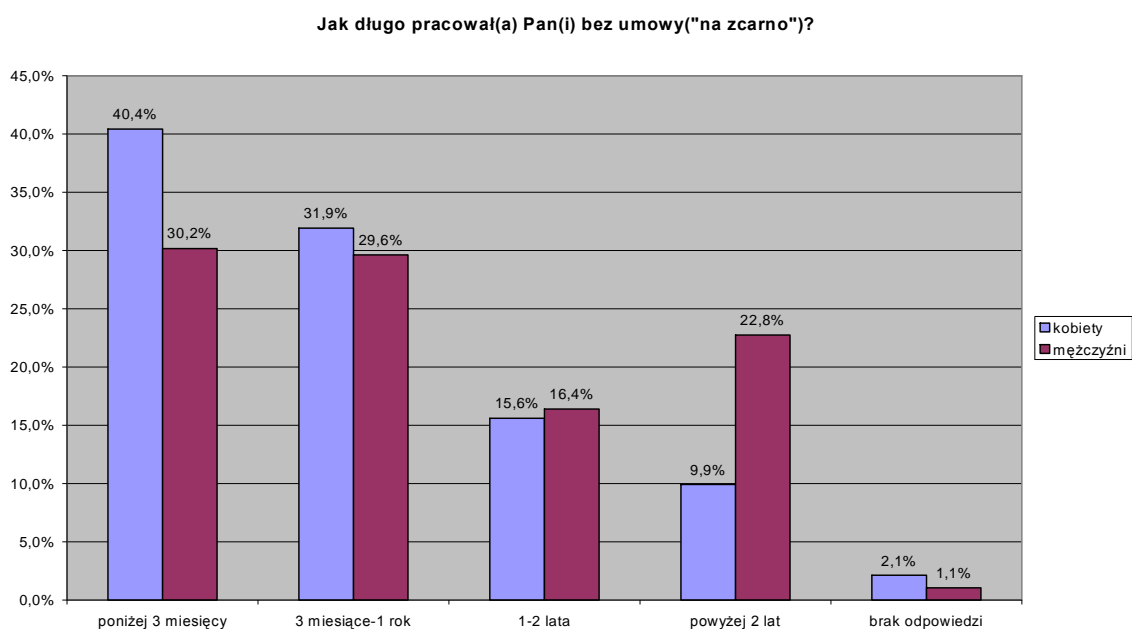

Wśród respondentów, którzy doświadczyli pracy „na czarno”, największą grupę (liczącą 34,5 proc.) stanowią osoby, u których praca „na czarno” miała charakter

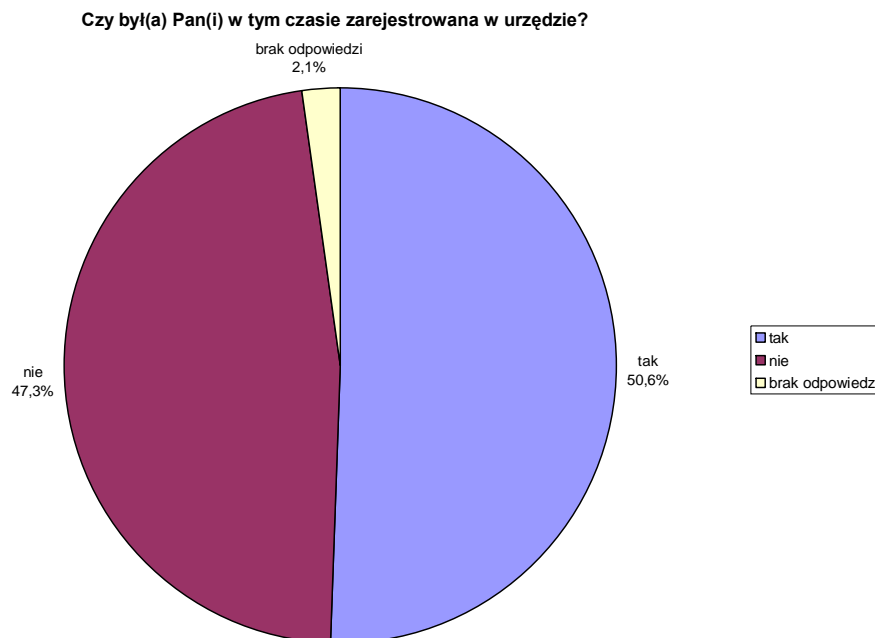
epizodyczny – do 3 miesięcy. Blisko 1/3 bezrobotnych pracowała bez umowy od 3 miesięcy do 1 roku. Rzadziej bezrobotni bez umowy pracowali 1-2 lata (16,1 proc.) oraz powyżej 2 lat (17,3 proc.).

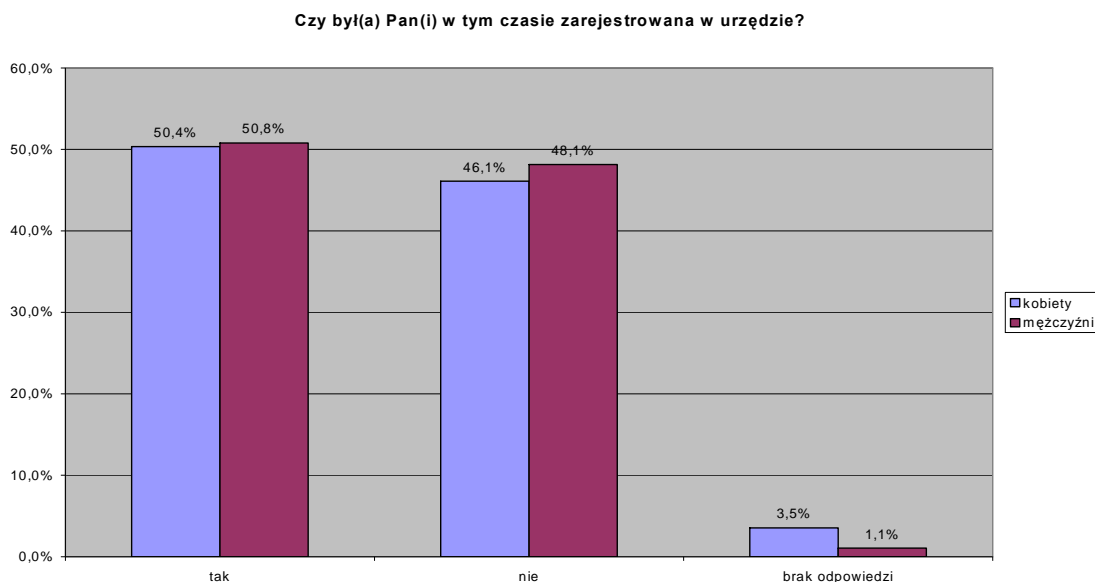
Mężczyźni pracujący „na czarno” częściej niż kobiety podejmowali tę formę zatrudnienia na dłużej. Odsetek kobiet podejmujących pracę bez formalnej umowy maleje proporcjonalnie do czasu jej trwania. Ich praca częściej zatem miała charakter dorywczy.

Spośród osób pracujących „na czarno” połowa (50,6 proc.) była w tym czasie zarejestrowana w urzędzie pracy.

W czasie pracy „na czarno” w urzędzie pracy był zarejestrowany podobny odsetek kobiet i mężczyzn.

Jeśli założymy, że pracujący „na czarno” dłużej niż 1 rok wykonują stałą pracę i stanowią łącznie 33,4 proc. osób pracujących „na czarno”, które z kolei stanowią 32,7 proc. wszystkich bezrobotnych, możemy przyjąć, że stałą pracę wykonuje około 1/10 osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

w Radomiu i jego filiach. Rejestracja w PUP potrzebna jest im przede wszystkim do uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego, gwarantującego bezpłatną opiekę zdrowotną. Dane te w dodatku mogą być zaniżone, bowiem opierają się tylko na odpowiedziach respondentów, a część osób w momencie badania deklarowała obawy związane z ujawnianiem pracy „na czarno”.

Niezależnie od domniemywań na temat rzeczywistej skali bezrobocia w Radomiu i powiecie radomskim nasze badania udowadniają, że skala faktycznego bezrobocia niewiele ma wspólnego z oficjalnymi danymi. Zatrudnianie „na czarno” ma zapewne związek z wysokimi kosztami pracy, które powodują, iż pracodawcy nader często decydują się na zatrudnianie nieformalne (nielegalne), bez obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracownika. Zatrudnianie „na czarno” może też „nakrecać” postawa samych bezrobotnych, którzy wolą wziąć większą kwotę wynagrodzenia „na rękę” niż kwotę pomniejszoną o składki. Wiele osób bezrobotnych woli żyć „dnem dzisiejszym”, nie planując jeszcze zabezpieczenia na starość.

4. OCENA RYNKU PRACY I WŁASNYCH UMIEJĘTNOŚCI

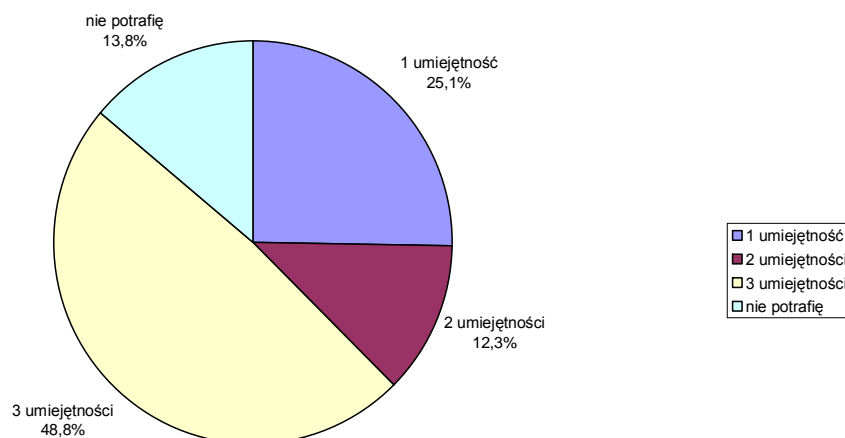
Niniejszy rozdział jest analizą kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób bezrobotnych oraz barier związanych z oczekiwaniami rynku pracy względem potencjalnych pracowników, a także sytuacją osobistą respondentów, które w ich opinii utrudniają im podjęcie pracy.

4.1. Umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy

W pytaniu nr 15 zapytaliśmy naszych respondentów czy posiadają umiejętności ułatwiające poszukiwanie pracy takie jak napisanie CV, listu motywacyjnego oraz umiejętność zaprezentowania pracodawcy swoich atutów jako pracownika. Nasi respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi.

Wszystkie trzy umiejętności posiada prawie połowa badanych (48,8 proc.), 12,3 proc. osób zaznaczyła dwie spośród trzech podanych umiejętności, 25,1 proc. jedną, a 13,8 proc. nie zaznaczyło żadnej odpowiedzi.

Jakie posiada Pan(i) umiejętności poruszania się na rynku pracy?

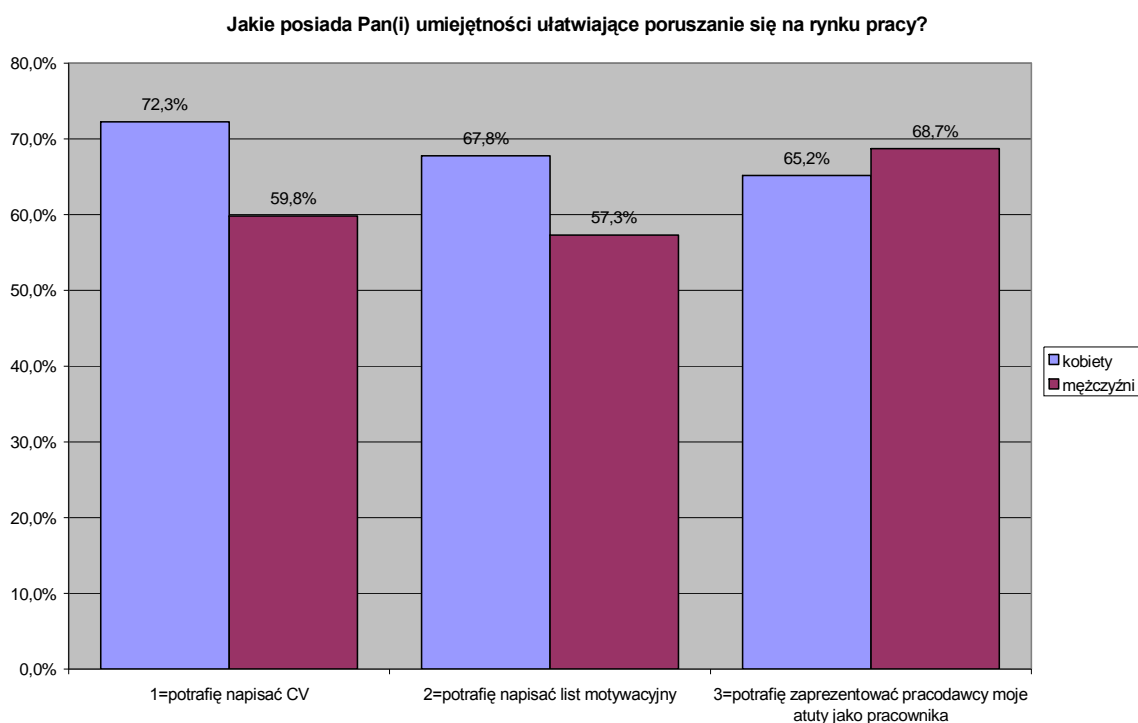

Umiejętność napisania CV posiada 66,4 proc. osób badanych, listu motywacyjnego 62,9 proc. zaś umiejętność zaprezentowania swoich atutów pracodawcy 66,8 proc. W każdym przypadku jest to więc około 2/3 osób bezrobotnych

ODSETEK OSÓB POSIADAJĄCYCH POSZCZEGÓLNE UMIEJĘTNOŚCI			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Potrafię napisać CV	66,4 proc.	59,8 proc.	72,3 proc.
Potrafię napisać list motywacyjny	62,9 proc.	57,3 proc.	67,8 proc.
Potrafię zaprezentować pracodawcy swoje atuty jako pracownika	66,8 proc.	68,7 proc.	65,2 proc.

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni posiadają umiejętności napisania CV lub listu motywacyjnego. Swoją życiorys potrafi napisać 72,3 proc. badanych kobiet, podczas gdy zaledwie 59,8 proc. badanych mężczyzn. List motywacyjny do pracodawcy potrafi napisać 67,8 proc. kobiet oraz 57,3 proc. mężczyzn.

Mężczyźni częściej za to niż kobiety potrafią zaprezentować pracodawcy swoje walory jako pracownika (odpowiednio 68,7 oraz 65,1 proc.).

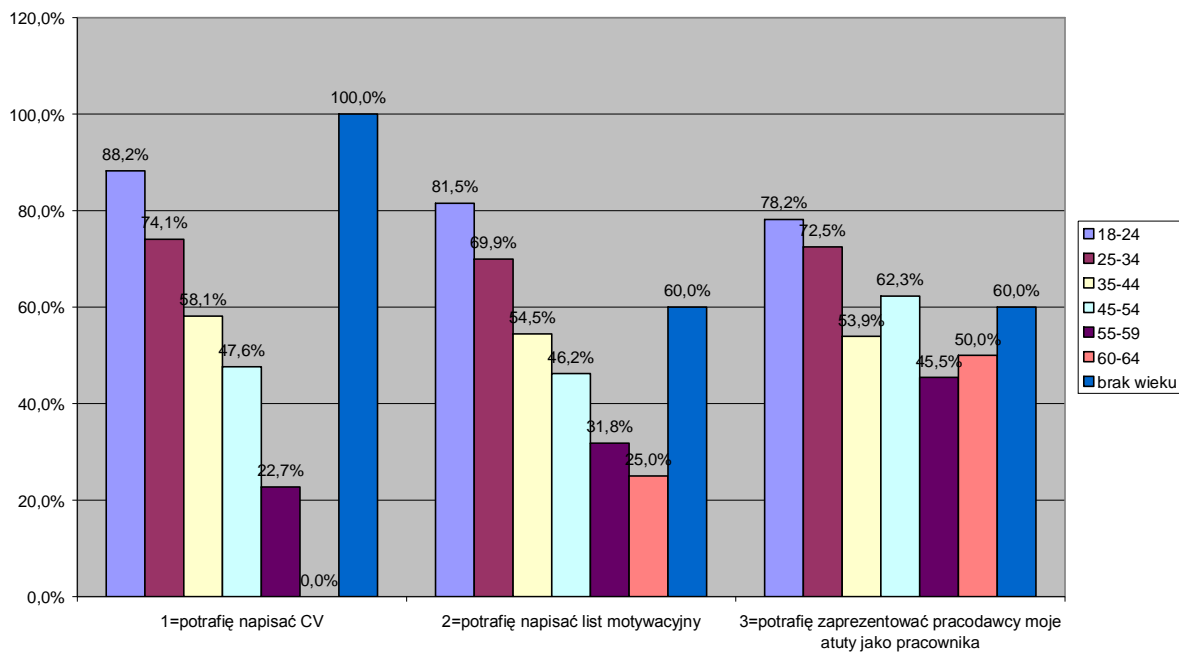

Im młodszy są respondenci, tym większy odsetek spośród nich potrafi napisać CV i list motywacyjny. Swoją życiorys potrafi napisać 88,2 proc. 18-24-latków, 74,1 proc. 25-34-latków, 58,1 proc. 35-44-latków, 47,6 proc. 45-54-latków i tylko 22,7 proc. 55-59-latków. Żadna z osób powyżej 60 roku życia nie posiada umiejętności pisania CV. Podobne wyniki uzyskano w przypadku badania umiejętności pisania listu motywacyjnego.

Odmienne natomiast wyniki rozkładają się w przypadku pytania o umiejętność zaprezentowania pracodawcy swoich atutów jako pracownika. Wprawdzie i tu największy odsetek osób posiadających tę umiejętność występuje wśród respondentów w wieku 18-24 lat (78,2 proc.), ale jednocześnie nie spada on proporcjonalnie do wzrostu wieku badanych – w grupie 45-54-latków więcej osób posiada tę umiejętność (62,3 proc.) niż w grupie 35-44-latków (53,9 proc.).

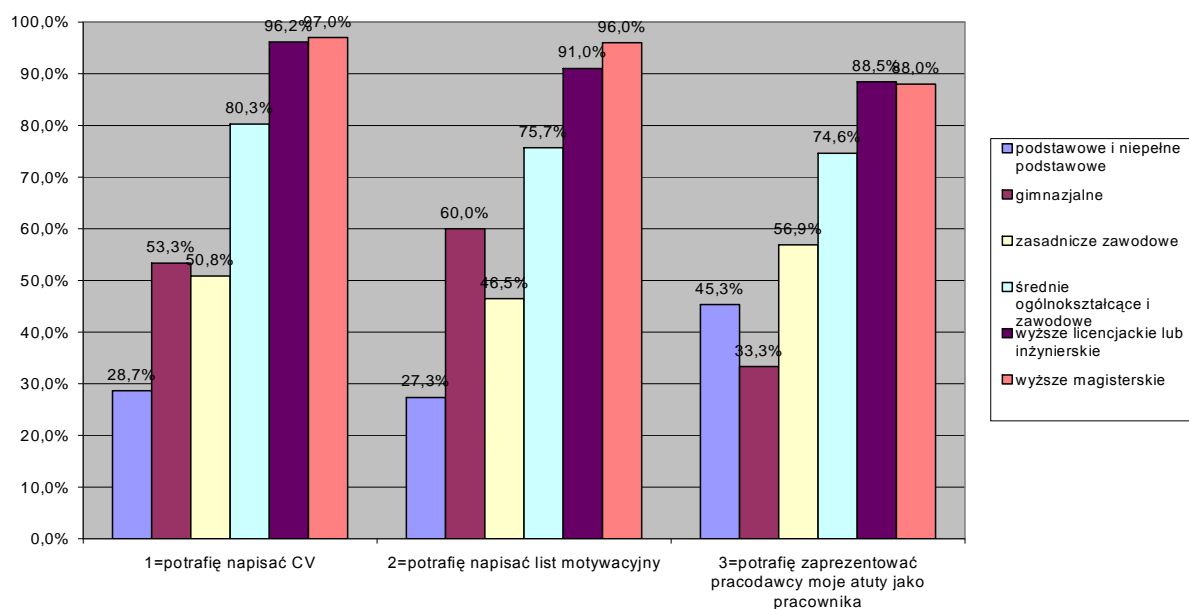
Różnice w wynikach dotyczących dwóch pierwszych umiejętności (pisanie CV i listu motywacyjnego), a umiejętnością zaprezentowania się pracodawcy w rozmowie bezpośredniej biorą się zapewne z faktu, że wymóg zaprezentowania CV i listu motywacyjnego pojawił się po przemianach ustrojowych w 1989 roku i dla młodszych respondentów posiadanie tych umiejętności jest niezbędnym ogniwem, by uzyskać pracę. Starsze osoby bezrobotne częściej natomiast bazują na swoim doświadczeniu zawodowym, referencjach i bezpośrednich kontaktach z pracodawcą, a umiejętność pisania życiorysu czy listu motywacyjnego jako pomostu do zdobycia pracy nie jest dla nich czymś oczywistym. Nie bez znaczenia jest też fakt, że osoby starsze, które wzięły udział w badaniu, z reguły legitymowały się dosyć niskim wykształceniem – w ich przypadku umiejętność napisania CV czy listu motywacyjnego rzadko były niezbędne, by uzyskać pracę.

Jakie posiada Pan(i) umiejętności ułatwiające poryszenie się na rynku pracy?

Im lepsze wykształcenie osób bezrobotnych, tym większy odsetek nich posiada umiejętność napisania CV, listu motywacyjnego czy zaprezentowania swoich atutów pracodawcy. CV napisać potrafi blisko 100 proc. osób z wykształceniem wyższym magisterskim, licencjackim lub inżynierskim i tylko 28,7 proc. osób z wykształceniem podstawowym. Ta ostatnia grupa jest jedyną, w której poszczególne umiejętności posiada mniejszość badanych.

Jakie posiada Pan(i) umiejętności ułatwiające poruszanie się po rynku pracy?

4.2. Bariery związane z ofertą i oczekiwaniami ze strony pracodawców

Naszych respondentów zapytaliśmy o to, jakie bariery zewnętrzne związane z lokalnym rynkiem pracy utrudniają im podjęcie pracy. Mogli oni udzielić więcej niż jedną odpowiedź, dodatkowo mogli również sami wskazać bariery zewnętrzne utrudniające im zdobycie pracy.

Poniższa tabela prezentuje odpowiedzi osób bezrobotnych (ogółem i z podziałem na płeć). Nasi ankietowani najczęściej wskazywali brak ofert pracy jako barierę utrudniającą jej zdobycie (51,7 proc.). Jest to jedyna bariera zewnętrzna, którą zaznaczyła większość ankietowanych. Znaczny odsetek badanych jako barierę wskazał brak ofert pracy o odpowiednim wynagrodzeniu (37,1 proc.).

Dla 27 proc. osób z górnych grup wiekowych przeszkodą jest ich wiek związany z tym, że pracodawcy wolą zatrudniać głównie osoby młode do 35 roku życia. Wypadnięcie z rynku pracy osób w wieku powyżej 40 lat bardzo często na trwałe je z niego wyklucza, skazując co najwyżej na podejmowanie prac dorywczych lub pracy „na czarno”.

Jedna czwarta osób (25,6 proc.) nie mogła podjąć pracy z powodu braku doświadczenia zawodowego. Są to z kolei osoby młode – w wieku 18-24 i 25-34 lat, które pracy zawodowej jeszcze nie podejmowały bądź też miała ona jedynie charakter sezonowy (dorywczy).

Jako kolejną barierę związaną z ofertą ze strony pracodawców osoby bezrobotne wskazywały trudności z dotarciem do miejsca, gdzie mogłyby podjąć pracę (18 proc. ankietowanych). Miejscem, w którym znaczny odsetek radomian pracuje bądź też poszukuje zajęcia jest Warszawa. Mimo niewątpliwie dobrego połączenia komunikacyjnego ze stolicą (duża ilość połączeń kolejowych – Koleje Mazowieckie i autobusowych – PKS oraz prywatne busy), dla znacznej części osób, których nie stać na przeprowadzenie się do Warszawy, uciążliwy może być zarówno sam dojazd

(co najmniej 1,5 godziny w jedną stronę) jak i jego koszt (co najmniej 10 zł w jedną stronę).

Wysokie koszty związane z poszukiwaniem pracy są barierą dla blisko 10 proc. osób bezrobotnych. Związana jest ona głównie z wydatkami za dojazd na rozmowy kwalifikacyjne z pracodawcami, zwłaszcza jeśli wiąże się to z wyprawą do Warszawy.

Wśród barier utrudniających zdobycie pracy, które osoby ankietowane mogły wpisywać samodzielnie w rubryce „Inne”, w największym stopniu została wykazonwana opieka nad dzieckiem (1,3 proc. osób - tylko kobiety), brak odpowiednich znajomości, stan zdrowia, nierzetelność pracodawców oraz praca „na czarno” (po 0,3 proc.).

ODSETEK OSÓB WSKAZUJĄCYCH POSZCZEGÓLNE BARIERY ZWIĄZANE Z OFERTĄ I OCZEKIWANIAM I ZE STRONY PRACODAWCÓW			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Brak ofert pracy	51,7 proc.	43,3 proc.	59,0 proc.
Brak pracy o odpowiednim wynagrodzeniu	37,1 proc.	44,6 proc.	30,5 proc.
Wiek	27,0 proc.	29,2 proc.	25,1 proc.
Brak doświadczenia zawodowego	25,6 proc.	24,3 proc.	26,6 proc.
Brak umiejętności oczekiwanych przez pracodawców	25,0 proc.	22,6 proc.	27,0 proc.
Trudności z dotarciem do miejsca, gdzie jest praca	18,0 proc.	15,6 proc.	20,1 proc.
Wysokie koszty związane z poszukiwaniem pracy	9,8 proc.	9,3 proc.	10,2 proc.
Inne, w tym: - „dzieci”, „samotnie wychowuję dziecko”, „dziecko”, „niemożliwe jest znalezienie pracy w godzinach zbieżnych z pracą żłobka/przedszkola”	5,3 proc. 1,3 proc.	3,4 proc. -	7,1 proc. 2,4 proc.
- nie podano przyczyny	0,8 proc.	1,1 proc.	0,6 proc.

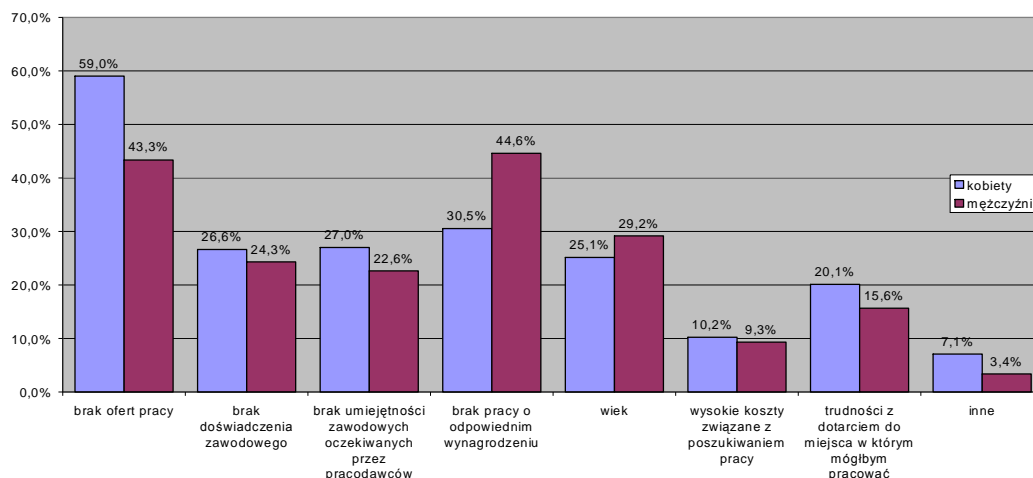
- „brak znajomości”, „brak koneksji”	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
- „stan zdrowia”, „choroba”	0,3 proc.	0,6 proc.	-
- „nie wypłacane wynagrodzenia przez pracodawców i brak możliwości ich egzekwowania”, „niewiarygodność pracodawcy”, „nierzetelni pracodawcy”	0,3 proc.	-	0,6 proc.
- „praca na czarno”, „oferty pracy na czarno”, „zatrudniają na czarno”	0,3 proc.	0,4 proc.	0,2 proc.
- „niskie wynagrodzenie”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
- „brak prawa jazdy”, „brak prawa jazdy kat. B”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
- „potencjalna matka”, „ciąża”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „ilość godzin”, „zbyt duża ilość godzin pracy (tzw. dyspozycyjność”)	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „brak wyższego wykształcenia”, „brak wykształcenia”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „płeć (kobieta elektryk nie jest mile widziana)”, „jestem kobietą!!!”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
„brak ofert pracy związanych z kierunkiem studiów”, „brak miejsc pracy zgodnych z wykształceniem”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „brak środków finansowych, aby rozpocząć działalność gospodarczą”, „zbyt duże koszty związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej (ZUS!!!)”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.

- „studiuję zaocznie”, „jestem w trakcie nauki”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „brak dzieci”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „brak grupy inwalidzkiej”	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- „byłem w areszcie”	0,1 proc.	0,2 proc.	-

Kobiety częściej niż mężczyźni padają ofiarą barier utrudniających im zdobycie pracy.

Mężczyźni nie mogli znaleźć pracy częściej niż kobiety jedynie z powodu braku pracy z odpowiednim wynagrodzeniem (odpowiednio 44,6 proc. i 30,5 proc.) oraz z powodu wieku (29,2 proc. i 25,1 proc.). Pozostałe bariery częściej wskazywały kobiety niż mężczyźni. Brak ofert pracy jest przeszkodą do jej zdobycia aż dla 59 proc. kobiet i tylko dla 43,3 proc. mężczyzn. Kobiety częściej też niż mężczyźni wskazywały brak umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców (odpowiednio 27 proc. i 22,6 proc.) oraz trudności z dotarciem do miejsca pracy (odpowiednio 20,1 proc. oraz 15,6 proc.). Wyższy niż u mężczyzn wskaźnik kobiet, które nie mogą zdobyć pracy z powodu braku umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców zastanawia, biorąc pod uwagę fakt, że z reguły są lepiej wykształcone niż mężczyźni. Potwierdza się tutaj potoczne stwierdzenie, że kobieta, by zdobyć i utrzymać pracę, musi reprezentować sobą więcej niż mężczyźni zatrudnieni na podobnych stanowiskach.

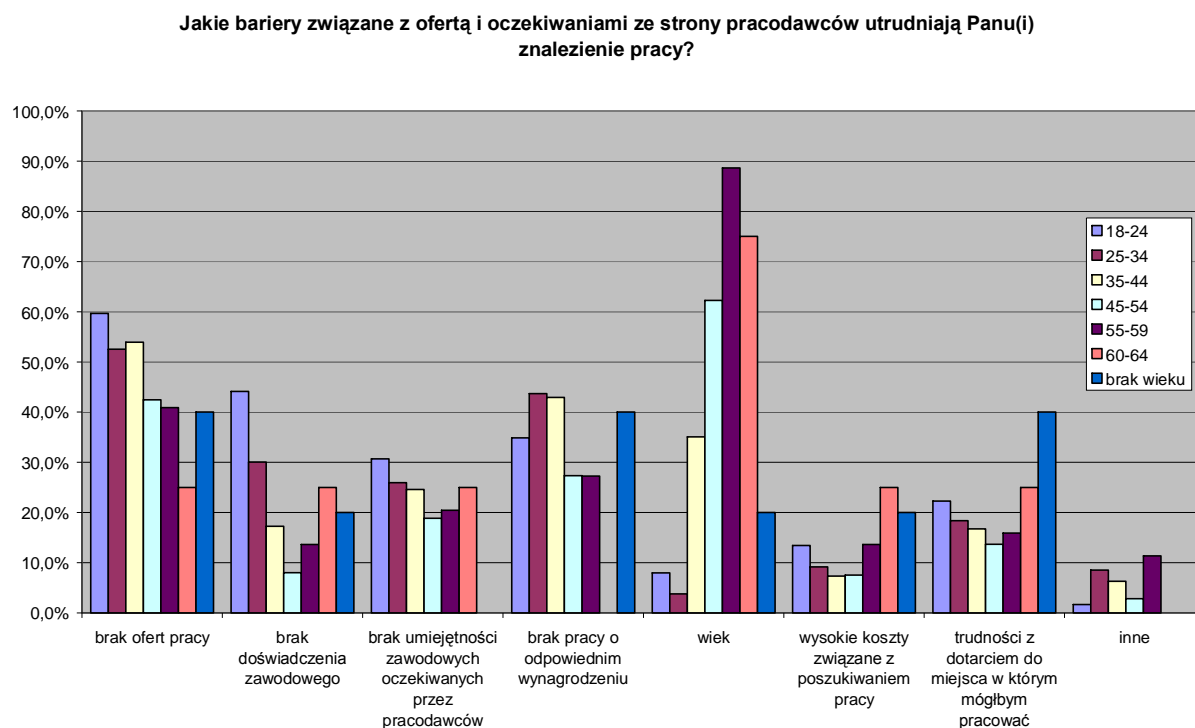
Jakie bariery związane z ofertą i oczekiwaniami ze strony pracodawców utrudniają Panu(i) znalezienie pracy?

Im młodszy byli badani, tym częściej wskazywali jako barierę brak ofert pracy. Tak odpowiedziało 59,7 proc. 18-24-latków i tylko 25 proc. 60-64-latków. W przypadku młodych osób ma to zapewne związek z brakiem doświadczenia zawodowego – również i tutaj największy odsetek osób, które wskazały tę barierę jest w grupie 18-24-latków (44,1 proc.). Tymczasem oferty pracy najczęściej skierowane są do osób, które się już jakimś doświadczeniem zawodowym legitymują.

W przeciwieństwie do braku doświadczenia zawodowego wiek jako bariera był wskazywany najczęściej w starszych grupach wiekowych. Z powodu wieku pracy nie mogło podjąć 88,6 proc. 55-59-latków, 75 proc. 60-64-latków oraz zaledwie 8 proc. 18-24-latków i 3,8 proc. 25-34-latków.

W pozostałych przypadkach nie odnotowano znaczących różnic.

Brak ofert pracy jako barierę najczęściej wskazywały osoby z wykształceniem wyższym (65,7 proc.), w najmniejszym zaś stopniu – podstawowym (44,2 proc.). Wiąże się to zapewne z niedoborem stanowisk pracy dla osób z wykształceniem wyższym w Radomiu i powiecie radomskim, co jest zresztą tendencją ogólnopolską (dane GUS).

Brak doświadczenia zawodowego także jest w największym stopniu barierą dla osób z wykształceniem wyższym (39,3 proc.), podczas gdy odsetek osób z wykształceniem podstawowym i średnim wskazujących tę barierę wyniósł odpowiednio 26,1 proc. i 25,9 proc., a dla osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – zaledwie 16,5 proc. Niedobór stanowisk wymagających pracy umysłowej powoduje ostrą selekcję kandydatów na te stanowiska. Pracodawcy, mając do wyboru osoby z wykształceniem wyższym posiadające doświadczenie zawodowe oraz osoby nieposiadające doświadczenia, wolą zatrudniać te pierwsze. Powstaje przez to tzw. „błędne koło” – młodzi wykształceni nie mogą znaleźć pracy, bo nie mają doświadczenia zawodowego, a nie mają doświadczenia zawodowego, bo nikt nie chce dać im szansy je zdobyć. Pewnym rozwiązaniem dla tej grupy osób są staże organizowane przez PUP, które pozwalają nabyć potrzebne doświadczenie i podjąć pracę bez powstania z tego tytułu zobowiązań finansowych pracodawcy. Dla wielu młodych ludzi rozwiązaniem jest też emigracja za granicę, zwłaszcza na Wyspy Brytyjskie, gdzie dostrzegają dużo więcej perspektyw dla siebie niż gdyby mieli zostać w kraju, choćby wiązały się one z podjęciem (na samym początku) pracy fizycznej.

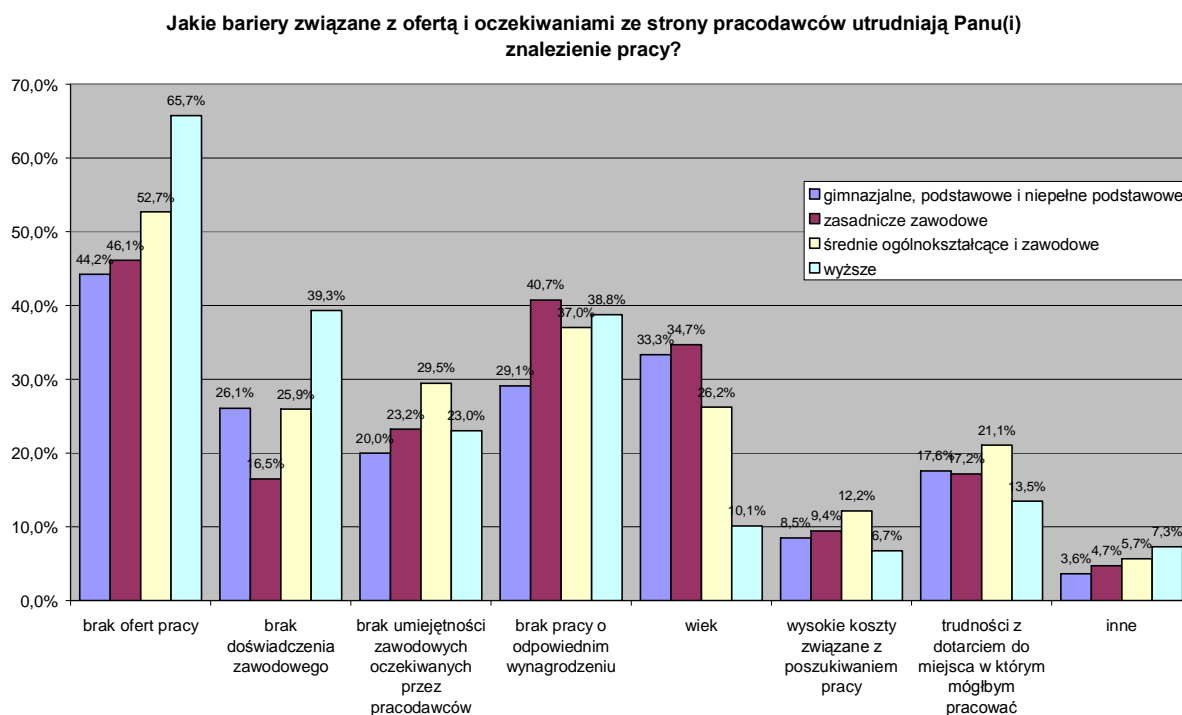
Wykształcenie staje się natomiast atutem dla osób w starszym wieku. Bariere związaną z ofertą i oczekiwaniami ze strony pracodawców, jaką jest wiek, dostrzega 33,2 proc. osób z wykształceniem podstawowym, 34,7 proc. osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 26,2 proc. osób z wykształceniem średnim i tylko 10,1 proc. osób z wykształceniem wyższym. Większość ofert przeznaczonych dla osób do 30 lub 35 roku życia dotyczy stanowisk pracy nie wymagających posiadania wykształcenia wyższego. W przypadku stanowisk wymagających dobrego wykształcenia i dużej wiedzy wiek nie jest już takim problemem.

Jak pokazują wyniki naszych badań, nie ma korelacji pomiędzy poziomem wykształcenia respondentów, a odsetkiem wskazań przez nich braku umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców jako bariery utrudniającej zdobycie

pracy. Odsetek osób z wykształceniem wyższym jest tu nawet większy (23 proc.) niż osób z wykształceniem podstawowym (20 proc.).

Niewielkie różnice wśród osób mających różne wykształcenie występują w traktowaniu jako bariery braku pracy o odpowiednim wynagrodzeniu. Wyraźnie niższy jest tu odsetek osób z wykształceniem podstawowym – o około 10 proc. (29,1 proc.). Grupa ta odstaje od pozostałych poziomem wykształcenia i kwalifikacji, w większym stopniu jest więc skłonna podjąć gorzej opłacaną pracę.

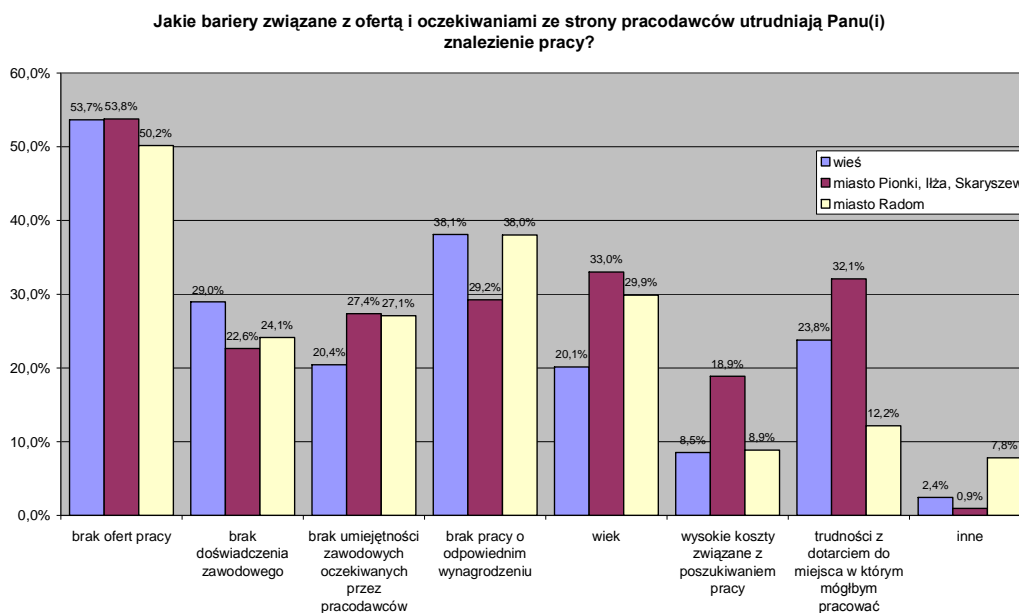

Wiek stanowi dla mieszkańców wsi mniejszą barierę niż dla mieszkańców Radomia i małych miast (Pionek, Iłży i Skaryszewa). Z powodu wieku pracy nie mogło podjąć 33 proc. mieszkańców Pionek, Iłży i Skaryszewa, 29,9 proc. radomian i tylko 20,1 proc. mieszkańców wsi. Znacznie rzadziej też jako barierę mieszkańcy wsi wskazywali brak umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców (20,4 proc. w stosunku do 27,1 proc. radomian oraz 27,4 proc. mieszkańców trzech małych miast).

Dla mieszkańców Pionek, Ilży i Skaryszewa znacznie częściej niż dla radomian i mieszkańców wsi problemem były wysokie koszty związane z poszukiwaniem pracy (18,9 proc. – Pionki, Ilża i Skaryszew, 8,5 proc. – wieś oraz 8,9 proc. – Radom), a także trudności z dotarciem do miejsca pracy (odpowiednio 32,1 proc., 23,8 proc. oraz 12,2 proc.).

Między mieszkańcami wsi, małych miast i Radomia nie ma natomiast większych różnic w odsetku osób, dla których barierą jest brak ofert pracy czy brak doświadczenia zawodowego.

Radomianie częściej niż mieszkańcy wsi i pozostałych miast wskazywali inne bariery niż wymienione.

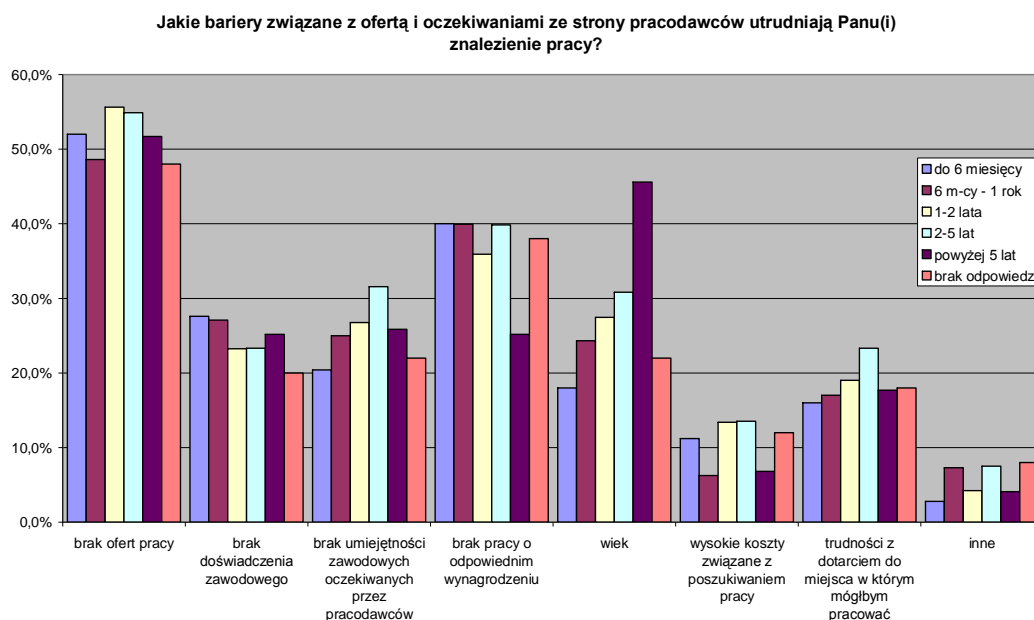

W większości przypadków nie zaobserwowano istotniejszych korelacji pomiędzy czasem pozostawania bez pracy osób badanych, a odsetkiem wskazań barier zewnętrznych utrudniających zdobycie pracy. Wyjątkiem jest wiek – im dłużej osoby badane pozostawały bez pracy, tym częściej wskazywały wiek jako barierę. Z powodu wieku pracy nie może znaleźć 18 proc. osób pozostających bezrobotnymi do 6 miesięcy oraz ponad 46 proc. osób nie pracujących dłużej niż 5 lat.

Brak ofert pracy najczęściej dostrzegają osoby pozostające bez pracy przez okres 1-2 lat. Osoby te częściej też zostali bezrobotni jako bariery wskazywali brak umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców, wysokie koszty związane z poszukiwaniem pracy oraz trudności z dotarciem do miejsca pracy.

Zastanawiające jest to, że odsetek osób wskazujących bariery w większości przypadków nie rośnie wraz z czasem pozostawania bez pracy (wyjątkiem jest wiek), a w grupie osób pozostających bez pracy dłużej niż 5 lat jest w kilku przypadkach nawet mniejszy niż wśród bezrobotnych krócej pozostających bez pracy. Być może ma to związek z zagrożeniem wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych – po określonym czasie pozostawania bez pracy i serii bezowocnych prób jej uzyskania osoby bezrobotne popadają w marazm i przestają dążyć do zmiany sytuacji, w jakiej się znalazły. Tym samym przestają również analizować bariery, przed którymi stoją.

Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 5 lat rzadziej niż pozostałe grupy bezrobotnych jako barierę wskazywały brak pracy o odpowiednim wynagrodzeniu. W tym jednak przypadku wiąże się to nie tyle z popadnięciem tej grupy osób w stan marazmu, ile raczej z urealnieniem swoich oczekiwań względem pracodawców w obliczu długotrwałego pozostawania bez pracy.

4.3. Bariery osobiste utrudniające poszukiwanie pracy

Respondenci wybierali również bariery osobiste, które utrudniają im podjęcie pracy. Tym samym wskazywali, jakie powody związane z ich własnym życiem i postrzeganiem świata przyczyniły się do tego, że pozostają bez pracy.

Trzy najczęściej wymieniane powody pozostawania bez pracy wiążą się z nastawieniem do życia osób bezrobotnych. Ankietowani jako barierę osobistą najczęściej wskazywali, że interesuje ich tylko etat (28 proc.). Oznacza to, że ponad 1/4 respondentów nie podejmie zatrudnienia w ramach innych form niż umowa o pracę (takich jak: umowa-zlecenie, umowa o dzieło, samozatrudnienie, umowa o zastępstwo, telepraca), co w obliczu dużego zainteresowania ze strony pracodawców właśnie takimi alternatywnymi i elastycznymi formami zatrudnienia zmniejsza szanse wymienionych wyżej osób na podjęcie pracy.

Podobny odsetek badanych (25,2 proc.) szuka pracy tylko w swoim zawodzie. Takie podejście jest barierą zwłaszcza dla tych osób bezrobotnych, które mają niskie kwalifikacje i/lub nie mogą znaleźć pracy od dłuższego czasu.

15 proc. ankietowanych przyznało natomiast, że nie szuka pracy zbyt intensywnie. Jednym z powodów dezaktywizacji zawodowej tych osób jest ich brak zaangażowania.

W dalszej kolejności respondenci wskazywali następujące bariery osobiste: opieka nad dzieckiem (14,8 proc.), brak gotowości do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy (14,7 proc.), brak wiary w siebie i swoje umiejętności (13,9 proc.), problemy zdrowotne (12,2 proc.), wysokie wymagania względem potencjalnych pracodawców (7,4 proc.), brak motywacji do podjęcia pracy (5,6 proc.), brak umiejętności poszukiwania pracy (4,9 proc.), niepełnosprawność (2,4 proc.), opieka nad osobą zależną inną niż dziecko (1,8 proc.) oraz problemy z uzależnieniem (0,8 proc.).

Jako dodatkowe bariery respondenci najczęściej wskazywali wiek (0,4 proc.), zbyt niskie wykształcenie (0,4 proc.), brak wyuczonego zawodu (03 proc.), płeć – kobieta (03 proc.) oraz trudności z pogodzeniem pracy z nauką (0,3 proc.).

ODSETEK OSÓB WSKAZUJĄCYCH POSZCZEGÓLNE BARIERY OSOBISTE			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Interesuje mnie tylko etat	28,0 proc.	27,7 proc.	28,3 proc.
Szukam pracy tylko w swoim zawodzie	25,2 proc.	32,7 proc.	20,9 proc.
Nie szukam pracy zbyt intensywnie	15,0 proc.	15,3 proc.	15,6 proc.
Opieka nad dziećmi	14,8 proc.	2,7 proc.	25,5 proc.
Nie jestem gotowy(a) do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy	14,7 proc.	15,8 proc.	14,7 proc.
Nie bardzo wierzę w siebie i swoje umiejętności	13,9 proc.	10,3 proc.	17,7 proc.
Problemy zdrowotne	12,2 proc.	15,1 proc.	10,6 proc.
Mam wysokie wymagania względem potencjalnych pracodawców	7,4 proc.	12,1 proc.	4,1 proc.
Brakuje mi motywacji do podjęcia pracy	5,6 proc.	6,6 proc.	5,0 proc.
Nie umiem szukać pracy	4,9 proc.	3,7 proc.	6,1 proc.
Niepełnosprawność	2,4 proc.	2,5 proc.	2,4 proc.
Opieka nad osobą zależną (inną niż dzieci)	1,8 proc.	0,9 proc.	2,6 proc.
Problemy z uzależnieniem	0,8 proc.	1,8 proc.	0,0 proc.
Inne, w tym:	4,3 proc.	3,9 proc.	4,8 proc.
- nie podano przyczyny	0,5 proc.	0,9 proc.	0,2 proc.
- „wiek (po 30)”, „wiek”	0,4 proc.	0,2 proc.	0,6 proc.
- „zbyt niskie wykształcenie”, „brak wykształcenia”	0,4 proc.	0,4 proc.	0,4 proc.
- „brak udokumentowanego przeszkolenia w innej dziedzinie (samouk)”, „brak wyuczonego zawodu”, „zbyt małe doświadczenie”	0,3 proc.	0,4 proc.	0,2 proc.

- „płeć”	0,3 proc.	-	0,6 proc.
- „pogodzenie studiów z odpowiednią pracą”, „trudności z pogodzeniem nauki z pracą zawodową”, „studiuję zaocznie”	0,3 proc.	0,4 proc.	0,2 proc.
- „ciąża”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „brak pracy”, „brak ofert”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
- „niskie stawki wynagrodzenia i złe traktowanie pracownika”, „brak ofert i złe wynagradzanie przez pracodawców”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
- „opieka nad chorym członkiem rodziny (I gr. inwalidzka)”, „zajmuję się rodzeństwem”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „staram się o pracę na własny rachunek”, „chcę otworzyć własną firmę”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
- „finansowe”, „brak finansów potrzebnych do poszukiwania pracy”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- „częste choroby dzieci”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „wyznanie wiary u większości pracodawców skreśla moją kandydaturę”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „brak pracy, która by mnie satysfakcjonowała”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „oferty pracy z zarobkami prowizyjnymi”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „pracuję bez umowy”	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- „wygórowane ambicje”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „jestem karany”	0,1 proc.	0,2 proc.	-

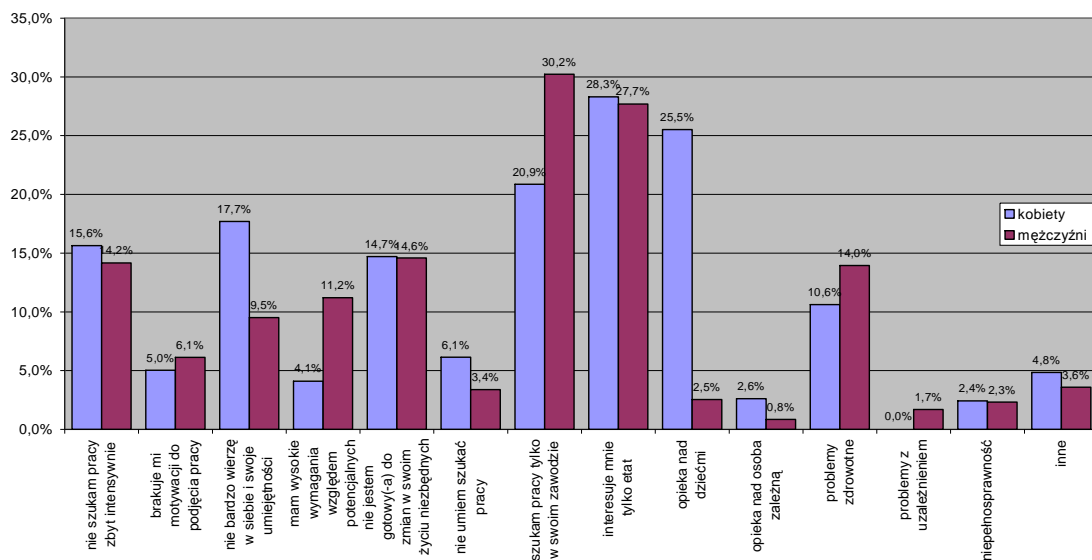
- „częsta hospitalizacja	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- „jestem osobą niedowidzącą”	0,1 proc.	0,1 proc.	-

Wśród badanych kobiet i mężczyzn największe różnice wystąpiły w przypadku bariery jaką jest opieka nad dzieckiem. Z tego powodu pracy nie mogło podjąć tylko 2,5 proc. mężczyzn oraz 10 razy więcej kobiet (25,5 proc.). Osobą zależną inną niż dziecko opiekuje się 2,6 proc. kobiet i 0,8 proc. mężczyzn.

Kobiety częściej niż mężczyźni nie wierzą w siebie i w swoje umiejętności (17,7 proc. kobiet oraz 9,5 proc. mężczyzn), a także nie umieją szukać pracy (6,1 proc. kobiet oraz 3,4 proc. mężczyzn). Takie nastawienie stoi często w kontraście z lepszym wykształceniem kobiet i ich większymi umiejętnościami autoprezentacji (umiejętność pisania CV i listu motywacyjnego).

Mężczyźni natomiast częściej niż kobiety szukają pracy tylko w swoim zawodzie (30,2 proc. w stosunku do 20,9 proc.), mają wysokie wymagania względem potencjalnych pracodawców (odpowiednio 11,2 proc. i 4,1 proc.) oraz... problemy zdrowotne (14 proc. i 10,6 proc.). Problemy z uzależnieniem ma 1,7 proc. mężczyzn i ani jedna kobieta.

Jakie bariery osobiste utrudniają Panu(i) poszukiwanie pracy?

Zaskakujące są niektóre wyniki obrazujące relacje pomiędzy wiekiem badanych, a postrzeganiem przez nich barier osobistych. Okazuje się, że większą aktywnością na rynku pracy charakteryzują się starsi bezrobotni. O ile nie dziwi fakt, że pracy nie szuka zbyt intensywnie 18,1 proc. 18-24-latków (osoby z tej grupy wiekowej najczęściej pozostają jeszcze na utrzymaniu rodziców), o tyle zdumiewający jest równie wysoki odsetek osób nie szukających pracy zbyt intensywnie w grupie 25-34-latków (17,7 proc.). Dla 35-44-latków odsetek ten wynosi 14,7 proc., 45-54-latków – 9,4 proc., a dla 55-59-latków – tylko 4,6 proc. 25 proc. mężczyzn w wieku 60-64 lat udzieliło odpowiedzi, że nie szuka pracy zbyt intensywnie.

Brak wiary w swoje własne umiejętności wzrasta wraz z wiekiem osób bezrobotnych. W siebie i w swoje umiejętności nie bardzo wierzy 12,2 proc. osób w wieku 18-24 lat, 14,2 proc. osób w wieku 25-34 lat, 16,8 proc. w wieku 35-44 lat oraz 18,2 proc. w wieku 55-59 lat. Wyjątkiem jest grupa osób w wieku 45-54 lat, u której dostrzega ten problem 12,3 proc. badanych oraz mała grupa 60-64-letnich mężczyzn, gdzie nie było ani jednego wskazania tej bariery.

Gotowość do podjęcia zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy maleje – co zrozumiałe – wraz z wiekiem osób bezrobotnych. Na takie zmiany nie jest gotowych 8,8 proc. 18-24-latków oraz 18,4 proc. 45-54-latków. Nieco wyższą mobilność prezentują osoby w wieku 55-59 lat – gotowych do zmian nie jest 13,6 proc. osób z tej grupy wiekowej.

Nie umieją szukać pracy przede wszystkim 55-59-latkowie (11,4 proc.), rzadziej przedstawiciele pozostałych grup wiekowych (od 3 do 6 proc.). Nie było wskazań tej bariery wśród mężczyzn w wieku 60-64 lat.

Odsetek osób poszukujących pracy tylko w swoim zawodzie generalnie rośnie wraz z wiekiem osób badanych – od 20,6 proc. wśród 18-24-latków do 50 proc. wśród 60-64-latków. Wśród 25-34-latków jest on jednak wyższy (27,2 proc.) niż wśród 35-44-latków (22,5 proc.).

Etat jako jedyna forma zatrudnienia interesuje przede wszystkim osoby w wieku 45-54 lata (34,4 proc.), w najmniejszym zaś stopniu, co zrozumiale, badanych z najmłodszej grupy wiekowej 18-24 lata (21,8 proc.). Odsetek pozostałych grup wiekowych kształtował się pomiędzy tymi dwoma wartościami.

Opieka nad dziećmi jest barierą przede wszystkim dla 25-34-latków (25 proc.), w mniejszym stopniu dla 35-44-latków (15,7 proc.), 18-24-latków (9,7 proc.), 45-54-latków (7,5 proc.) oraz 55-59-latków (2,3 proc.).

Opieka nad osobą zależną stanowi barierę głównie dla osób w wieku 60-64 lat (25 proc.), w pozostałych grupach wiekowych odsetek osób nie przekracza 4,5 proc.

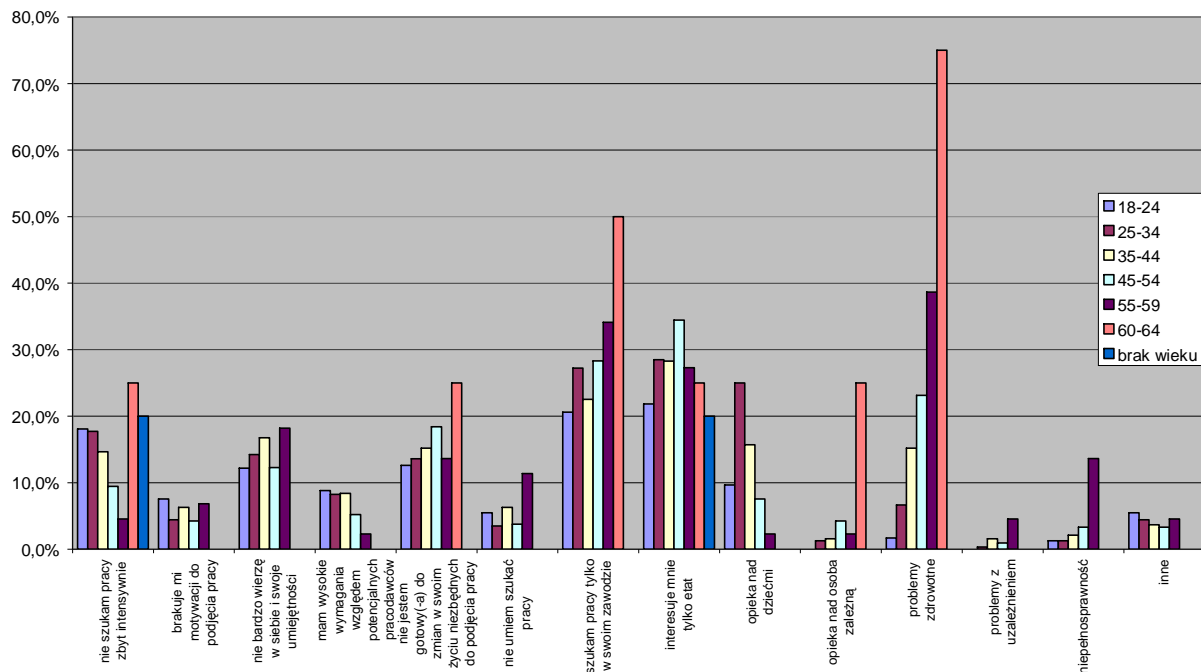
W pełni zrozumiałym jest, że im wyższy wiek osób badanych, tym częściej znajdują się one w obliczu problemów zdrowotnych stanowiących dla nich barierę na rynku pracy. Tak jest w przypadku 1,7 proc. 18-24-latków, 6,6 proc. 25-34-latków, 15,2 proc. 35-44-latków, 23,1 proc. 45-54-latków, 38,6 proc. 55-59-latków i aż 75 proc. 60-64-latków.

Problemy z uzależnieniem najczęściej mają 55-59-latkowie (4,5 proc.), rzadziej 35-44-latkowie (1,6 proc.) i 45-54-latkowie (1,0 proc.).

Niepełnosprawność jest barierą w największym stopniu dla 55-59-latków (13,6 proc.).

W pozostałych przypadkach nie zanotowano większych różnic pomiędzy poszczególnymi kategoriami wiekowymi osób badanych.

Jakie bariery osobiste utrudniają Panu(i) poszukiwanie pracy?

Osoby bezrobotne z wykształceniem wyższym najczęściej ograniczają poszukiwanie pracy do swojego zawodu (38,8 proc.), a jako forma zatrudnienia interesuje je tylko etat (41,6 proc.). Pracy tylko w swoim zawodzie poszukuje 29,6 proc. osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 18,8 proc. osób z wykształceniem podstawowym (chodzi zapewne o zawód wyuczony w czasie kursów lub nabyty poprzez doświadczenie zawodowe) oraz 18,1 proc. osób z wykształceniem średnim.

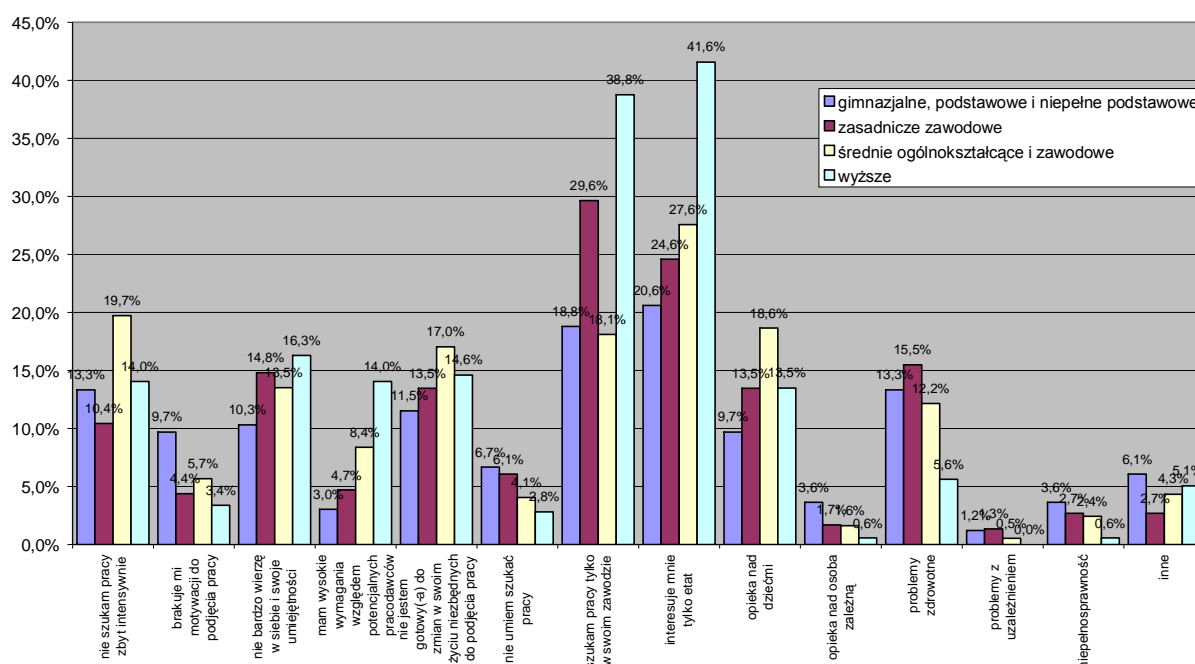
Im wyższe wykształcenie ankietowanych, tym większy jest odsetek osób mających wysokie wymagania względem potencjalnych pracodawców – od 3 proc. wśród osób z wykształceniem podstawowym do 14 proc. wśród osób z wykształceniem wyższym.

Odwrotne proporcje występują natomiast w przypadku barier, jakimi są brak motywacji do podjęcia pracy oraz brak umiejętności poszukiwania pracy. Motywacji brakuje 9,7 proc. osób z wykształceniem podstawowym oraz 3,4 proc. osób z wykształceniem wyższym. Pracy szukać nie umie 6,7 proc. osób z wykształceniem podstawowym oraz 2,8 proc. osób z wykształceniem wyższym.

Problemy zdrowotne trapią w największym stopniu osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (15,5 proc.), w najmniejszym zaś stopniu z wykształceniem wyższym (5,6 proc.). Podobne proporcje kształtują się w przypadku wskazań bariery, jaką jest niepełnosprawność.

Najmniej intensywnie poszukują pracy osoby z wykształceniem średnim zawodowym i ogólnokształcącym. Również badani z tej grupy osób najczęściej nie są gotowi do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy, nie mogą też podjąć pracy z powodu opieki nad dziećmi.

Jakie bariery osobiste utrudniają Panu(i) poszukiwanie pracy?

Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast jako barierę wskazywali ograniczanie się do poszukiwania pracy tylko w swoim zawodzie (26,2 proc. – wieś, 25,5 proc. – miasto Radom, 20,8 proc. – miasto Pionki, Iłża lub Skaryszew). Osoby te przodują też nieznacznie pod względem wymagań wobec potencjalnych pracodawców (7,6 proc. – wieś, 7,5 proc. – miasto Pionki, Iłża lub Skaryszew, 7,3 proc. – miasto Radom).

Mieszkańcy małych miast (Pionek, Iłży i Skaryszewa) mają dużo niższą motywację do podjęcia pracy niż mieszkańcy Radomia i wsi. 13 proc. radomian, 15,9 proc. mieszkańców wsi i aż 22,6 proc. mieszkańców małych miast udzieliło odpowiedzi, że nie szuka pracy zbyt intensywnie.

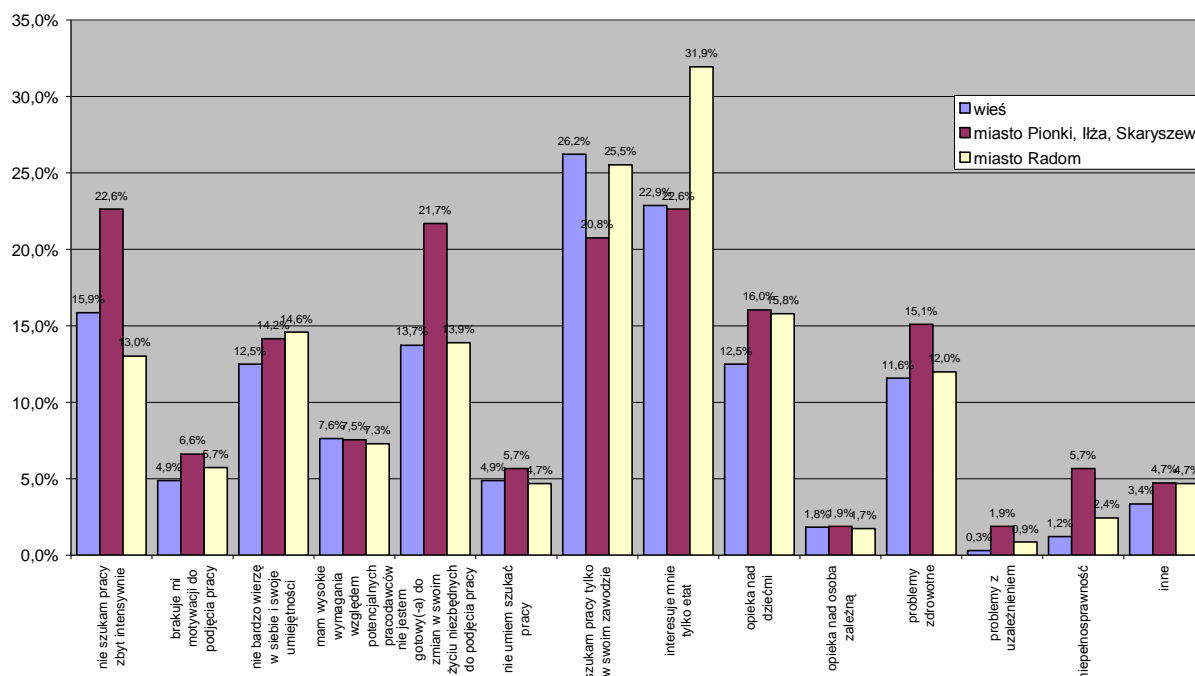
Mieszkańcy małych miast częściej też wskazywali barierę w postaci braku gotowości do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy (21,7 proc.), podczas gdy gotowości takiej nie przejawia zaledwie 13,7 proc. mieszkańców wsi oraz 13,9 proc. mieszkańców Radomia.

Problemy zdrowotne jako barierę w poszukiwaniu pracy wskazało 15,1 proc. mieszkańców Pionek, Iłży lub Skaryszewa oraz 12 proc. radomian i 11,6 proc. mieszkańców wsi.

Większym problemem niż dla mieszkańców wsi i Radomia jest dla mieszkańców małych miast także niepełnosprawność (5,7 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 2,4 proc. – Radom; 1,2 proc. – wieś), problemy z uzależnieniem (1,9 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 0,9 proc. – Radom; 0,3 proc. – wieś), brak motywacji do podjęcia pracy (6,6 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 6,7 proc. – Radom; 4,9 proc. – wieś), nieumiejętność poszukiwania pracy (5,7 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 4,7 proc. – Radom; 4,9 proc. – wieś), opieka nad dziećmi (16,0 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 15,8 proc. – Radom; 12,5 proc. – wieś) oraz nad osobą zależną inną niż dziecko (1,9 proc. – Pionki, Iłża lub Skaryszew; 1,7 proc. – Radom; 1,8 proc. – wieś).

Radomian dużo częściej niż mieszkańców małych miast i wsi interesuje tylko etat (31,9 proc. – radomianie, 22,9 proc. – mieszkańcy wsi, 22,6 proc. – mieszkańcy małych miast). Wydaje się, że ma to związek z niższym niż na terenie powiatu ziemskiego bezrobociem i dużo korzystniejszym połączeniem z Warszawą, do której duża część mieszkańców Radomia dojeżdża do pracy.

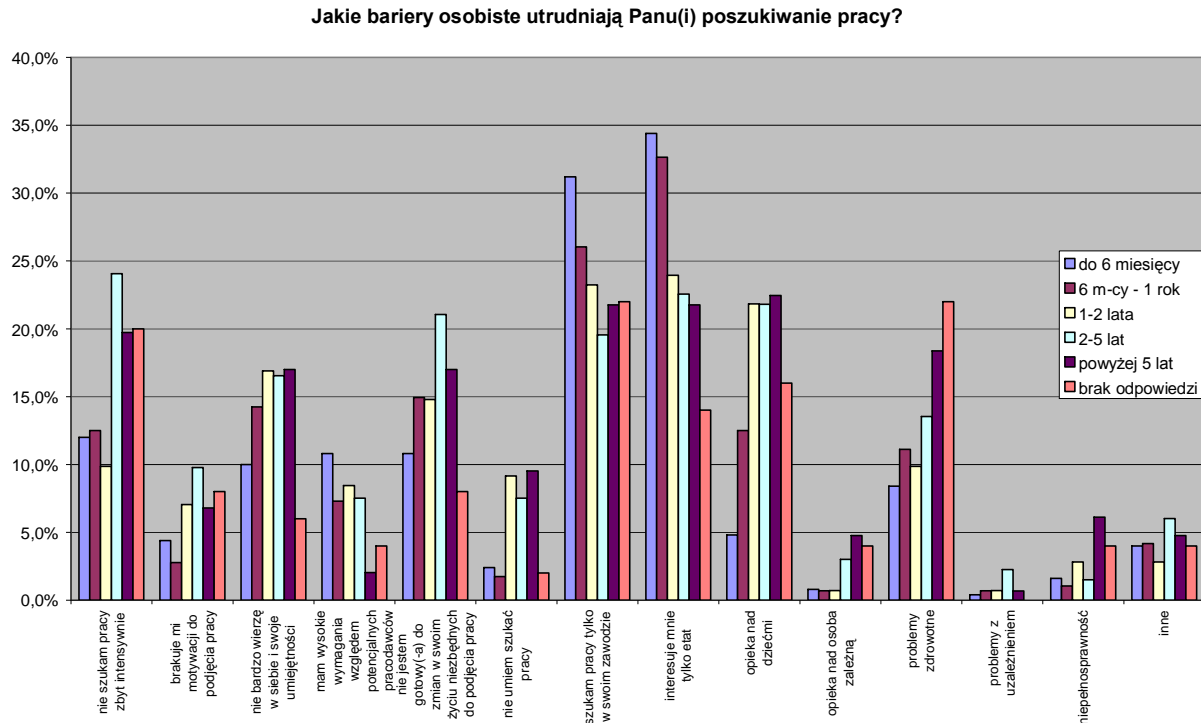
Jakie bariery osobiste utrudniają Panu(i) poszukiwanie pracy?

Wskazania barier osobistych w dużej mierze zależą też od czasu pozostawania bez pracy badanych. Generalnie im dłużej ankietowani pozostawali bez pracy, tym częściej wskazywali oni bariery osobiste utrudniające im zdobycie pracy. Widać to na przykładzie takich barier jak: niezbyt aktywne poszukiwanie pracy, brak motywacji do podjęcia pracy, brak wiary w siebie i w swoje własne umiejętności oraz brak gotowości do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy.

Odwrotne relacje zachodzą natomiast w przypadku tych wszystkich barier, które wiążą się z wysokim poczuciem własnej wartości. Im krócej statystyczna osoba pozostawała bez pracy, tym częściej jej poszukiwania pracy ograniczały się ofert pracy w swoim zawodzie w ramach etatu jako jedynej formy zatrudnienia, a jej wymagania względem potencjalnego pracodawcy były wyższe.

Czas stawania bez pracy zależy również od problemów zdrowotnych, w tym problemów z uzależnieniem, a także od podejmowanej przez osoby bezrobotne opieki nad dzieckiem lub inną osobą zależną.

4.4. Dodatkowe kwalifikacje posiadane przez osoby bezrobotne

Prawo jazdy kategorii B posiada 51,9 proc. osób bezrobotnych. Prawem jazdy innej kategorii niż B legitymuje się 8,3 proc. osób ankietowanych.

Spośród innych kategorii niż B największy odsetek osób posiada prawo jazdy kategorii C (5,4 proc.), a następnie A (3,3 proc.), C+E (2,2 proc.), T (1,0 proc.) oraz D (0,8 proc.).

Kurs komputerowy przeszło 16,5 proc. osób bezrobotnych, językowy 8,1 proc., na wózki widłowe 1,3 proc., a na kasy fiskalne 1,0 proc.

Poniższa tabela została opracowana na podstawie odpowiedzi bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem udzielonych przez nich informacji dodatkowych dotyczących ich kwalifikacji.

ODSETEK OSÓB POSIADAJĄCYCH NASTĘPUJĄCE KWALIFIKACJE			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Prawo jazdy kat. B	51,9 proc.	65,5 proc.	39,9 proc.
Prawo jazdy innej kategorii	8,3 proc.	17,1 proc.	0,6 proc.
<i>w tym: A</i>	3,3 proc.	7,3 proc.	0,2 proc.
<i>w tym: C</i>	5,4 proc.	12,4 proc.	0,2 proc.
<i>w tym: C+E</i>	2,2 proc.	4,8 proc.	0,2 proc.
<i>w tym: D</i>	0,8 proc.	1,8 proc.	-
<i>w tym: T</i>	1,0 proc.	2,3 proc.	-
<i>w tym: brak odpowiedzi jakiej kategorii</i>	0,4 proc.	0,7 proc.	0,2 proc.
Kurs komputerowy	16,5 proc.	9,3 proc.	22,9 proc.
Kurs językowy	8,1 proc.	4,0 proc.	11,7 proc.
Inne, w tym:	13,6 proc.	15,6 proc.	11,7 proc.
- kurs na wózki widłowe; operator wózka widłowego; uprawnienia na wózki widłowe; kurs obsługi wózka widłowego	1,3 proc.	2,7 proc.	0,2 proc.
- kasy fiskalne; kurs kas fiskalnych (certyfikat); obsługa kasy fiskalnej	1,0 proc.	0,5 proc.	1,5 proc.
<i>w tym: kasy fiskalne +minimum sanitarne</i>	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- <i>nie podano jakie</i>	0,6 proc.	0,7 proc.	0,6 proc.
- doświadczenie w pracy z dziećmi; kurs wychowawców dzieci i młodzieży; kurs wychowawców kolonii	0,5 proc.	0,5 proc.	0,6 proc.
- certyfikat profesjonalnej sekretarki; kurs sekretarek; kurs sekretarski; szkoła sekretarsko-asystencka	0,5 proc.	-	0,9 proc.
- księgowość; kurs „Podstawy księgowości”; kurs księgowości; kurs księgowości komputerowej; kurs małej księgowości	0,5 proc.	-	0,9 proc.
- kurs kosmetyczny, szkoła kosmetyczna	0,5 proc.	-	0,9 proc.
- kurs spawacza; kurs spawacza	0,5 proc.	1,1 proc.	0,0 proc.

elektrycznego; kurs spawacza elektryczno-gazowego; kurs spawacza ELG podstawowe			
- obsługa komputera; obsługa komputera i urządzeń biurowych; znajomość obsługi komputera	0,5 proc.	0,5 proc.	0,6 proc.
- SEP do 1kV; uprawnienia SEP; uprawnienia SEP GAZ	0,4 proc.	0,9 proc.	-
	0,3 proc.	0,7 proc.	-
	0,3 proc.	0,5 proc.	0,2 proc.
	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
	0,3 proc.	0,7 proc.	-
	0,2 proc.	0,5 proc.	-
	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
	0,2 proc.	-	0,4 proc.
	0,2 proc.	0,5 proc.	-
	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
	0,2 proc.	-	0,4 proc.
	0,2 proc.	-	0,4 proc.
	0,2 proc.	0,5 proc.	-

- obsługa stacji LPG	0,2 proc.	0,5 proc.	-
- operator koparki; operator koparko-ładowarki	0,2 proc.	0,5 proc.	-
- samouk; szybko się uczę, ale nie posiadam kwalifikacji	0,2 proc.	0,5 proc.	-
- syndyk nieruchomości; licencjat z pośrednictwa w obrocie nieruchomościami	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- 8 lat pracy w kwiaciarni	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- aplikacja administracyjna	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- certyfikat Auto Cad	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- certyfikat językowy TELC	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- doświadczenie w handlu i inne	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- dyspozycyjność, kreatywność	0,1 proc.	0,2 proc.	0,0 proc.
- ekspedientka	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- elektronik, automatyk przemysłowy, informatyk	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- język angielski i rosyjski (techniczne biegłe)	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- obsługa maszyn hafciarskich	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs aktywnego poszukiwania pracy	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs barmański	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs czeladniczy	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs doradcy finansowego	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs florystyczny	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs fryzjerski	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs HACCP	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs marketingu	0,1 proc.	-	0,2 proc.

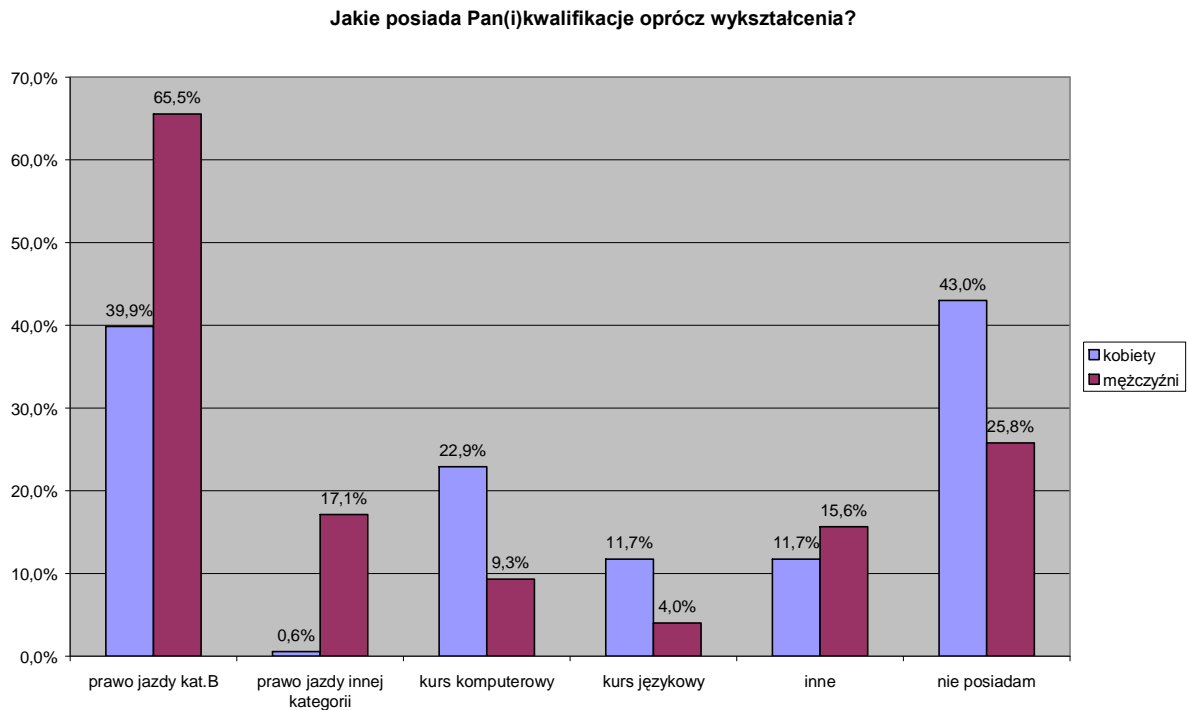
- kurs mediatora sądowego, kurs pedagogiczno-psychologiczny	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs na chłodnie amoniakalne, sprężarki powietrza	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs operatora wózków jezdniowych	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs pośrednika w obrocie nieruchomościami	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs monterów okien	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs cieśla	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs tańców integracyjnych w pracy z grupą	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- kurs z funduszy Unii Europejskiej	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- kurs zdobnictwa oraz przedłużania paznokci	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- malarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- szpachlarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- montaż sufitów podwieszanych, ścian kartonowo-gipsowych	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- motywacja, obowiązkowość, cel-osiągnięcie sukcesu zawodowego	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- obsługa holownicy i elektrodrażarki (obróbka skrawaniem)	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- operatywność	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- prace fizyczne	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- piekarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- praktyka jako cukiernik	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- praktyka w firmie niemieckiej jako technik	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- profesjonalna obsługa klienta,	0,1 proc.	-	0,2 proc.

minimum sanitarne			
- ratownik medyczny, ratownik wodny, pletwonurek P1	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- sprzedawca	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- studia za granicą	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- szewc	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- pomagisterskie studium logopedyczne	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- ślusarz-dekarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- umiejętność lutowania precyzyjnego	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- znajomość branży telekomunikacyjnej, czytanie schematów elektronicznych	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- UTB	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- uzdolnienia manualne, techniczne-elektrotechnika	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- znajomość języka francuskiego	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- jestem uczciwa, pracowita, opiekuńcza, bardzo chciałabym pracować w szpitalu jako salowa lub w barze	0,1 proc.	-	0,2 proc.

Dużo większy odsetek mężczyzn niż kobiet posiada zarówno prawo jazdy kat. B (65,5 proc. do 39,9 proc.) jak też i prawo jazdy pozostałych kategorii (17,1 proc. mężczyzn oraz zaledwie 0,6 proc. kobiet). Prawo jazdy kategorii A posiada 7,3 proc. mężczyzn i 0,2 proc. kobiet, C – 12,4 proc. mężczyzn oraz 0,2 proc. kobiet, C+E – 4,8 proc. mężczyzn oraz 0,2 proc. kobiet, D – 1,8 proc. mężczyzn i ani jedna spośród ankietowanych kobiet, T – 2,3 proc. mężczyzn i ani jedna kobieta.

Kobiety natomiast częściej niż mężczyźni zdobywały kwalifikacje na kursie komputerowym (22,9 proc. kobiet oraz 9,3 proc. mężczyzn) oraz kursie z języka obcego (odpowiednio 11,7 proc. i 4,0 proc.).

Spośród dodatkowych kwalifikacji mężczyźni częściej mają za sobą przebyty kurs na wózki widłowe, obsługę stacji LPG oraz operatora koparki/koparko-ładowarki, kobiety natomiast częściej szkoliły się na kursie na kasy fiskalne, kursie wychowawców dzieci i młodzieży, kursie sekretarki oraz księgowej, a także posiadają uprawnienia w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

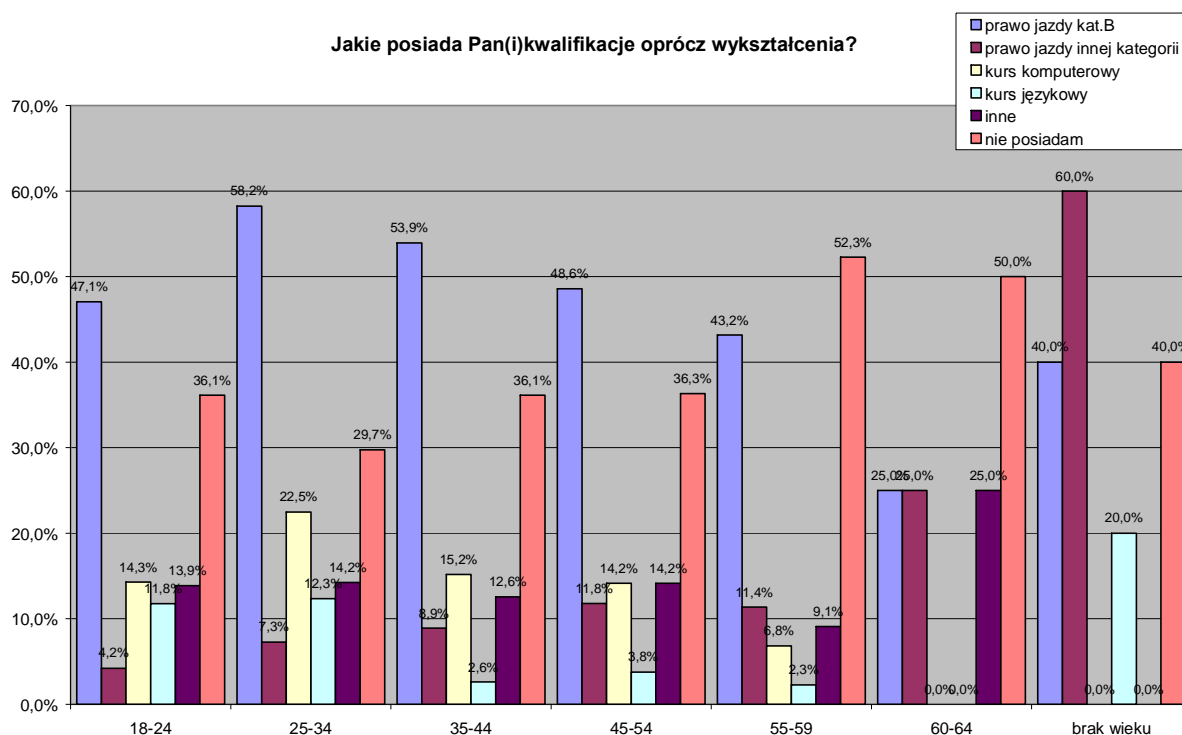
Największy odsetek osób posiadających prawo jazdy kategorii B jest w grupie wiekowej 25-34 lata (58,2 proc.), najmniejszy – 55-59 lat (43,2 proc.).

Prawo jazdy innej kategorii posiada największy odsetek osób w grupie 45-54-latków (11,8 proc.), najmniejszy wśród 18-24-latków (4,2 proc.).

Kurs komputerowy ma za sobą 25,5 proc. 25-34-latków i zaledwie 6,8 proc. 55-59-latków. Podobne proporcje występują w przypadku kursu językowego, który odbyło 22,5 proc. 25-34-latków oraz 6,8 proc. 55-59-latków.

Dodatkowych kwalifikacji nie posiada 36,1 proc. osób w wieku 18-24 lata, 29,7 proc. w wieku 25-34 lata, 36,1 proc. w wieku 35-44 lata, 36,3 proc. w wieku 45-54 lata oraz 52,3 proc. 55-59-latków.

Ze względu na niewielką próbę z analizy wyłączono osoby w wieku 60-64 lat (dane dotyczące tej kategorii wiekowej widoczne są na poniższym wykresie).

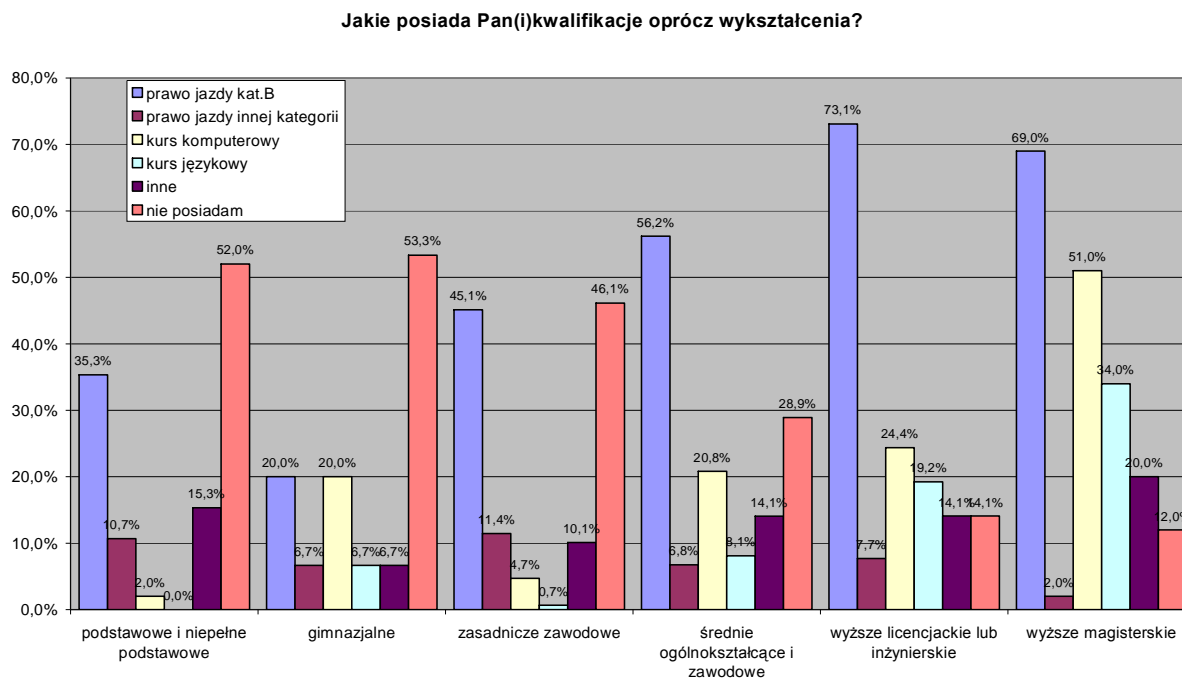
Im wyższe jest wykształcenie osób badanych, tym większy ich odsetek posiada prawo jazdy kategorii B oraz odbyło kurs komputerowy i językowy. Prawo jazdy kategorii B posiada 35,3 osób z wykształceniem podstawowym, 45,1 proc. osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 56,2 proc. z wykształceniem średnim zawodowym lub ogólnokształcącym, 73,1 proc. z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim oraz 69 proc. z wykształceniem wyższym magisterskim.

Jeszcze bardziej jest to widoczne na przykładzie kursu komputerowego, który odbyło zaledwie 2 proc. bezrobotnych z wykształceniem podstawowym, 4,7 proc. z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 20,8 proc. z wykształceniem średnim, 24,4 proc. z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim i aż 51 proc. z wyższym magisterskim. Osoby z wykształceniem wyższym magisterskim przewodzą

też zdecydowanie w odsetku osób, które skorzystały z kursu językowego – jest ich aż 34 proc., podczas gdy z takiego kursu nie skorzystała ani jedna osoba z wykształceniem podstawowym.

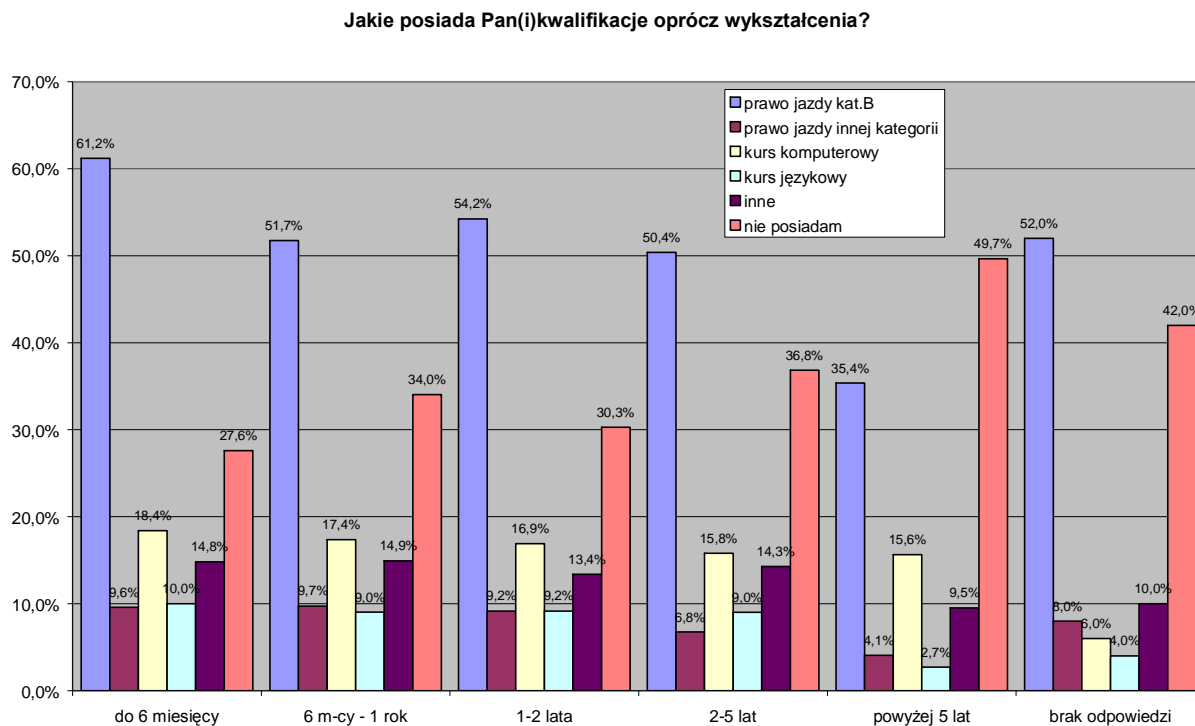
Odmienne proporcje pojawiają się w przypadku prawa jazdy innej kategorii niż B – tutaj największy odsetek osób posiadających takie prawo jazdy występuje w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (11,4 proc.) oraz podstawowym (10,7 proc.), ale wiąże się to z zawodem kierowcy, który podejmują przede wszystkim osoby z takim właśnie wykształceniem.

Wysoki odsetek (20 proc.) osób z wykształceniem gimnazjalnym, które są po kursie komputerowym, oznacza dużą gotowość młodych absolwentów gimnazjów do zdobywania wiedzy z zakresu obsługi komputera, mimo ich niezbyt wysokiego wykształcenia ogólnego.

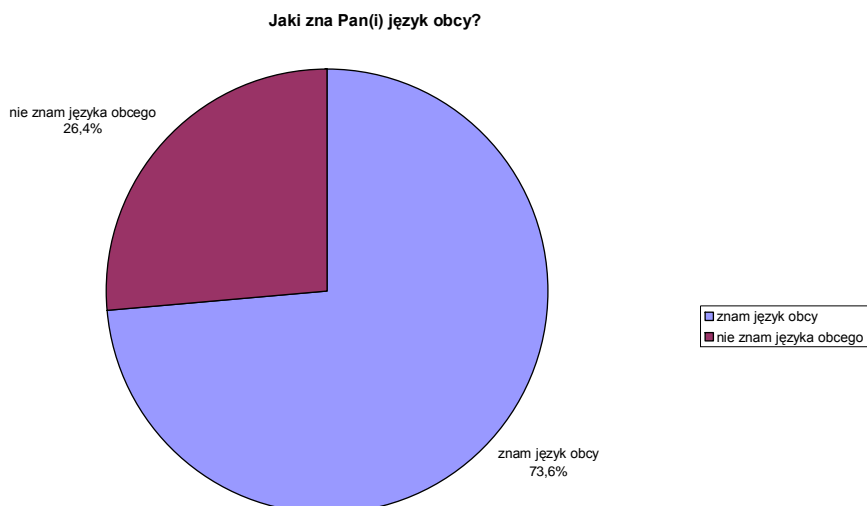
Osoby z krótkim okresem pozostawania bez pracy częściej niż osoby długotrwale bezrobotne posiadają takie kwalifikacje jak prawo jazdy kategorii B i innych kategorii oraz odbyty kurs komputerowy. Analogicznie odsetek osób nie posiadających dodatkowych kwalifikacji wzrasta wraz z wydłużaniem się okresu pozostawania bez pracy. Jednakże – co warto podkreślić – w grupach osób bezrobotnych

od 0 do 5 lat te różnice są nieznaczne, wyraźnie niższymi kwalifikacjami legitymują się dopiero osoby bezrobotne pozostające bez pracy dłużej niż 5 lat.

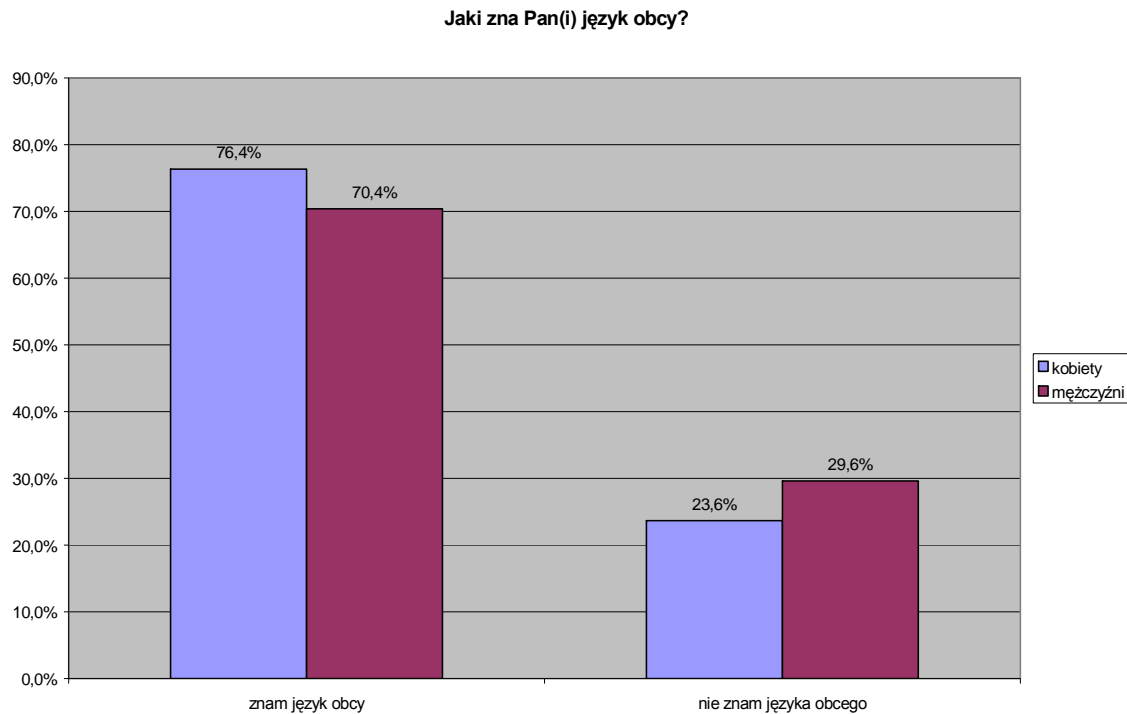

4.5. Znajomość języków obcych

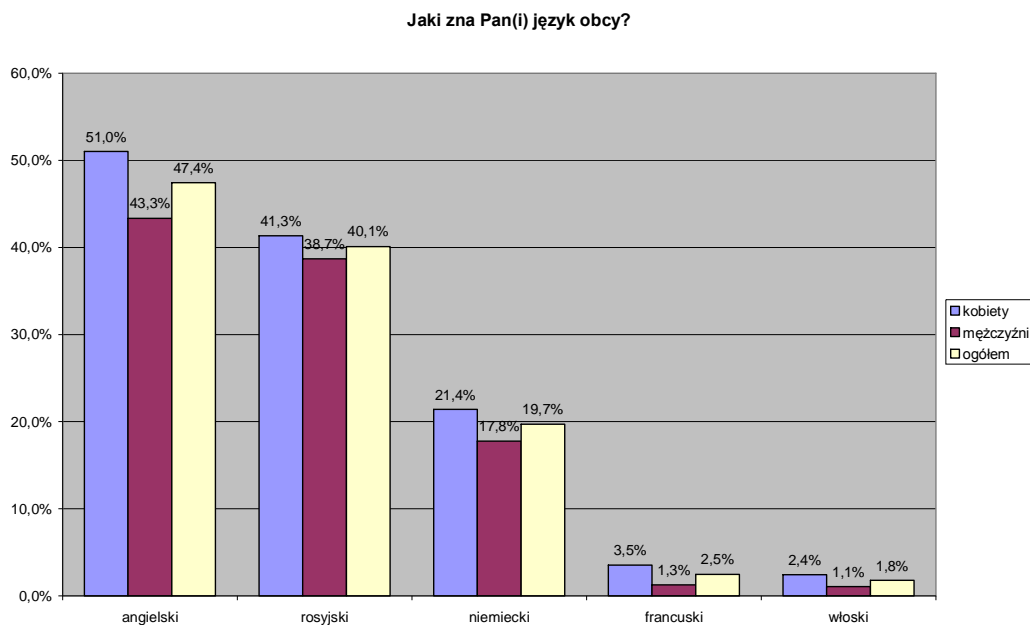
Przynajmniej jeden język obcy w stopniu podstawowym zna 73,6 proc. respondentów. 26,4 proc. osób nie zna języków obcych.

Kobiety częściej znają języki obce niż mężczyźni.

Najbardziej rozpowszechnionym językiem jest angielski. Zna go 47,4 proc. ankietowanych (51 proc. kobiet i 43,3 proc. mężczyzn). Język rosyjski zna 40,1 proc. respondentów (41,3 proc. kobiet oraz 38,7 proc. mężczyzn). Znajomością niemieckiego legitymuje się 19,7 proc. osób bezrobotnych (21,4 proc. kobiet oraz 17,8 proc. mężczyzn), francuskiego 2,5 proc. osób (odpowiednio 3,5 proc. oraz 1,5 proc.), a włoskiego 1,8 proc. (2,4 proc. oraz 1,1 proc.).

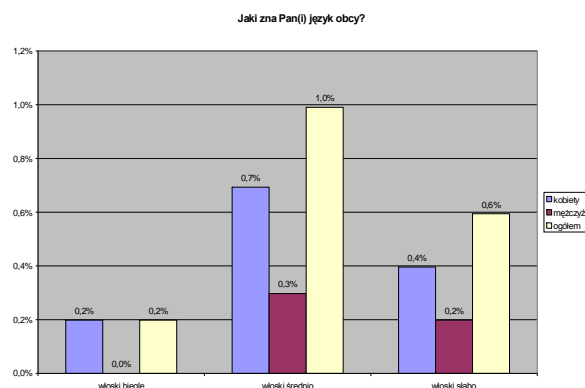
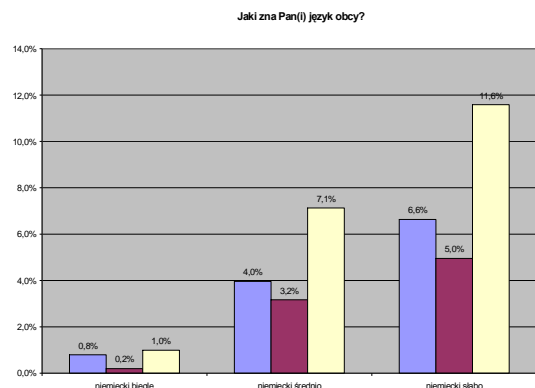
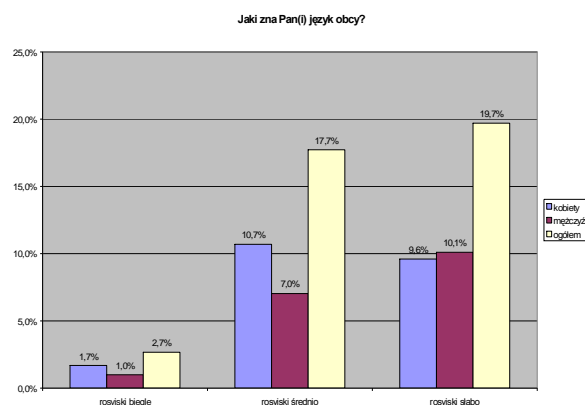
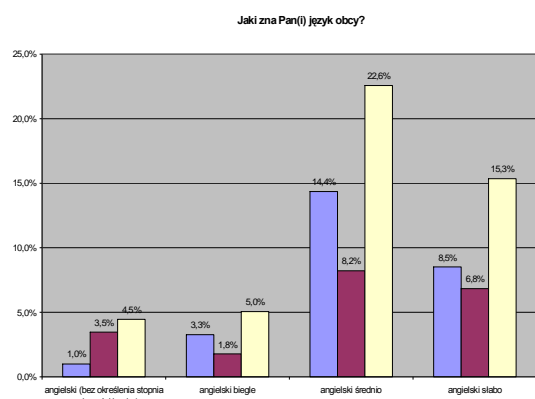

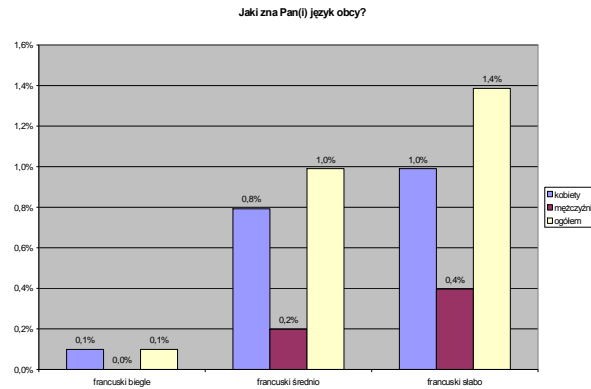

ZNAJOMOŚĆ POZOSTAŁYCH JĘZYKÓW			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Język łaciński	0,5 proc.	-	0,9 proc.
<i>w tym biegle:</i>	0,1 proc.	-	0,2 proc.
<i>w tym średnio:</i>	0,3 proc.	-	0,6 proc.
<i>w tym bez opisu w jakim stopniu:</i>	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Język hiszpański	0,5 proc.	0,2 proc.	0,7 proc.
<i>w tym średnio:</i>	0,3 proc.	-	0,6 proc.
<i>w tym słabo:</i>	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
Język holenderski	0,2 proc.	-	0,4 proc.
<i>w tym biegle:</i>	0,1 proc.	-	0,2 proc.
<i>w tym słabo:</i>	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Język ukraiński (biegle)	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Język arabski	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Język norweski (słabo)	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Język czeski (biegle)	0,1 proc.	-	0,2 proc.

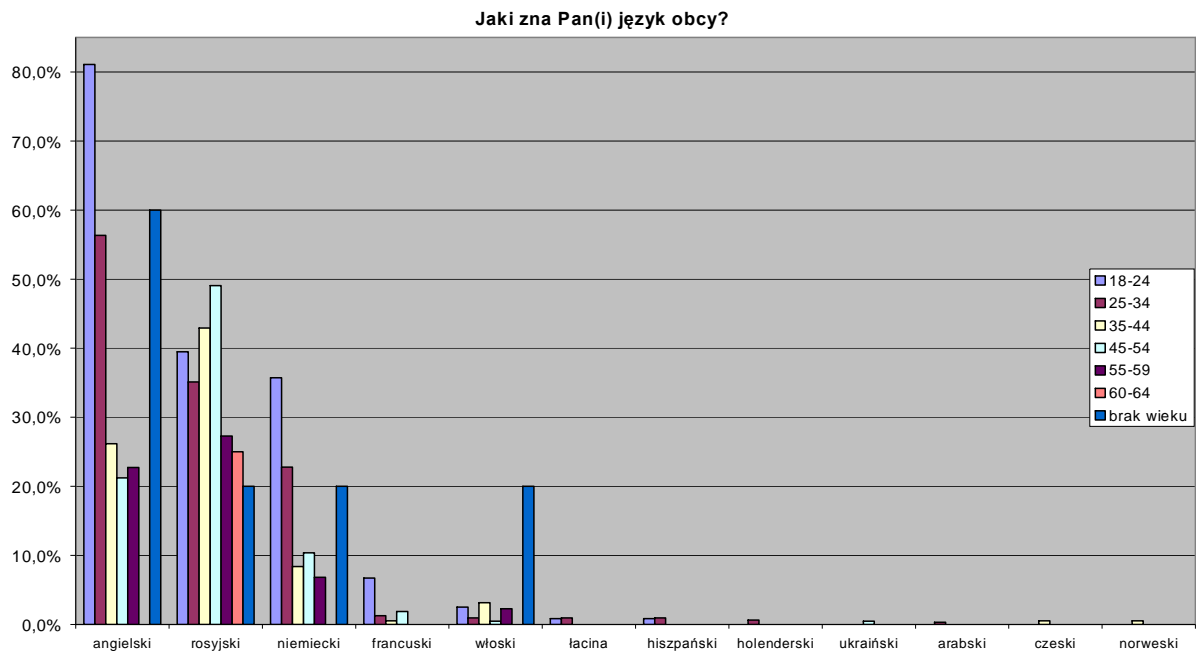
Wśród osób znających język angielski najwięcej jest tych, którzy znają go w stopniu średnim. Podobne proporcje występują u osób znających język włoski.

W przypadku języka rosyjskiego, niemieckiego i francuskiego przeważają osoby słabo znające ten język.

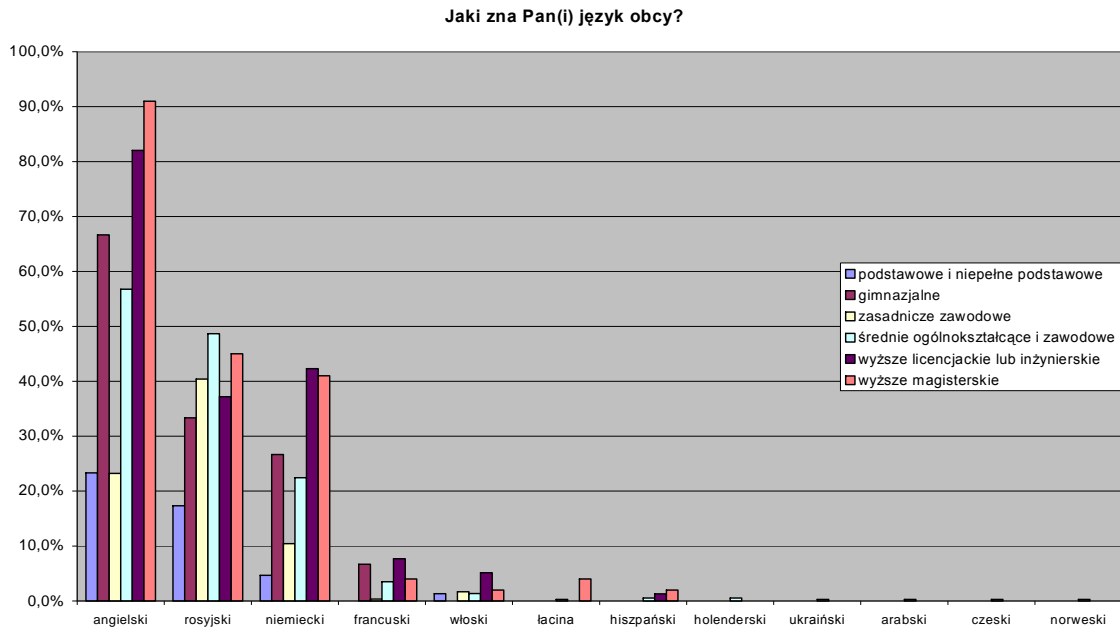

Im młodszy są ankietowani, tym lepsza jest ich znajomość języków obcych. Wyjątkiem jest język rosyjski, którego znają przede wszystkim 45-54-latkowie.

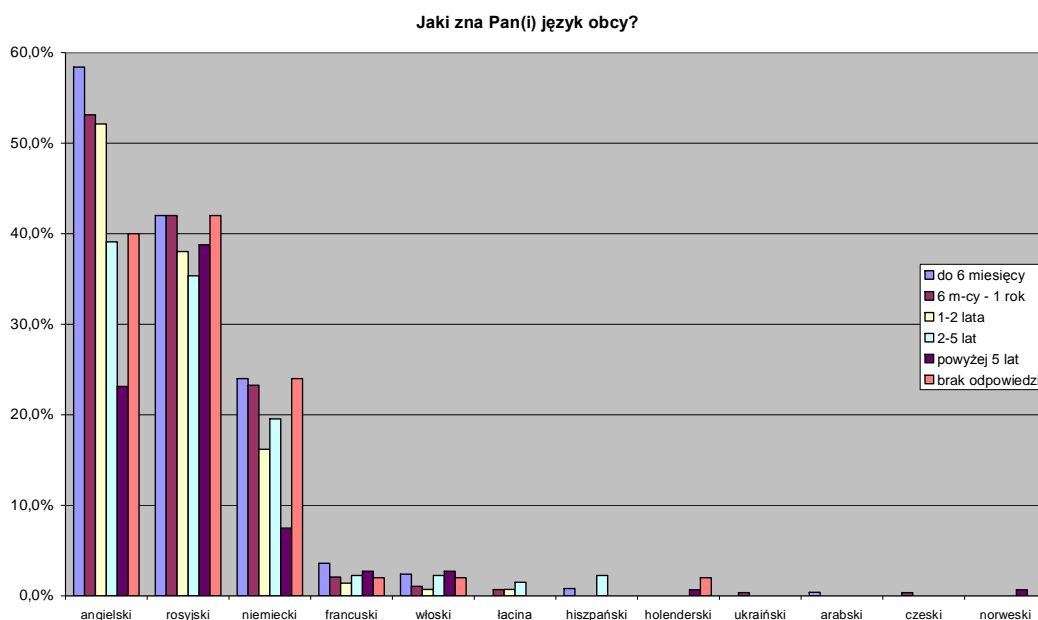
Największy odsetek znających języki obce występuje w grupie osób z wykształceniem wyższym magisterskim oraz wyższym licencjackim lub inżynierskim. Język angielski zna ponad 90 proc. osób z wykształceniem wyższym magisterskim i tylko 22 proc. osób z wykształceniem podstawowym.

Wyjątkiem jest język rosyjski, którego znajomość jest największa w grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym lub zawodowym.

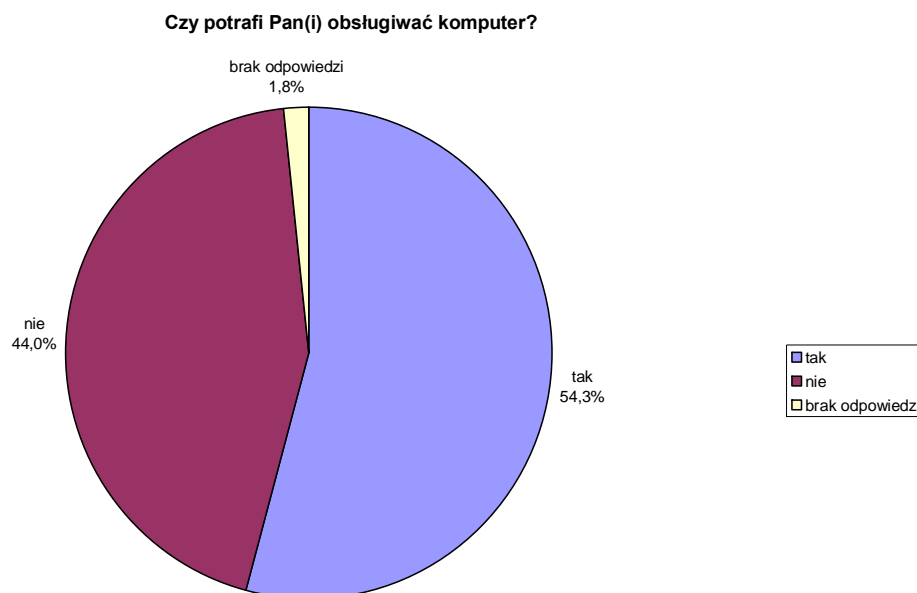
Rynek pracy potrzebuje osób ze znajomością języka angielskiego i niemieckiego – takie wnioski można wyciągnąć analizując stopień znajomości tych języków w poszczególnych grupach bezrobotnych podzielonych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Im dłużej osoby bezrobotne pozostawały bez pracy, tym mniejszy jest wśród nich odsetek osób znających język angielski bądź niemiecki.

Ta tendencja nie występuje natomiast w przypadku osób posiadających znajomość języka rosyjskiego.

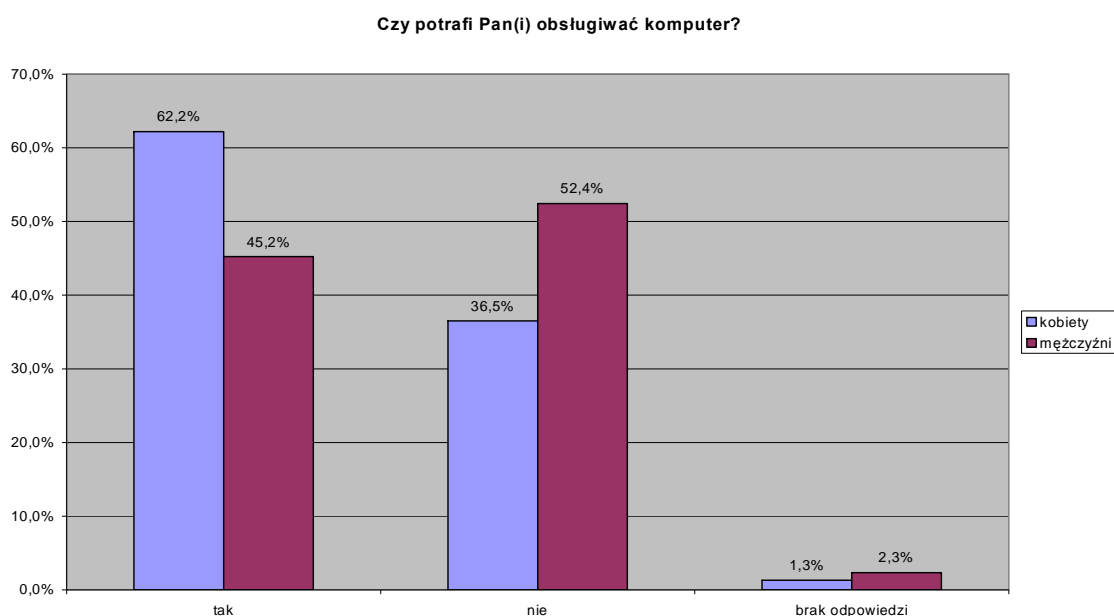

4.6. Obsługa komputera

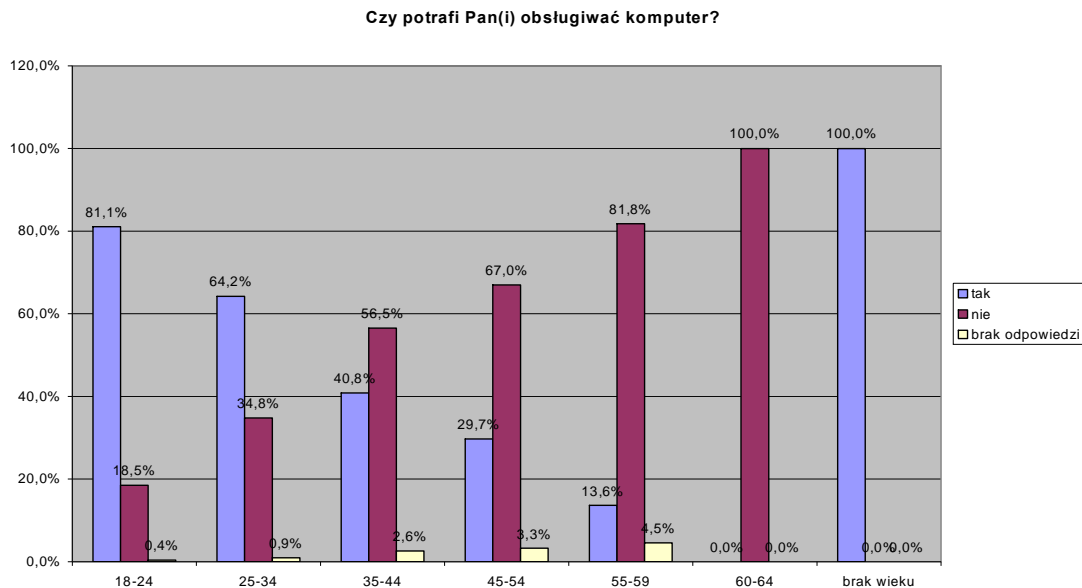
Komputer potrafi obsługiwać 54,3 proc. osób ankietowanych, a 44 proc. osób nie posiada tej umiejętności (1,8 proc. osób nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi).

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni potrafią obsługiwać komputer. Odsetek kobiet potrafiących korzystać z komputera wynosi 62,2 proc., podczas gdy mężczyzn zaledwie 45,2 proc.

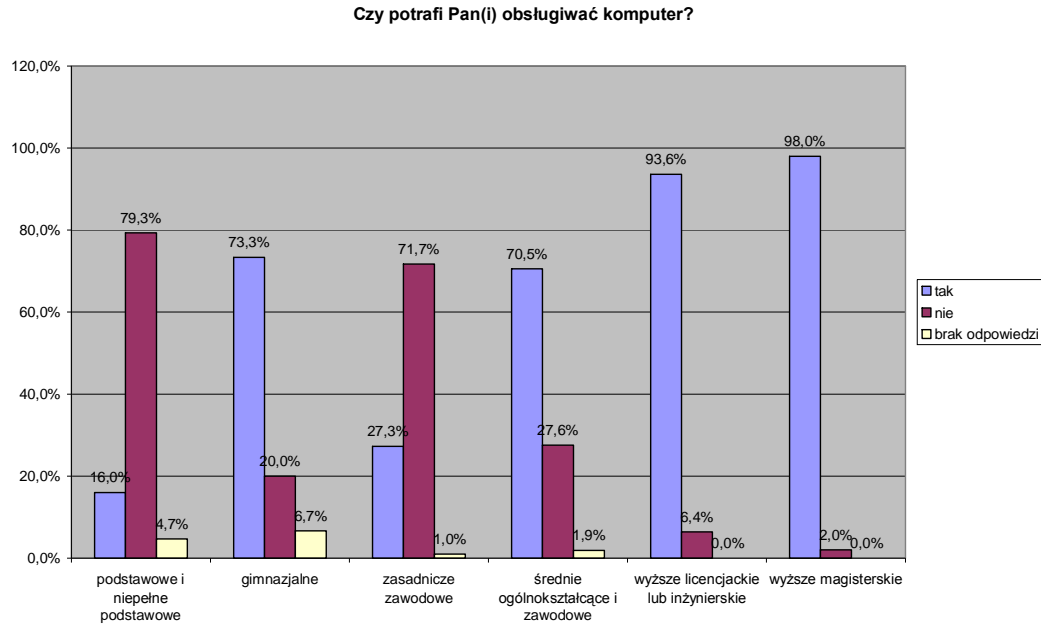

Odsetek osób potrafiących obsługiwać komputer maleje wraz ze wzrostem wieku badanych. Tę umiejętność posiadała większość 18-24-latków (81,5 proc.) oraz 25-34-latków (64,2 proc.). W starszych grupach wiekowych większość osób bezrobotnych nie potrafi obsługiwać komputera. Z komputera korzystać potrafi 40,8 proc. 35-44-latków, 29,7 proc. 45-54-latków, 13,6 proc. 55-59-latków oraz ani jeden ankietowany 60-64-latek.

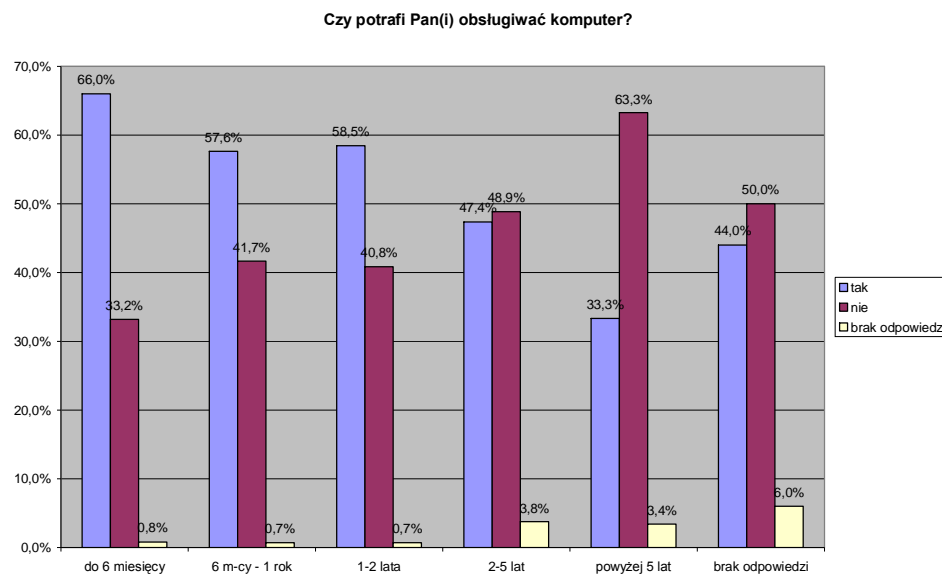
Jeszcze większa zależność istnieje pomiędzy znajomością obsługi komputera, a wykształceniem respondentów. Obsługiwać komputer potrafi tylko 16 proc. osób z wykształceniem podstawowym, 27,3 proc. z zasadniczym zawodowym, 70,5 proc. ze średnim ogólnokształcącym lub zawodowym, 93,6 proc. z wyższym licencjackim lub inżynierskim i aż 98 proc. z wykształceniem wyższym. Te wyniki odzwierciedlają oczekiwania rynku pracy, na którym wymóg posiadania wykształcenia wyższego z reguły idzie w parze ze znajomością obsługi komputera z minimum podstawowym pakietem biurowym.

Wyjątkiem w badaniu jest grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym, w której odsetek respondentów znających obsługę komputera wynosi aż 73,3 proc. Wynik ten potwierdza wysoki stopień znajomości komputera u bardzo młodych osób, bez względu na ich wykształcenie, ponieważ wszyscy ankietowani z wykształceniem gimnazjalnym znajdują się jednocześnie w grupie 18-24-latków.

Istnieje także zależność pomiędzy czasem pozostawania bez pracy, a posiadaniem umiejętności obsługi komputera. Im krócej respondenci pozostawali bez pracy, tym większy odsetek ich potrafi obsługiwać komputer. Większość osób pozostających bez pracy krócej niż 2 lata potrafi obsługiwać komputer, natomiast większość bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata nie zna obsługi komputera.

Umiejętność posługiwania się komputerem niewątpliwie pomaga w znalezieniu pracy.

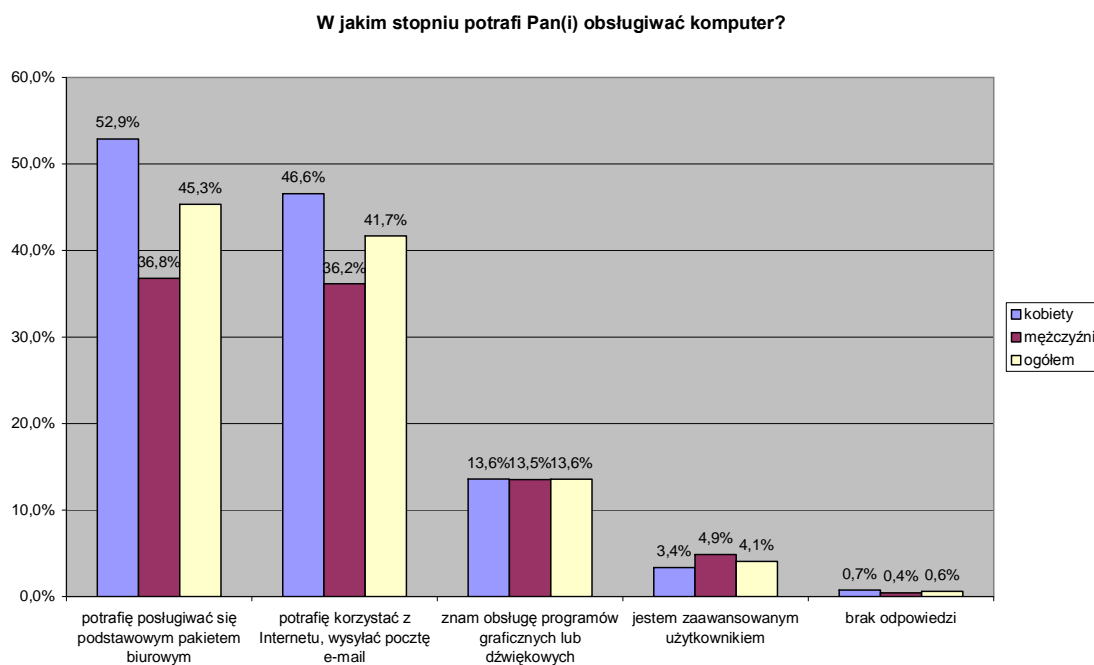
Osoby bezrobotne przede wszystkim potrafią posługiwać się podstawowym pakietem biurowym (np. Word, Excel, PowerPoint). Tę umiejętność posiadało 52,9 proc. osób.

Blisko połowa (46,6 proc.) potrafi korzystać z Internetu, w tym wysłać pocztę e-mail.

Bardziej zaawansowana wiedza komputerowa, jaką jest znajomość obsługi programów graficznych lub dźwiękowych, jest udziałem 13,6 proc. ankietowanych.

3,4 proc. osób to zaawansowani użytkownicy, znający takie programy jak Access, obsługę systemu Linux oraz sieci komputerowych czy potrafiący tworzyć bazy danych.

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni posiadają podstawowe umiejętności obsługi komputera. Bardziej zaawansowane czynności na komputerze częściej potrafią wykonać mężczyźni.

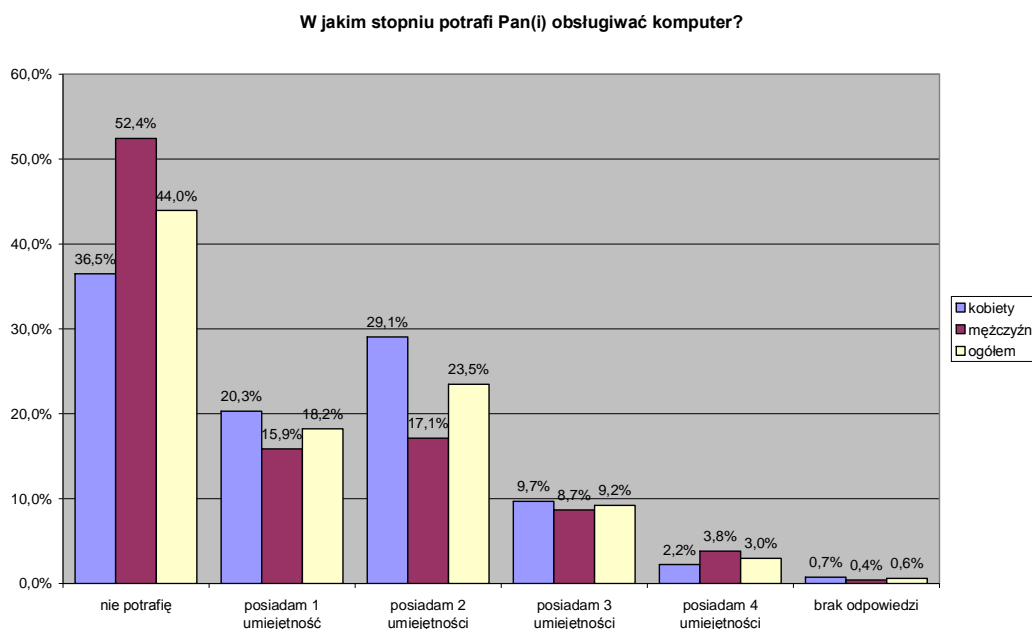
Spośród osób, które potrafią obsługiwać komputer, największy odsetek (23,5 proc.) potrafi wykonywać dwie spośród czterech podanych w ankiecie czynności. W tej grupie zdecydowanie przeważają osoby, które jednocześnie potrafią posługiwać się podstawowym pakietem biurowym (np. Wordem, Excelem czy PowerPointem) oraz korzystać z Internetu, w tym wysłać pocztę e-mail.

Rzadziej osoby badane potrafią wykonywać tylko jedną z podanych czynności (18,2 proc.). W tej grupie respondentów znajdują się osoby, które albo potrafią jedynie posługiwać się podstawowym pakietem biurowym, albo potrafią tylko wysłać pocztę e-mail (korzystać z Internetu).

Blisko 1 na 10 osób (9,2 proc.) potrafi wykonywać trzy spośród czterech podanych w ankiecie czynności na komputerze. W tej grupie znajdują się bezrobotni, którzy potrafią obsługiwać podstawowy pakiet biurowy, wysłać pocztę e-mail oraz korzystać z Internetu, a także znają obsługę programów graficznych lub dźwiękowych.

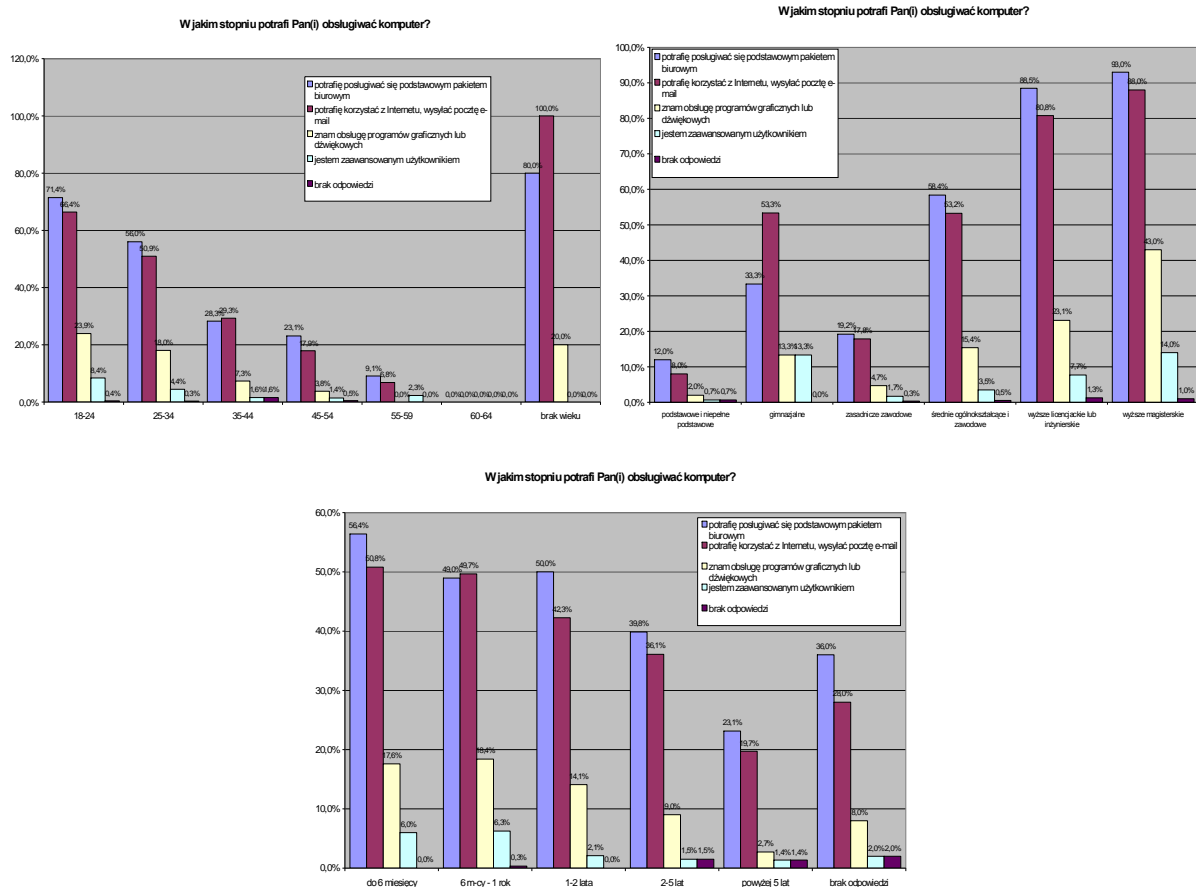
W grupie 3 proc. znajdują się osoby, które oprócz znajomości podstawowego pakietu biurowego, umiejętności wysyłania e-maili oraz obsługi programów graficznych lub dźwiękowych, są dodatkowo użytkownikami takich programów i systemów operacyjnych jak Access, Linux, obsługa sieci, bazy danych.

Kobiety przeważają wśród osób posiadających jedną lub dwie umiejętności oraz nieznacznie wśród osób posiadających trzy umiejętności. Wśród bardzo zaawansowanych użytkowników, którzy posiadają wszystkie 4 umiejętności, większy odsetek stanowią mężczyźni.

Podobnie jak w przypadku badania ogólnej znajomości komputera, badanie znajomości konkretnych programów komputerowych wykazało zależność pomiędzy wiekiem, wykształceniem i czasem pozostawania bez pracy osób badanych, a ich znajomością poszczególnych programów komputerowych. Im ankietowani byli młodszy i lepiej wykształceni oraz krócej pozostawali bez pracy, tym lepiej znali obsługę komputera.

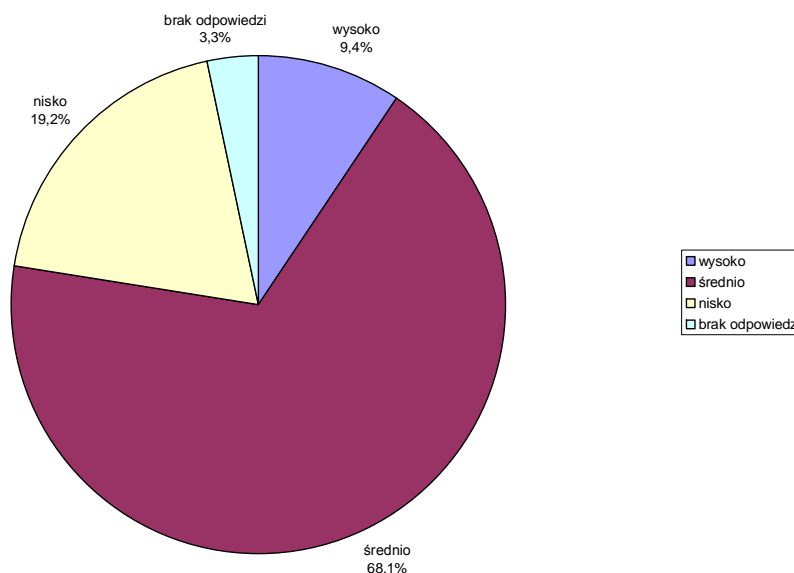
4.7. Ocena własnych kwalifikacji i umiejętności na tle rynku pracy

Zdecydowana większość osób bezrobotnych swoje kwalifikacje na rynku pracy ocenia jako średnie. Tak odpowiedziało 68,1 proc. badanych.

Odsetek osób oceniających swoje kwalifikacje i umiejętności jako niskie jest wyższy niż osób oceniających je jako wysokie (19,2 proc. do 9,4 proc.). Przewaga osób nisko oceniających swoje kwalifikacje nad osobami oceniającymi je wysoko nie dziwi,

biorąc pod uwagę fakt, że mamy do czynienia z grupą osób bezrobotnych. Jednocześnie cieszy, że tylko co piąty respondent ocenia swoje kwalifikacje jako niskie. Taki wynik daje nadzieję na to, że postawa większości bezrobotnych będzie raczej sprzyjać powrotowi na rynek pracy niż wypadnięciu z niego na trwałe.

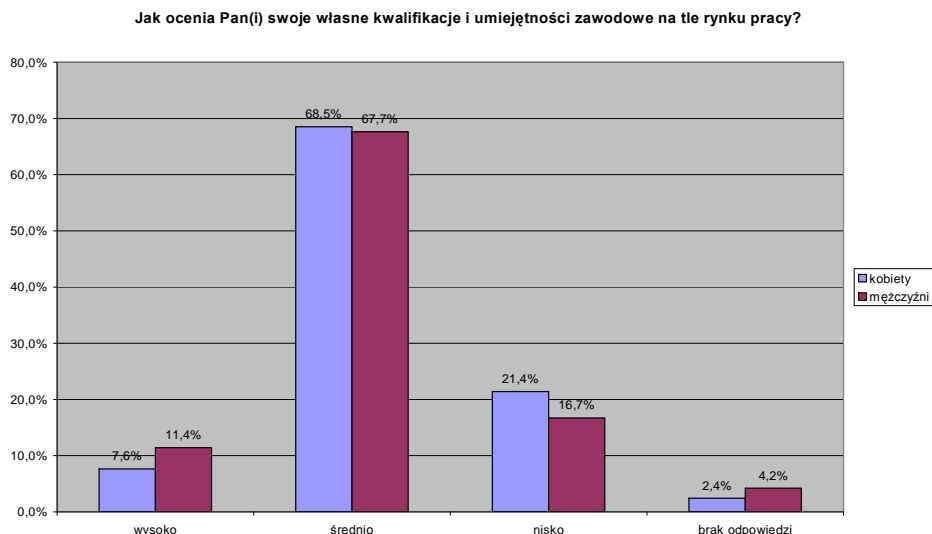
Jak ocenia Pan(i) swoje własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe na tle rynku pracy?

Kobiety rzadziej niż mężczyźni wysoko oceniają własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe, częściej natomiast nisko. Wysoko swoje kwalifikacje sytuuje 7,6 proc. kobiet oraz 11,4 proc. mężczyzn. Nisko 16,7 proc. mężczyzn oraz 21,4 proc. kobiet.

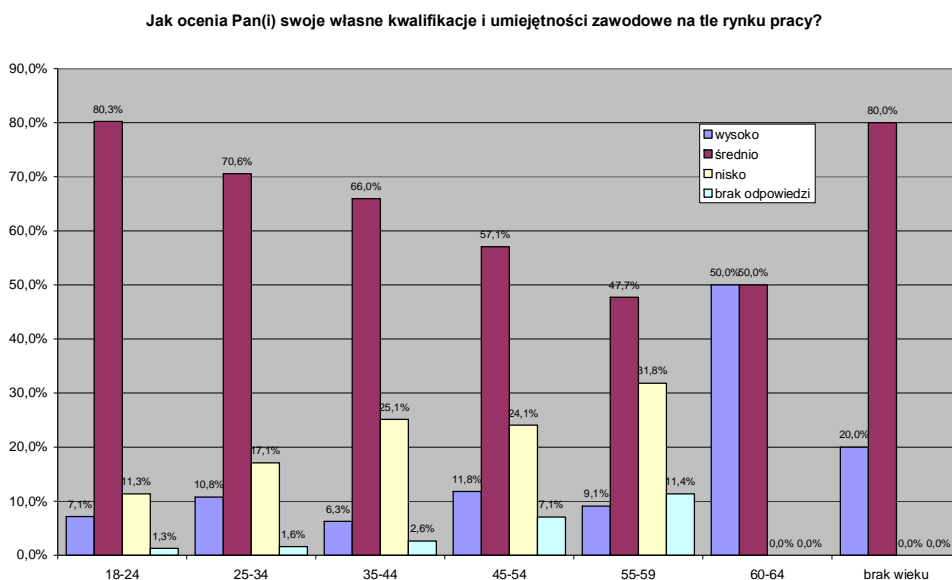
Stoi to w kontraście z lepszym wykształceniem kobiet niż mężczyzn, co pokazały poprzednie analizy. Ale też kobiety mają znacznie większe problemy ze znalezieniem pracy niż mężczyźni, rzadziej też chronią się przed niedostatkiem poprzez podejmowanie pracy „na czarno”. Tym samym rynek pracy w większym stopniu kształtuje opinię o własnych kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych niż wykształcenie i posiadanie dodatkowych kwalifikacji.

Podobny odsetek kobiet i mężczyzn ocenia natomiast swoje kwalifikacje i umiejętności zawodowe jako średnie.

Badanie nie wykazało korelacji pomiędzy wiekiem, a odsetkiem osób oceniających własne kwalifikacje jako wysokie. Zauważono natomiast korelację pomiędzy wiekiem, a odsetkiem osób oceniających własne kwalifikacje jako średnie lub niskie. Im więcej lat mieli respondenci, tym częściej oceniali własne kwalifikacje jako niskie, a tym samym rzadziej jako średnie. W grupie wiekowej 18-24 lata nisko własne kwalifikacje oceniało zaledwie 11,3 proc. badanych, a w grupie 55-59 lat aż 31,8 proc. osób.

Inaczej wyniki kształtują się w grupie 60-64-latków, w której 50 proc. osób oceniło własne kwalifikacje wysoko, a 50 proc. średnio. Jednakże ze względu na niewielką liczbę osób z tej grupy uczestniczących w badaniu, do wyników z tej grupy wiekowej należy podchodzić z dystansem.

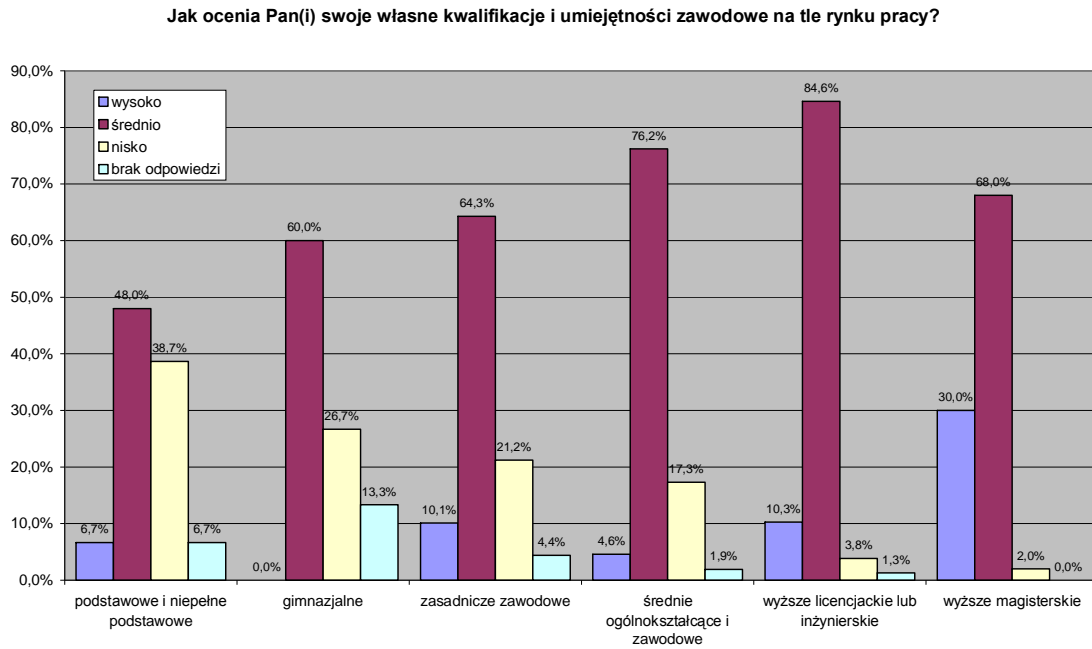

Największy odsetek osób wysoko oceniających własne kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy występuje w grupie osób z wykształceniem wyższym magisterskim (30 proc.), niższy odsetek osób z taką oceną pojawia się w grupie osób z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (10,3 proc.) oraz zasadniczym zawodowym (10,1 proc.). Najmniejszy procent osób dających takie odpowiedzi jest w grupie osób z wykształceniem podstawowym (6,7 proc.) oraz średnim ogólnokształcącym lub średnim zawodowym (4,6 proc.). W grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym nikt nie ocenił własnych kwalifikacji i umiejętności zawodowych jako wysokie.

Stosunkowo duży odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wysoko oceniających własne kwalifikacje związany jest zapewne z dużym zapotrzebowaniem rynku pracy na konkretnych fachowców w branży budowlanej i jej pokrewnych – w kraju i za granicą. Już od kilku lat robotnicy wykwalifikowani mogą liczyć na zarobki lepsze niż osoby świeżo po studiach bez doświadczenia zawodowego lub z wykształceniem humanistycznym podpartym doświadczeniem zawodowym, ale bez oczekiwanych przez pracodawców umiejętności.

Nisko własne umiejętności i kwalifikacje najczęściej oceniali ankietowani z wykształceniem podstawowym (38,7 proc. ogółu), najrzadziej z wykształceniem wyższym magisterskim (tylko 2 proc.). Występują tu zatem odwrotne proporcje pomiędzy wykształceniem a odsetkiem osób nisko oceniających własne umiejętności.

Najwięcej osób średnio oceniających swoje kwalifikacje zawodowe jest w grupie osób z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (84,6 proc.), najmniej wśród osób z wykształceniem podstawowym (48 proc.).

Im krócej ankietowani pozostają bez pracy, tym wyżej oceniają własne kwalifikacje i umiejętności na tle rynku pracy.

Najwięcej „ocen wysokich” jest w grupie osób bezrobotnych do 6 miesięcy oraz od 6 miesięcy do 1 roku (odpowiednio 12,4 proc. oraz 12,2 proc.), najmniej w grupie osób powyżej 5 lat (4,1 proc.).

Odsetek osób nisko oceniających własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe jest stały wśród osób pozostających bez pracy do 2 lat (między 14,2 proc. a 16,4 proc.), a wyraźnie rośnie on wśród osób pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata. W grupie osób bezrobotnych od 2 do 5 lat wynosi on 21,1 proc, a powyżej 5 lat - 32,7 proc.

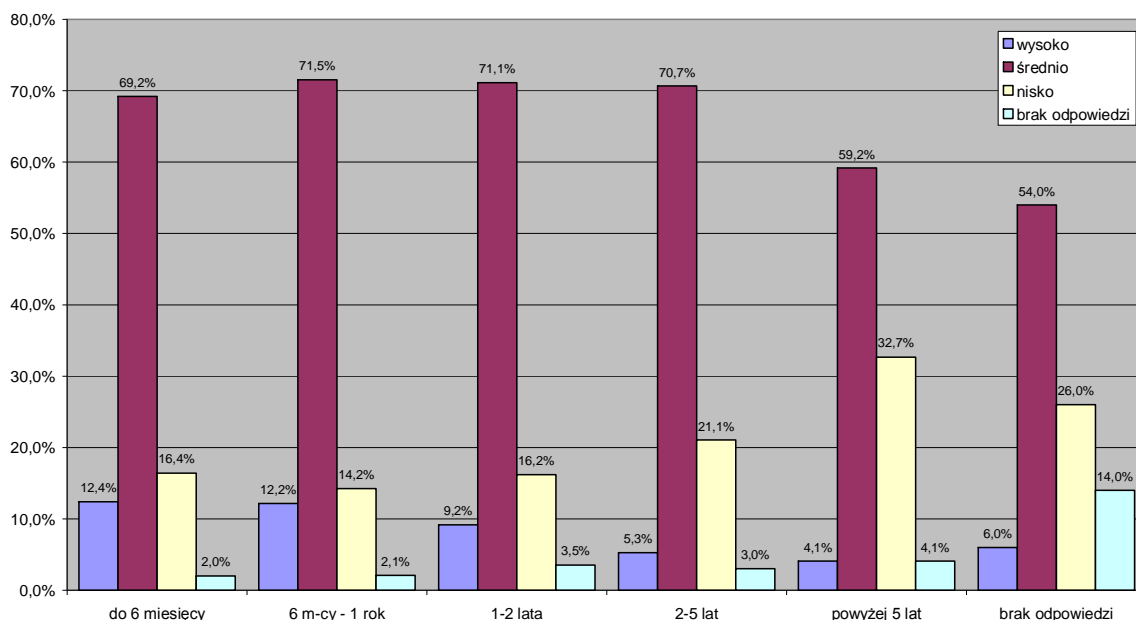
Można tutaj zauważyć swego rodzaju sprzężenie zwrotne. Z jednej strony czas pozostawania bez pracy wpływa na ocenę własnych kwalifikacji i umiejętności zawodowych, z drugiej strony aktywność osób bezrobotnych w kierunku znalezienia pracy jest w dużej mierze determinowana oceną własnych kwalifikacji i umiejętności zawodowych. To zaś prowadzi do „błędneho koła”. Im dłużej osoba bezrobotna pozostaje bez pracy, tym gorzej ocenia siebie i własne umiejętności, a im gorzej

ocenia siebie, tym mniejszą przejawia aktywność w poszukiwaniu pracy. Stąd ogromna odpowiedzialność ciąży na urzędach pracy, by to „błędne koło” przerwać.

Wiele osób długotrwale bezrobotnych nie ma szans na normalne zatrudnienie nie tylko z powodu braku umiejętności, ale również marazmu spowodowanego niemożnością znalezienia pracy. Instrumenty rynku pracy oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy (staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, szkolenia) przywracają objętym tego rodzaju wsparciem osobom poczucie własnej wartości oraz bycia potrzebnym, pomagając przezwyciężyć im traumę spowodowaną utratą pracy.

Powyższa analiza wskazuje jak bardzo potrzebne są programy przeznaczone specjalnie dla osób bezrobotnych, które są zarejestrowane w urzędzie dłużej niż 2 lata. Osoby te na każdym etapie wsparcia powinny być objęte również opieką psychologiczną, która pomoże im przywrócić wiarę w siebie i własne umiejętności oraz poczucie bycia potrzebnym.

Jak ocenia Pan(i) swoje własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe na tle rynku pracy?

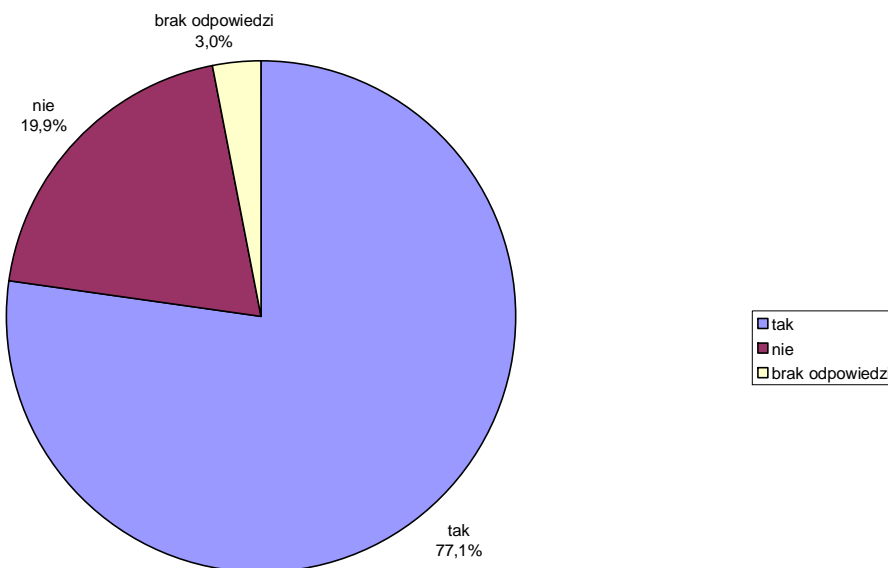
5. AKTYWNOŚĆ I OCZEKIWANIA

W tej części ankiety analizie badawczej zostały poddane oczekiwania osób bezrobotnych w zakresie podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, ich gotowość do podjęcia pracy oraz wysiłki podejmowane w tym celu, mobilność, oczekiwania finansowe osób bezrobotnych względem potencjalnych pracodawców oraz ich plany dotyczące założenia własnej działalności gospodarczej.

5.1. Aktywność w kierunku podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych

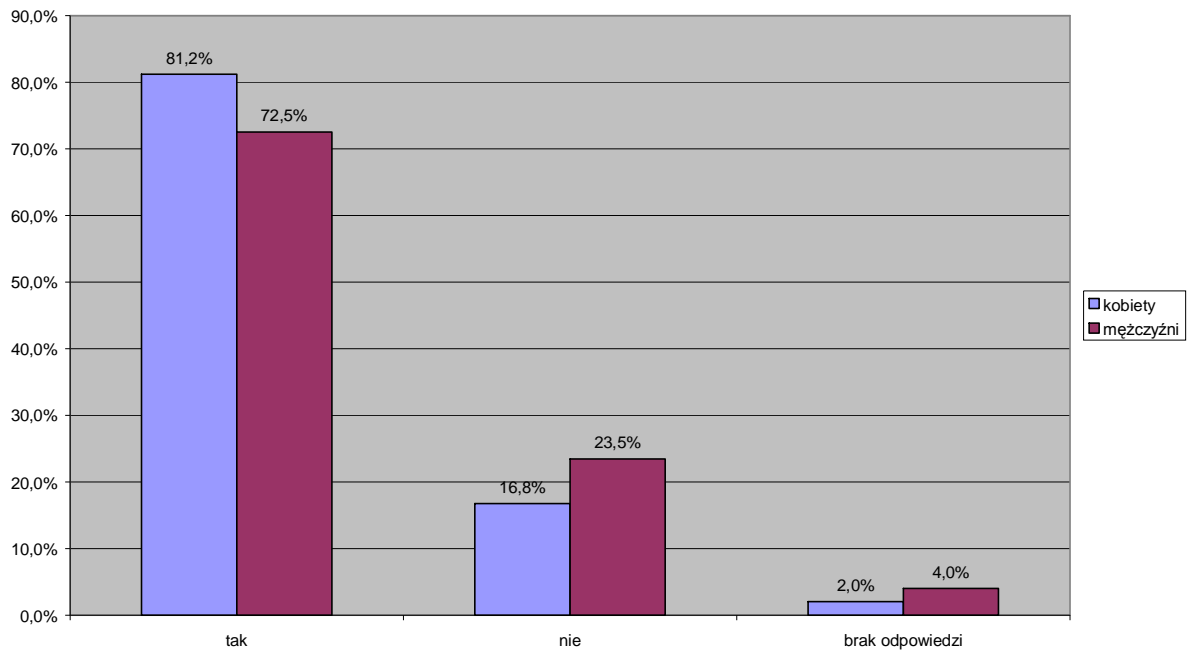
Potrzebę podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych odczuwa 3/4 osób bezrobotnych (77,1 proc.), co piąty bezrobotny nie czuje takiej potrzeby (19,9 proc.), zaś 3 proc. badanych nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

Czy odczuwa Pan(i) potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych?

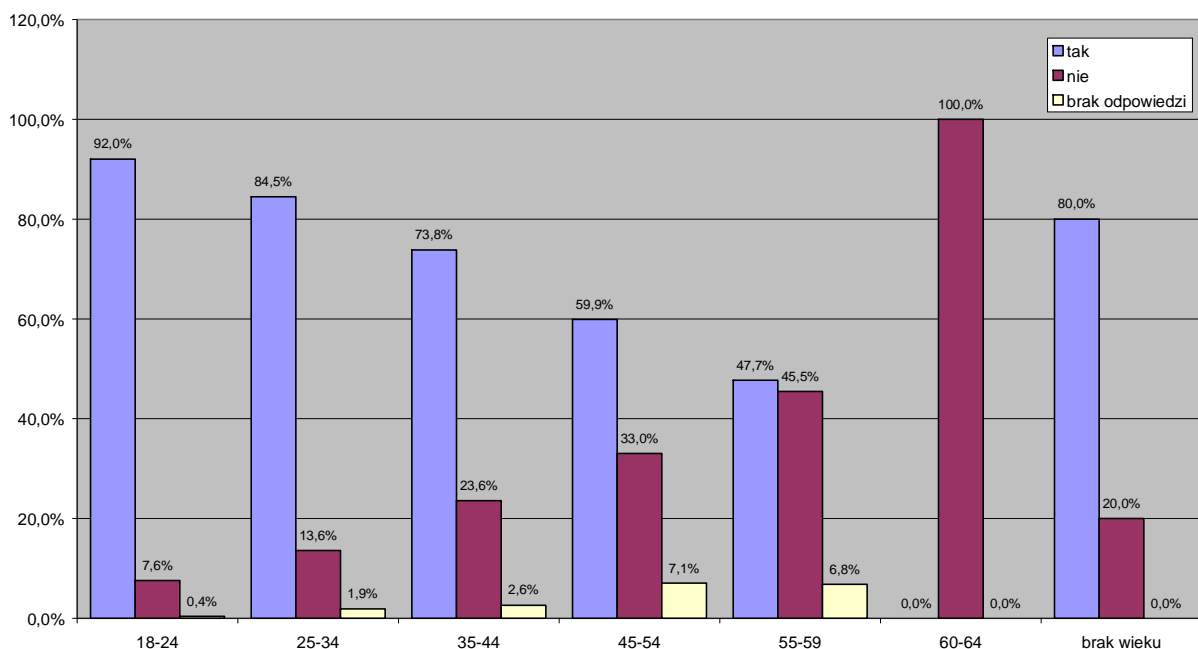
Kobiety częściej niż mężczyźni odczuwają potrzebę podnoszenia własnych kwalifikacji (81,2 proc. kobiet oraz 72,5 proc. mężczyzn).

Czy odczuwa Pan(i) potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych?

Potrzeba podnoszenia własnych kwalifikacji maleje wraz z wiekiem. Odczuwają ją 92 proc. 18-24-latków, 85,5 proc. 25-34-latków, 73,8 proc. 35-44-latków, 59,9 proc. 45-54-latków oraz 47,7 proc. 55-59-latków. Żadna z osób w wieku 60-64 lata nie odczuwa potrzeby podnoszenia kwalifikacji.

Czy odczuwa Pan(i) potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych?

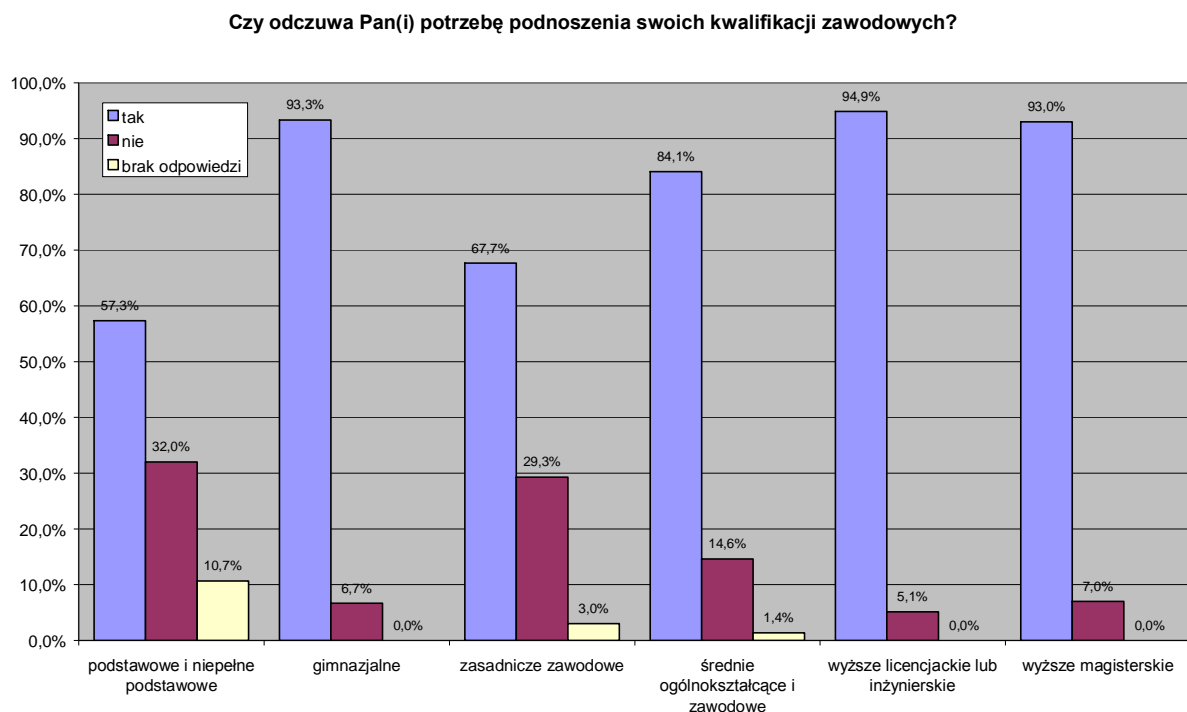

Im lepsze wykształcenie badanych tym większa jest ich potrzeba podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Odczuwa ją tylko nieco ponad połowa (57,3 proc.) osób z wykształceniem podstawowym i aż 94,9 proc. osób z wykształceniem wyższym licencyjnym lub inżynierskim. Odsetek ten jest nawet wyższy niż w grupie osób z wykształceniem wyższym magisterskim (93 proc.).

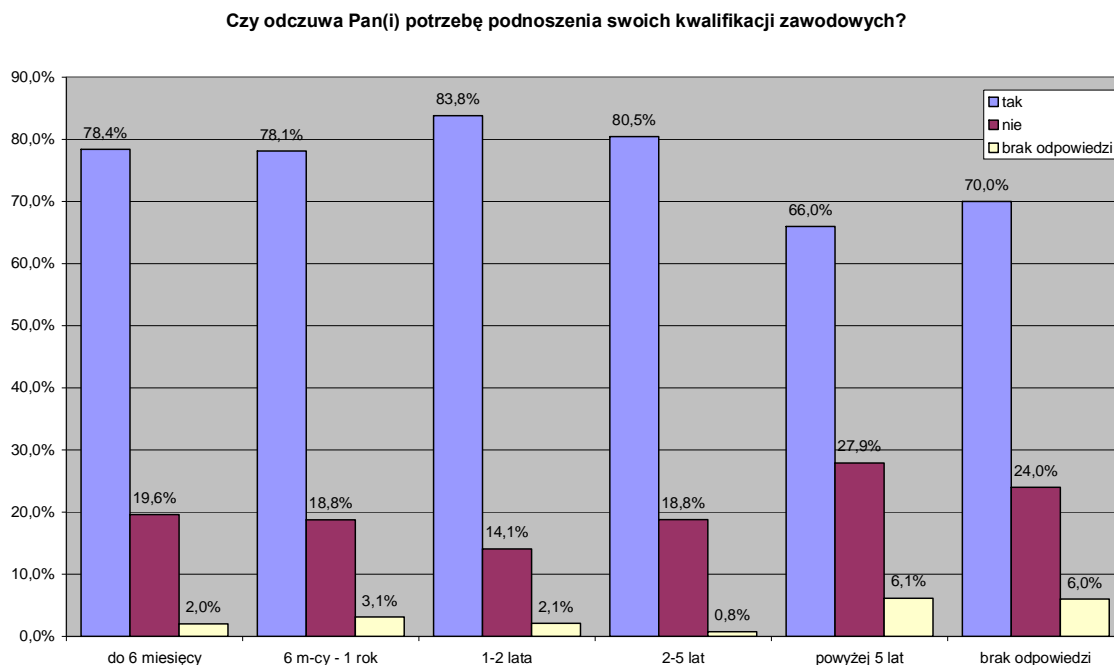
Te wyniki potwierdzają pogląd, że im wyższe umiejętności i kwalifikacje danej osoby, tym większa jest jej gotowość do dalszego kształcenia. Pracownicy z dobrym wykształceniem częściej też muszą sprostać zmieniającym się wymaganiom rynku pracy, na którym pojawiają się coraz bardziej zaawansowane technologie niż pracownicy wykonujący proste czynności.

Wyjątkiem w tym badaniu są gimnazjaliści, wśród których odsetek osób odczuwających potrzebę dalszego kształcenia się wynosi 93,3 proc., ale są to ludzie bardzo młodzi, świadomi własnych niskich kwalifikacji na rynku pracy.

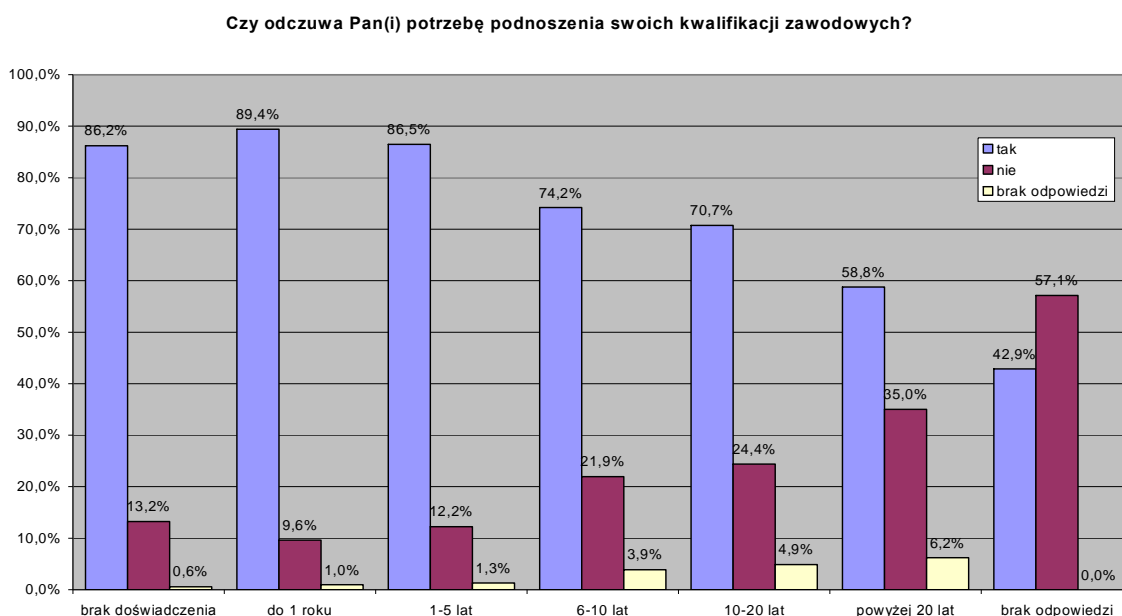

Odsetek osób odczuwających potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych w grupie bezrobotnych poniżej 5 lat utrzymuje się na podobnym poziomie (od 78,1

do 83,8 proc). Jest on natomiast wyraźnie niższy w grupie osób pozostających bez pracy dłużej niż 5 lat (66 proc.).

Potrzebę podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych w największym stopniu odczuwają osoby nie posiadające doświadczenia zawodowego bądź ze stażem pracy nie dłuższym niż 5 lat (między 86,2 a 89,4 proc.). Najmniejszą potrzebę podnoszenia kwalifikacji deklarują respondenci, którzy przepracowali więcej niż 20 lat (58,8 proc.).

Spośród osób, które odczuwają potrzebę podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych, większość zamierza skorzystać ze szkolenia zawodowego (kursu) (51 proc.) a 30,8 proc. chciałoby podjąć dalszą naukę. Osoby badane mogły w pytaniu wskazać z jakiego kursu lub szkolenia chciałyby skorzystać.

Najczęściej ankietowani chcieliby uczęszczać na kurs komputerowy (7,4 proc.) , kurs języka obcego (6,2 proc.), kurs prawa jazdy (B, C, C+E, D) (3,8 proc.), księgowości (2,1 proc.), na kasy fiskalne (1,3 proc.), spawacza (1,3 proc.), na wózki widłowe (1,3 proc.), na operatora sprzętu ciężkiego (0,8 proc.), budowlany (0,6 proc.), fryzjerstwa (0,5 proc.), kosmetyczny (0,4 proc.), florystyczny (0,3 proc.), kadr i płac (0,3 proc.) oraz pracownika ochrony (0,3 proc.).

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni zainteresowane są dalszą nauką (36,7 proc. - kobiety, 24,1 proc. - mężczyźni), częściej też zamierzają wziąć udział w szkoleniu (kursie) zawodowym (odpowiednio 52,5 proc. oraz 49,3 proc.).

Mężczyźni częściej niż kobiety chcieliby wziąć udział w kursach na prawo jazdy różnych kategorii (B, C, C+E, D), spawacza, obsługę wózków widłowych, operatora sprzętu ciężkiego (koparki, koparko-ładowarki, koparko-spycharki, dźwigu, szkoleniach dotyczących branży budownictwa oraz na pracownika ochrony.

Kobiety częściej niż mężczyźni zainteresowane są kursami komputerowymi i językowymi, z księgowości, obsługi kas fiskalnych, fryzjerskim, kosmetycznym, florystyką oraz kadrami i płacami.

ODSETEK OSÓB CHCĄCYCH PODNIEŚĆ SWOJE KWALIFIKACJE			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
Zamierzam podjąć dalszą naukę	30,8 proc.	24,1 proc.	36,7 proc.
Zamierzam skorzystać ze szkolenia (kursu)	51,0 proc.	49,3 proc.	52,5 proc.
w tym:			
<i>nie podano jakiego</i>	25,9 proc.	23,5 proc.	28,1 proc.

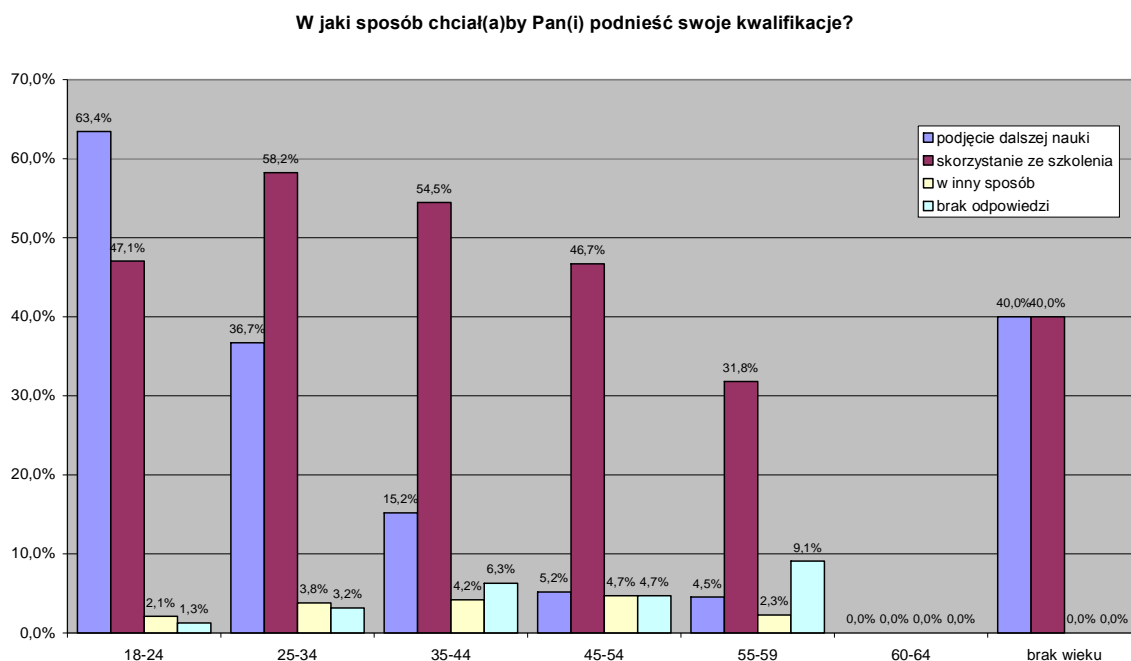
kurs komputerowy	7,4 proc.	4,9 proc.	9,7 proc.
<i>w tym:</i> grafika komputerowa; obsługa technik multimedialnych; grafika komputerowa – Auto Cad, 3D max	0,5 proc.	0,2 proc.	0,7 proc.
<i>w tym:</i> komputerowy ECDL	0,1 proc.	-	0,2 proc.
<i>w tym:</i> MCP Microsoft	0,1 proc.	0,2 proc.	-
<i>w tym:</i> projektowanie stron internetowych	0,1 proc.	0,2 proc.	-
kurs językowy	6,2 proc.	5,5 proc.	6,9 proc.
<i>w tym:</i> językowy (angielski)	1,4 proc.	1,9 proc.	0,9 proc.
<i>w tym:</i> językowy (niemiecki)	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
<i>w tym:</i> językowy (rosyjski)	0,1 proc.	0,2 proc.	-
prawo jazdy	3,8 proc.	7,4 proc.	0,6 proc.
<i>w tym:</i> prawo jazdy; prawo jazdy B	1,4 proc.	2,3 proc.	0,6 proc.
<i>w tym:</i> prawo jazdy C	1,2 proc.	2,5 proc.	-
<i>w tym:</i> prawo jazdy C+E	0,8 proc.	1,7 proc.	-
<i>w tym:</i> prawo jazdy D	0,6 proc.	1,3 proc.	-
księgowy; kadrowo-księgowy; księgowość; księgowość komputerowa; księgowość, rachunkowość	2,1 proc.	0,2 proc.	3,7 proc.
kasy fiskalne	1,3 proc.	-	2,4 proc.
spawacz; spawacz MIG/TIG/MAG	1,3 proc.	2,7 proc.	-
wózki widłowe	1,3 proc.	2,7 proc.	-
Operator koparko-ladowarki; operator koparko-spycharki; operator sprzętu ciężkiego; operator sprzętu ciężkiego (dźwig, ladowarka, koparka)	0,8 proc.	1,7 proc.	-
dodatkowe pozazawodowe umiejętności; większości możliwych; wszystko jedno (zapotrzebowanie rynku); zapewniającego pracę; związane z innym zawodem; stosownego do pracy	0,8 proc.	0,2 proc.	1,3 proc.
budownictwo; budownictwo (murarstwo); z zakresu konstrukcji budowlanych; kursy budowlane	0,6 proc.	1,3 proc.	-
dokształcające w moim zawodzie; podniesienie kwalifikacji zawodowych; taki, który by udoskonalił umiejętności w	0,6 proc.	0,8 proc.	0,4 proc.

moim zawodzie; wszelkie kursy w zawodzie			
fryzjerstwo; fryzjerski	0,5 proc.	-	0,9 proc.
kosmetyczny	0,4 proc.	-	0,7 proc.
florystyka; florystyczny	0,3 proc.	-	0,6 proc.
kadry i płace; kadry	0,3 proc.	-	0,6 proc.
pracownika ochrony	0,3 proc.	0,6 proc.	-
BHP	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
dla elektroników, elektryków; elektryk	0,2 proc.	0,4 proc.	-
kurs dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenie biznesplanu; prowadzenie biznesu	0,2 proc.	-	0,4 proc.
krawiecki	0,2 proc.	-	0,4 proc.
kucharski; kucharz	0,2 proc.	-	0,4 proc.
LPG	0,2 proc.	0,4 proc.	-
przewóz osób	0,2 proc.	0,4 proc.	-
SPP, STU (studium terapii uzależnień); terapia manualna	0,2 proc.	-	0,4 proc.
audytor jakości	0,1 proc.	0,2 proc.	-
prawo pracy	0,1 proc.	-	0,2 proc.
blacharz-dekarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
dodatkowe uprawnienia – doradztwo podatkowe	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Fakturowanie	0,1 proc.	-	0,2 proc.
FC, biznesowy, ekonomiczny	0,1 proc.	-	0,2 proc.
fizjoterapia	0,1 proc.	-	0,2 proc.
fotografia	0,1 proc.	-	0,2 proc.
wyjazdy szkoleniowe za granicę	0,1 proc.	0,2 proc.	-
opieka nad osobami starszymi	0,1 proc.	-	0,2 proc.
podwyższający zdolności interpersonalne	0,1 proc.	0,2 proc.	-
sekretarka	0,1 proc.	-	0,2 proc.
kelnierski	0,1 proc.	-	0,2 proc.
pracownika socjalnego	0,1 proc.	-	0,2 proc.
związane z zawodem nauczyciela	0,1 proc.	-	0,2 proc.
cukierniczy	0,1 proc.	-	0,2 proc.
ładunki niebezpieczne	0,1 proc.	-	0,2 proc.

mechanik samochodowy	0,1 proc.	0,2 proc.	-
mechanik	0,1 proc.	0,2 proc.	-
montowanie instalacji sanitarnych	0,1 proc.	0,2 proc.	-
obsługa maszyn cyfrowych	0,1 proc.	0,2 proc.	-
operator maszyn CNC	0,1 proc.	0,2 proc.	-
operator zwyżki	0,1 proc.	0,2 proc.	-
projektowanie ogrodów	0,1 proc.	0,2 proc.	-
SEP-bez ograniczeń	0,1 proc.	0,2 proc.	-
tapicer	0,1 proc.	0,2 proc.	-
tokarz	0,1 proc.	0,2 proc.	-
ADR	0,1 proc.	0,2 proc.	-
zdobnictwo oraz przedłużanie paznokci	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Inne, w tym:	3,6 proc.	3,0 proc.	4,1 proc.
- nie podano, w jaki sposób	1,1 proc.	0,8 proc.	1,3 proc.
- poprzez doświadczenie zawodowe; poprzez doświadczenie zawodowe w firmie, która umożliwia podnoszenie kwalifikacji; poprzez doświadczenie zawodowe (kierowca)	0,7 proc.	0,6 proc.	0,7 proc.
- jestem studentem; studia	0,4 proc.	0,2 proc.	0,6 proc.
- przygotowanie zawodowe	0,3 proc.	0,4 proc.	0,2 proc.
- studia podyplomowe	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
- poprzez doświadczenie zawodowe (staż)	0,2 proc.	-	0,4 proc.
- kreatywny etat	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- nauka języka angielskiego	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- przekwalifikować się	0,1 proc.	0,2 proc.	-
- sprawdzić się w innych zawodach	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- wyjazd za granicę	0,1 proc.	-	0,2 proc.
- wyjazd za granicę na szkolenie językowe	0,1 proc.	-	0,2 proc.

Największą gotowość do podnoszenia własnych kwalifikacji poprzez podjęcie dalszej nauki przejawiają osoby w wieku 18-24 lata (63,4 proc. ogółu), w starszych grupach wiekowych odsetek osób gotowych podjąć dalszą naukę maleje.

Największa gotowość do podjęcia szkoleń i kursów zawodowych istnieje wśród 25-34-latków (58,2 proc.) oraz 35-44-latków (54,5 proc.). W „starszych” rocznikach odsetek osób gotowych skorzystać z kursu bądź szkolenia jest niższy, ale nie tak niski jak w przypadku osób chcących podjąć dalszą naukę.

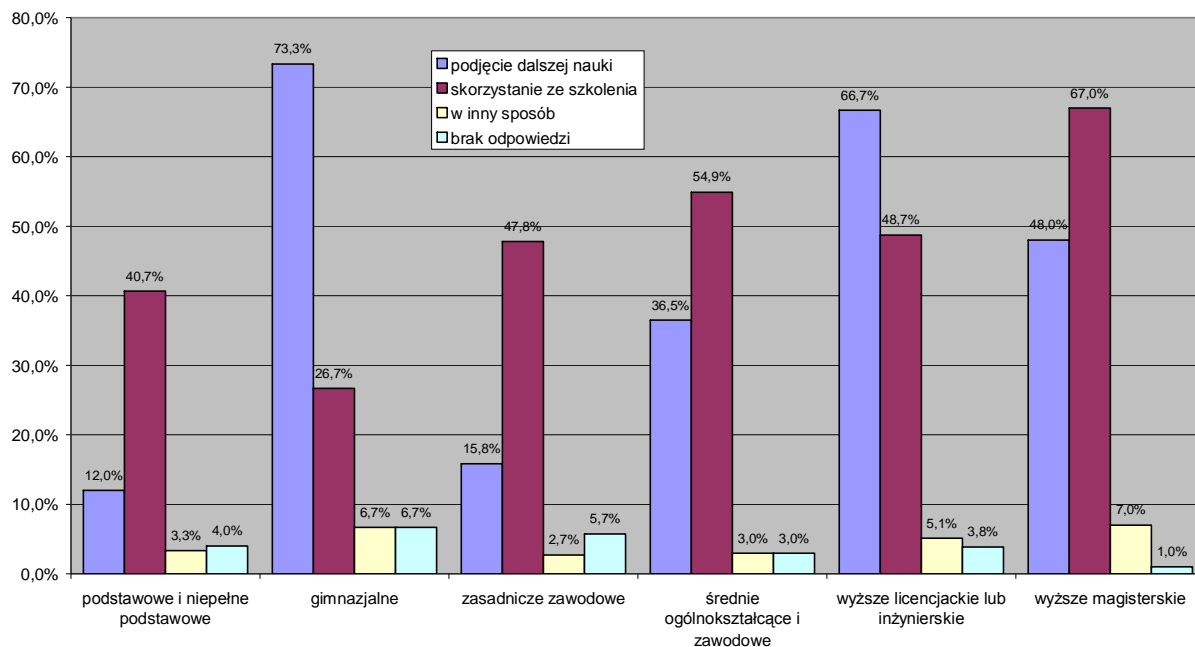

Najbardziej chętne do podjęcia dalszej nauki są osoby z wykształceniem gimnazjalnym (73,3 proc. ogółu) oraz z wykształceniem licencjackim lub inżynierskim (66,7 proc.), najmniej z wykształceniem podstawowym (12 proc. ogółu) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (15,8 proc.).

Z kursu i szkolenia zawodowego w największym stopniu chciałyby skorzystać osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (67 proc. ogółu) oraz średnim ogólnokształcącym lub zawodowym (54,9 proc.), w najmniejszym stopniu osoby z wykształceniem gimnazjalnym (26,7 proc.) oraz podstawowym (40,7 proc.)

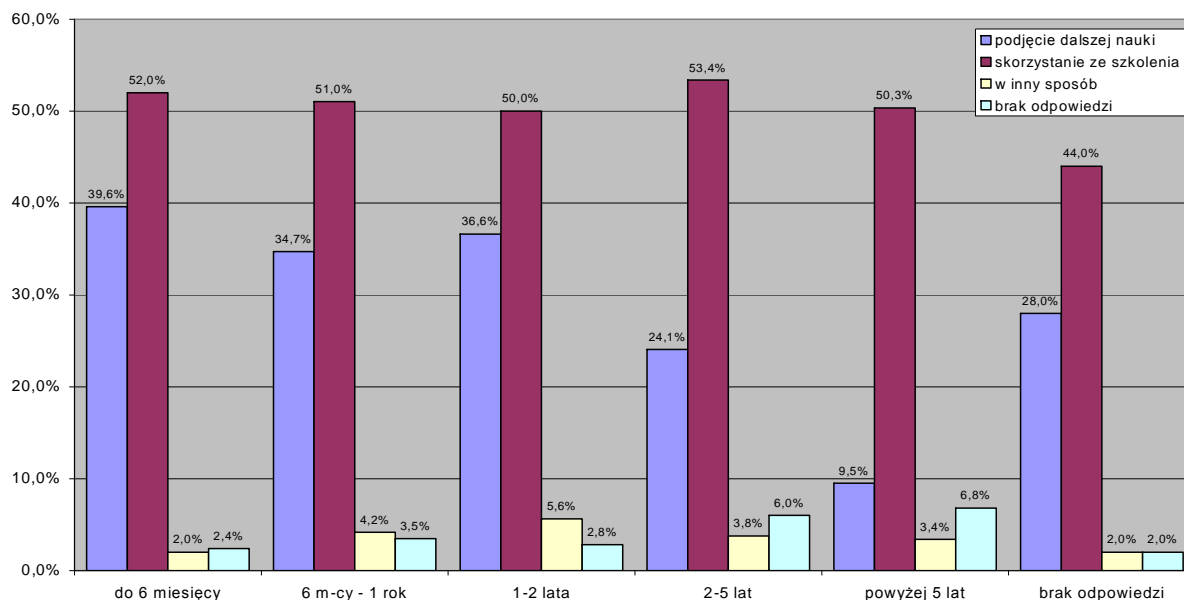
Osoby z wykształceniem wyższym (magisterskim, licencjackim lub inżynierskim) oraz średnim najczęściej zdecydowane byłyby skorzystać z kursu komputerowego bądź językowego, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub podstawowym z kursów związanych z pracą fizyczną.

W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) podnieść swoje kwalifikacje?

Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 2 lata są w mniejszym stopniu gotowe podjąć dalszą naukę niż bezrobotni do 2 lat. Czas bycia bez pracy nie ma wpływu natomiast na chęć wzięcia udziału w kursach i szkoleniach zawodowych.

W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) podnieść swoje kwalifikacje?

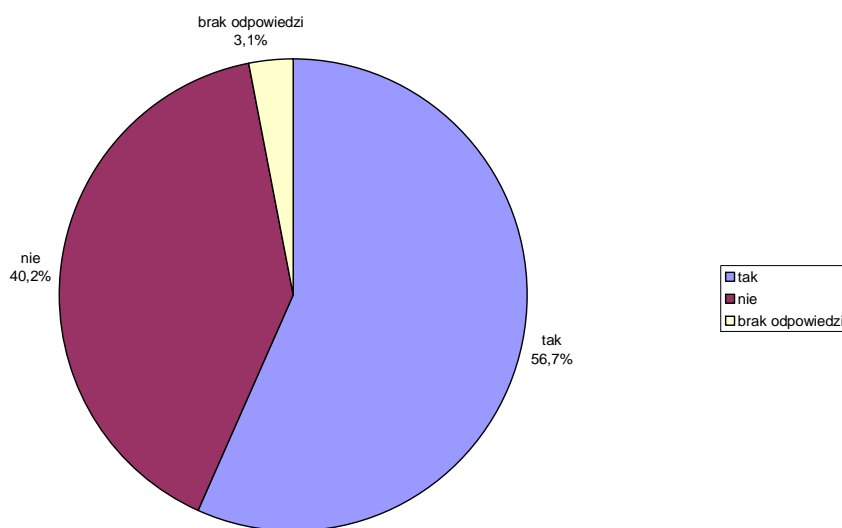

5.2. Gotowość do podjęcia pracy

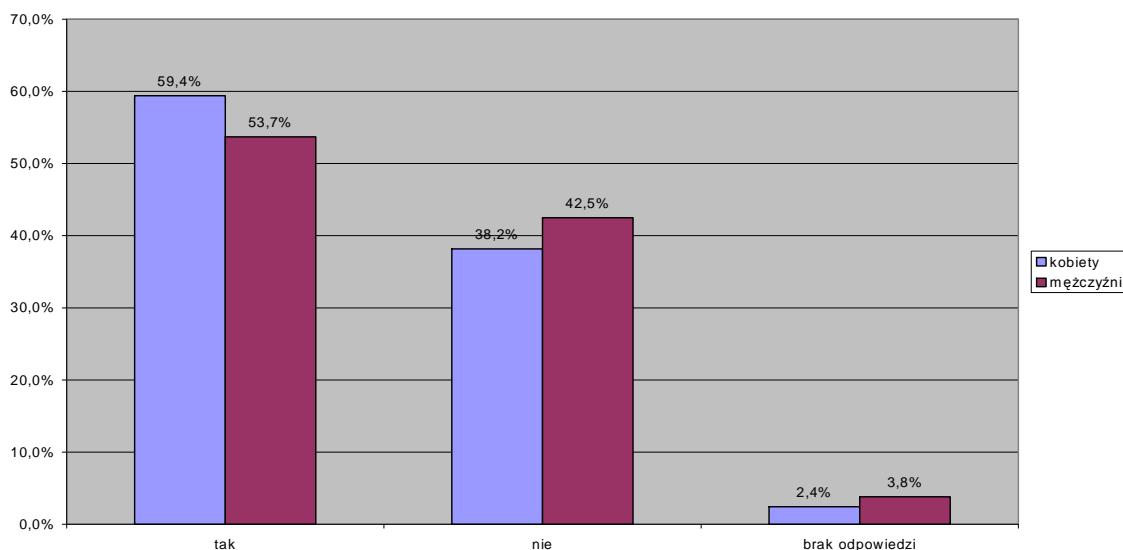
Większość osób bezrobotnych (56,7 proc.) przyjąłaby każdą pracę, jeśli tylko pracodawca gotów byłby na zatrudnienie. Natomiast grupa 40,2 proc. respondentów odrzuciłaby oferty pracy nie spełniające ich oczekiwań, nawet gdyby oznaczałoby to dalsze pozostawanie bez pracy.

Czy przyjąłby(ęłaby) Pan(i) każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie?

Kobiety są częściej niż mężczyźni gotowe podjąć każdą pracę, którą zaproponowałby pracodawca. Tak postąpiłoby 59,4 proc. kobiet oraz 53,7 proc. mężczyzn.

Czy przyjąłby(ęłaby) Pan(i) każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie?

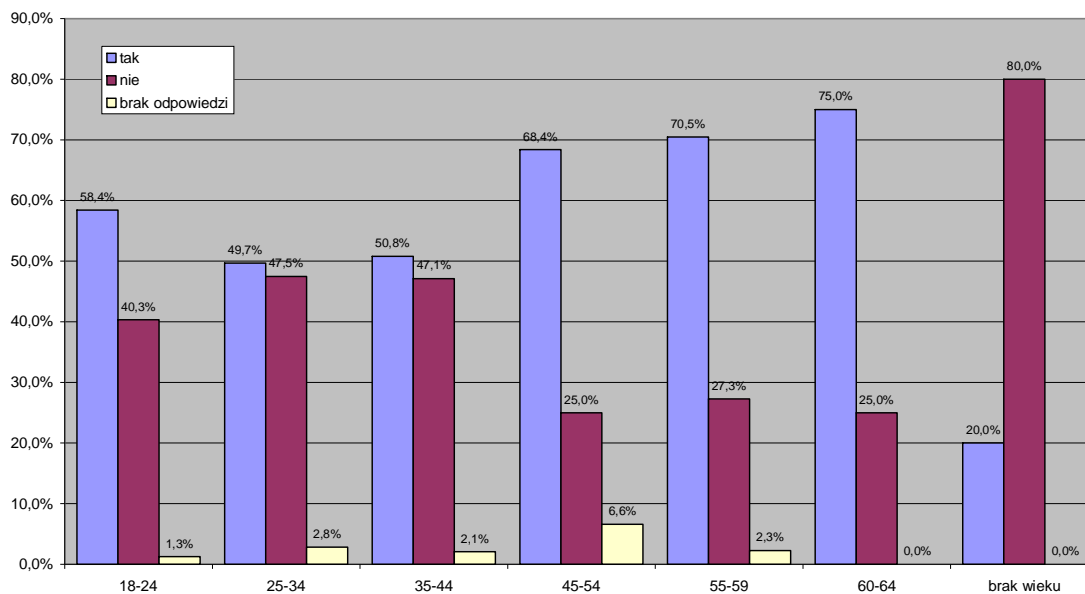
Osoby w wieku 25-44 lat są w najmniejszym stopniu gotowe podjąć każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie (49,7 proc. wśród 25-34-latków oraz 50,8 proc. wśród 35-44-latków). Nieco wyższy odsetek osób przejawiających taką gotowość istnieje wśród najmłodszych bezrobotnych w wieku 18-24 lat (58,4 proc.).

Po 45 roku życia odsetek osób deklarujących gotowość podjęcia każdej pracy, jeśli tylko pracodawca gotów byłby na zatrudnienie, wyraźnie rośnie (od 68,4 proc. dla 45-54-latków do 75 proc. dla 60-64-latków).

Gotowość do podjęcia pracy ma ścisły związek z podażą tejże, a także sytuacją życiową osoby bezrobotnej. Im pracy jest na rynku mniej, a osoba jej pozbawiona ma trudniejszą sytuację materialno-bytową, tym bardziej skłonna jest podjąć nawet nisko opłacaną pracę, byle tylko mieć jakiekolwiek dochody. I odwrotnie: im podaż pracy na rynku jest wyższa, a jednostka ma lepszą sytuację materialną (np. dochody uzyskuje współmałżonek), tym większe są jej wymagania względem potencjalnych pracodawców i nie jest ona gotowa na przyjęcie każdej oferty pracy.

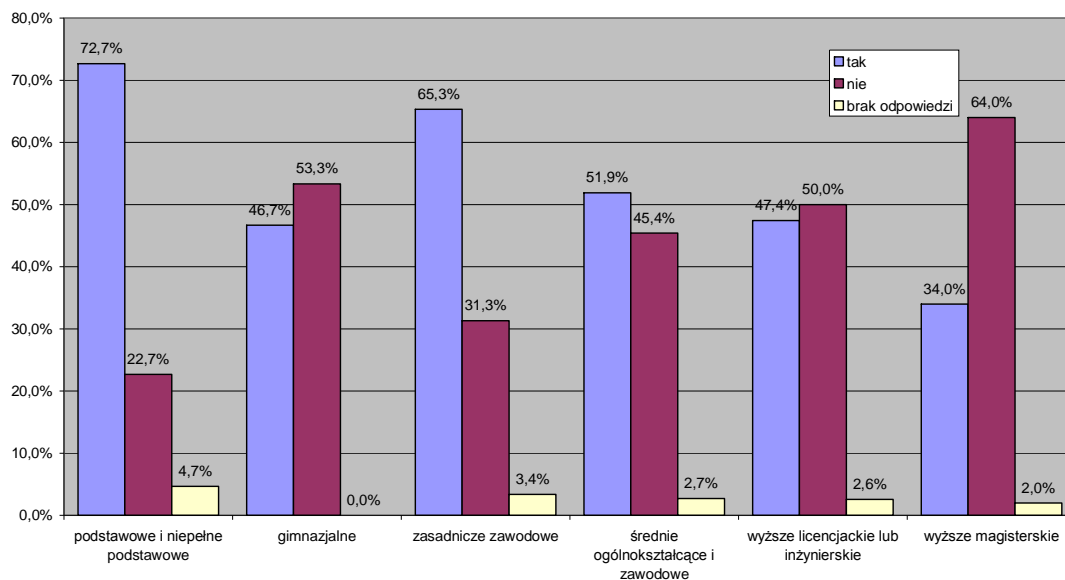
W świetle wyników badania ankietowego można pokusić się o stwierdzenie, że wiek jest dla starszych bezrobotnych mieszkańców powiatu radomskiego znacznie większą barierą niż brak kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wśród bezrobotnej młodzieży. Być może w przypadku tej ostatniej duże znaczenie ma pomoc materialna ze strony rodziców. Młodzi bezrobotni, mający zabezpieczenie finansowe ze strony rodziców, nie muszą godzić się na każdą pracę. Paradoksalnie jednak ich duże wymagania zmniejszają ich szanse na zdobycie lepiej płatnej pracy w przyszłości, do czego niezbędnym warunkiem jest najczęściej posiadanie solidnego doświadczenia zawodowego i praktycznych umiejętności zawodowych. Kolejne wyniki, które przytoczone zostały w dalszej części raportu, świadczą o tym, że duży odsetek młodych nie chce zaczynać pracy od niskiego wynagrodzenia. Często chcieliby oni już „na starcie” mieć dobre stanowisko i wysokie zarobki, a takie nastawienie wyklucza ich z rynku pracy.

Czy przyjąłby(ęłaby) Pan(i) każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie?

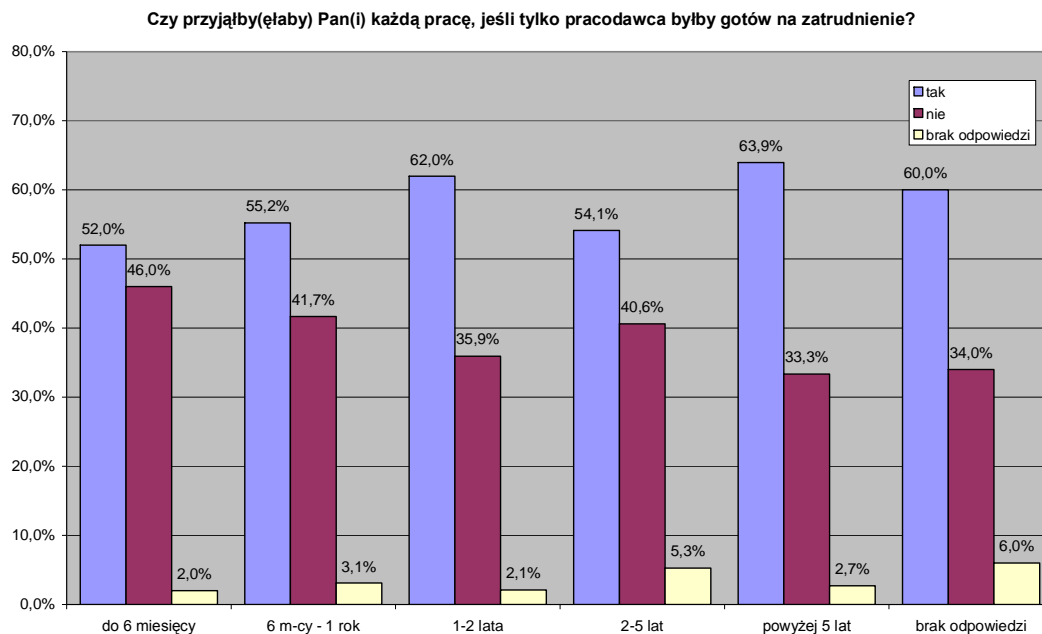

Gotowość do podjęcia każdej pracy jest najwyższa wśród osób z wykształceniem podstawowym (72,7 proc. ogółu) oraz zasadniczym zawodowym (65,3 proc.), najniższa zaś w grupie osób z wykształceniem wyższym magisterskim (34 proc.). Te wyniki są zrozumiałe, biorąc pod uwagę rolę wykształcenia na rynku pracy.

Czy przyjąłby(ęłaby) Pan(i) każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie?

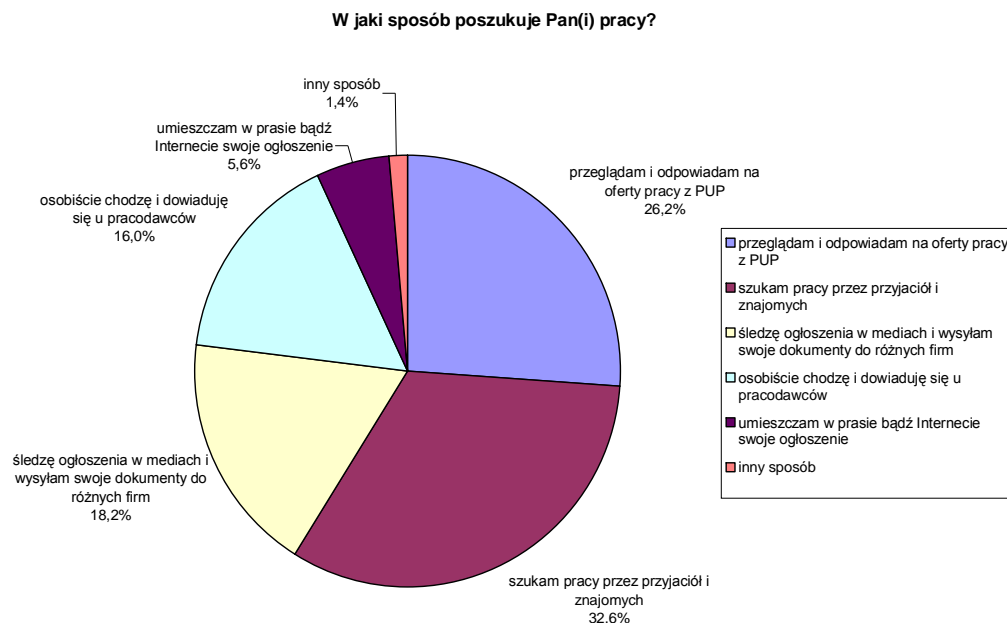
Największą gotowość do podjęcia każdej pracy, jaką zaproponowałby pracodawca, przejawiają bezrobotni szukający pracy ponad 5 lat (63,9 proc. ogółu), najmniejszą bezrobotni ze stażem poniżej 6 miesięcy (52 proc.).

5.3. Sposoby poszukiwania pracy

Poniższy wykres kołowy przedstawia procentowy udział wskazań poszczególnych form poszukiwania pracy w stosunku do wszystkich wskazań. Dzięki temu można uzyskać obraz stopnia aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.

Najczęściej osoby bezrobotne szukają pracy przez przyjaciół i znajomych, ich dużym zainteresowaniem cieszą się też oferty pracy z PUP. W dalszej kolejności ankietowani szukają pracy śledząc oferty pracodawców w prasie i Internecie oraz kontaktując się z nimi osobiście. Najrzadziej natomiast umieszczają ogłoszenie w prasie bądź w Internecie.

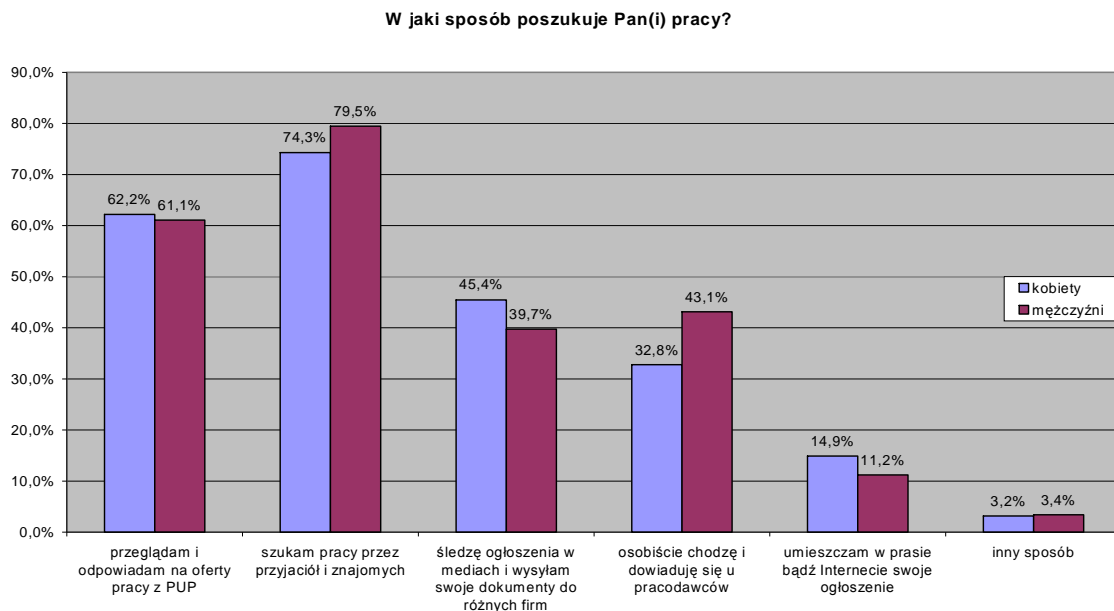
Osoby bezrobotne mogły też samodzielnie wskazać inne formy poszukiwania pracy, które nie zostały zaproponowane w ankiecie.

POZOSTAŁE SPOSOBY POSZUKIWANIA PRACY SAMODZIELNIE WSKAZANE PRZEZ BEZROBOTNYCH*			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
<i>nie podano jaki</i>	0,7 proc.	1,3 proc.	0,2 proc.
nie szukam pracy, bo mam małe dzieci; nie szukam pracy – szpital; nie szukam pracy	0,4 proc.	0,6 proc.	0,2 proc.
próbuję podjąć własną działalność gospodarczą; gromadzę środki i dokumentację	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
każdy jest dobry	0,1 proc.	0,2 proc.	-
rozdaję wizytówki	0,1 proc.	-	0,2 proc.
biura karier	0,1 proc.	-	0,2 proc.
przeglądam oferty pracy w BIP	0,1 proc.	-	0,2 proc.
z polecenia	0,1 proc.	02, proc.	-

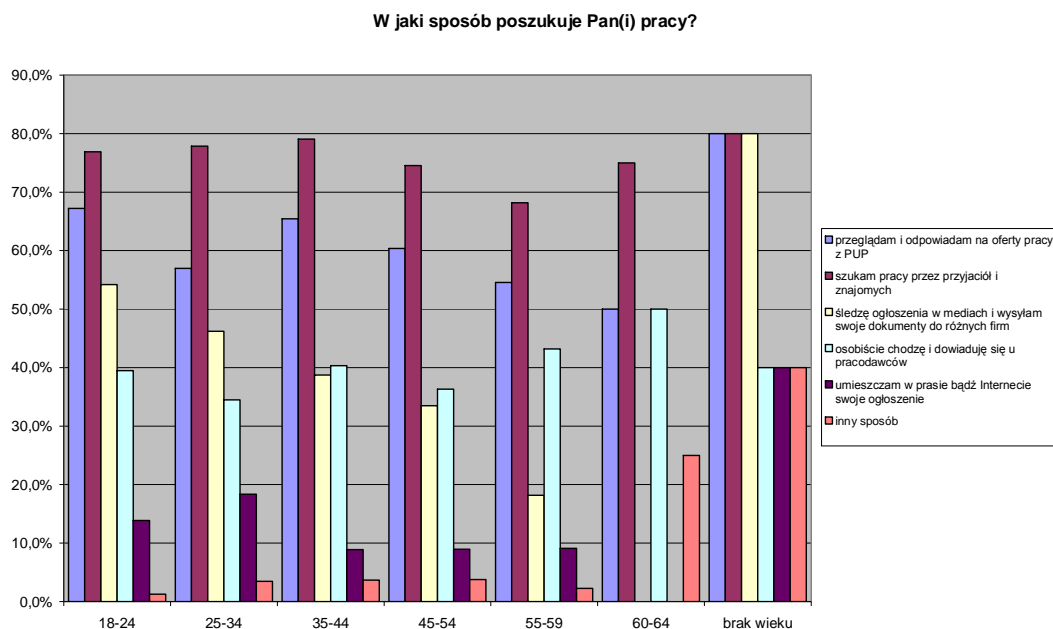
* w tabeli nie uwzględniono wskazań, które pokrywają się z propozycjami odpowiedzi podanymi w ankiecie

Kobiety częściej niż mężczyźni przeglądają i odpowiadają na oferty pracy z PUP, śledzą ogłoszenia w mediach i odsyłają swoje dokumenty do różnych firm oraz umieszczają w prasie bądź w Internecie swoje ogłoszenie.

Mężczyźni częściej od kobiet preferują osobisty kontakt z pracodawcami oraz korzystają z pomocy przyjaciół i znajomych.

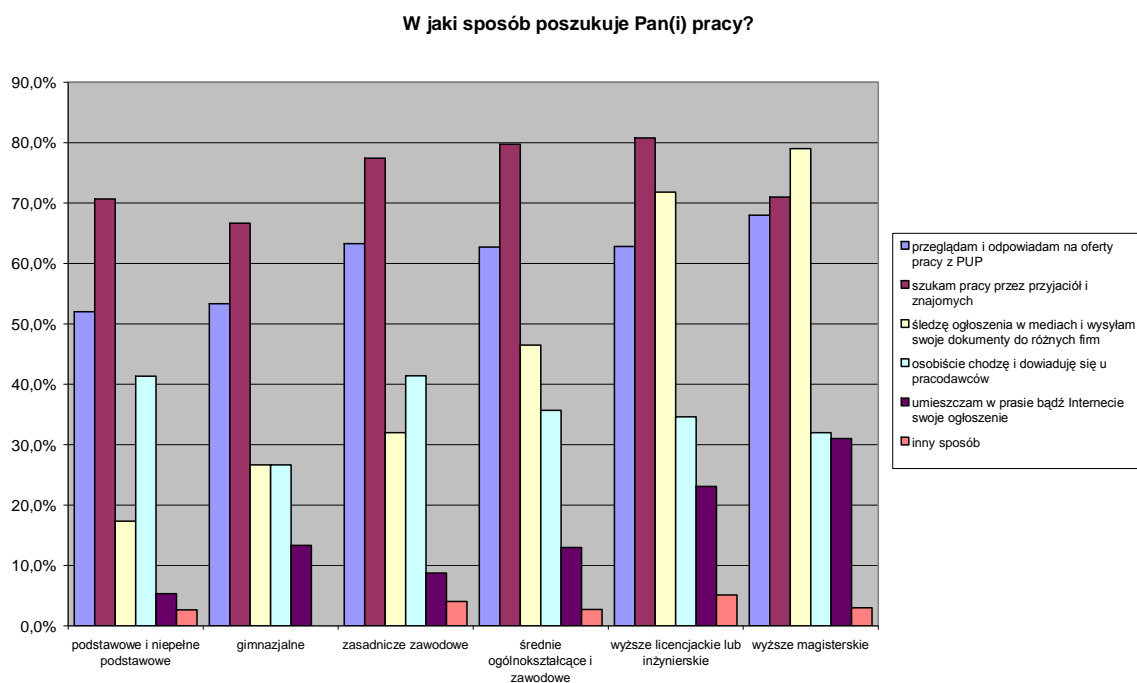

Poszczególne grupy wiekowe nie różnią się znacząco pod kątem preferowanych przez nie sposobów poszukiwania pracy. Jedynie w przypadku śledzenia ogłoszeń pracodawców w mediach i wysyłaniu dokumentów widać większą aktywność osób młodszych od starszych. W ten sposób poszukuje pracy 53 proc. 18-24-latków, 46 proc. 25-34-latków, 38,5 proc. 35-44-latków, 32,5 proc. 45-54-latków oraz 18 proc. 55-59-latków.

Wykształcenie badanych w większości przypadków nie wpływało na podejmowane przez nich sposoby poszukiwania pracy. Różnice wystąpiły w przypadku szukania pracy poprzez śledzenie ogłoszeń w mediach i odpowiadanie na nie oraz umieszczanie w prasie bądź Internecie swoich ogłoszeń. Obie te formy częściej preferowane są przez osoby z lepszym wykształceniem. Ogłoszenia w mediach śledzi tylko 17,5 proc. osób z wykształceniem podstawowym, 27 proc. z wykształceniem gimnazjalnym, 31,5 proc. z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 46,5 proc. z wykształceniem średnim i aż 71 proc. w wykształceniu wyższym licencjackim lub inżynierskim oraz 79 proc. z wykształceniem wyższym magisterskim.

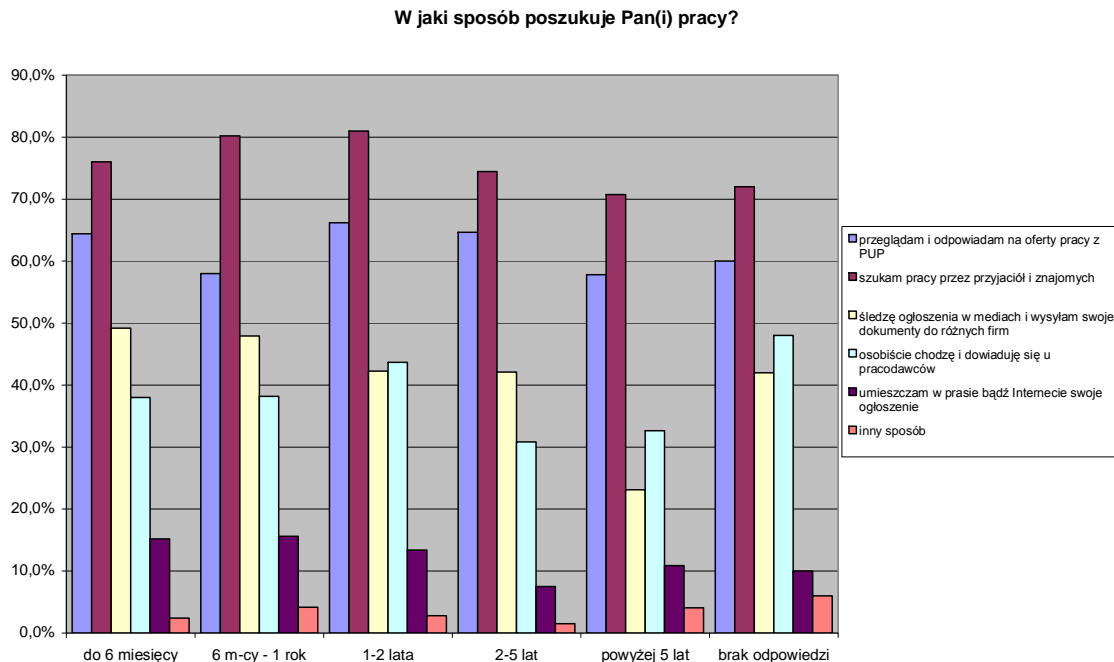
Podobne proporcje występują w przypadku umieszczania w prasie bądź Internecie swojego ogłoszenia – od 5 proc. w przypadku osób z wykształceniem podstawowym do 31 proc. w przypadku osób z wykształceniem wyższym magisterskim.

Im dłużej osoby bezrobotne pozostają bez pracy, tym niższy jest odsetek tych spośród nich, którzy poszukują pracy śledząc ogłoszenia w mediach (od 49,5 proc. wśród osób bezrobotnych mniej niż 6 miesięcy do 23 proc. wśród osób bezrobotnych powyżej 5 lat).

Osobisty kontakt z pracodawcą najczęściej preferują osoby bezrobotne od 1 do 2 lat, najrzadziej osoby nie posiadające pracy 2-5 lat i powyżej 5 lat.

Osoby bezrobotne do 2 lat częściej umieszczają w prasie bądź w Internecie swoje ogłoszenie niż bezrobotni ze stażem ponad dwuletnim.

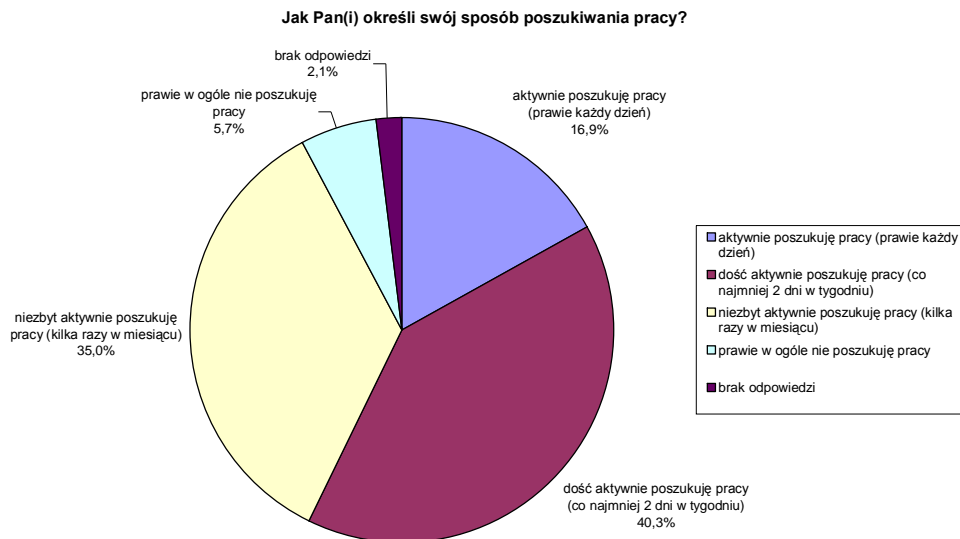

5.4. Aktywność w poszukiwaniu pracy

Aktywnie poszukuje pracy (przeznacza na to prawie każdy dzień) 16,9 proc. osób bezrobotnych, dość aktywnie (co najmniej 2 dni w tygodniu) 40,3 proc. osób, niezbyt aktywnie (przeznacza na to najwyżej kilka dni w miesiącu) 35 proc. badanych, 5,7 proc. prawie w ogóle nie szuka pracy, a 2,1 proc. nie udzieliło odpowiedzi.

Odsetek osób aktywnych i dość aktywnych w poszukiwaniu pracy wynosi zatem blisko 60 proc. ogółu bezrobotnych

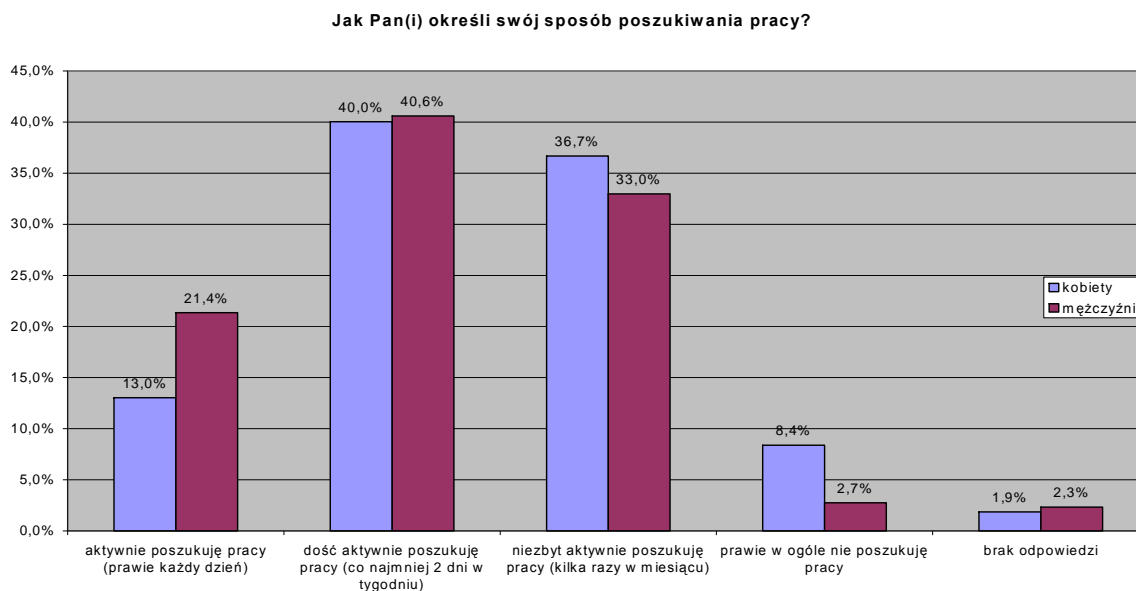

Bardziej aktywni w poszukiwaniu pracy są mężczyźni. Aktywnie poszukuje pracy więcej niż co piąty mężczyzna (21,4 proc.) oraz zaledwie co ósma kobieta (13 proc.).

Dość aktywnie pracy poszukuje podobny odsetek mężczyzn i kobiet (odpowiednio 40,6 proc. oraz 40 proc.).

Niezbyt aktywnie pracy poszukuje 33 proc. mężczyzn oraz 36,7 proc. kobiet.

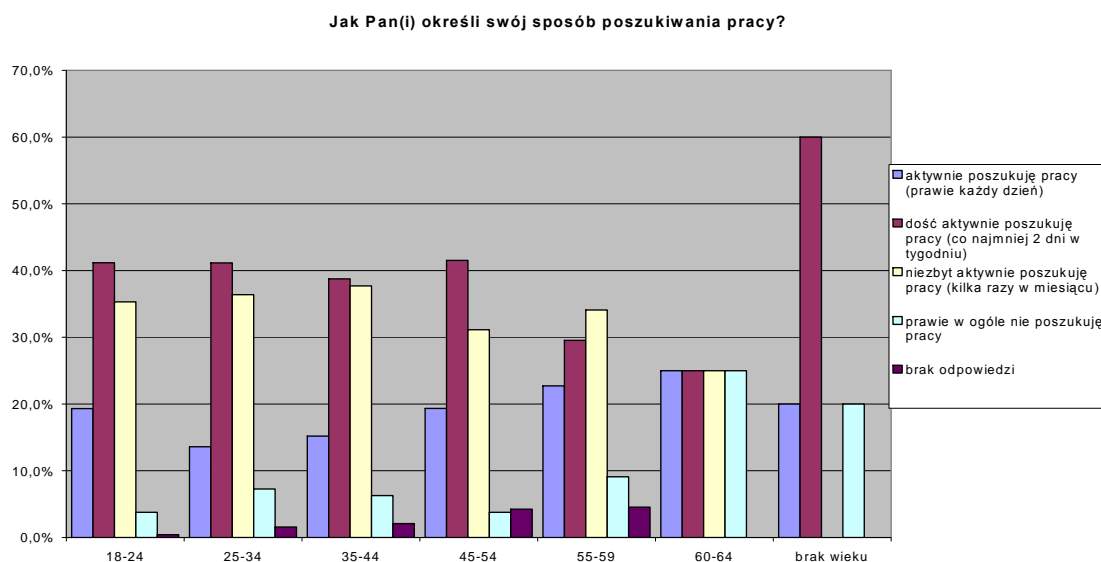
Trzy razy większy odsetek kobiet niż mężczyzn prawie w ogóle nie szuka pracy. Nie szuka pracy 8,4 proc. kobiet oraz 2,7 proc. mężczyzn.

Najbardziej aktywne w poszukiwaniu pracy są osoby starsze – w wieku 55-59 oraz 60-64 lat. Niemal każdy dzień na poszukiwanie pracy przeznacza 22,5 proc. 55-59-latków oraz 25 proc. 60-64-latków. Najmniejszy odsetek osób aktywnie poszukujących pracy jest w grupie osób w wieku 25-34 lata (zaledwie 13,5 proc.), co jest zaskakujące, biorąc pod uwagę fakt, iż właśnie osoby z tej grupy wiekowej w największym stopniu stoją przed wyzwaniem, jakim jest usamodzielnienie się i realizacja w pracy zawodowej. Presja (osobista, ze strony najbliższych członków rodziny, społeczna), młodość i wynikający z niej entuzjazm powinny skłaniać osoby w tym wieku do aktywnego poszukiwania pracy. O ile osoby w wieku 18-24 lat wciąż jeszcze się kształcą bądź też mogą liczyć na pomoc ze strony rodziców, o tyle 25-34-latkowie powinni być grupą najbardziej mobilną zawodową. Wyodrębnienie przyczyn tego, że jest inaczej, wymaga bardziej dogłębnych badań.

Dość aktywnie poszukuje pracy zbliżony odsetek osób wśród bezrobotnych w grupach wiekowych od 18 do 54 lat (od 38,5 do 42 proc.), niższy z kolei jest w grupie 55-59-latków oraz 60-64-latków (odpowiednio 29,8 oraz 25 proc.). Podobne proporcje występują w przypadku osób niezbyt aktywnie poszukujących pracy.

Prawie w ogóle nie szukają pracy najczęściej osoby w wieku 55-59 lat (9 proc.) oraz 25-34 lat (7,5 proc.), najrzadziej 18-24-latkowie oraz 45-54-latkowie (po 3,5 proc.).

Aktywnie poszukują pracy najczęściej osoby z wykształceniem gimnazjalnym (33 proc.). W dalszej kolejności bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (19,7 proc.), wyższym magisterskim (18,5 proc.), podstawowym (17 proc.), średnim (14 proc.) oraz wyższym licencjackim lub inżynierskim (14 proc.).

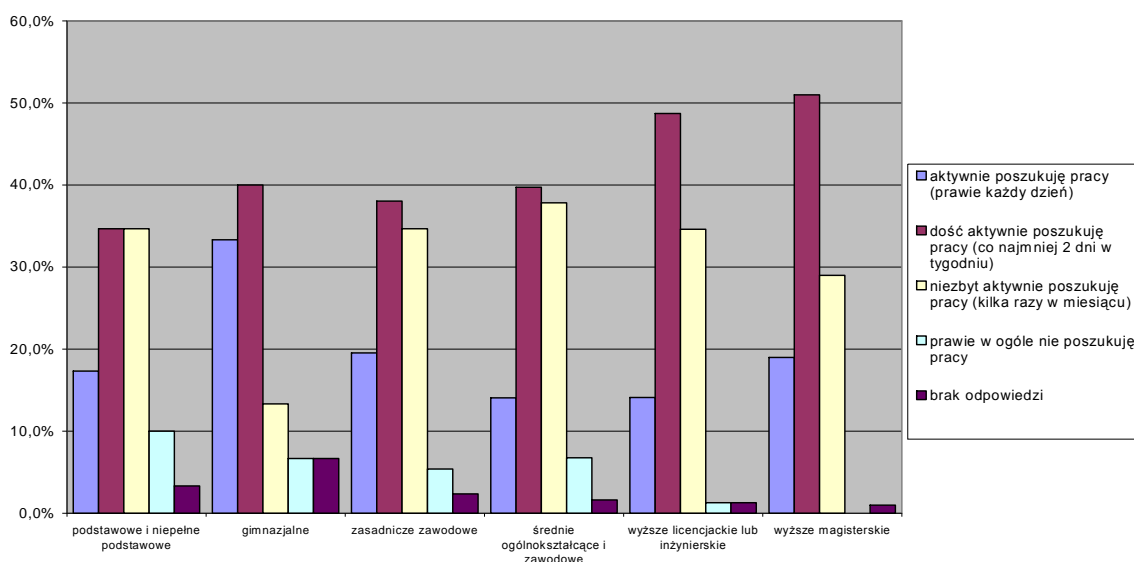
Dość aktywne w poszukiwaniu pracy najczęściej są osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (51 proc.), najrzadziej z wykształceniem podstawowym (34 proc.).

Niezbyt aktywne w poszukiwaniu pracy najczęściej są osoby z wykształceniem średnim (37,5 proc.), najrzadziej z wykształceniem gimnazjalnym (13 proc.).

Prawie w ogóle nie szuka pracy 7 proc. osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz 3 proc. osób z wykształceniem podstawowym. W grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym magisterskim nie było nikogo z takim wskazaniem.

Jeśli wskazania na aktywne i dość aktywne poszukiwanie pracy potraktować łącznie, najbardziej aktywne w poszukiwaniu pracy są osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (69,5 proc.) oraz gimnazjalnym (66 proc.), najrzadziej z wykształceniem podstawowym (51 proc.) oraz średnim zawodowym lub ogólnokształcącym (53,8 proc.).

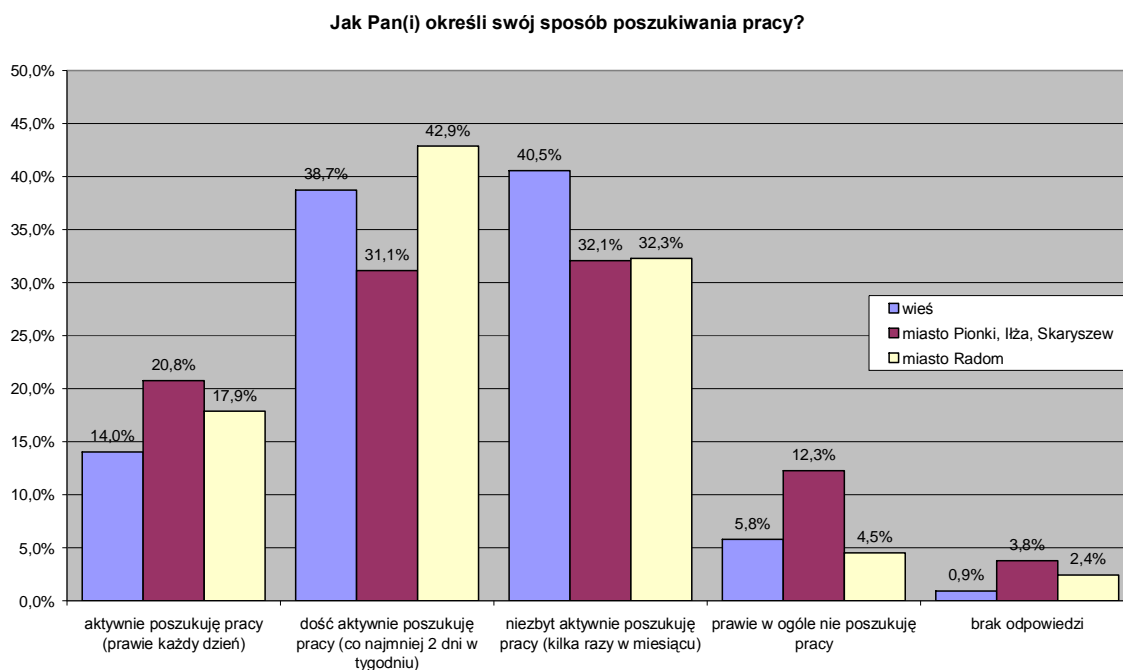
Jak Pan(i) określi swój sposób poszukiwania pracy?

Mieszkańcy Radomia częściej od mieszkańców małych miast i wsi poszukują pracy dość aktywnie (42,9 proc.), rzadziej natomiast prawie w ogóle nie szukają pracy (4,5 proc.).

Mieszkańcy małych miast (Pionki, Ilża lub Skaryszewa) najczęściej aktywnie poszukują pracy (20,8 proc.), ale też i najczęściej w ogóle nie poszukują pracy (12,3 proc.). W tej grupie osób bezrobotnych jest zatem najwięcej wskazań skrajnych („aktywnie” bądź „prawie w ogóle”).

Mieszkańcy wsi w najmniejszym stopniu dawali opinie skrajne, wybierając wypowiedzi wypośredkowane („dość aktywnie” bądź „niezbyt aktywnie”).

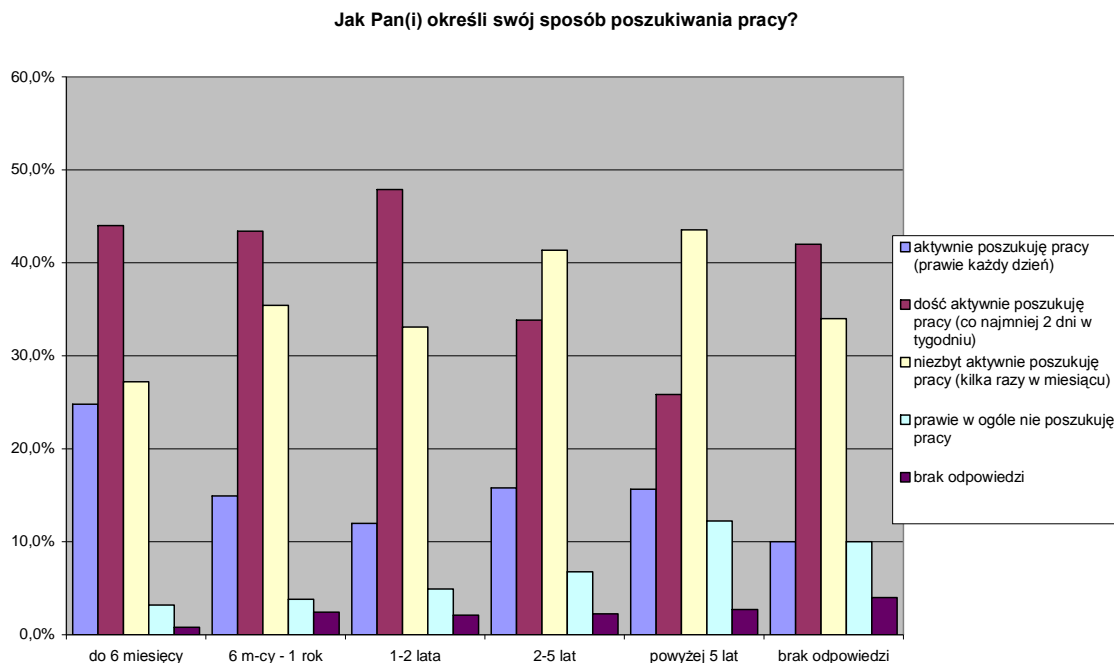

Im dłuższy okres pozostawania bez pracy, tym z reguły mniejszy jest odsetek osób bezrobotnych poszukujących pracy aktywnie i dość aktywnie, większy natomiast takich, które poszukują pracy niezbyt aktywnie bądź też nie poszukują jej wcale.

Najczęściej aktywne w poszukiwaniu pracy są osoby „świeżo” bezrobotne – pozostające bez pracy krócej niż 6 miesięcy (24,5 proc.), najrzadziej bezrobotni 1-2 lata (11 proc.).

Osoby bez pracy do 2 lat są częściej dość aktywne w poszukiwaniu pracy niż osoby bezrobotne powyżej 2 lat.

Odsetek osób prawie w ogóle nie szukających pracy rośnie niemal proporcjonalnie wraz z wydłużaniem się czasu pozostawania bez pracy - od 3 proc. wśród osób bezrobotnych krócej niż 6 miesięcy do 16 proc. wśród osób pozostających bez pracy powyżej 5 lat.

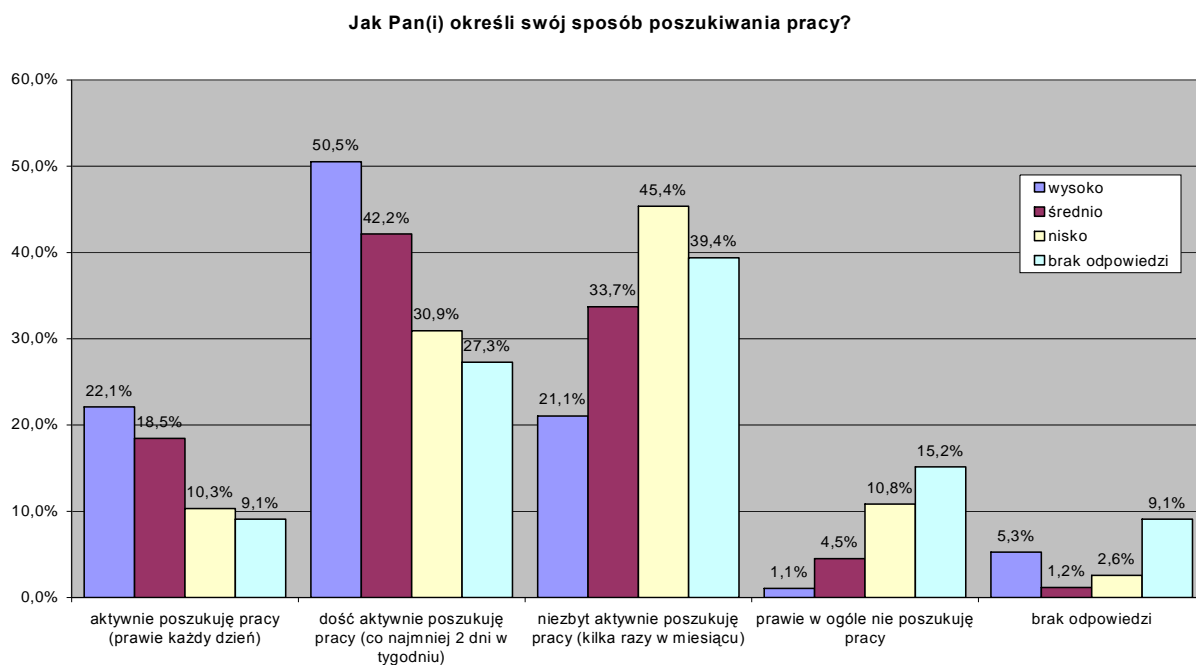

Ocena własnych umiejętności i kwalifikacji zawodowych na rynku pracy ma bardzo duży wpływ na aktywność w poszukiwaniu pracy. Wśród osób aktywnie poszukujących pracy odsetek osób wysoko oceniających własne umiejętności jest o 1/5 większy niż osób oceniających je średnio i ponad dwukrotnie większy niż osób nisko oceniających własne umiejętności. Osoby wysoko oceniające własne umiejętności częściej też poszukują pracy dość aktywnie niż osoby oceniające je średnio bądź nisko.

Wśród osób niezbyt aktywnie i prawie w ogóle nie szukających pracy jest odwrotnie: największy odsetek stanowią tutaj osoby oceniające własne kwalifikacje jako niskie, najmniejszy – wysokie. Prawie w ogóle nie poszukuje pracy co dziesiąta osoba

oceniająca nisko własne kwalifikacje (10,8 proc.), co dwudziesta oceniająca je średnio (4,5 proc.) i tylko co setna oceniająca je wysoko (1,1 proc.).

Świadomość posiadania wysokich kwalifikacji daje nadzieję na znalezienie w krótkim czasie dobrej pracy. To zaś zachęca do większej aktywności w jej poszukiwaniu, co jeszcze bardziej zwiększa szanse na powodzenie. Świadomość niskich kwalifikacji często jest obciążeniem psychicznym, które stanowi barierę przed aktywnym poszukiwaniem pracy. Osoba oceniająca własne kwalifikacje jako niskie często nie wierzy w to, że ktoś ją zatrudni. Takie nastawienie prowadzi do zmniejszenia jej aktywności w poszukiwaniu pracy do minimum, co niestety stawia ją w szeregu osób „życiowo przegranych”, przekonanych o tym, że już nigdy nie zdobędzie pracy. Jedyną szansę dla tych osób stanowią kursy oraz przygotowanie zawodowe, które pozwolą im podnieść własne kwalifikacje i poczucie własnej wartości. Pod tymże wszakże warunkiem, iż długotrwały stan bezrobocia nie spowodował, że osoby te nie będą już zdolne do spełniania się w pracy bez objęcia ich uprzednio profesjonalną opieką psychologiczną (taką jaką oferują choćby Centra Integracji Społecznej).

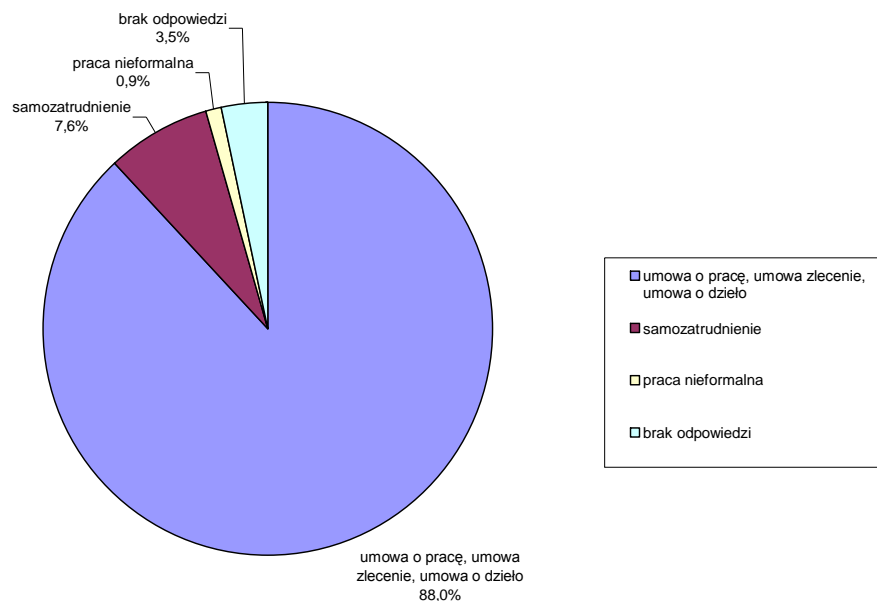
5.5. Oczekiwania a forma zatrudnienia

Zdecydowana większość respondentów (88 proc.) chciałaby być zatrudniona u kogoś na umowę o pracę, umowę-zlecenie bądź też umowę o dzieło.

7,6 proc. bezrobotnych najbardziej zadowoliliby samozatrudnienie, czyli prowadzenie własnej działalności gospodarczej, bycie „na swoim”.

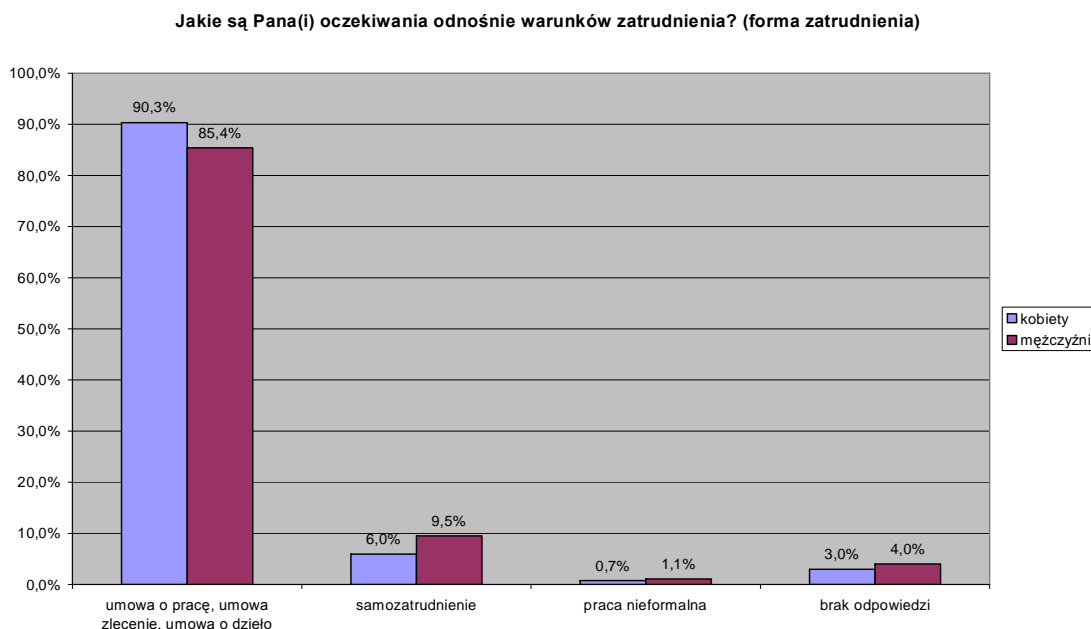
Blisko 1 na 100 (0,9 proc.) ankietowanych w największym stopniu zainteresowanych byłoby nieformalną pracą u pracodawcy (pracą dorywczą, bez umowy, „na czarno”).

Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia? (forma zatrudnienia)

Kobiety częściej niż mężczyźni preferują umowę o pracę (umowę zlecenie, umowę o dzieło) - 90,3 proc. w stosunku do 85,4 proc.

Mniej chętne od mężczyzn są natomiast do podejmowania własnej działalności gospodarczej – 6 proc. w stosunku do 9,5 proc.

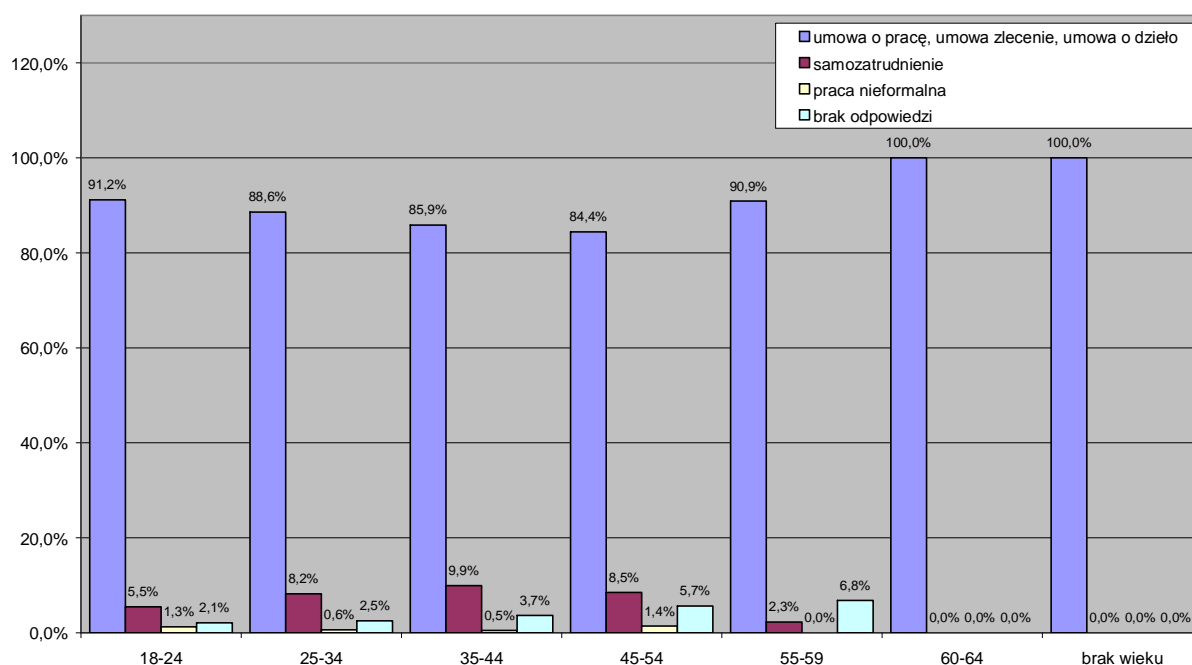
Umowę o pracę (umowę-zlecenie, umowę o dzieło) w największym stopniu preferują osoby młode w wieku 18-24 oraz 25-34 lat, a także osoby starsze w wieku 55-59 oraz 60-64 lat (w każdym przypadku ponad 90 proc. wskazań). Najmniej zainteresowani tą formą zatrudnienia są bezrobotni w średnim wieku – od 35 do 54 lat (w każdym przypadku mniej niż 90 proc. wskazań).

Osoby w średnim wieku najchętniej by za to podjęły własną działalność gospodarczą. Znaczny odsetek osób najbardziej zainteresowanych tą formą pracy zawodowej jest także wśród 25-34-latków, najniższy natomiast wśród 55-59-latków. Samozatrudnieniem nie jest zainteresowana żadna osoba w wieku 60-64 lat.

Pracę nieformalną najchętniej preferują 45-54-latkowie (1,4 proc.) oraz 18-24-latkowie (1,3 proc.).

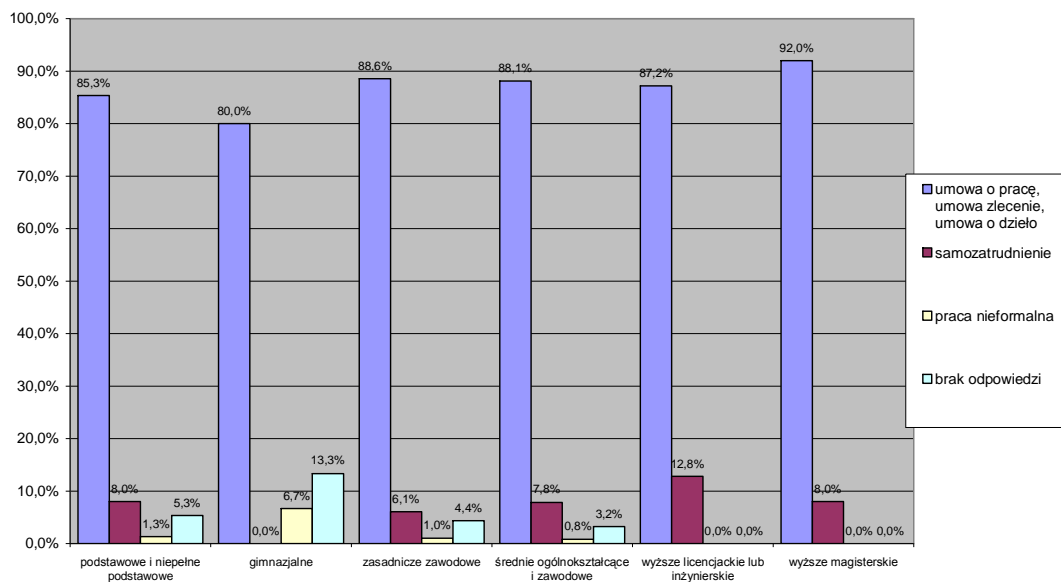
Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia? (forma zatrudnienia)

Okazuje się, że wraz ze wzrostem wykształcenia nie zwiększa się odsetek osób chętnych podjąć ryzyko w postaci prowadzenia własnej działalności gospodarczej w zamian za szansę osiągania wyższych dochodów. Jest wręcz odwrotnie: najbardziej przywiązane do pracy na etacie (ewentualnie na umowę-zlecenie lub umowę o dzieło) są osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (92 proc.), w najmniejszym stopniu osoby z wykształceniem podstawowym (85,3 proc.) oraz młode osoby z wykształceniem gimnazjalnym (80 proc.). Ale też osoby lepiej wykształcone bardziej liczą na zatrudnienie w ramach etatu wraz z wynikającymi z tego faktu różnymi świadczeniami (emerytalno-rentowymi, zdrowotnymi etc.) niż osoby gorzej wykształcone. Osoby z grupy 18-24-latków z wykształceniem gimnazjalnym często w ogóle na to nie liczą. Częściej za to godzą się one na podejmowanie pracy nieformalnej („na czarno”) - aż 6,7 proc. bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym najchętniej podjęłoby pracę w tej właśnie formie.

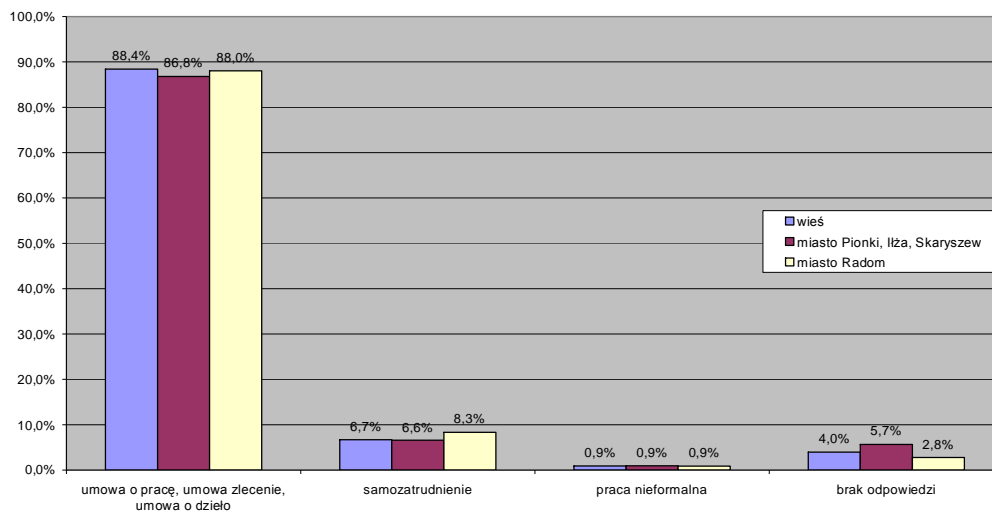
Własną działalność gospodarczą najchętniej podjęłyby osoby z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (12,8 proc.). W dalszej kolejności osoby z wykształceniem wyższym magisterskim oraz podstawowym (po 8 proc.). Nie podjęłaby pracy w tej formie żadna osoba z wykształceniem gimnazjalnym.

Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia? (forma zatrudnienia)

Radomianie nieco częściej niż mieszkańcy małych miast i wsi powiatu radomskiego preferują samozatrudnienie.

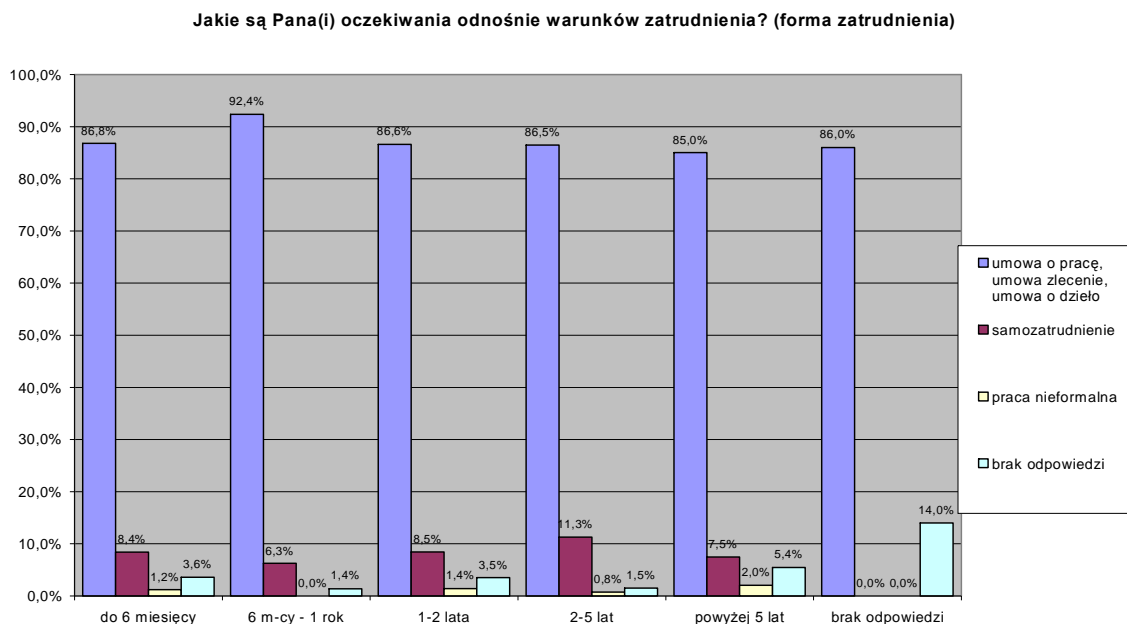
Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia? (forma zatrudnienia)

Najchętniej zatrudnienie na umowę o pracę (umowę-zlecenie, umowę o dzieło) podjęłyby osoby bezrobotne od 6 miesięcy do 1 roku (92,4 proc.), najrzadziej osoby bez pracy powyżej 5 lat (85 proc.).

Najbardziej zainteresowane prowadzeniem własnej działalności gospodarczej są osoby nie pracujące od 2 do 5 lat (11,3 proc.), najmniej od 6 miesięcy do 1 roku (6,3 proc.).

Pracę nieformalną najchętniej podjęłyby osoby bez pracy powyżej 5 lat (2 proc.), ale i wśród osób krótko bezrobotnych (do 6 miesięcy) ten wskaźnik wynosi niewiele mniej - 1,2 proc.

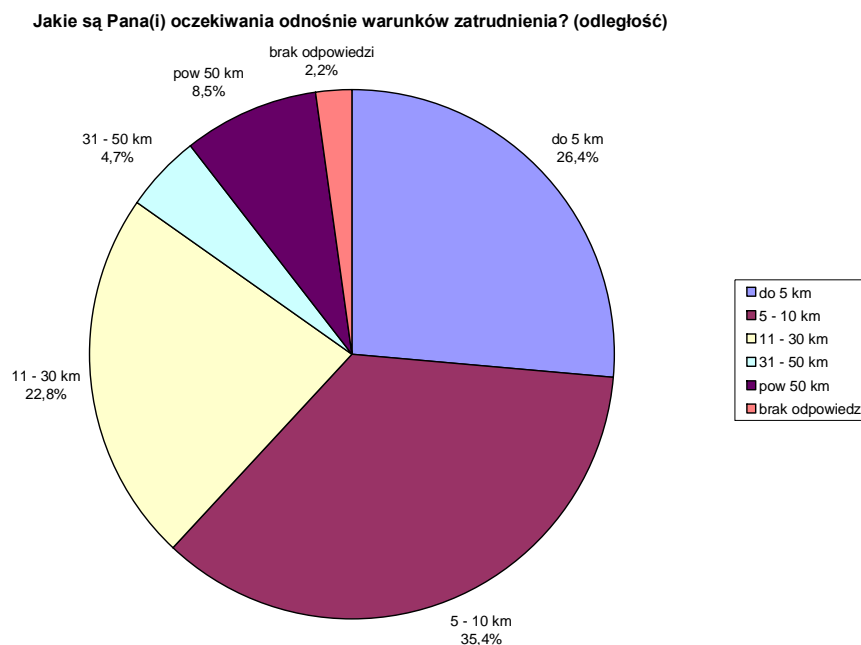
5.6. Oczekiwania a długość dojazdu do pracy

Większość (ponad 60 proc.) osób bezrobotnych gotowa byłaby dojeżdżać do pracy nie więcej niż 10 km. Tylko nieco ponad 13 proc. osób zgodziłoby się dojeżdżać więcej niż 30 km, gdyby pokonanie tej odległości wiązało się z podjęciem pracy.

Aż co czwarty ankietowany (26,4 proc.) podjąłby pracę tylko i wyłącznie wtedy, kiedy znajdowałaby się ona w promieniu 5 km od ich miejsca zamieszkania. Dojeżdżać 5-10 km do pracy byłoby gotowych 71,4 proc. respondentów, 11-30 km - 27,5 proc. respondentów, 31-50 km - 13,2 proc., a powyżej 50 km - 8,5 proc. (wyniki nie sumują się do 100 – w przypadku mniejszych odległości odsetek osób został powiększony o te osoby, które wskazywały możliwość pokonywania większych odległości w drodze do pracy).

Należy przy tym pamiętać, że inne odległości mogły podawać osoby posiadające samochód, a inne osoby korzystające na co dzień z transportu zbiorowego. W tym drugim przypadku podawane odległości mogły być mniejsze - na przykład dojazd autobusem zajmuje łącznie dużo więcej czasu niż dojazd własnym samochodem, bo wiąże się także z oczekiwaniem na przystanku na przybycie autobusu, zatrzymywaniem się autobusu po drodze, koniecznością przebycia pieszej drogi z przystanku końcowego do miejsca pracy etc.

Pomimo tego na uwagę zasługuje wysoki odsetek osób, które gotowe byłyby dojeżdżać do pracy nie więcej niż 5 km. W przypadku radomian oznacza to, że wielu z nich nie podjęłoby pracy nawet w obrębie własnego miasta, jeśli znajdowałaby się ona powyżej 5 km. Być może ta niska mobilność podyktowana jest nie tylko wygodnictwem: dla wielu osób podejmujących słabo płatną pracę barierą są opłaty za transport. Inne z kolei być może nie mogą sobie pozwolić na przeznaczenie dodatkowych kilkudziesięciu minut na dojazd do pracy.

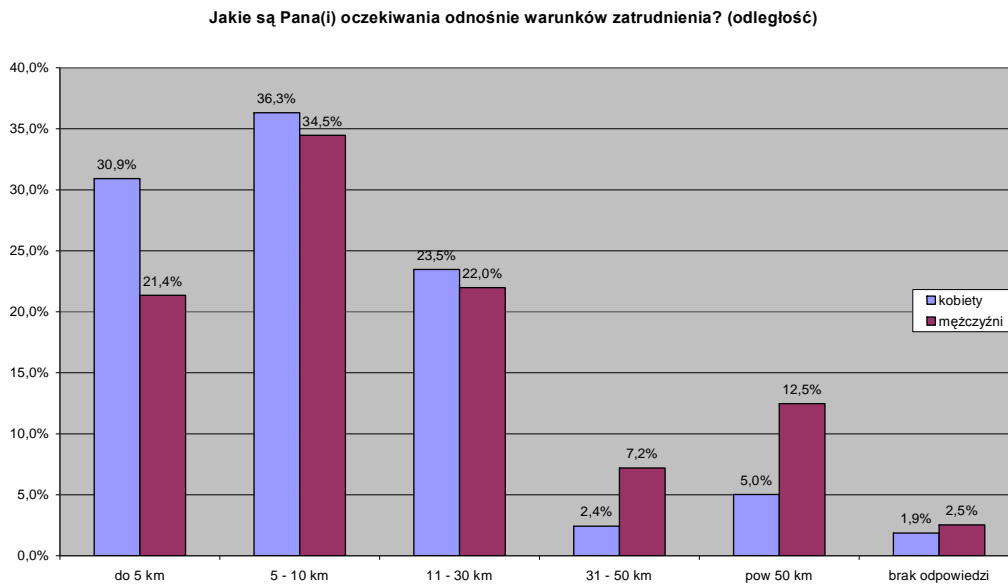

Kobiety wolą pracować bliżej domu niż mężczyźni. Pracę maksymalnie 5 km od miejsca zamieszkania podjęłoby 21,4 proc. mężczyzn i aż 30,9 proc. kobiet. 36,3 proc. kobiet oraz 34,5 proc. mężczyzn podjęłoby pracę, gdyby znajdowała się ona

w promieniu 5-10 km od miejsca zamieszkania, a w odległości 31-50 km - 23,5 proc. kobiet oraz 22 proc. mężczyzn.

Pracę w miejscu znajdującym się więcej niż 30 km od domu gotów byłby podjąć większy odsetek mężczyzn niż kobiet. W odległości maksymalnie 31-50 km od miejsca zamieszkania pracę podjęłoby 7,2 proc. mężczyzn i tylko 2,4 proc. kobiet, a w odległości ponad 50 km – 12,5 proc. mężczyzn oraz 5 proc. kobiet.

Różnice w gotowości do podjęcia pracy mają bezpośredni związek z wyższym obciążeniem kobiet niż mężczyzn obowiązkiem wychowania własnych dzieci [Por. 3.4. Posiadanie dzieci]. Mężczyźni nie są tak obciążeni wychowaniem dziećmi jak kobiety, nawet, gdy sami posiadają dzieci na utrzymaniu, mogą sobie zatem pozwolić na dłuższą absencję w domu rodzinnym związaną choćby z czasochłonnym dojazdem do pracy.

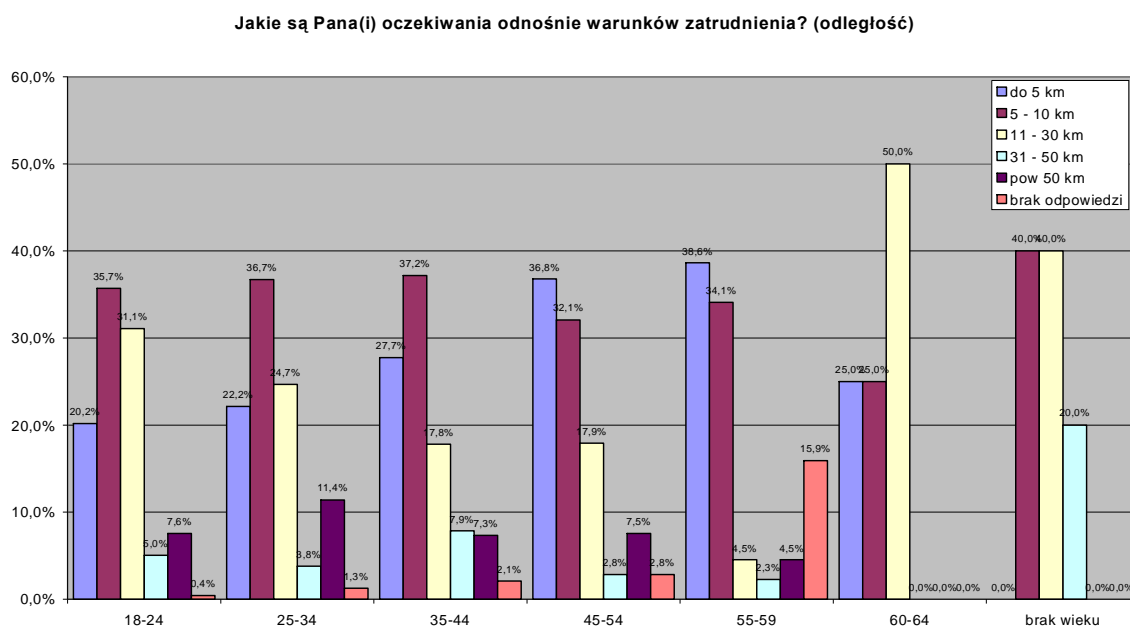

Im starsi są ankietowani, tym większy ich odsetek jest gotowy dojeżdżać nie więcej niż 5 km do pracy (od 20,2 proc. wśród 18-24-latków do 38,6 proc. wśród 55-59-latków).

Młodzi chętniej zgodziliby się na pokonywanie 11-30 km do pracy: 31,1 proc. 18-24-latków i tylko 4,5 proc. 55-59-latków.

Pracę w odległości maksymalnie 31-50 km najczęściej podjęliby 35-44-latkowie (7,9 proc.), najrzadziej 55-59-latkowie (2,3 proc.), a w odległości powyżej 50 km najchętniej osoby w wieku 25-34 lata (11,4 proc.), najmniej chętnie osoby w wieku 55-59 lat (4,5 proc.).

Im starsza była grupa wiekowa, tym większy był odsetek osób, które nie udzieliły na powyższe pytanie odpowiedzi. Jest on znaczący zwłaszcza w grupie 55-59-latków i wynosi 15,9 proc. W analizie pominięto wyniki dla osób w wieku 60-64 lat ze względu na niewielką próbę badanych.

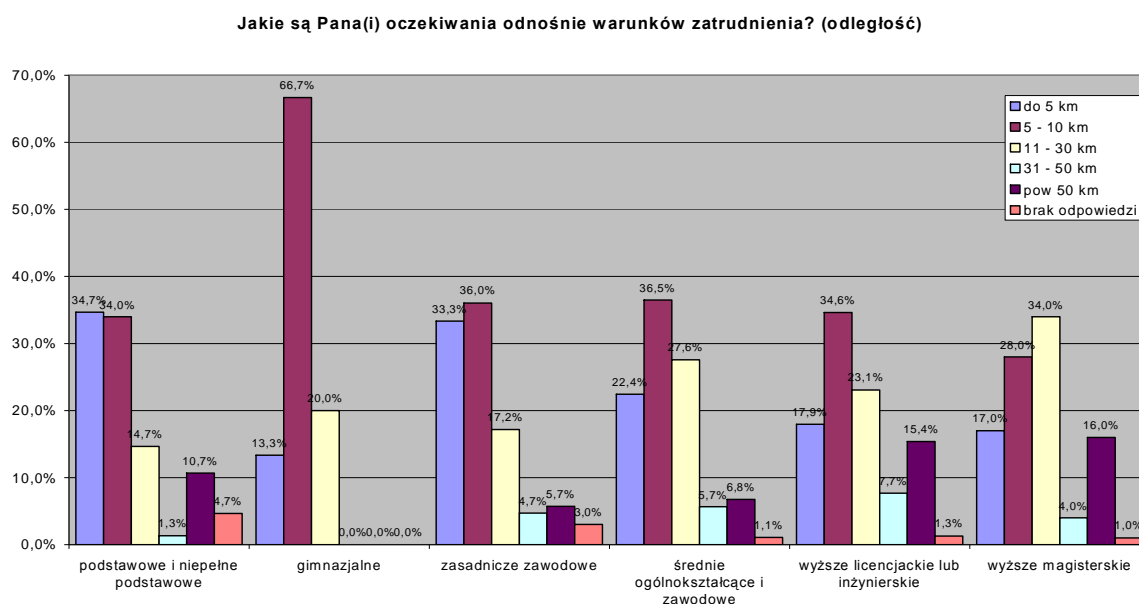

Im wyższe jest wykształcenie badanych, tym większa jest ich gotowość do pokonywania znacznych odległości, jeśli by wiązało się to z zatrudnieniem. Im wykształcenie badanych jest niższe, tym częściej chcieliby oni pracować blisko miejsca zamieszkania.

Pracę w odległości nie większej niż 5 km podjęłoby 34,7 proc. respondentów z wykształceniem podstawowym, 33,3 proc. z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 22,4 proc. z wykształceniem średnim, 17,9 proc. z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim oraz 17 proc. z wykształceniem wyższym magisterskim.

Osoby z wykształceniem wyższym magisterskim częściej niż inni respondenci gotowe byłyby dojeżdżać maksymalnie 11-30 km (34 proc.) oraz powyżej 50 km (16 proc.) do pracy. Największy odsetek osób gotowych dojeżdżać do pracy maksymalnie od 31 do 50 km jest wśród osób z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (7,7 proc.).

Najmniejszy odsetek osób, które gotowe byłyby dojeżdżać 11-30 oraz 31-50 km jest wśród osób z wykształceniem podstawowym (odpowiednio 4,7 proc. oraz 1,3 proc.). Odległość powyżej 50 km do pracy zgodziłoby się pokonywać tylko 5,7 proc. osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

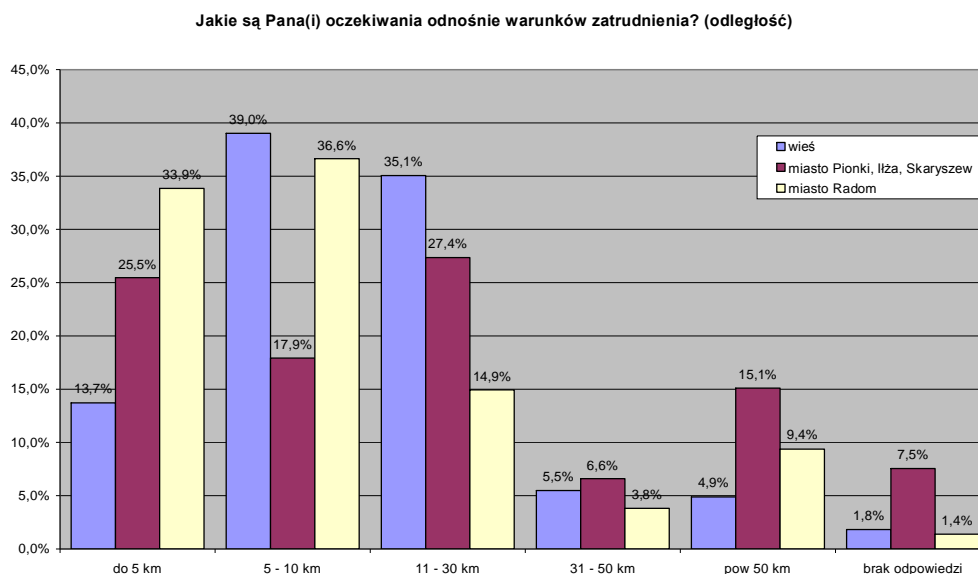
Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy małych miast i Radomia gotowi byłiby dojeżdżać maksymalnie 5-10 km oraz 11-30 km do pracy.

Mieszkańcy małych miast (Pionek, Ilży lub Skaryszewa) częściej niż mieszkańcy wsi i Radomia gotowi byłiby pokonywać duże odległości: 31-50 km oraz powyżej 50 km.

Mieszkańcy Radomia w większym stopniu niż mieszkańcy wsi chcieliby pracować w promieniu 5 km od miejsca zamieszkania.

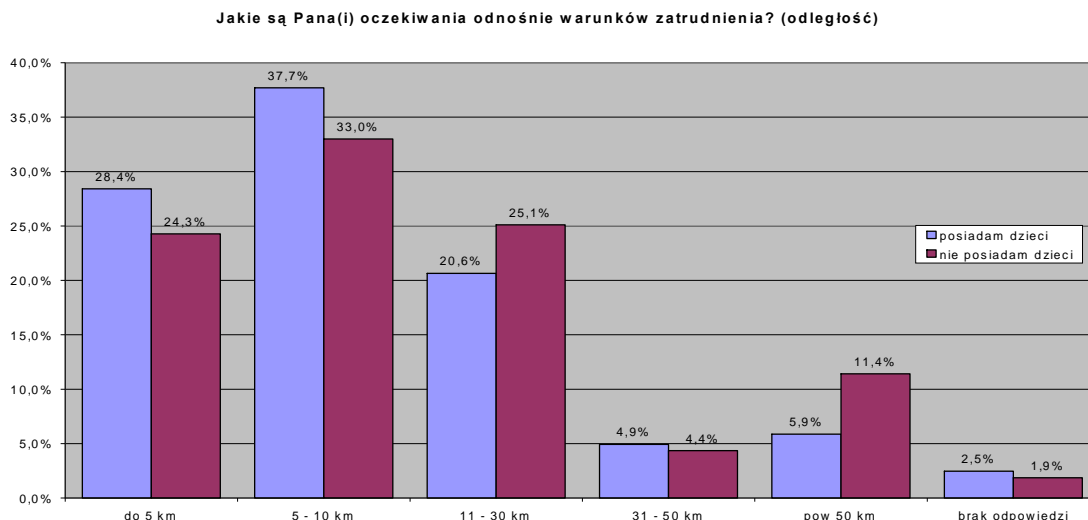
Te wyniki odzwierciedlają punkt odniesienia, czyli miejsce, które mieszkańcom poszczególnych miejscowości kojarzy się z możliwością podjęcia pracy. W powiecie radomskim najczęściej takim miejscem jest Radom, dlatego też znaczny odsetek radomian nie wyobraża sobie dojazdów do pracy dłuższych niż 5 km, w przeciwieństwie do mieszkańców wsi, którzy muszą pokonać odległość 5-30 km, by dojechać do Radomia.

Mieszkańcy Radomia, Pionek czy Skaryszewa mają też z reguły dużo lepsze połączenie z Warszawą niż mieszkańcy wsi. Częściej zatem niż ci ostatni są gotowi pokonywać barierę ponad 50 km do pracy.

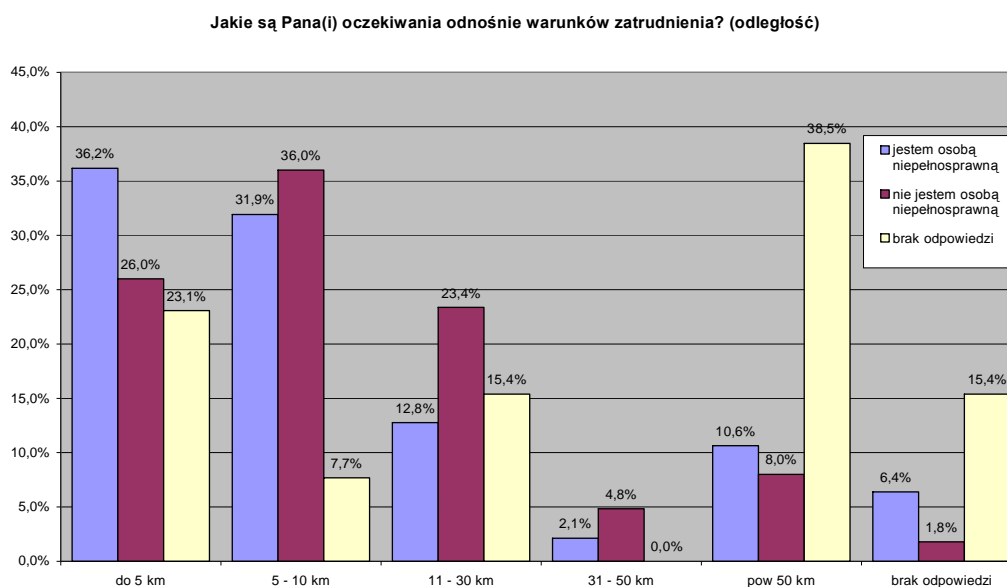

Osoby posiadające dzieci na utrzymaniu są najczęściej gotowe pokonywać odległość do pracy nie większą niż 10 km. Osoby nie posiadające dzieci na utrzymaniu - częściej odległość 11-30 km oraz powyżej 50 km. W przypadku tej ostatniej odległości odsetek osób nie posiadających dzieci na utrzymaniu jest dwa razy większy niż odsetek osób z dziećmi na utrzymaniu (odpowiednio 11,4 proc. oraz 5,9 proc.).

Pracę w odległości maksymalnie 5 km od miejsca zamieszkania podjęłoby 26 proc. osób pełnosprawnych oraz 36,2 proc. osób niepełnosprawnych. W przypadku odległości od 5 do 10 km odsetek osób pełnosprawnych jest nieznacznie, a odległości 11-30 km oraz 31-50 km znacznie większy od odsetka osób niepełnosprawnych. Jednakże większy odsetek osób niepełnosprawnych niż pełnosprawnych gotów byłby dojeżdżać do pracy więcej niż 50 km (odpowiednio 10,6 proc. oraz 8 proc.).

5.7. Gotowość do zmian w celu podjęcia pracy

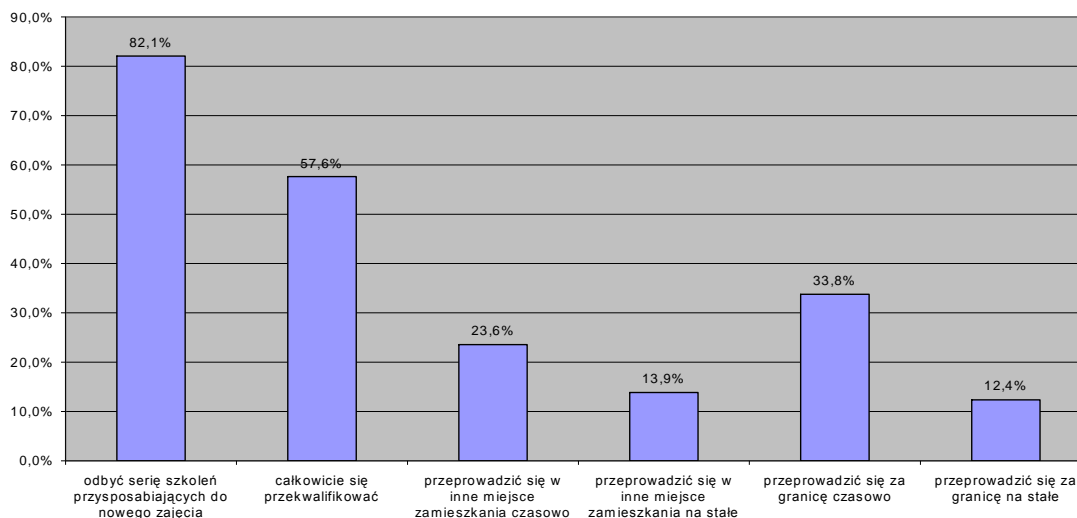
Badając mobilność zawodową naszych respondentów, zadaliśmy im sześć pytań dotyczących ich gotowości do odbycia serii szkoleń przysposabiających do nowego

zajęcia, całkowitego przekwalifikowania się, przeprowadzki w inne miejsce zamieszkania w kraju czasowo, przeprowadzki w inne miejsce zamieszkania w kraju na stałe, przeprowadzki za granicę czasowo oraz przeprowadzki za granicę na stałe, gdyby pojawiła się dzięki temu możliwość podjęcia pracy.

Gdyby dawało to szansę podjęcia pracy, najwięcej bezrobotnych odbyłoby serię szkoleń przysposabiających do nowego zajęcia (82,1 proc.). Ponad połowa bezrobotnych (57,6 proc.) zgodziłaby się całkowicie przekwalifikować. Co trzeci badany (33,8 proc.) przeprowadziłby się czasowo za granicę w celu podjęcia pracy. Gdyby czasowa przeprowadzka ograniczała się jedynie do terytorium Polski, zgodziłoby się na nią tylko 23,6 proc. ankietowanych. Na stałe w inne miejsce w kraju przeniosłoby się 13,9 proc. respondentów, a na stałe za granicę wyemigrowałby co ósmy bezrobotny (12,4 proc.).

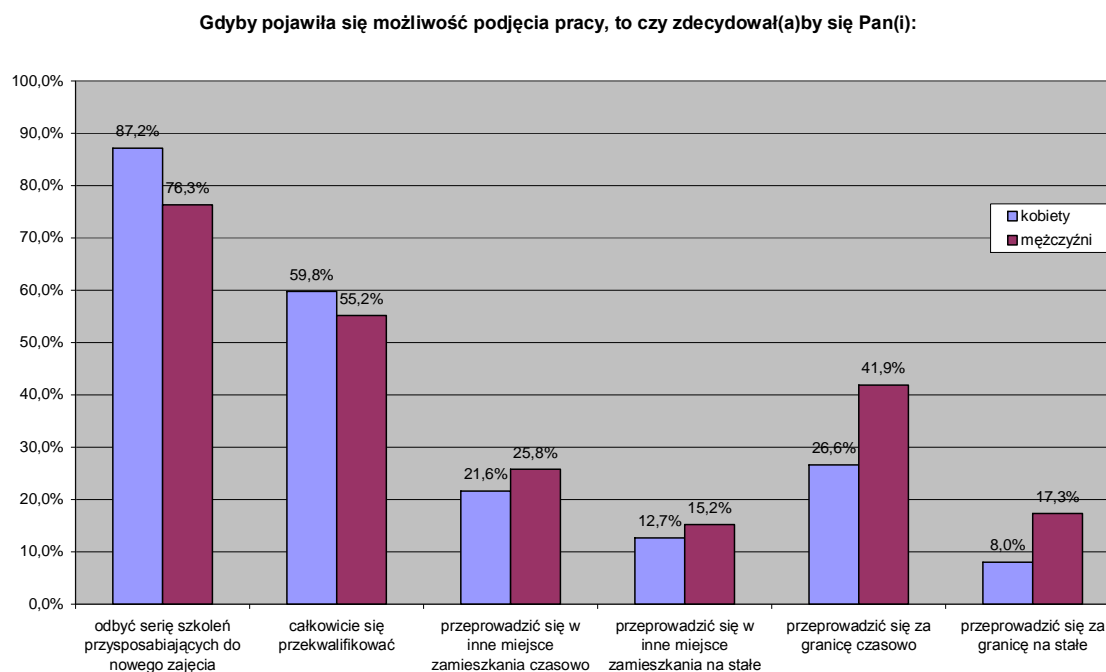
Wyższy odsetek osób, które zdecydowałyby się przeprowadzić czasowo za granicę od osób, które zdecydowałyby się czasowo przenieść do innego miejsca w kraju, nie dziwi, biorąc pod uwagę rozpiętość w osiąganych dochodach w Polsce i w krajach Unii Europejskiej (na przykład Wielkiej Brytanii i Irlandii). W przeciwieństwie do zarobków osiąganych na Zachodzie osoby bezrobotne nie liczą na wysokie zarobki w Polsce, bardziej zatem gotowe są płacić cenę za rozłąkę z rodziną oraz własnym środowiskiem społecznym emigrując za granicę niż w inną część Polski.

Gdyby pojawiła się możliwość podjęcia pracy, to czy zdecydował(a)by się Pan(i):

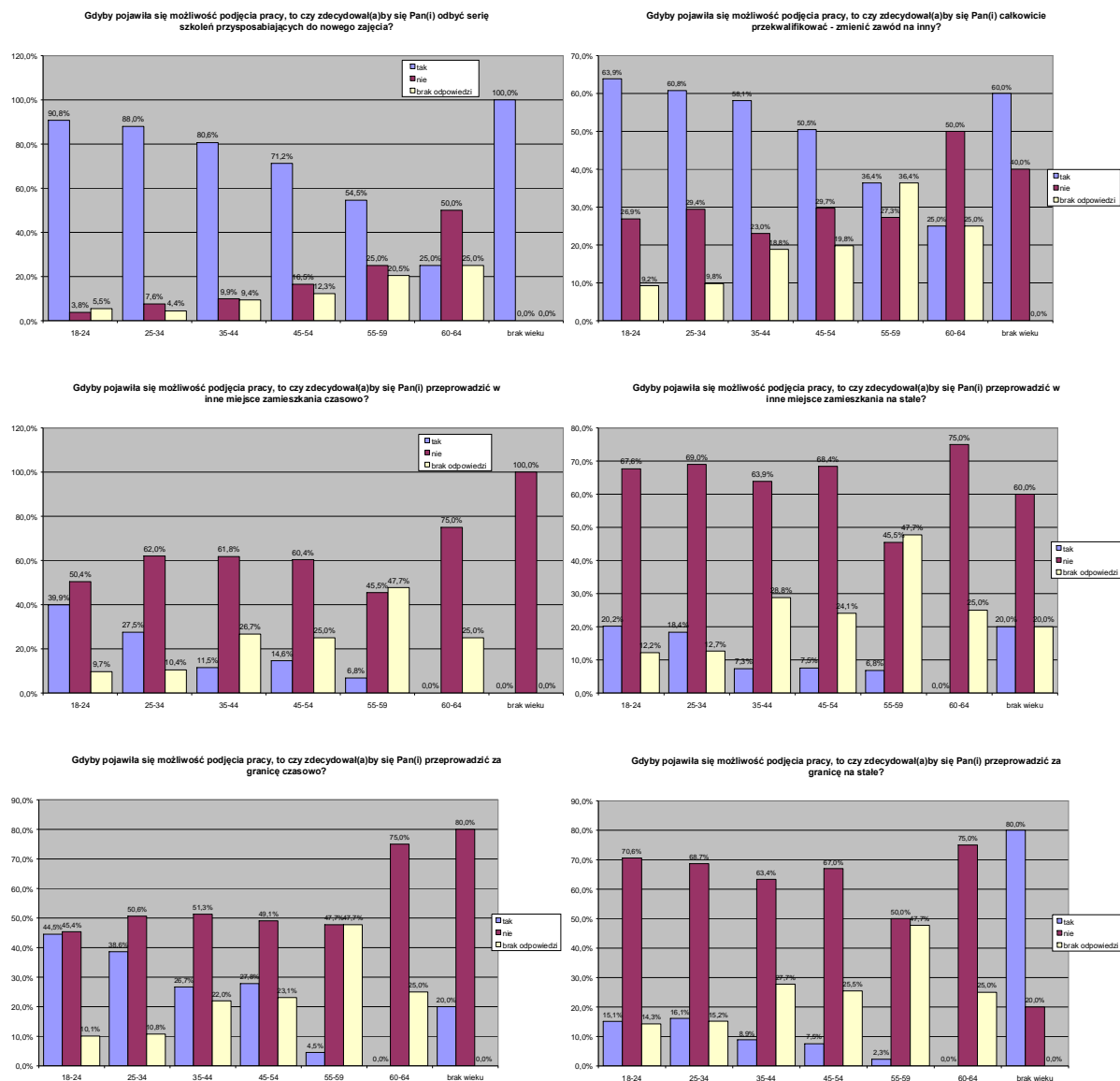

Kobiety chętniej niż mężczyźni zdecydowałyby się odbyć serię szkoleń przysposabiających do nowego zajęcia (87,2 proc. – kobiety, 76,3 proc. – mężczyźni), gdyby dało to im możliwość podjęcia zatrudnienia. Większy odsetek kobiet zgodziłby się również przekwalifikować (odpowiednio 59,8 proc. oraz 55,2 proc.).

Mężczyźni chętniej niż kobiety przeprowadziliby się w inne miejsce w kraju bądź za granicę, czasowo i na stałe, gdyby dzięki temu mogli podjąć pracę. Zwłaszcza w przypadku emigracji za granicę odsetek mężczyzn jest wyraźnie większy niż odsetek kobiet (czasowo: 26,6 proc. – kobiety, 41,9 proc. – mężczyźni; na stałe: 8 proc. – kobiety, 17,3 proc. – mężczyźni). Mężczyźni są w mniejszym stopniu niż kobiety obciążeni obowiązkiem wychowywania dzieci (co ma uzasadnienie w tradycji, zgodnie z którą kobiety bardziej dbają o ognisko domowe, a mężczyźni zapewniają „chleb” rodzinie) i dzięki temu bardziej mobilni.

Im młodsze są osoby bezrobotne, tym bardziej gotowe są do przeprowadzenia zmian w swoim życiu, jeśli uzyskałyby dzięki temu możliwość podjęcia pracy. W niemal wszystkich przypadkach najbardziej gotowe do zmian są osoby w wieku 18-24 lat, najmniej w wieku 55-59 oraz 60-64 lat. Wyjątkiem jest gotowość do stałej przeprowadzki za granicę – tutaj odsetek 25-34-latków, którzy zdecydowałiby się na ten krok, jest wyższy niż odsetek 18-24-latków.

Serię szkoleń przysposabiających do nowego zajęcia, jeśli dawałoby to szansę na pracę, zdecydowałyby się odbyć przede wszystkim osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (93 proc.), wyższym licencjackim lub inżynierskim (92,3 proc.) oraz średnim ogólnokształcącym lub zawodowym (90,3 proc.)

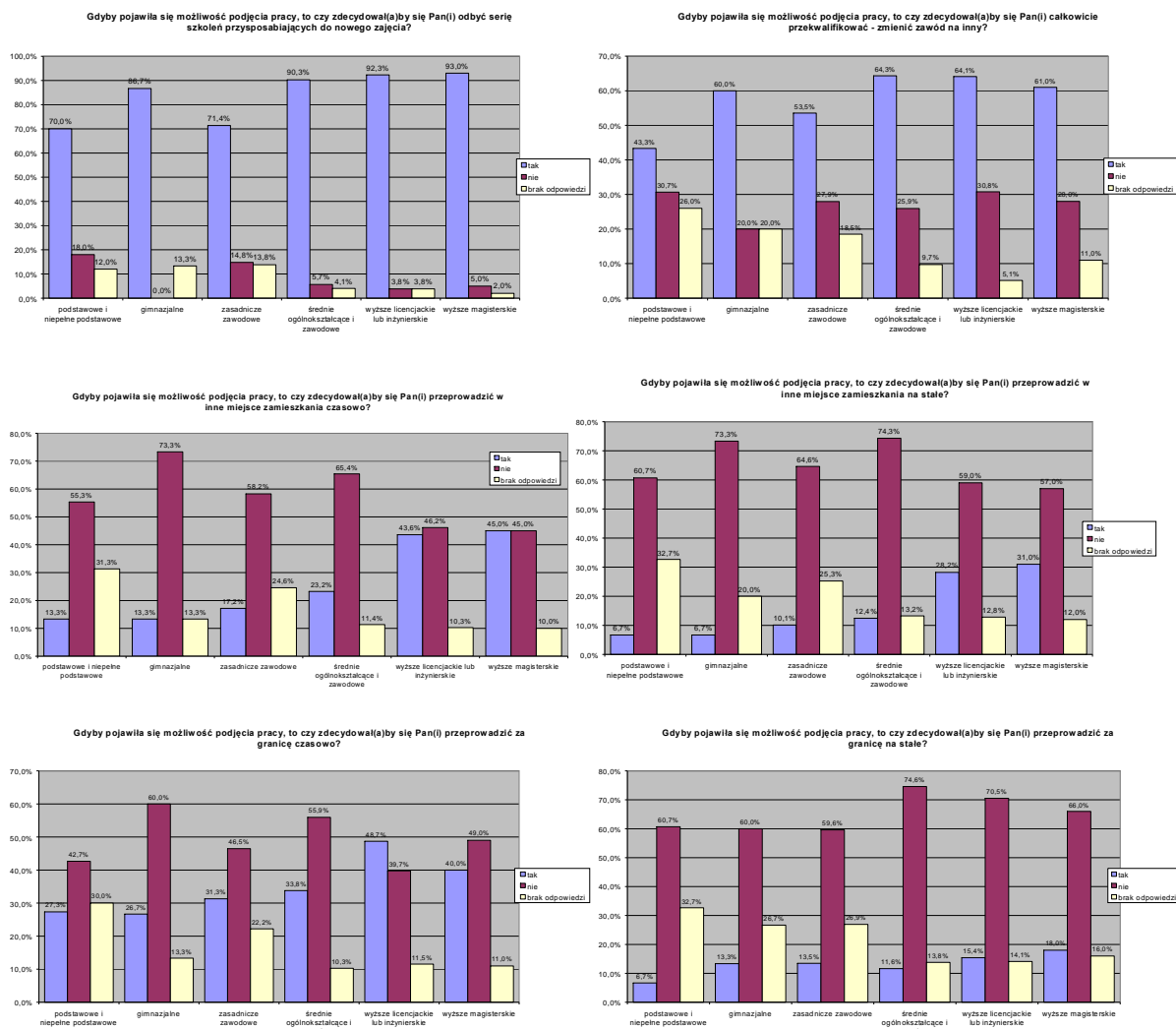
Przekwalifikować się (zmienić zawód) w największym stopniu gotowe byłby osoby z wykształceniem średnim (64,3 proc.), wyższym licencjackim lub inżynierskim (64,1 proc.) oraz wyższym magisterskim (61 proc.).

Czasowo w inne miejsce zamieszkania w kraju zgodziłyby się przeprowadzić głównie osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (45 proc.) oraz wyższym

licencyjnym lub inżynierskim (43,6 proc.). Przeprowadzić się w inne miejsce w kraju na stałe najbardziej chętne byłby osoby z wykształceniem średnim (74,3 proc.) oraz gimnazjalnym (73,3 proc.).

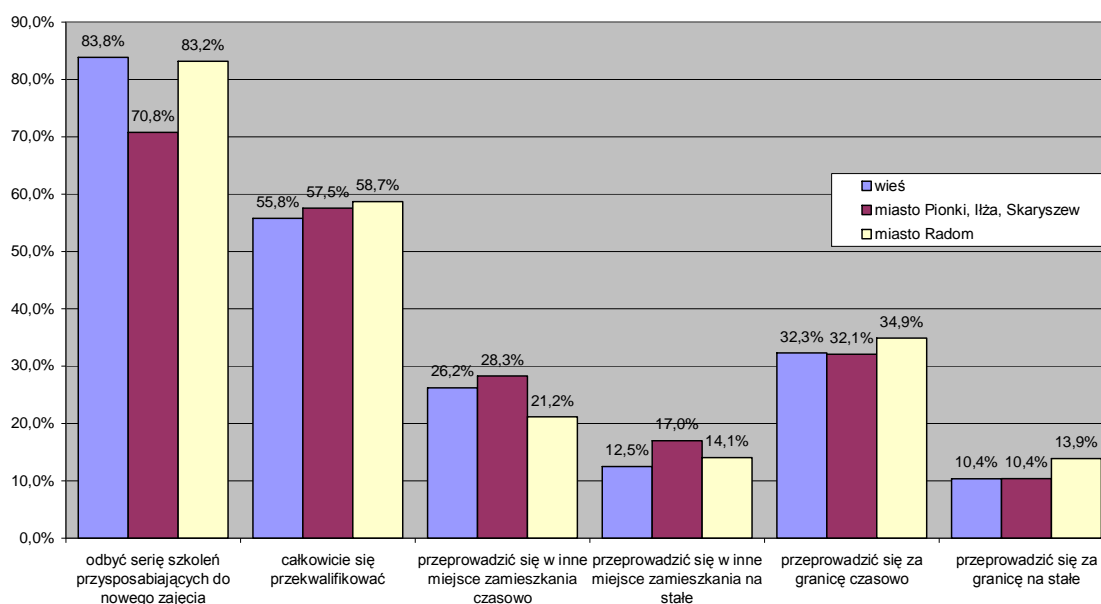
Czasową przeprowadzką za granicę najbardziej zainteresowane są osoby z wykształceniem gimnazjalnym (60 proc.) oraz średnim (55,9 proc.). Na stałą emigrację zdecydowałoby się 74,6 proc. osób z wykształceniem średnim, 70,5 proc. osób z wykształceniem wyższym licencyjnym oraz 66 proc. osób z wykształceniem wyższym magisterskim.

Osoby z wykształceniem wyższym, średnim oraz gimnazjalnym są zatem z reguły bardziej gotowe do zmian niż osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym.

Między mieszkańcami Radomia, Pionek, Ilży lub Skaryszewa oraz wsi nie wystąpiły znaczące różnice w gotowości do zmian w celu podjęcia pracy. Jedynie w przypadku, gdyby podjęcie serii szkoleń przysposabiających do nowego zajęcia dawało możliwość otrzymania pracy, odsetek mieszkańców małych miast (Pionek, Ilży, Skaryszewa) zdecydowanych na ten krok byłby wyraźnie niższy niż odsetek mieszkańców Radomia i wsi.

Gdyby pojawiła się możliwość podjęcia pracy, to czy zdecydował(a)by się Pan(i):

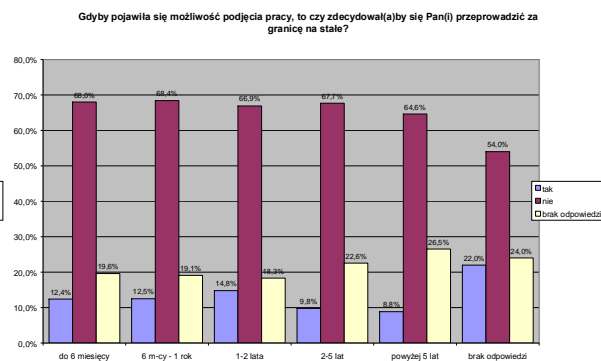
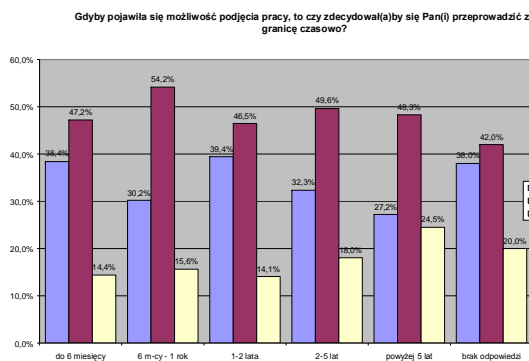
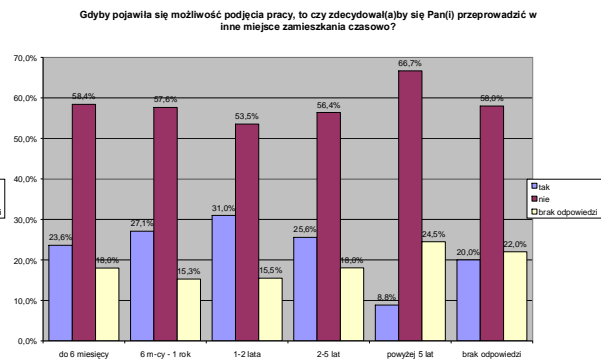
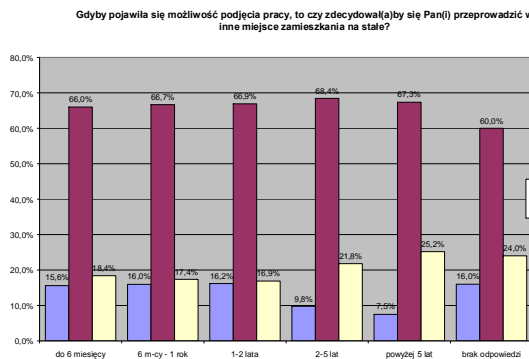
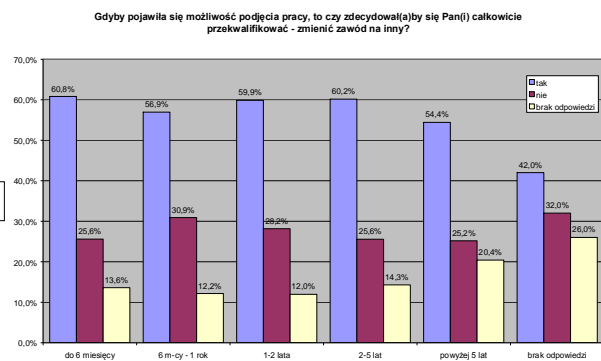
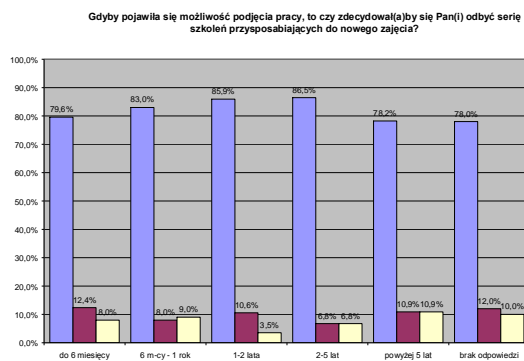
Czas pozostawania bez pracy nie wpływał na gotowość do podjęcia serii szkoleń bądź przekwalifikowania się respondentów, jeżeli dawałoby to im możliwość podjęcia pracy.

Przeprowadzić się czasowo w inne miejsce w kraju gotowe byłoby przede wszystkim osoby pozostające bez pracy nie dłużej niż 2 lata. Po przekroczeniu tego okresu odsetek osób gotowych na tę zmianę spada niemal dwukrotnie. Na stałe w inne miejsce w kraju również gotowi byłiby przeprowadzić się respondenci, którzy są bez pracy krócej niż 5 lat.

Przeprowadzić się za granicę czasowo w celu podjęcia pracy w największym stopniu zdecydowałiby się bezrobotni ze stażem 1-2 lata (39,4 proc.) oraz do 6 miesięcy

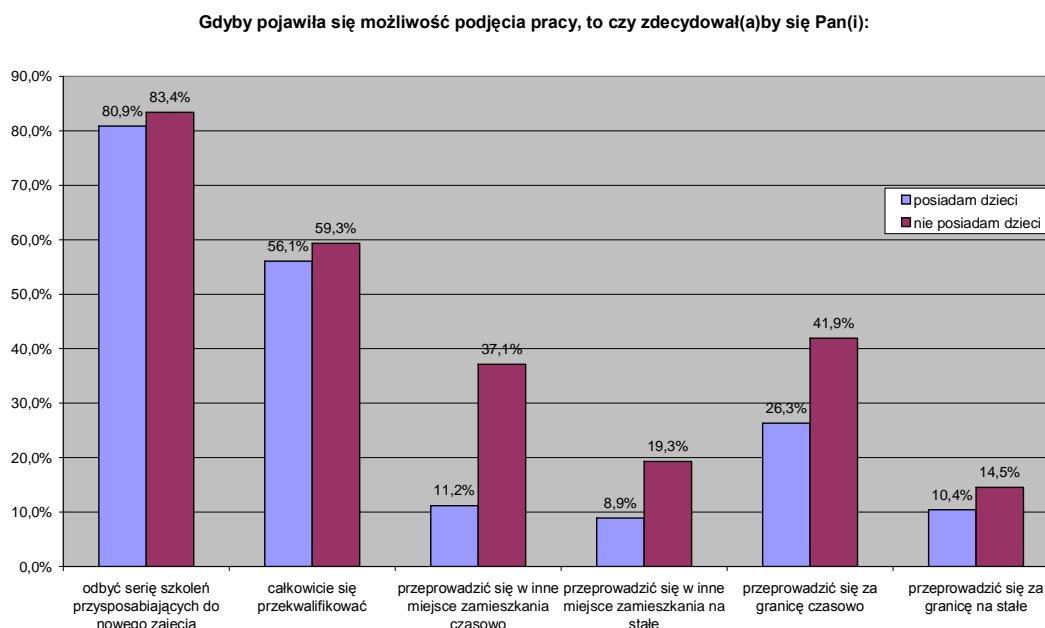
(38,4 proc.). Na stałe za granicę przeprowadziły się najczęściej osoby pozostające bez pracy krócej niż 2 lata.

Dość wysoka mobilność osób bezrobotnych utrzymuje się zatem do 2 lat pozostawania bez pracy. Jeśli do tego czasu osoby bezrobotne nie znajdą jakiejś pracy, ewentualnie nie podejmą szkolenia, przygotowania zawodowego czy innych form wsparcia, które pozwoliłyby im zaktywizować się na rynku pracy, często nie są już w stanie samodzielnie wyjść z marazmu i poczucia beznadziei.

Osoby posiadające dzieci na utrzymaniu nie są gotowe na wprowadzenie w swoim życiu zmian w takim stopniu jak osoby nie posiadające dzieci na utrzymaniu. Dotyczy to zwłaszcza decyzji o stałej bądź czasowej zmianie miejsca zamieszkania.

Przeprowadzić się w inne miejsce zamieszkania czasowo gotowych byłoby 37,1 proc. osób bezrobotnych posiadających dzieci na utrzymaniu oraz ponad trzykrotnie mniej (11,2 proc.) osób ich nie posiadających. Na stałe w inne miejsce zamieszkania gotowych się przeprowadzić byłoby 19,3 proc. ankietowanych nie utrzymujących dzieci oraz 8,9 proc. ankietowanych z dziećmi na utrzymaniu. Czasowo za granicę 41,9 proc. osób bez dzieci oraz 26,3 proc. z dziećmi, na stałe za granicę 14,5 proc. osób bez dzieci oraz 10,4 proc. z dziećmi.

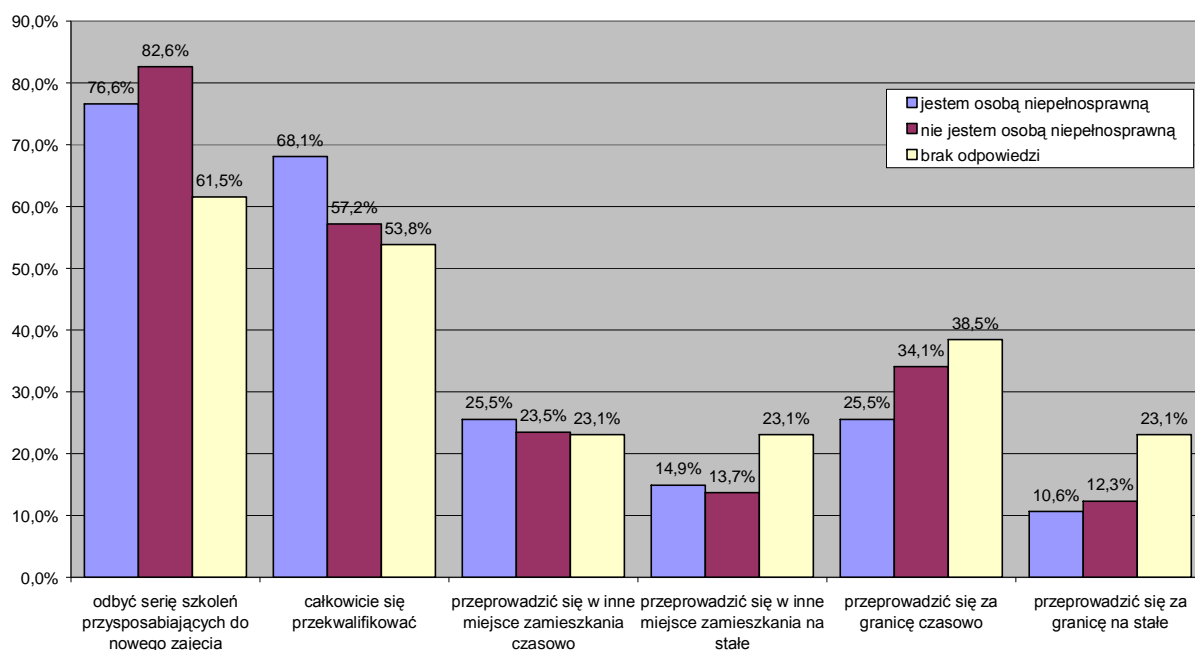

Osoby niepełnosprawne są niemal tak samo gotowe na zmiany jak pełnosprawni badani, a w gotowości na całkowite przekwalifikowanie się i podjęcie innego zawodu przewyższają nawet znacznie osoby pełnosprawne (odpowiednio 68,1 proc. oraz 57,2 proc.). Ich gotowość do zmiany zawodu wynika zapewne z oczekiwań firm nastawionych na zatrudnianie osób niepełnosprawnych, ale niekoniecznie na stanowiskach zgodnych z ich wykształceniem, zawodem czy aspiracjami.

Osoby pełnosprawne wyraźnie częściej są gotowe przeprowadzić się czasowo za granicę. Gdyby pojawiła się możliwość podjęcia pracy, na taki krok zdecydowałoby się 34,1 proc. osób pełnosprawnych oraz 25,5 proc. niepełnosprawnych.

Gdyby pojawiła się możliwość podjęcia pracy, to czy zdecydował(a)by się Pan(i):

5.8. Gotowość do wyboru zawodu alternatywnego

W pytaniu nr 30 respondenci zostali zapytani o to, jaki zawód by wybrali, gdyby mieli możliwość przekwalifikowania się lub przeszkolenia, a tym samym wykonywania zawodu alternatywnego.

Blisko połowa (441 z 1010) ankietowanych nie udzieliła na to pytanie odpowiedzi. Wśród odpowiedzi, które podawali bezrobotni, najczęściej pojawiał się zawód kierowcy (59 osób), informatyka (40), księgowego(ej) (30), fryzjera(ki) (28), sprzedawcy (27), pracownika administracyjno-biurowego (24), związany z budownictwem (20), kosmetyczki (19), nauczyciela(ki) (16), kucharza(ki) (15), spawacza (13), murarza (11), opiekuna(ki) (11), florystyk(ki)-bukieciarza(ki) (10), ochroniarza (10) oraz pielęgniarzki (10).

Mężczyźni najchętniej wybraliby zawód kierowcy (58), informatyka (29), związany z budownictwem (20), spawacza (13), murarza (11), ochroniarza (9), mechanika samochodowego (8) oraz stolarza (8).

Kobiety najchętniej pracowałyby jako księgowe (28), fryzjerki (28), sprzedawczynie (26), pracownice administracyjno-biurowe (22), kosmetyczki (19), nauczycielki (14), kucharki (13), informatycy (11), opiekunki (11), florystki-bukieciarki (10) oraz pielęgniarzki (10).

zawód alternatywny	kobiety	mężczyźni	ogółem
<i>brak odpowiedzi</i>	236	205	441
kierowca	1	58	59
informatyk	11	29	40
księgowa/y	28	2	30
nie wiem	17	12	29
fryzjer	28	0	28
sprzedawca	26	1	27
pracownik administracyjno-biurowy	22	2	24
budownictwo	0	20	20
kosmetyczka	19	0	19
nauczyciel	14	2	16
kucharz	13	2	15
spawacz	0	13	13
nie chcę zmieniać	7	6	13
żaden	4	9	13
murarz	0	11	11
opiekun	11	0	11
florysta-bukieciarz	10	0	10
ochroniarz	1	9	10
pielęgniarka	10	0	10
ekonomista	7	2	9
lekarz	5	3	8
mechanik samochodowy	0	8	8
psycholog	7	1	8
stolarz	0	8	8
każdy	0	8	8
handlowiec	4	3	7
pedagog	7	0	7
prawnik	3	4	7
sekretarka	7	0	7
glazurnik	0	6	6
krawcowa	6	0	6
operator sprzętu ciężkiego	0	6	6
sprzątaczką	6	0	6
szwaczka	6	0	6
grafik komputerowy	2	3	5
malarz	0	5	5
mechanik	0	5	5

kelner	4	0	4
murarz-tylnkarz	0	4	4
obuwnik/szewc	1	3	4
operator koparki	0	4	4
administracja	1	2	3
architekt	3	0	3
elektryk	0	3	3
konserwator	0	3	3
magazynier	0	3	3
obsługa komputera	1	2	3
operator wózków widłowych	0	3	3
przedsiębiorca	2	1	3
strażak/oficer PSP	0	3	3
administrator sieci komputerowych	0	2	2
cieśla	0	2	2
dziennikarstwo	1	1	2
elektronik	0	2	2
fizjoterapeuta	0	2	2
fotograf	2	0	2
hydraulik	0	2	2
marketing i zarządzanie	2	0	2
operator CNC, programista CNC	0	2	2
operator maszyn budowlanych	0	2	2
pilot wycieczek i przewodnik turystyczny	1	1	2
policjant	2	0	2
pomoc medyczna	2	0	2
pracownik fizyczny	1	1	2
pracownik socjalny	2	0	2
przedstawiciel handlowy	2	0	2
rzeźnik	0	2	2
ślusarz	0	2	2
tokarz	0	2	2
urzędnik państwowy	1	1	2
agent ubezpieczeniowy	1	0	1
analityk sprawozdań finansowych	1	0	1
archeolog	0	1	1
asystent menager	0	1	1
asystent stomatologiczny	1	0	1
audytor	1	0	1
automatyk	0	1	1
barman	1	0	1
bibliotekarka	1	0	1
blacharz-lakiernik	0	1	1
branża chemiczna	0	1	1
cukiernik	1	0	1
doradca finansowy	0	1	1
doradca podatkowy	1	0	1
doradca zawodowy	1	0	1
elektromonter	0	1	1
fakturzystka	1	0	1
farmaceuta	1	0	1
geodeta	0	1	1

historyk sztuki	0	1	1
kartotekarka	1	0	1
kominiarz	0	1	1
konserwator mebli	0	1	1
ksiądz	0	1	1
kurier	0	1	1
laborantka	1	0	1
lakiernik samochodowy	0	1	1
logistyk	0	1	1
mechanik sprzętu komputerowego	0	1	1
obróbka metali	0	1	1
obsługa klienta	1	0	1
obsługa sprężarek powietrza	0	1	1
oceanograf	1	0	1
ochrona p-poż	0	1	1
operator ładowarki	0	1	1
operator maszyn i urządzeń przemysłowych	0	1	1
palacz	0	1	1
plastyk	0	1	1
posadzkarz	0	1	1
pośrednik w obrocie nieruchomościami	1	0	1
programista komputerowy	0	1	1
przedstawiciel medyczny	1	0	1
przedszkolanka	1	0	1
repcjonistka	1	0	1
rejestratorka	1	0	1
resocjalizacja	1	0	1
rzeczoznawca majątkowy	1	0	1
szkółkarstwo-sadownictwo	0	1	1
tapicer	0	1	1
technolog robót wykończeniowych	0	1	1
technolog żywienia	0	1	1
tłumacz techniczny(wpis do rejestru tłumaczy NOT)	1	0	1
ubezpieczenia	1	0	1
webmaster	1	0	1
wizażystka	1	0	1
wykładowca akademicki (po studiach doktoranckich)	1	0	1

5.9. Oczekiwania finansowe osób bezrobotnych

Gdyby pojawiła się propozycja pracy to statystyczny bezrobotny zarejestrowany w PUP Radom lub w jego filiach podjąłby ją wtedy, kiedy miesięczna pensja wynosiłaby co najmniej 1200 zł netto. Tyle wynosi mediana dla ogółu osób bezrobotnych.

Średnia oczekiwana minimalna pensja netto, czyli pensja wyliczona na podstawie zsumowania wszystkich kwot podawanych przez osoby bezrobotne, a następnie podzielenia jej przez liczbę tych osób, dla ogółu bezrobotnych wynosi 1536 zł.

Trudniejsza sytuacja kobiet na rynku pracy ma odzwierciedlenie w ich niższych oczekiwaniach finansowych względem potencjalnego pracodawcy. Statystyczny mężczyzna podjąłby pracę za minimum 1500 zł netto, a statystyczna kobieta już za 1000 zł. Średnia minimalna pensja netto oczekiwana przez mężczyzn wynosi 1839 zł, a w przypadku kobiet 1256 zł.

Najbardziej na rynku pracy cenią się osoby w średnim wieku. Statystyczny bezrobotny w wieku 35-54 lat podjąłby pracę za pensję nie mniejszą niż 1500 zł netto. 25-34-latkowie oraz 55-64-latkowie podjęliby pracę za 1200 zł, a 18-24-latkowie już za 1000 zł. Najwyższa średnia oczekiwana minimalna pensja netto jest w grupie osób w wieku 45-54 lat (1784 zł), najniższa w grupie osób w wieku 18-24 lat (1223 zł) oraz 60-64 lat (1233 zł).

Najwyższe oczekiwania finansowe względem potencjalnych pracodawców mają osoby z wykształceniem wyższym licencyjnym lub inżynierskim. Statystyczna osoba z takim właśnie wykształceniem chciałaby zarabiać minimum 1500 zł netto. Są to większe oczekiwania niż statystycznego bezrobotnego z wykształceniem wyższym magisterskim, który podjąłby pracę już za 1200 zł netto. Za mniej niż 1200 zł zgodziłby się pracować jedynie statystyczny bezrobotny z wykształceniem gimnazjalnym, który podjąłby pracę już za 1000 zł „na rękę”. Średnia oczekiwana minimalna pensja netto jest najwyższa w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, pomimo dużo niższej mediany. Dowodzi to wysokiej rozpiętości w osiągniętych i oczekiwanych dochodach wśród osób z takim właśnie wykształceniem. Wykwalifikowani robotnicy, fachowcy z odpowiednim doświadczeniem mogą liczyć na dużo wyższe zarobki niż osoby o podobnym wykształceniu, które „nie wyrobiły sobie odpowiedniej marki”.

Statystyczny bezrobotny mieszkaniec Radomia, małych miast (Pionek, Iłży lub Skaryszewa) lub wsi podjąłby się pracy za taką samą kwotę - 1200 zł netto. Jednakże średnia oczekiwana pensja minimalna jest najwyższa w przypadku mieszkańców Radomia i wynosi 1641 zł, w przypadku mieszkańców wsi 1404 zł, a dla mieszkańców małych miast 1361 zł. Wyższa średnia dla Radomia ma zapewne związek z większym niż w małych miastach i na wsi zróżnicowaniem rynku pracy, w tym oferty płacowej pracodawców.

Im większe doświadczenie zawodowe jest na koncie osób bezrobotnych, tym wyższe są ich oczekiwania finansowe względem potencjalnych pracodawców. Statystyczny bezrobotny bez doświadczenia zawodowego podjąłby pracę za minimum 1000 zł „na rękę”, ze stażem do 1 roku – za 1100 zł, od 1 do 10 lat – za 1200 zł, a powyżej 10 lat – za minimum 1500 zł netto. Również średnia oczekiwana minimalna pensja netto rośnie wraz z doświadczeniem zawodowym (wyjątkiem jest średnia dla osób mających staż pracy do 1 roku, która jest niższa jedynie od średniej dla osób z doświadczeniem ponad dwudziestoletnim). Średnia oczekiwana minimalna pensja netto dla osób bez doświadczenia zawodowego wynosi 1267 zł, a dla osób ze stażem pracy powyżej 20 lat – 1835 zł.

Czas pozostawania bez pracy nie wpływa na wysokość oczekiwań płacowych osób bezrobotnych (różnice nie są większe niż 100 zł). Najwyższe oczekiwania mają osoby bez pracy od 1 roku do 2 lat, które najczęściej podjęłyby pracę za minimum 1300 zł netto. Statystyczna osoba bezrobotna od 6 miesięcy do 1 roku zgodziłaby się pracować za 1250 zł. W pozostałych grupach statystyczny bezrobotny podjąłby pracę za minimum 1200 zł. Średnia oczekiwana minimalna pensja netto dla tej kategorii waha się od 1430 zł (osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy) do 1728 zł (osoby bez pracy od 2 do 5 lat).

Ocena własnych kwalifikacji i umiejętności na rynku pracy wpływa na wysokość żądań płacowych. Najwięcej chciałby zarabiać statystyczny bezrobotny wysoko oceniający własne kwalifikacje – minimum 1500 zł „na rękę”, najmniej

statystyczny bezrobotny oceniający je nisko – minimum 1000 zł netto. Respondenci średnio oceniający swoje kwalifikacji podjęliby pracę za „średnią kwotę” – 1200 zł. Na osoby wysoko oceniające własne kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy przypada wysoka średnia oczekiwana minimalna pensja netto – aż 2055 zł netto. Jest to najwyższa średnia ze wszystkich wyliczonych dla poszczególnych grup w poszczególnych kategoriach.

Kryteria kwotowe		Oczekiwana minimalna miesięczna pensja netto	
Kategoria	Grupa	Średnia	Mediana
Ogółem	-	1536 zł	1200 zł
Płeć	mężczyźni	1839 zł	1500 zł
	kobiety	1256 zł	1000 zł
Wiek	18-24 lata	1223 zł	1000 zł
	25-34 lata	1640 zł	1200 zł
	35-44 lata	1550 zł	1500 zł
	45-54 lata	1784 zł	1500 zł
	55-59 lat	1351 zł	1200 zł
	60-64 lata	1233 zł	1200 zł
Wykształcenie	podstawowe	1611 zł	1200 zł
	gimnazjalne	1058 zł	1000 zł
	zasadnicze zawodowe	1699 zł	1200 zł
	średnie ogólnokształcące lub zawodowe	1443 zł	1200 zł
	wyższe licencjackie lub inżynierskie	1474 zł	1500 zł
	wyższe magisterskie	1437 zł	1200 zł
Miejsce zamieszkania	wieś	1404 zł	1200 zł
	miasto Pionki, Iłża lub Skaryszew	1361 zł	1200 zł

	miasto Radom	1641 zł	1200 zł
Doświadczenie zawodowe	brak	1267 zł	1000 zł
	do 1 roku	1629 zł	1100 zł
	1-5 lat	1466 zł	1200 zł
	6-10 lat	1558 zł	1200 zł
	10-20 lat	1545 zł	1500 zł
	powyżej 20 lat	1835 zł	1500 zł
Czas pozostawania bez pracy	do 6 miesięcy	1430 zł	1200 zł
	6 miesięcy - 1 rok	1572 zł	1250 zł
	1 - 2 lata	1509 zł	1300 zł
	2 - 5 lat	1728 zł	1200 zł
	powyżej 5 lat	1595 zł	1200 zł
Ocena własnych kwalifikacji na rynku pracy (pyt. nr 22)	wysoko	2055 zł	1500 zł
	średnio	1501 zł	1200 zł
	nisko	1443 zł	1000 zł

Mediana waha się zatem od 1000 zł netto (kobiety, bezrobotni w wieku 18-24 lat, osoby z wykształceniem gimnazjalnym) do 1500 zł netto (mężczyźni, bezrobotni w wieku 35-44 lata oraz 45-54 lata, osoby z wykształceniem wyższym licencyjnym lub inżynierskim, osoby ze stażem pracy 10-20 lat i powyżej 20 lat, bezrobotni wysoko oceniający własne kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy), przy czym najczęściej wynosi ona 1200 i 1500 zł.

Średnia oczekiwana minimalna pensja netto wynosi od 1058 zł (osoby z wykształceniem gimnazjalnym) do 2055 zł (osoby wysoko oceniające własne kwalifikacje na rynku pracy), przy czym najczęściej oscyluje ona w granicach 1400-1600 zł.

Te dość wysokie wymagania płacowe respondentów mogą zaskakiwać, biorąc pod uwagę z jednej strony skalę bezrobocia w Radomiu (25,8 proc. według danych

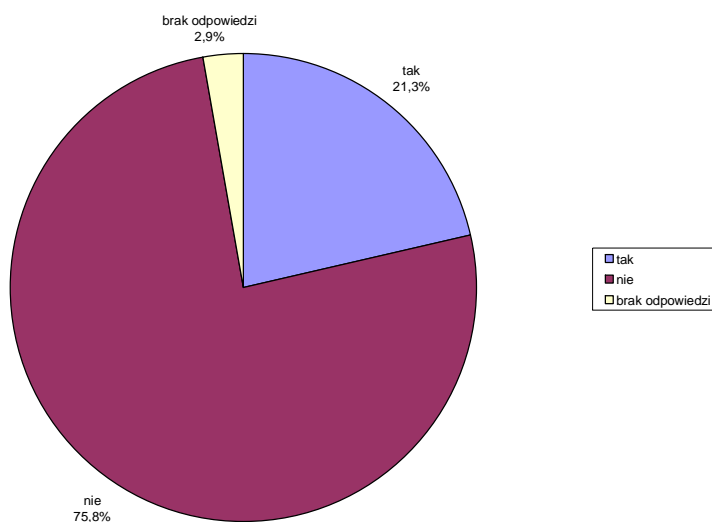
GUS za styczeń 2007 roku) oraz w powiecie radomskim (32,2 proc. – GUS), z drugiej wciąż niedostateczną liczbę ofert pracy i dość niskie pensje oferowane przez radomskich pracodawców. Przypomnijmy: statystyczny bezrobotny zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu lub w jednej z sześciu jego filii podjąłby pracę za minimum 1200 zł „na rękę”, a średnia oczekiwana przez bezrobotnych pensja minimalna wynosi ponad 1536 zł netto.

Dane te potwierdzają istnienie w Radomiu i powiecie radomskim rozwiniętego rynku ofert pracy „na czarno” [zob. też.: rozdział 3.11. *Praca „na czarno” - skala zjawiska na podstawie odpowiedzi bezrobotnych*]. Nie wiadomo jaki ma ono zasięg, wiadomo natomiast, że znaczny odsetek osób bezrobotnych (co najmniej 1/3) doświadczył pracy „na czarno”. Wiele zatem wskazuje na to, że faktyczna stopa bezrobocia jest dużo niższa od oficjalnej. To oznacza, że przewaga pracodawców nad pracownikami, wynikająca z nadpodaży rąk do pracy w stosunku do ofert pracy, nie jest już tak duża jak na pierwszy rzut oka może się wydawać. Pracodawcy, nawet zatrudniając nieformalnie, muszą oferować znacznie wyższe pensje niż rok czy dwa lata temu, by utrzymać danego pracownika w swojej firmie. Wygłaszany tu i ówdzie pogląd, że dobrze, jak w ogóle jest praca, nawet za płacę minimalną, nie sprawdza się. Jeśli pensja minimalna wynosi w tej chwili 936 zł brutto (675,40 zł netto), to statystyczny mieszkaniec Radomia i powiatu radomskiego nie podejmie się pracy za płacę niższą niż równowartość prawie dwóch pensji minimalnych, a w przypadku mężczyzn za niższą niż nawet 250 proc. płacy minimalnej.

5.10. Gotowość do podjęcia oferty pracy z PUP

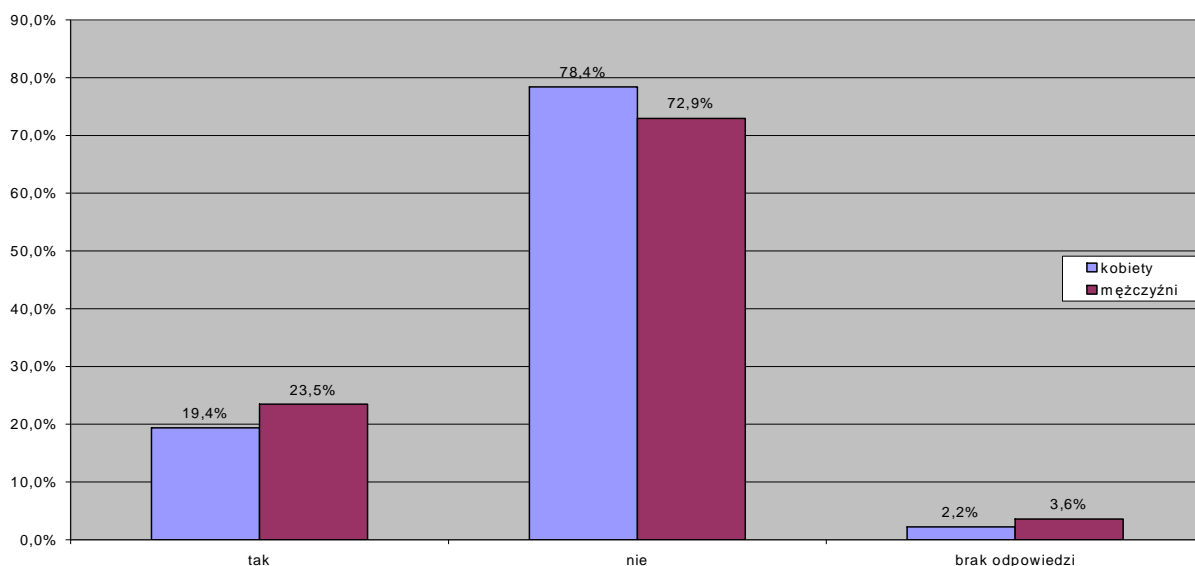
Co piąty bezrobotny (21,3 proc.) otrzymał w okresie ostatnich 2-3 lat ofertę pracy z Powiatowego Urzędu Pracy.

Czy w okresie ostatnich 2 - 3 lat otrzymał(a) Pan(i) ofertę z Powiatowego Urzędu Pracy?

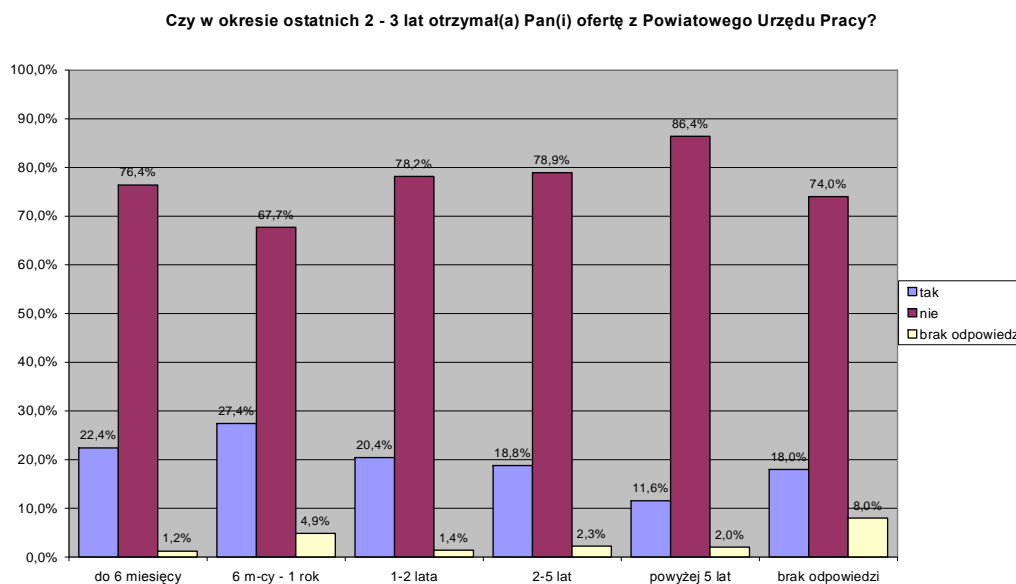
Ofertę pracy z PUP w ciągu ostatnich 2-3 lat otrzymał nieco większy odsetek mężczyzn niż kobiet (23,5proc. – mężczyźni, 19,4 proc. – kobiety).

Czy w okresie ostatnich 2 - 3 lat otrzymał(a) Pan(i) ofertę z Powiatowego Urzędu Pracy?

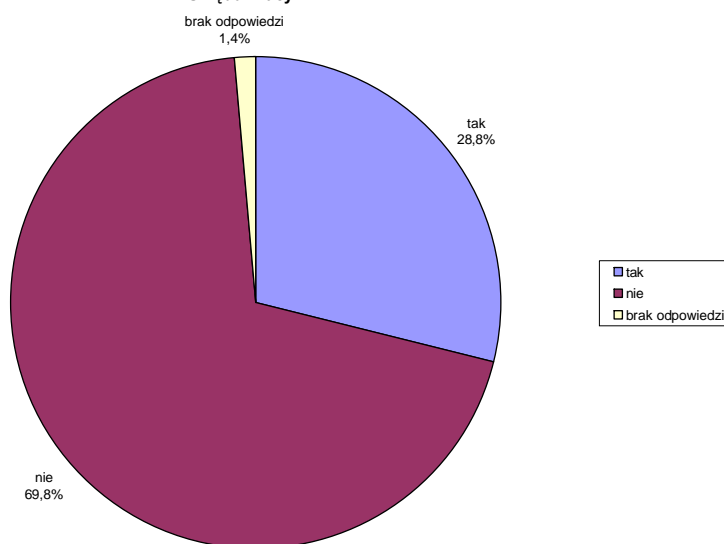
Oferty pracy z PUP trafiały najczęściej do osób ze stażem bezrobocia od 6 miesięcy do 1 roku (27,4 proc.), najrzadziej do osób szukających pracy ponad 5 lat (11,6 proc.). Niski odsetek osób z tej ostatniej grupy, które otrzymały ofertę pracy z PUP, w dużej mierze jest wynikiem ich niskiej aktywności w poszukiwaniu pracy za pośrednictwem PUP. Ci ankietowani często tkwią w życiowym marazmie, który zniechęca ich do poszukiwania pracy, przyjmując pogląd, że i tak jej nie znajdą. Zauważa się zatem

potrzebę objęcia ich wszechstronną pomocą, obejmującą również spotkania z psychologami, o czym była mowa w poprzednich rozdziałach.

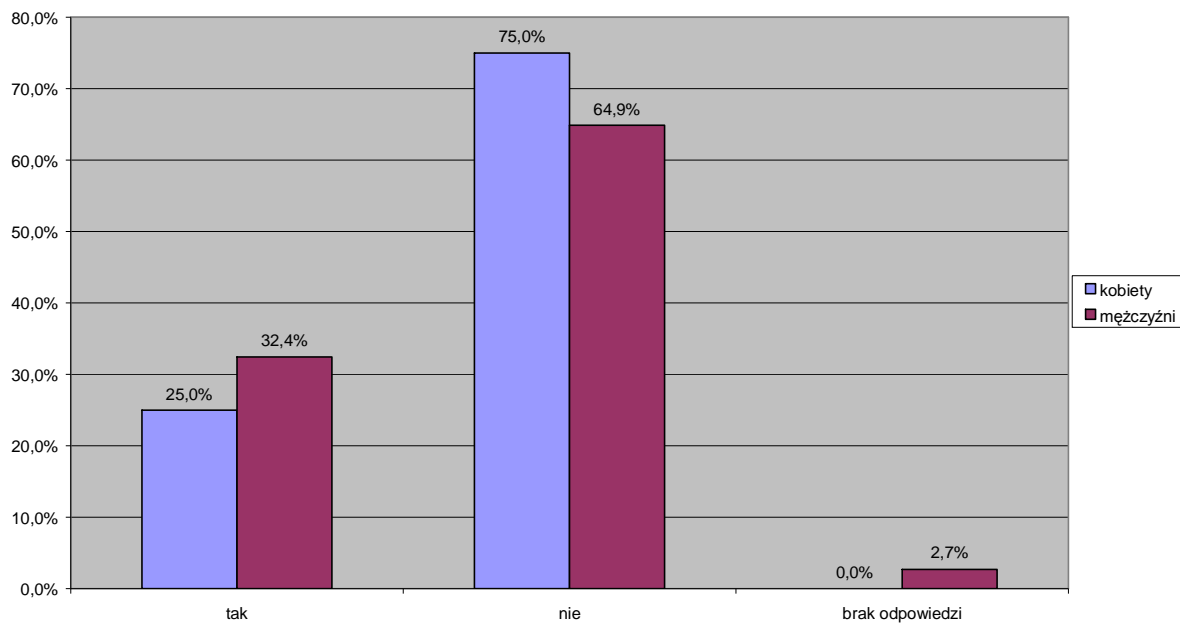
Spśród osób, które otrzymały ofertę pracy z Powiatowego Urzędu Pracy, większość (69,8 proc.) przyjęła ją. Nie przyjęło oferty pracy 28,8 proc. bezrobotnych.

Czy zdarzyło się Panu(i) nie przyjąć propozycji pracy, którą otrzymał(a) Pan(i) z Powiatowego Urzędu Pracy?

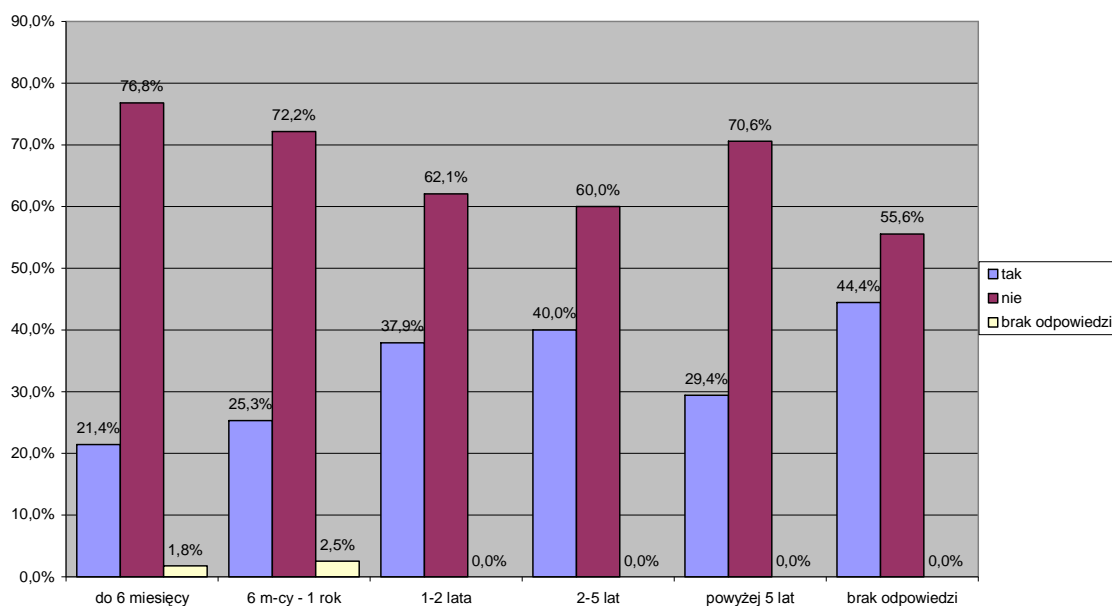
Mężczyznom częściej niż kobietom zdarzało się nie przyjąć oferty pracy z PUP. Uczyniło tak 32,4 proc. mężczyzn oraz 25 proc. kobiet.

Czy zdarzyło się Panu(i) nie przyjąć propozycji pracy, którą otrzymał(a) Pan(i) z Powiatowego Urzędu Pracy?

Najczęściej oferty pracy z PUP odrzucali bezrobotni pozostający bez pracy 2-5 lat (40 proc.) oraz 1-2 lata (37,9 proc.), najrzadziej do 6 miesięcy (21,4 proc.) oraz od 6 miesięcy do 1 roku (25,3 proc.).

Czy zdarzyło się Panu(i) nie przyjąć propozycji pracy, którą otrzymał(a) Pan(i) z Powiatowego Urzędu Pracy?

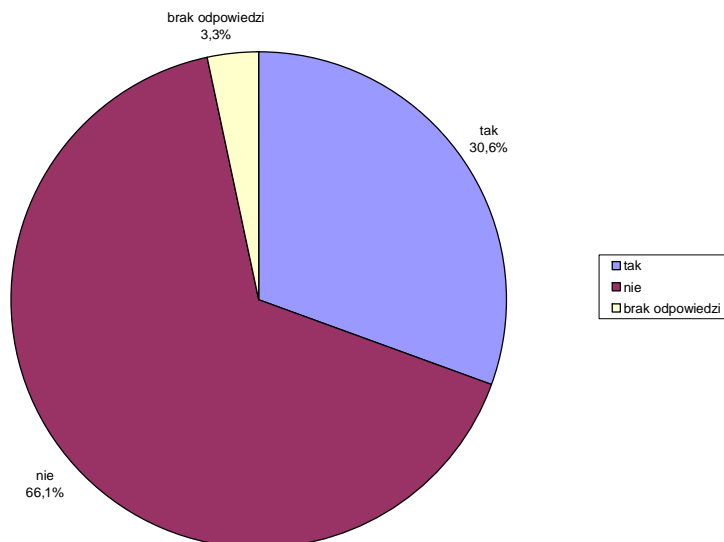

PRZYCZYNY Z POWODU KTÓRYCH OSOBY BEZROBOTNE NIE PRZYJĘŁY OFERTY PRACY Z PUP			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
<i>brak odpowiedzi</i>	1,6 proc.	2,7 proc.	0,6 proc.
dojazd; z powodu długiego dojazdu; za daleko; dojazd do pracy; zbyt duża odległość do miejsca pracy; ponieważ była to praca w Warszawie	1,1 proc.	1,1 proc.	1,1 proc.
nieodpowiednia oferta, niskie wynagrodzenie; zbyt niskie zarobki; wynagrodzenie; niska płaca; niska pensja	0,9 proc.	1,3 proc.	0,6 proc.
brak kwalifikacji; brak stażu i prawa pracy; brak odpowiednich kwalifikacji; zbyt niskie umiejętności	0,7 proc.	0,4 proc.	0,9 proc.
innej pracy oczekiwał pracodawca; nie spełniałem oczekiwań pracodawcy; odmowa pracodawcy; pracodawca nie był zainteresowany moją osobą	0,5 proc.	0,6 proc.	0,4 proc.
nieuleczalna choroba kręgosłupa; stan zdrowia; choroba	0,4 proc.	0,6 proc.	0,2 proc.
opieka nad dziećmi; z powodów rodzinnych	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
bo była beznadziejna; nie była interesująca; nie była zgodna z moimi aspiracjami zawodowymi	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
brak miejsc pracy, inne kwalifikacje; nie odpowiadała moim kwalifikacjom; bo była to praca w innym zawodzie niż mój	0,3 proc.	0,6 proc.	-
nie odpowiadał pracodawcy wiek; nie odpowiada pracodawcy mój wiek i wykształcenie	0,2 proc.	0,4 proc.	-
depresja; bo chciałam zmierzyć się sama ze sobą	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
nienormowany czas pracy	0,1 proc.	-	0,2 proc.
popołudniowe godziny pracy, brak opieki nad dzieckiem	0,1 proc.	-	0,2 proc.
w Radiu Rekord pracodawca wymagał, aby prezenter obsługiwał stół emisyjny	0,1 proc.	-	0,2 proc.
lenistwo	0,1 proc.	0,2 proc.	-
problemy z uzależnieniem	0,1 proc.	0,2 proc.	-
z powodu nauki	0,1 proc.	0,2 proc.	-
Umowa-zlecenie	0,1 proc.	-	0,2 proc.

5.11. Gotowość do podjęcia działalności gospodarczej

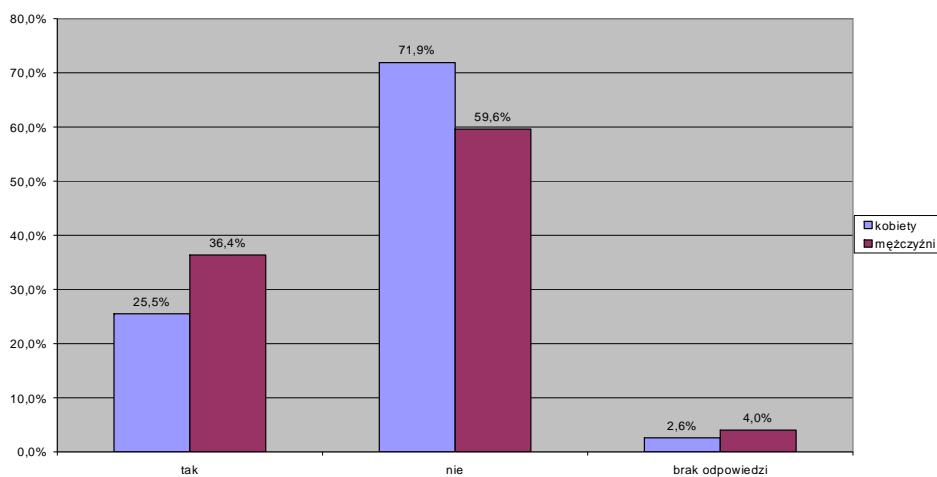
Blisko 1/3 respondentów (30,6 proc.) rozważa możliwość założenia własnej działalności gospodarczej.

Czy rozważa Pan(i) możliwość założenia własnej działalności gospodarczej?

Własną działalność gospodarczą częściej chcieliby prowadzić mężczyźni niż kobiety. Możliwość jej założenia rozważa 36,4 proc. mężczyzn oraz 25,5 proc. kobiet.

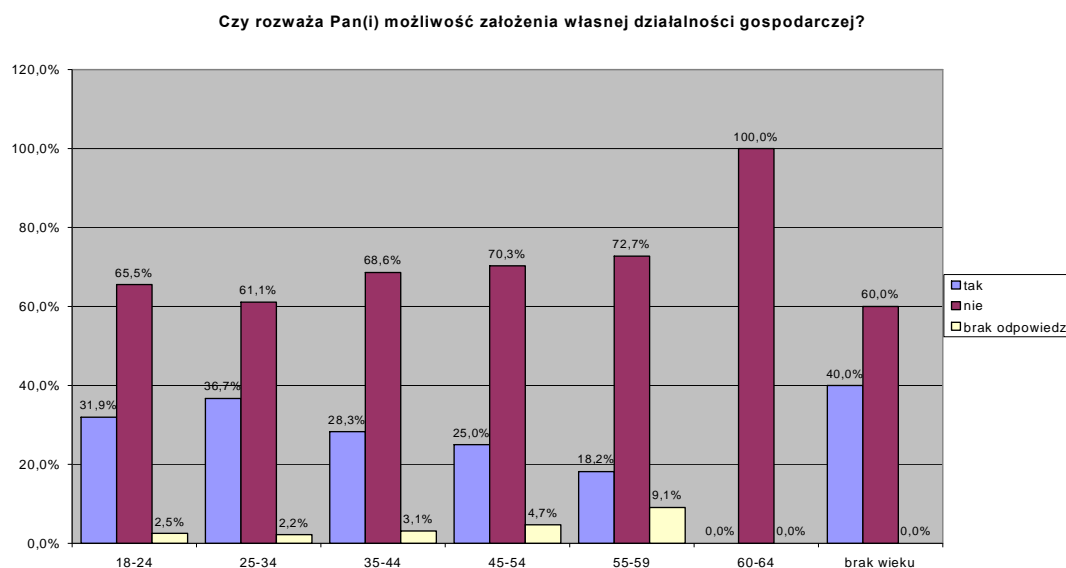
Czy rozważa Pan(i) możliwość założenia własnej działalności gospodarczej?

Największymi entuzjastami „bycia na swoim” są osoby młode, w wieku 25-34 lat (36,7 proc. osób w tym wieku rozważa możliwość założenia własnej działalności gospodarczej) oraz 18-24 lat (31,9 proc.). W starszych grupach wiekowych entuzjazm

na rzecz prowadzenia własnej firmy maleje wraz z wiekiem badanych (w grupie 55-59-latków wynosi zaledwie 18,2 proc.).

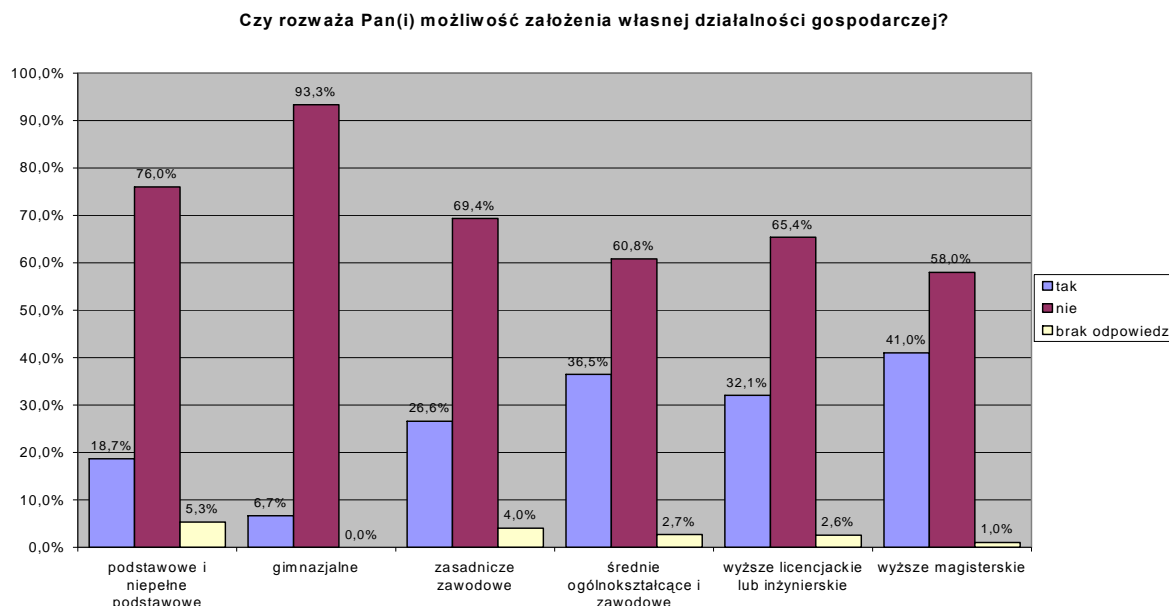
Wysoki, sięgający 1/3, wskaźnik osób bezrobotnych w wieku 18-34 lat rozważających możliwość prowadzenia własnej firmy powinien być impulsem na rzecz działań, których celem będzie ograniczenie barier utrudniających prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Łatwość założenia i prowadzenia własnego biznesu może zachęcić młodych kreatywnych ludzi, by zostali w kraju i tu szukali perspektyw dla siebie i własnych rodzin. To z kolei w krótkim czasie może przełożyć się na powstanie nowych miejsc pracy, a w dalszej perspektywie na znaczne ograniczenie bezrobocia i dalszy wzrost wynagrodzeń.

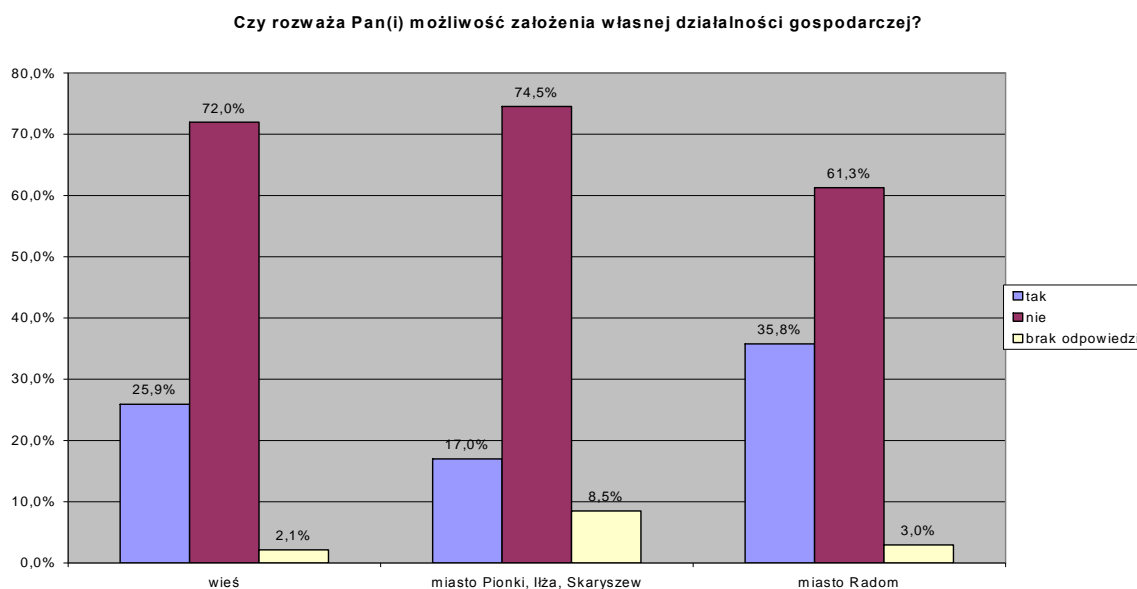
Największy odsetek osób rozważających podjęcie własnej działalności gospodarczej występuje w grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym magisterskim (41 proc.). Osoby te z racji wykształcenia dysponują wiedzą i umiejętnościami obejmującymi nie tylko poszczególne segmenty rynku, na których zamierzają działać, ale i ułatwiającymi samo prowadzenie firmy (księgowość, tworzenie biznesplanów, przygotowywanie strategii reklamowych), bądź też są w stanie tę wiedzę szybko sobie przyswoić.

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej rozważa 36,5 proc. osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym lub zawodowym, 32,1 proc. osób

z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim, 26,6 proc. z zasadniczym zawodowym, 18,7 proc. z podstawowym i zaledwie 6,7 proc. z gimnazjalnym.

Największy entuzjazm dla prowadzenia własnej działalności gospodarczej przejawiają mieszkańcy Radomia (możliwość prowadzenia własnej firmy rozważa aż 35,8 proc. radomian). Jednocześnie nad taką ewentualnością zastanawia się co czwarty mieszkaniec wsi (25,9 proc.) i co szósty mieszkaniec małego miasta – Pionek, Iłży lub Skaryszewa (17 proc.).

Ankietowani, którzy rozważają możliwość założenia własnej działalności gospodarczej, najczęściej chcieliby zajmować się handlem, w tym handlem obwoźnym

(50 osób), wykonywać usługi budowlane (33 osoby), prowadzić sklep (28), oferować usługi transportowe (17), prowadzić salon fryzjerski (11), punkt gastronomiczny (9), zajmować się branżą związaną z mechaniką pojazdową (9), prowadzić biuro rachunkowe (6), gabinet kosmetyczny (6) i kwiaciarnię (6).

Mężczyźni najczęściej chcieliby wykonywać usługi budowlane (32 osoby), zajmować się handlem (25), oferować usługi transportowe (17), prowadzić sklep (12), zajmować się branżą związaną z mechaniką pojazdową (9) i oferować usługi stolarskie (5).

Kobiety w największym stopniu interesuje handel (25 osób), prowadzenie sklepu (16), salonu fryzjerskiego (10), punktu gastronomicznego (6), gabinetu kosmetycznego (5), kwiaciarni (5), agencji reklamowej (5) oraz oferowanie usług krawieckich (4).

Rodzaj działalności	kobiety	mężczyźni	ogółem
<i>brak odpowiedzi</i>	21	26	47
nie wiem	14	9	23
handel (okien, obwoźny, przedstawiciel handlowy, sprzedaż bezpośrednia)	25	25	50
budownictwo (budownictwo, dekarstwo, malowanie, remonty)	1	32	33
sklep (z bielizną, chemiczny, internetowy, kiosk "ruchu", komputerowy, meblowy, odzieżowy, sportowy, spożywczy, warzywny, wędkarski)	16	12	28
transport (usługi transportowe, autoholowanie, TAXI, transport ciężarowy, samochodowy, towarowy)	0	17	17
salon fryzjerski	10	1	11
gastronomia (catering, kawiarnia/restauracja/bar)	6	3	9
mechanika pojazdowa, blacharstwo, lakiernictwo, układ zasilania silników wysokoprężnych "diesel"	0	9	9
usługi	2	5	7
biuro rachunkowe	6	0	6
gabinet kosmetyczny	5	1	6
kwiaciarnia	5	1	6
agencja reklamowa	5	0	5
handlowo-usługowa	2	3	5
stolarstwo	0	5	5
krawiectwo (pasmanteria, tkaniny)	4	0	4
opieka nad dzieckiem, osobą starszą	3	0	3
produkcja i sprzedaż konfekcji dziecięcej, odzieży damskiej, odzieży muzułmańskiej	3	0	3
biuro porad prawnych, doradztwo prawne	2	0	2
branża chemiczna	1	1	2
brukarstwo, układanie kostki	0	2	2
działalność wytwórcza	0	2	2
gabinet rehabilitacji z fizjoterapią i masażem	2	0	2
kawiarenka internetowa	2	0	2
pośrednik w obrocie nieruchomościami	2	0	2

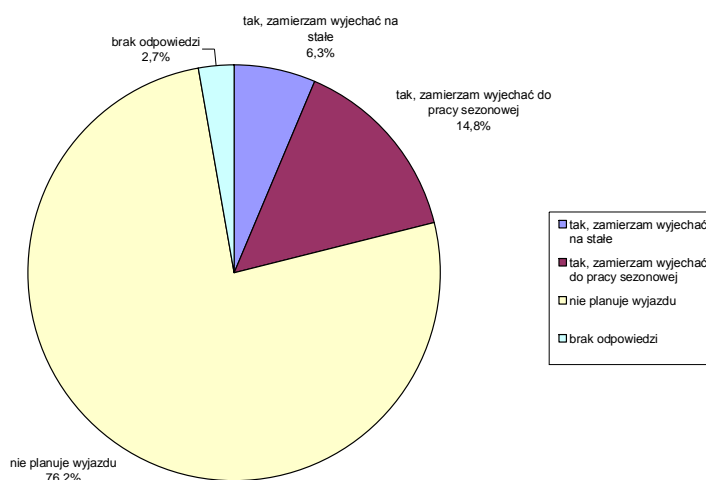
serwis komputerowy, usługi komputerowe	0	2	2
usługi elektryczne	0	2	2
usługi meblarskie, tapicerstwo, wystrój wnętrz	0	2	2
biuro architektoniczne	0	1	1
biuro matrymonialne	1	0	1
biuro tłumaczeń technicznych (EN, RU)	1	0	1
branża reklamowo-komputerowa	0	1	1
butik	1	0	1
doradztwo podatkowe	1	0	1
elektroinstalacje	0	1	1
elektromechanika chłodnicza	0	1	1
facility management	0	1	1
firma ubezpieczeniowa	1	0	1
grafika komputerowa	1	0	1
hurtownia odzieży używanej	1	0	1
instalatorstwo elektryczne	0	1	1
klub muzyczny+hotel	0	1	1
komis z telefonami, naprawa	0	1	1
montaż elektronicznych systemów zabezpieczeń lub usługi w zakresie BHP	0	1	1
myjnia samochodowa	0	1	1
nagłośnienia imprez	0	1	1
naprawa obuwia	0	1	1
naprawa rowerów	0	1	1
oceanarium	1	0	1
ogrodnictwo	0	1	1
ośrodek agroturystyczny	0	1	1
praca na wsi	0	1	1
produkcja aparatów teletechnicznych	0	1	1
przedszkole integracyjne	1	0	1
stacja LPG	1	0	1
usługi biurowe	0	1	1
usługi dystrybucyjne np. prasy	0	1	1
usługi fotograficzne	1	0	1
usługi ksero	0	1	1
usługi marketingowe	1	0	1
usługi w zakresie wspierania działalności i obsługi firm	1	0	1
uzdatnianie wody ze studni głębinowych	0	1	1
wypożyczalnia płyt DVD	0	1	1
zakład pogrzebowy	1	0	1
zakład ślusarski	0	1	1

5.12. Emigracja zarobkowa – plany osób badanych

Za granicę w celu podjęcia pracy w ciągu najbliższego roku zamierza wyjechać co piąty bezrobotny (21,1 proc.). Dwie trzecie osób z tej grupy planuje wyjechać do pracy sezonowej, a jedna trzecia na stałe. Daje to 6,3 proc. ogółu bezrobotnych, którzy chcą wyjechać na stałe oraz 14,8 proc. bezrobotnych, którzy planują wyjazd

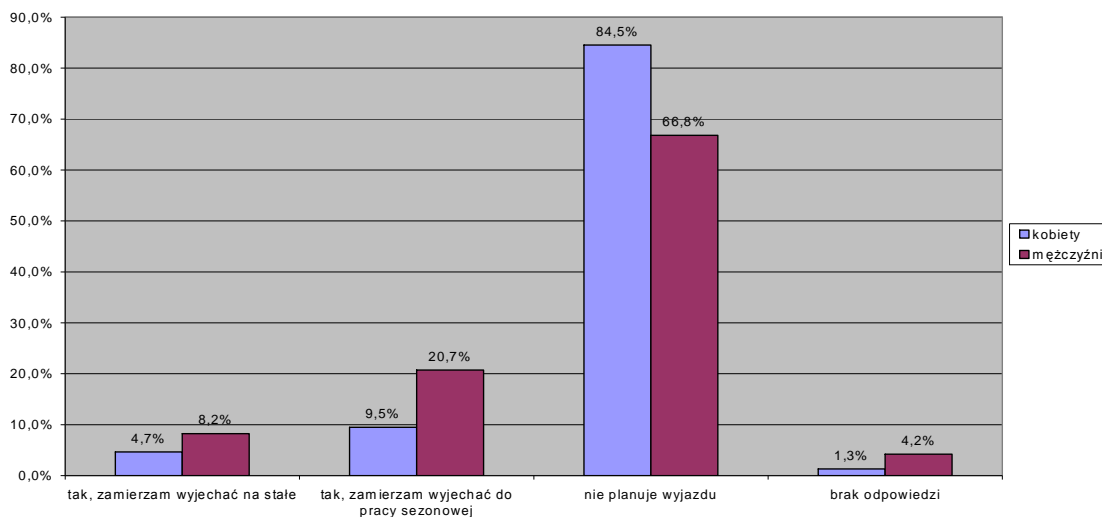
do pracy sezonowej. Nie zamierza wyjechać za granicę 76,2 proc. osób, a 2,7 proc. nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

Czy w ciągu najbliższego roku zamierza Pan(i) wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy?

W ciągu najbliższego roku za granicę w celu podjęcia pracy zamierza wyjechać dwukrotnie większy odsetek mężczyzn niż kobiet – i to zarówno na stałe (8,2 proc. - mężczyźni, 4,7 proc. - kobiety) jak i do pracy sezonowej (20,7 proc. - mężczyźni, 9,5 proc. - kobiety). Ma to związek z większym obciążeniem kobiet wychowaniem dzieci oraz prowadzeniem domu. Mężczyźni, którzy wyjechali za granicę, mogą też liczyć na wyższe zarobki niż kobiety, zwłaszcza mężczyźni pracujący w branży budowlanej, bo na robotników z tej gałęzi gospodarki istnieje największe zapotrzebowanie.

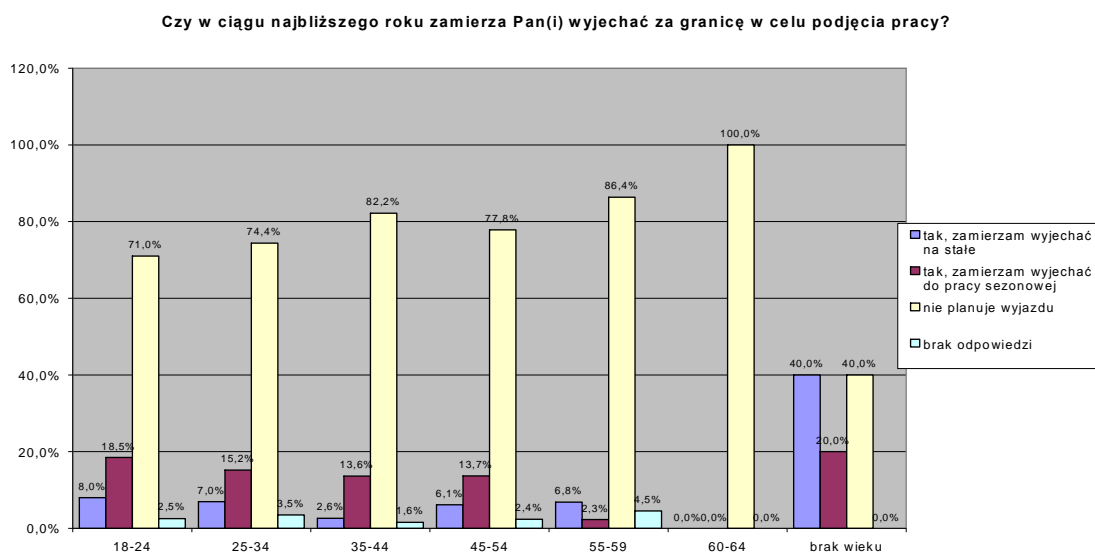
Czy w ciągu najbliższego roku zamierza Pan(i) wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy?

Najbardziej zainteresowani wyjazdem za granicę są ludzie młodzi w wieku 18-24 lat - i to zarówno na stałe (18,9 proc.) jak i do pracy sezonowej (8 proc.).

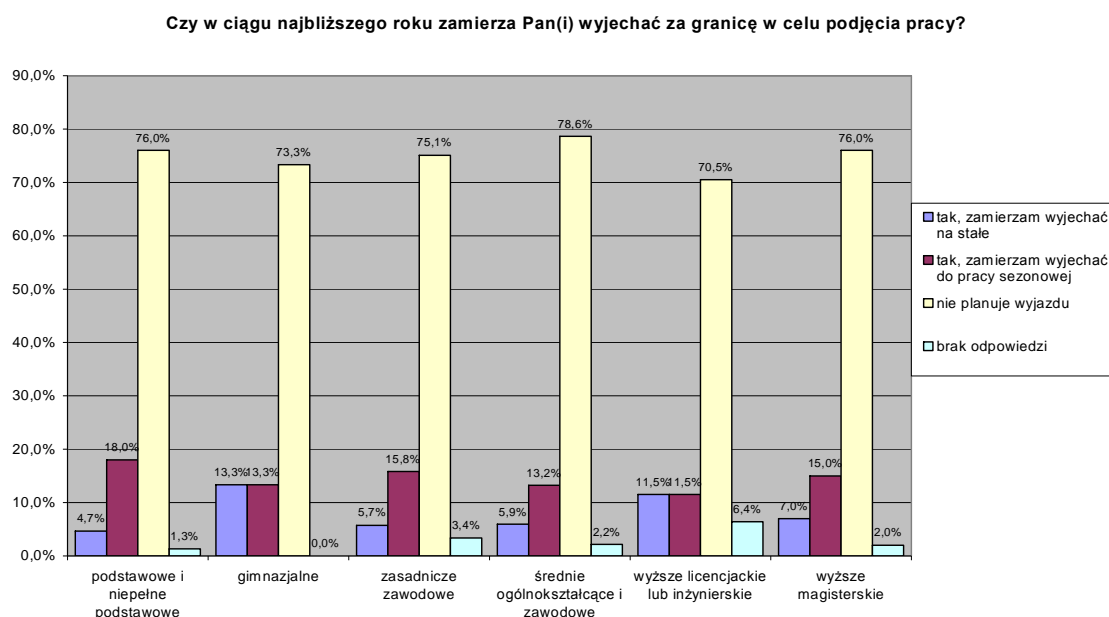
W grupach osób w wieku od 25 do 54 lat odsetki bezrobotnych zamierzających wyjechać za granicę są na podobnym poziomie, oscylując od 13,6 do 15,2 proc. W grupie 55-59-latków odsetek ten jest wyraźnie niższy (2,3 proc.), wysoki jest natomiast odsetek osób zamierzających wyjechać za granicę na stałe (6,8 proc.) – trzeci co do wielkości po 18-24-latkach i 25-34-latkach (7 proc.). Wyjazdem za granicę na stałe w dużo mniejszym natomiast stopniu są zainteresowane osoby w wieku 35-44 lat (zaledwie 2,6 proc.). Za granicę nie zamierza wyjechać żaden spośród badanych 60-64-latków.

W wyniku tejże analizy można pokusić się o stwierdzenie, że obciążenie rodziną, dziećmi, różnymi zobowiązaniami, nie ma tak dużego znaczenia przy podejmowaniu decyzji o wyjeździe za granicę do pracy sezonowej jak w przypadku podejmowania decyzji o wyjeździe na stałe. Polacy z reguły nie emigrują całymi rodzinami (chyba, że państwo docelowe samo taki wariant proponuje – jak choćby w przypadku lekarzy), stąd wyjazd na stałe najczęściej planują ludzie młodzi, bez zobowiązań i nie posiadający własnej rodziny, tudzież osoby starsze, które wychowywanie dzieci mają już za sobą.

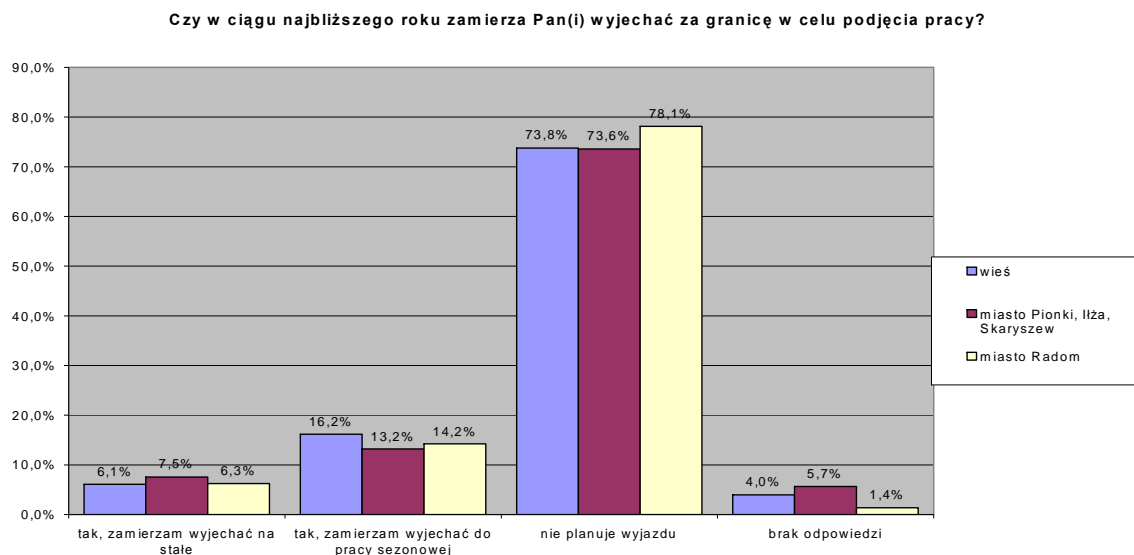

Wyjazdem za granicę na stałe w największym stopniu zainteresowane są osoby z wykształceniem gimnazjalnym (13,3 proc.) oraz wyższym licencjackim lub inżynierskim (11,5 proc.), w najmniejszym bezrobotni z wykształceniem podstawowym (4,7 proc.), zasadniczym zawodowym (5,9 proc.) oraz średnim (5,9 proc.).

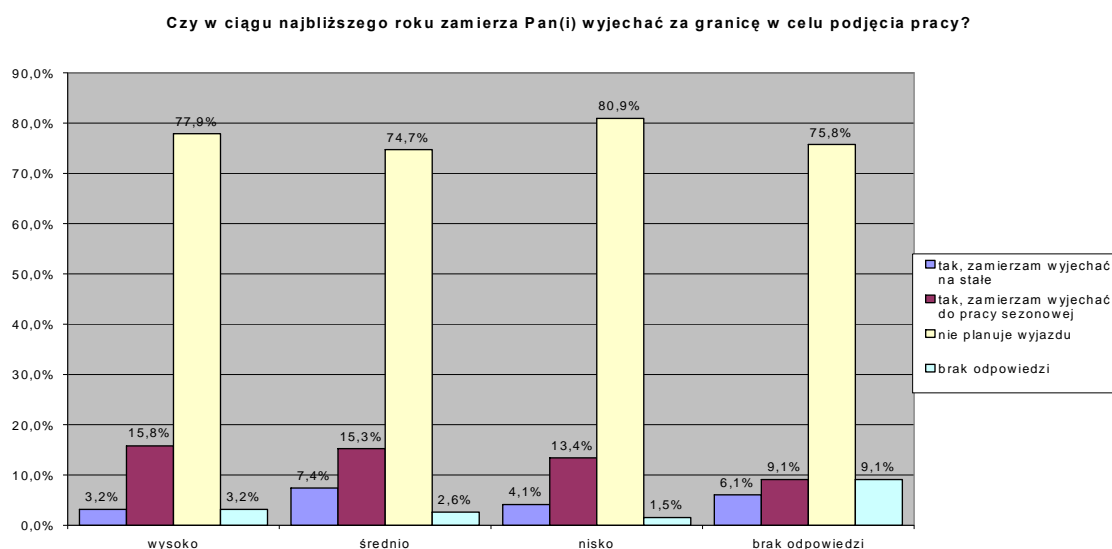
Wyjechać do pracy sezonowej zamierza największy odsetek osób z wykształceniem podstawowym (18 proc.), zasadniczym zawodowym (15,8 proc.) oraz wyższym magisterskim (15 proc.), najmniejszy z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (11,5 proc.), średnim (13,2 proc.) oraz gimnazjalnym (13,3 proc.).

Mieszkańcy Radomia, małych miast (Pionek, Iłży lub Skaryszewa) oraz wsi nie różnią się znacząco pod względem odsetka osób zamierzających w ciągu najbliższego roku wyjechać do pracy za granicę. Na stałe zamierza wyjechać największy odsetek mieszkańców małych miast, do pracy sezonowej – wsi.

Wśród osób różnie oceniających własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe [Zob. pkt 4.7. Ocena własnych kwalifikacji i umiejętności na tle rynku pracy] większe różnice wystąpiły w zakresie planowania wyjazdu za granicę na stałe. Na uwagę zasługuje bardzo niski odsetek osób zamierzających wyjechać na stałe wśród osób wysoko oceniających własne kwalifikacje. Wynosi on 3,2 proc. i jest ponad dwukrotnie niższy niż odsetek osób średnio oceniających własne kwalifikacje (7,4 proc.). Niższy jest również od odsetka osób nisko oceniających własne umiejętności (4,1 proc.). Jest to dowodem na to, że osoby z wysokimi kwalifikacjami i umiejętnościami zawodowymi niekoniecznie chcą wyjechać za granicę. Wielu z nich wierzy w to, że nie muszą wyjeżdżać w poszukiwaniu lepszych perspektyw życia, że znajdują je tutaj w kraju.

6. PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Nasi respondenci zostali zapytani o znajomość programów przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu i jego filie. Osoby bezrobotne udzielały odpowiedzi na pytanie czy znają programy przeciwdziałania bezrobociu współfinansowane z EFS oraz programy finansowane ze środków krajowych, czy były uczestnikami któregośkolwiek z tych programów oraz w jakim ewentualnie stopniu udział w programie pomógł tym osobom w poszukiwaniu pracy.

6.1. Znajomość programów przeciwdziałania bezrobociu

Znajomość programów przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy nie jest wśród respondentów imponująca. Wprawdzie 14,3 proc. osób wskazało, że zna jakiś program współfinansowany przez EFS, a 5,1 proc. program finansowany ze środków krajowych, ale ankietowani w większości przypadków nie potrafili podać jego nazwy. Większy odsetek osób potrafi za to wymienić konkretne instrumenty rynku pracy realizowane przez PUP w ramach programów, takie jak kursy i szkolenia, staże czy przygotowanie zawodowe (w mniejszym stopniu różne formy dofinansowania działalności gospodarczej i prace interwencyjne).

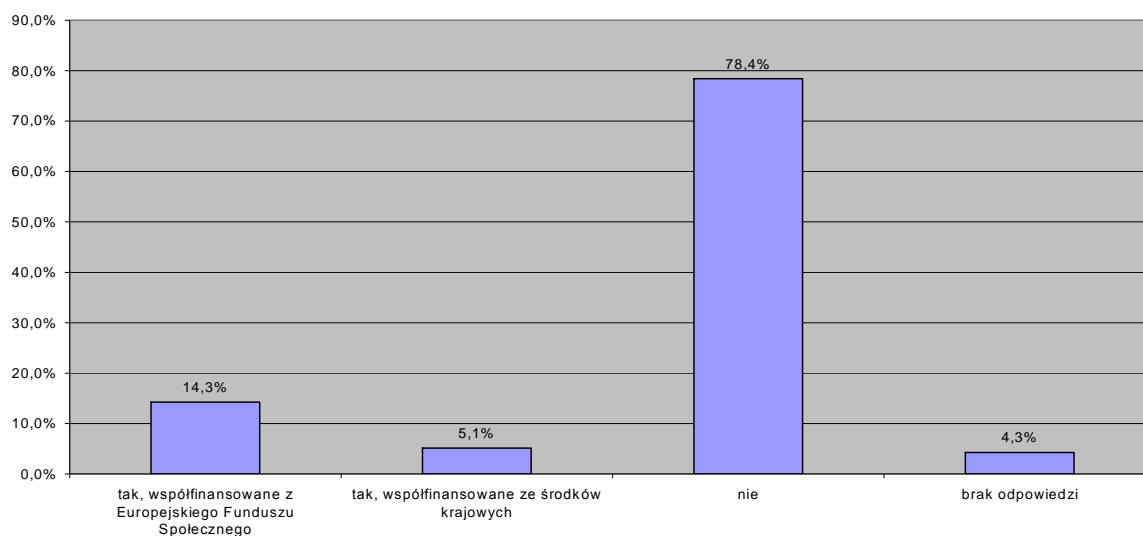
Projekt „Nowy Horyzont” jako program przeciwdziałania bezrobociu współfinansowany przez EFS utkwiał w pamięci 0,7 proc. osób. Na projekty „Azymut Praca” i „Aktywność” wskazało 0,3 proc. respondentów. „Perspektywę” zna 0,2 proc. osób. Wszystkie projekty były realizowane przez PUP w 2006 roku.

0,2 proc. badanych błędnie wymieniło „Pierwszą Pracę” wśród projektów współfinansowanych przez EFS, mimo iż był on realizowany tylko ze środków krajowych. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku projektów „Kobieta Aktywna” oraz „50+” (0,1 proc. wskazań).

Ankietowani bardzo rzadko też potrafili wymienić nazwy programów realizowanych przez PUP w Radomiu finansowanych ze środków krajowych. Również i tutaj częściej wymieniali oni konkretne instrumenty rynku pracy realizowane w ramach projektów (staże, kursy i szkolenia, przygotowanie zawodowe) niż same projekty („50+” czy „Pierwsza Praca”).

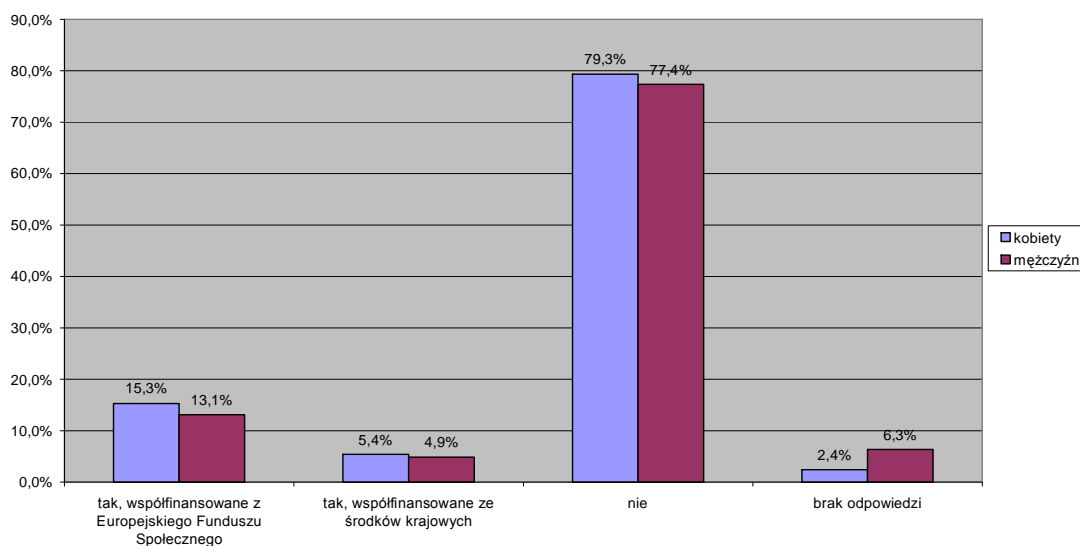
Jak pokazuje poniższa tabela, znajomość programów współfinansowanych przez EFS jest wyższa niż znajomość programów „krajowych” (14,3 proc. do 5,1 proc.).

Czy zna Pan(i) jakieś programy przeciwdziałania bezrobociu, realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy?

Różnice pomiędzy mężczyznami i kobietami nie są znaczące.

Czy zna Pan(i) jakieś programy przeciwdziałania bezrobociu, realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy?

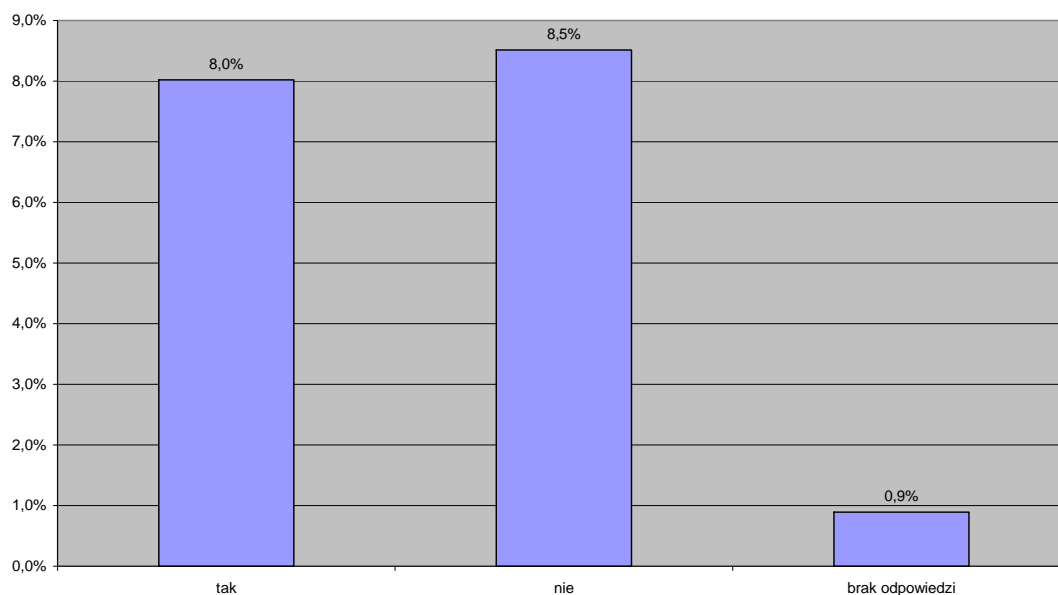
PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU WSKAZYWANE PRZEZ OSOBY BEZROBOTNE			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
WSPÓLFINANSOWANE PRZEZ		 Europejski Fundusz Społeczny	
OGÓŁEM	14,3 proc.	13,1 proc.	15,3 proc.
<i>w tym:</i>			
znam (<i>brak odpowiedzi jaki</i>)	8,6 proc.	7,8 proc.	9,3 proc.
szkolenia; kursy; kursy doszkalające; kursy językowe i komputerowe, prawo jazdy; kursy związane z informatyką; unijne szkolenie zawodowe; szkolenie	1,8 proc.	1,3 proc.	2,2 proc.
staże; staż absolwencki; staż	1,7 proc.	1,1 proc.	2,2 proc.
przygotowanie zawodowe; przygotowanie zawodowe (ale to nie daje uprawnień);	1,6 proc.	1,7 proc.	1,5 proc.
„Nowy Horyzont”	0,7 proc.	0,6 proc.	0,7 proc.
dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej; jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej; dofinansowanie do działalności gospodarczej; dofinansowanie na otwarcie działalności gospodarczej	0,5 proc.	-	0,9 proc.
„Azymut Praca”	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
„Aktywność”	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
„Pierwsza Praca”	0,2 proc.	-	0,4 proc.
„Perspektywa”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
prace interwencyjne	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
dla osób do 25 r. ż. i pow. 25 r. ż.	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Działanie 1.3 przygotowanie zawodowe	0,1 proc.	0,2 proc.	-
EFS	0,1 proc.	0,2 proc.	-
„Kobieta Aktywna”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
Program 50+	0,1 proc.	0,2 proc.	-
staż – Działanie 1.2	0,1 proc.	-	0,2 proc.
w WUP na Mokrej	0,1 proc.	0,2 proc.	-
zakład stolarski	0,1 proc.	0,2 proc.	-

WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW KRAJOWYCH			
OGÓŁEM	5,1 proc.	4,9 proc.	5,4 proc.
<i>w tym:</i>			
znam (<i>brak odpowiedzi jaki</i>)	2,3 proc.	2,1 proc.	2,4 proc.
staż; staże	1,0 proc.	0,6 proc.	1,3 proc.
kursy; kursy prawa jazdy; szkolenia; szkolenia zawodowe; szkolenie	0,9 proc.	1,1 proc.	0,7 proc.
prace interwencyjne	0,9 proc.	0,8 proc.	0,9 proc.
przygotowanie zawodowe	0,5 proc.	-	0,9 proc.
„50+”	0,3 proc.	0,2 proc.	0,4 proc.
Fundusz Pracy	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
pożyczka na działalność gospodarczą; wsparcie finansowe dla osób zamierzających założyć działalność gospodarczą	0,2 proc.	0,4 proc.	-
„Pierwsza Praca”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
PHARE	0,1 proc.	-	0,2 proc.
prace społecznie użyteczne	0,1 proc.	0,2 proc.	-
roboty publiczne	0,1 proc.	0,2 proc.	-

6.2. Udział bezrobotnych w programach przeciwdziałania bezrobociu

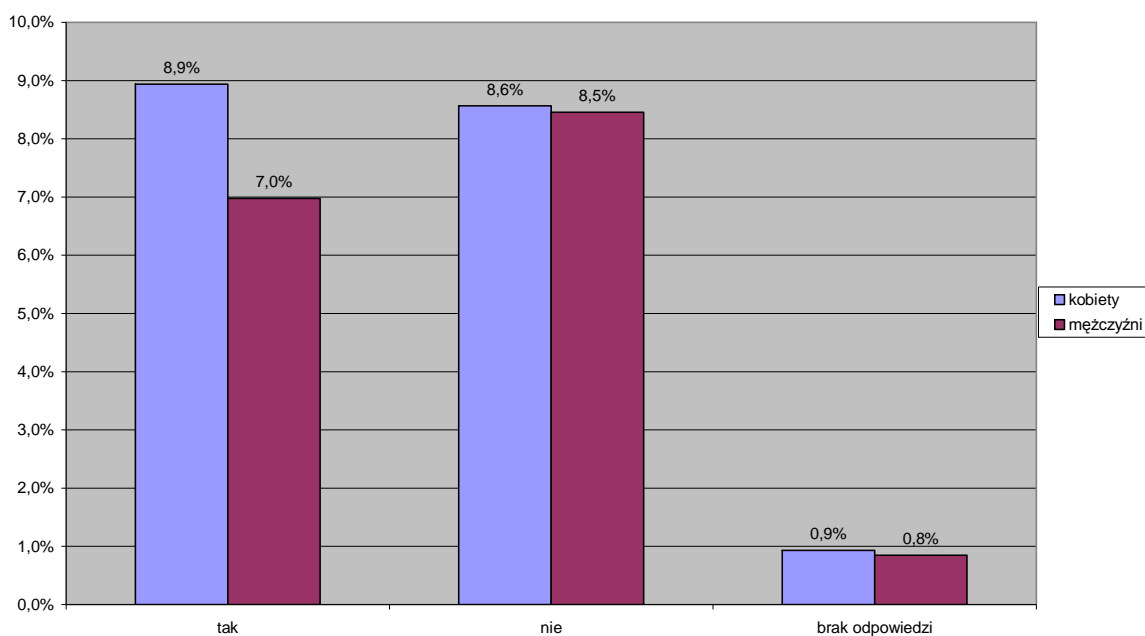
Blisko 1/10 respondentów (8 proc.) uczestniczyła w programach przeciwdziałania bezrobociu. Najczęściej odbywało się to w ramach stażu (1,7 proc.), rozmaitych kursów i szkoleń (1,2 proc.) oraz przygotowania zawodowego (1 proc.). 0,2 proc. badanych wskazało, że uczestniczyło w projekcie „Azymut Praca”.

Czy był(a) Pan(i) uczestnikiem(czką) któregoś z tych programów?

Kobiety nieznacznie częściej uczestniczyły w programach niż mężczyźni (odpowiednio 8,9 proc. oraz 7,0 proc.). Częściej też brały udział w szkoleniach i kursach zawodowych (1,5 proc. oraz 0,8 proc.).

Czy był(a) Pan(i) uczestnikiem(czką) któregoś z tych programów?

UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W PROGRAMACH PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU			
	Ogółem (w proc.)	Mężczyźni (w proc.)	Kobiety (w proc.)
OGÓŁEM	8,0 proc.	7,0 proc.	8,9 proc.
<i>w tym:</i>			
brałem(am) udział (brak odpowiedzi, którym programie)	2,6 proc.	2,5 proc.	2,6 proc.
staż; staże; staż absolwencki; staż z EFS	1,7 proc.	0,6 proc.	2,6 proc.
szkolenie; kurs; kurs kasy fiskalne minimum sanitarne: kurs na prawo jazdy kat. C; kurs na wózki widłowe; kurs na prawo jazdy kat. C+E; kurs języka angielskiego; szkolenie „opiekunka osób starszych z nauką języka angielskiego; kurs bukieciarstwa; kurs opiekun domowy (TOMRAD); kurs szwaczki; unijne szkolenie zawodowe	1,2 proc.	0,8 proc.	1,5 proc.
przygotowanie zawodowe	1,0 proc.	1,1 proc.	0,9 proc.
<i>brak odpowiedzi</i>	0,8 proc.	1,1 proc.	0,6 proc.
EFS; współfinansowany z EFS	0,7 proc.	0,8 proc.	0,6 proc.
„Azymut Praca”	0,2 proc.	0,2 proc.	0,2 proc.
prace interwencyjne	0,1 proc.	-	0,2 proc.
prace społecznie użyteczne	0,1 proc.	0,2 proc.	-
roboty publiczne	0,1 proc.	0,2 proc.	-
„Własna Firma”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
dz. 1.3 kurs „Księgowość Komputerowa”	0,1 proc.	-	0,2 proc.
działalność gospodarcza	0,1 proc.	0,2 proc.	-
Fundusz Pracy	0,1 proc.	-	0,2 proc.
jakiś projekt dla bezrobotnych kobiet	0,1 proc.	-	0,2 proc.
ze środków krajowych (PUP)	0,1 proc.	-	0,2 proc.

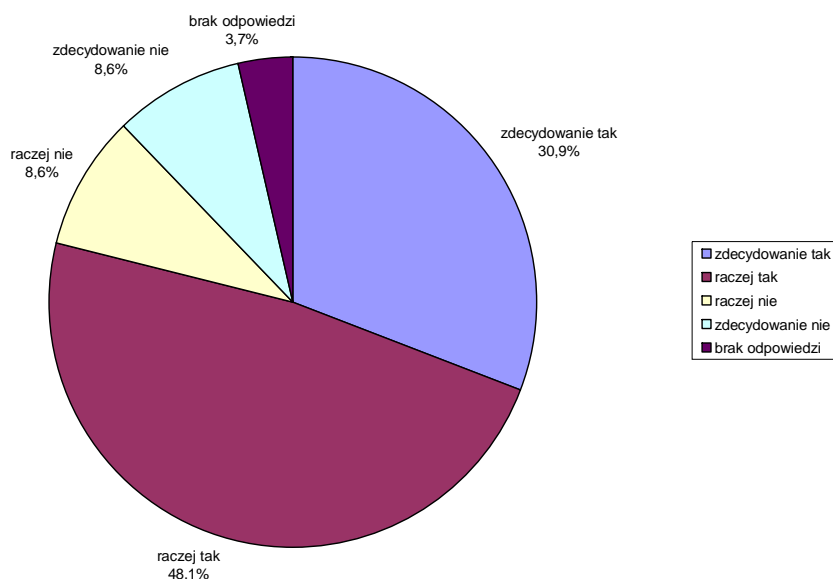
6.3. Ocena przydatności programów w poszukiwaniu pracy

Spośród osób, które wzięły udział w którymś z programów przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu, blisko 1/3

(30,9 proc.) stwierdziła, że zdecydowanie pomógł on zdobyć im wiedzę i umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy. Udział w programie raczej pomógł zdobyć wiedzę i umiejętności 48,1 proc. ankietowanym. Udział w programie raczej nie pomógł zdobyć wiedzy i umiejętności 8,6 proc. respondentom, a zdecydowanie nie pomógł również 8,6 proc. nich.

Oznacza to, że pozytywnie swój udział w programie oceniło aż 4 na 5 bezrobotnych (79 proc. – odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Negatywnie swój udział w programie oceniło 17,2 proc. bezrobotnych (odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”). Nie udzieliło odpowiedzi 3,7 proc. osób.

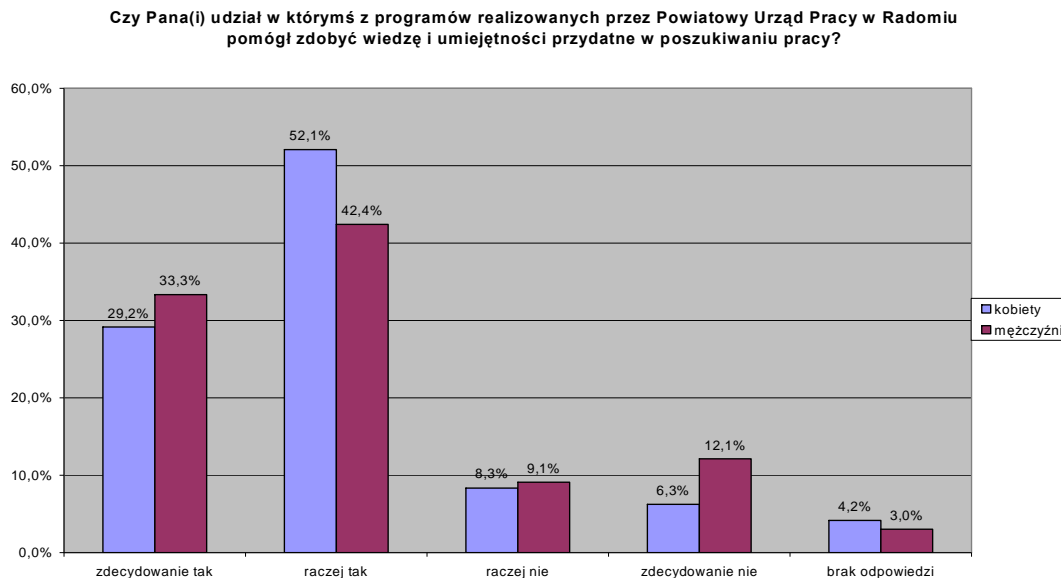
Czy Pana(i) udział w którymś z programów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu pomógł zdobyć wiedzę i umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy?

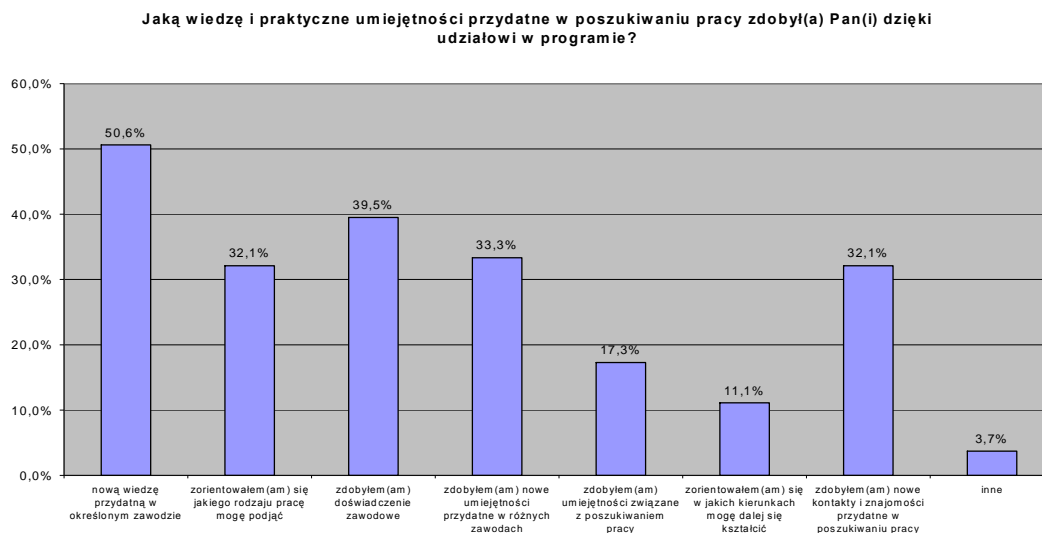
Mężczyźni częściej niż kobiety udzielali odpowiedzi „zdecydowanie tak” (33,3 proc. – mężczyźni, 29,2 proc. – kobiety), ale za to kobiety znacznie częściej udzielały odpowiedzi „raczej tak” (42,2 proc. – mężczyźni, 52,1 proc. – kobiety). W sumie z udziału w którymś z programów przeciwdziałania bezrobociu bardziej zadowolone są kobiety niż mężczyźni (łącznie 75,7 proc. mężczyzn oraz 81,3 proc. kobiet).

Mężczyźni częściej udzielali odpowiedzi negatywnych. Niezadowolonych z udziału w programie przeciwdziałania bezrobociu jest 21,2 proc. mężczyzn („raczej nie” –

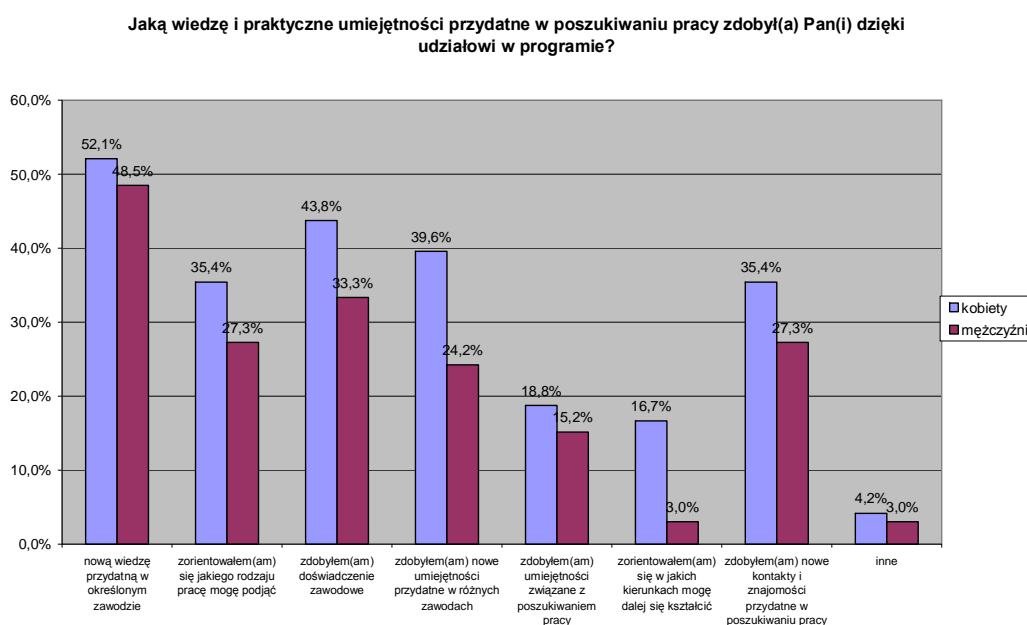
9,1 proc., „zdecydowanie nie” – 12,1 proc.) oraz 14,6 proc. kobiet („raczej nie” – 8,3 proc., „zdecydowanie nie” – 6,3 proc.).

Co druga osoba (50,6 proc.), która wzięła udział w programie przeciwdziałania bezrobociu realizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy, zdobyła wiedzę przydatną w określonym zawodzie. Doświadczenie zawodowe zdobyło 39,5 proc. osób. Co trzeci uczestnik programu zdobył nowe umiejętności przydatne w różnych zawodach (33,3 proc.), zorientował się jakiego rodzaju pracę może podjąć (32,1 proc.) oraz zdobył nowe kontakty i znajomości przydatne w poszukiwaniu pracy (32,1 proc.). Umiejętności związane z poszukiwaniem pracy zdobył co szósty uczestnik (17,3 proc.), co dziewiąty natomiast zorientował się w jakich kierunkach może się dalej kształcić (11,1 proc.).

Częściej korzyści z udziału w programach przeciwdziałania bezrobociu dostrzegają kobiety niż mężczyźni. Kobiety dużo częściej zauważały takie korzyści jak zdobycie doświadczenia zawodowego (43,8 proc. – kobiety, 33,3 proc. – mężczyźni), zdobycie nowych umiejętności przydatnych w różnych zawodach (39,6 proc. – kobiety, 24,2 proc. – mężczyźni) oraz zdobycie nowych kontaktów i znajomości przydatnych w poszukiwaniu pracy (35,4 proc. – kobiety, 27,3 proc. – mężczyźni). Udział w programach przeciwdziałaniu bezrobociu pozwolił pięciokrotnie większemu odsetkowi kobiet niż mężczyzn zorientować się, w jakich kierunkach mogą się dalej kształcić (16,7 proc. – kobiety, 3,0 proc. – mężczyźni).

7. OCENA PRACY URZĘDU

W tej części raportu analizie poddano ocenę pracowników PUP pod kątem pomocy udzielanej osobom bezrobotnym, a także ich kompetencji i życzliwości względem osób bezrobotnych, jakie wystawili im ankietowani.

Należy podkreślić, że doświadczenie wynikające z kontaktów z konkretnym pracownikiem może rzutować nieraz na ocenę innych pracowników oraz całego urzędu jako instytucji. Część respondentów podkreślała w rozmowie z ankierem, że ich kontakty z urzędem ograniczają się co miesiąc do zaledwie jednego urzędnika w jednym punkcie obsługi. W celu uzyskania jak najbardziej miarodajnych wyników ankiety rozmieszczono w różnych punktach obsługi w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu i w jego filiach.

7.1. Ocena pracowników PUP pod kątem pomocy osobom bezrobotnym

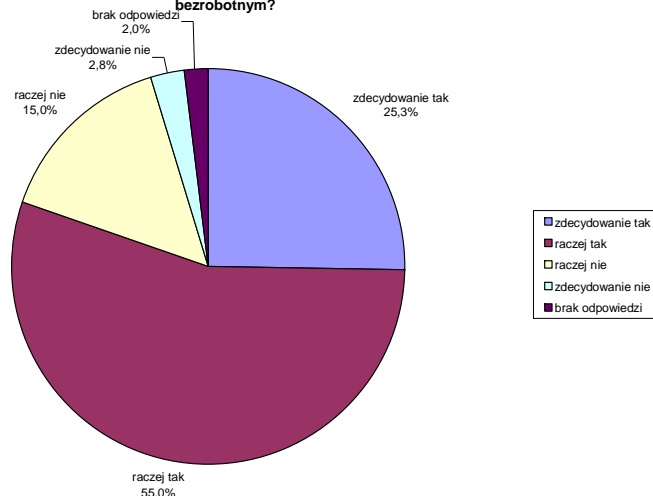
Respondenci z Radomia i powiatu ziemskiego radomskiego dobrze oceniają pracowników Powiatowego Urzędu Pracy pod kątem pomocy udzielanej osobom bezrobotnym.

Zdaniem aż 80,3 proc. ankietowanych pracowników PUP w Radomiu i jego filii zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym (25,3 proc. odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz 55 proc. odpowiedzi „raczej tak”).

Przeciwnego zdania jest 17,8 proc. bezrobotnych (15 proc. odpowiedzi „raczej nie” oraz 2,8 proc. „zdecydowanie nie”). Wart podkreślenia jest bardzo niski odsetek osób, które dały odpowiedź zdecydowanie negatywną. Jest to mniej niż co trzydziesty bezrobotny.

Czy Pana(i) zdaniem pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym?

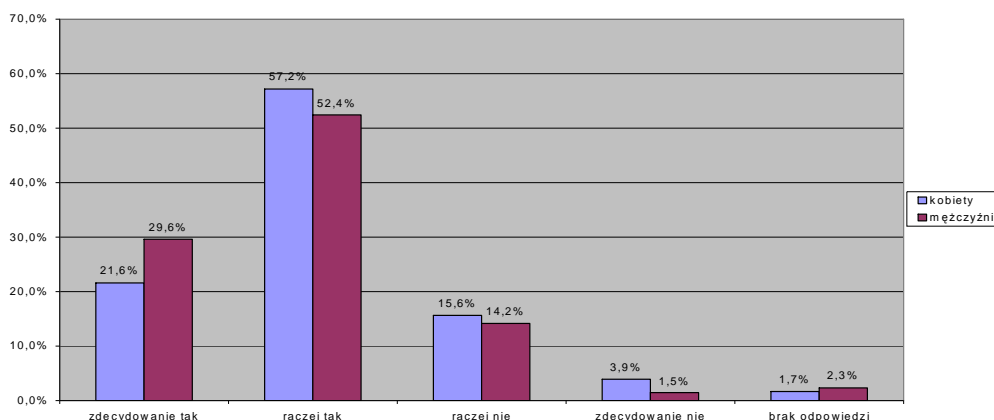

Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety są przekonani, że pracownikom PUP zdecydowanie zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym (29,6 proc. – mężczyźni, 21,6 proc. – kobiety). Nieco większy natomiast odsetek kobiet niż mężczyzn uważa, że pracownikom PUP raczej na tym zależy (52,4 proc. – mężczyźni, 57,2 proc. – kobiety).

Wśród ocen negatywnych nieznacznie przeważają kobiety. Pracownikom PUP raczej nie zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym zdaniem 14,2 proc. mężczyzn oraz 15,6 proc. kobiet, a zdecydowanie nie zależy zdaniem 1,5 proc. mężczyzn oraz 3,9 proc. kobiet.

Mężczyźni zatem nieznacznie lepiej niż kobiety oceniają pracę urzędu i jego pracowników pod kątem pomocy udzielanej osobom bezrobotnym.

Czy Pana(i) zdaniem pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym?

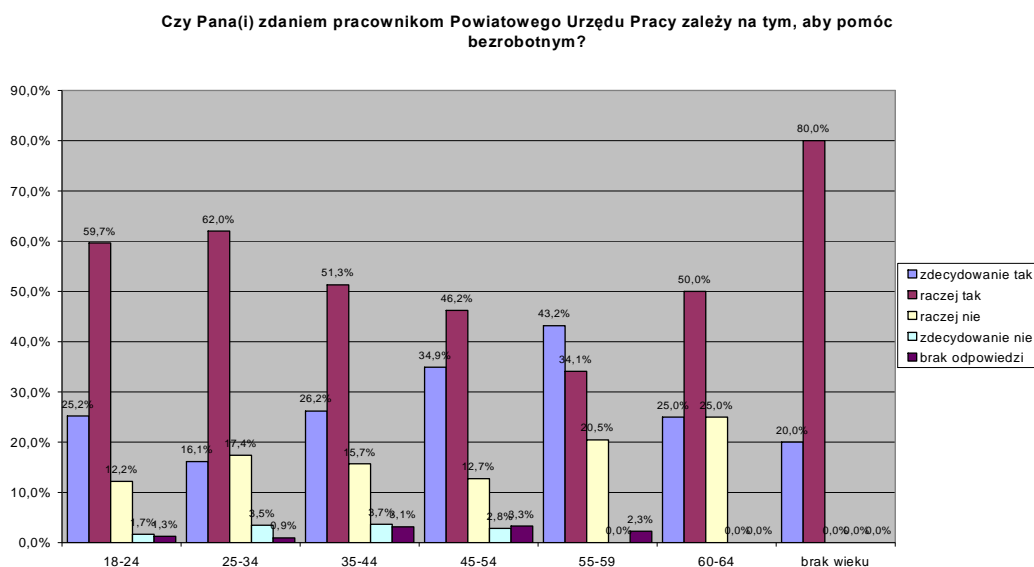

W poszczególnych grupach wiekowych różnice w odsetkach osób, które uważają, że pracownikom PUP zdecydowanie i raczej zależy na tym, aby pomóc osobom bezrobotnym, są niewielkie (wahają się od 75 proc. dla osób z wieku 60-64 lat do 84,9 proc. dla osób w wieku 18-24 lat), z tą jedynie różnicą, że wśród starszych bezrobotnych przeważają zdecydowane odpowiedzi w tym względzie.

Największy odsetek osób, których zdaniem pracownikom PUP zdecydowanie zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym, jest w grupie 55-59-latków (43,2 proc.), najmniejszy w grupie 25-34-latków (16,1 proc.). W grupie 25-34-latków jest za to największy odsetek osób, które uważają, iż pracownikom PUP raczej zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym (62 proc.), a najmniejszy w grupie 55-59-latków (34,1 proc.).

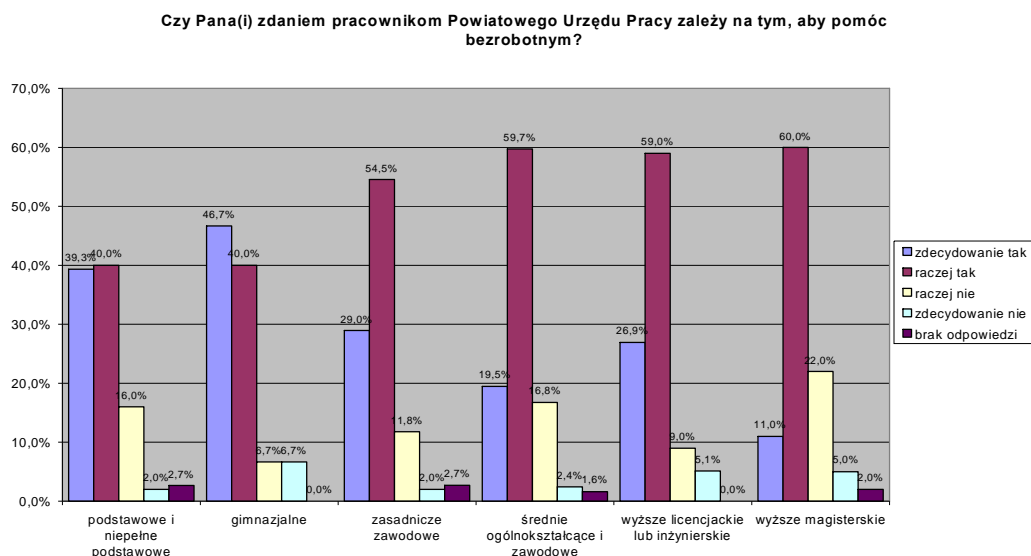
Największy odsetek osób, według których pracownikom PUP raczej nie zależy na pomocy bezrobotnym, jest w grupie 55-59-latków (20,5 proc.), ale nie ma w tej grupie osób, które twierdziłyby, że pracownikom PUP zdecydowanie na tym nie zależy. Najmniejszy odsetek osób, które uważają, że pracownikom PUP na pomocy raczej nie zależy, jest w grupie 18-24-latków (12,2 proc.).

Największy odsetek osób, które uważają, że pracownikom PUP zdecydowanie nie zależy na tym, aby pomóc osobom bezrobotnym, jest w grupie 35-44-latków (3,7 proc.).

Najbardziej pozytywnie pod kątem pomocy osobom bezrobotnym pracowników PUP oceniają osoby z wykształceniem gimnazjalnym (łącznie 86,7 proc. odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”), wyższym licencjackim lub inżynierskim (85,9 proc.) oraz zasadniczym zawodowym (83,5 proc.). Najmniej pozytywnie osoby z wykształceniem wyższym magisterskim (71 proc.).

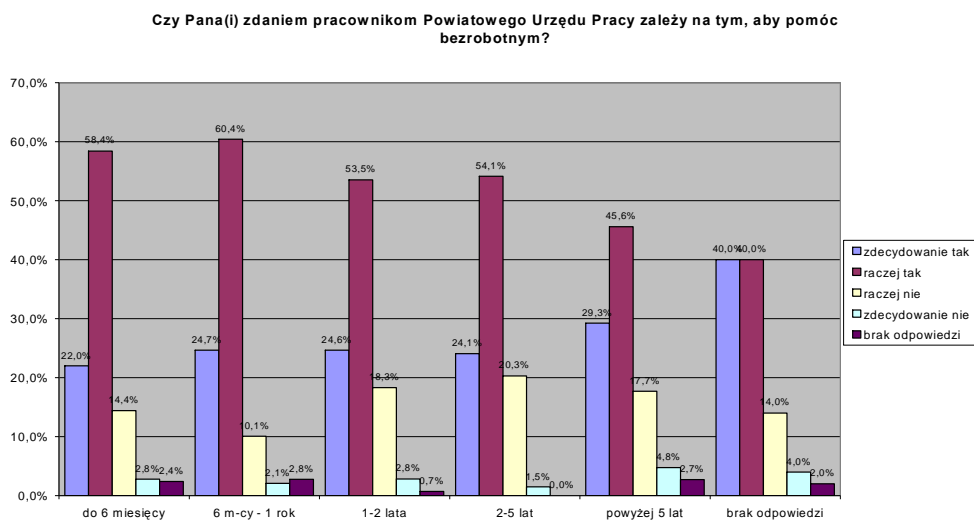
Największy odsetek opinii negatywnych (odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”) pojawił się w grupie osób z wykształceniem wyższym magisterskim (27 proc.), najmniejszy w grupie bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym (13,4 proc.), zasadniczym zawodowym (13,8 proc.) oraz wyższym licencjackim lub inżynierskim (14,1 proc.).

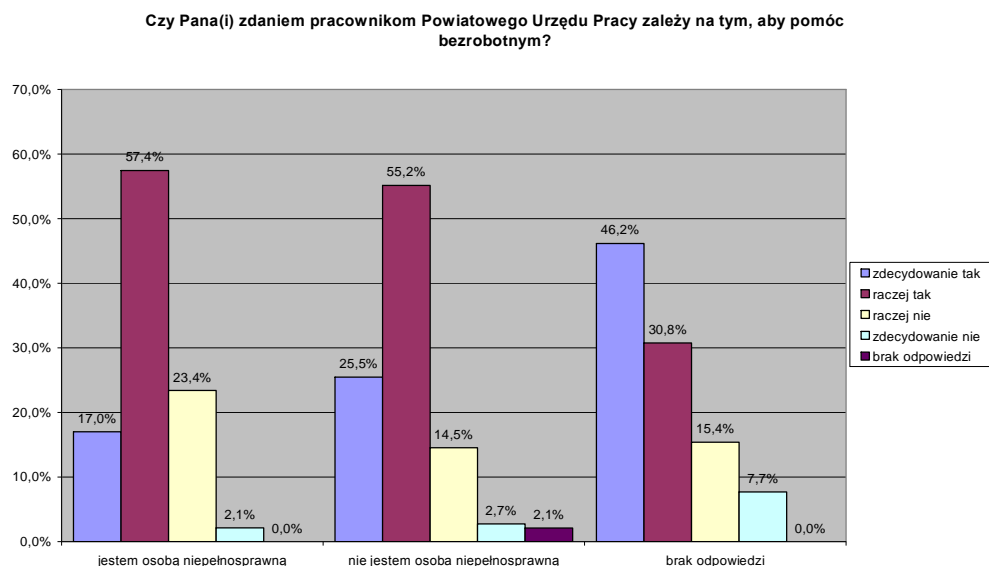
W największym stopniu przekonane o tym, że pracownikom PUP zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym, są osoby pozostające bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku (85,1 proc. wskazań na „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) oraz osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy (80,4 proc.). W najmniejszym stopniu osoby pozostające bez pracy powyżej 5 lat (74,9 proc.).

Najwięcej ocen negatywnych („raczej nie” i „zdecydowanie nie”) pojawiło się wśród bezrobotnych szukających pracy ponad 5 lat (22,5 proc.), od 2 do 5 lat (21,8 proc.) oraz 1-2 lata (21,1 proc.). Najmniej w grupie bezrobotnych od 6 miesięcy do 1 roku (12,2 proc.).

Im dłużej osoby bezrobotne pozostają bez pracy, tym częściej pojawiają się wśród nich opinie skrajne – jednoznacznie pozytywne bądź też jednoznacznie negatywne.

Osoby pełnosprawne nieco lepiej oceniają pracowników PUP pod kątem pomocy osobom bezrobotnym niż niepełnosprawne. Pracownikom PUP zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym zdaniem 80,7 proc. osób pełnosprawnych oraz 74,4 proc. osób niepełnosprawnych (odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”). Nie zależy zdaniem 17,2 proc. osób nie mających problemów z niepełnosprawnością oraz 25,5 proc. osób niepełnosprawnych (odpowiedzi „raczej nie” oraz „zdecydowanie nie”).

7.2. Ocena kompetencji pracowników PUP

Osoby biorące udział w ankiecie dokonały oceny kompetencji pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu w skali od 1 do 5, przy czym respondenci zostali poinformowani, że ocena „1” oznacza, że pracownicy PUP są niekompetentni, „5” natomiast oznacza, że są kompetentni. Na tej podstawie została wyliczona średnia ocena kompetencji pracowników PUP dla ogółu osób bezrobotnych i dla poszczególnych grup bezrobotnych.

Ogół bezrobotnych wystawił pracownikom PUP z ich kompetencji ocenę „dobrą” (3,99). Podobną opinię wystawili mężczyźni (3,99) i kobiety (3,98).

Najlepiej kompetencje pracowników PUP ocenili 45-54-latkowie (4,13), najgorzej 18-24-latkowie (3,87). Oceny powyżej średniej ogólnej przeważały w grupie bezrobotnych w wieku powyżej 35 lat, bezrobotni w wieku 18-34 lata wystawili pracownikom PUP ocenę niższą niż wynosi średnia ogólna.

Najlepsze zdanie o kompetencjach pracowników PUP mają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (4,03) oraz podstawowym (4,01), najgorsze osoby z wykształceniem gimnazjalnym (3,73) oraz wyższym magisterskim (3,84). Oceny wyższe od średniej przypadającej na wszystkich bezrobotnych wydał jedynie ogół osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym.

Najwyższe noty z kompetencji pracownikom PUP wydały osoby pozostające bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku (4,11), najniższe – od 2 do 5 lat (3,79). Oceny wyższe od średniej wydały osoby ze stażem bez pracy 6 miesięcy – 1 rok oraz powyżej 5 lat.

Osoby niepełnosprawne niżej oceniły kompetencje pracowników PUP niż osoby pełnosprawne (3,62 – niepełnosprawni, 4,00 – pełnosprawni).

Kryteria kwotowe		Średnia ocena kompetencji (w skali 1-5)
Kategoria	Grupa	
Ogółem	-	3,99
Płeć	mężczyźni	3,99
	kobiety	3,98
Wiek	18-24 lata	3,87
	25-34 lata	3,91
	35-44 lata	4,07
	45-54 lata	4,13
	55-59 lat	4,10
	60-64 lata	4,00
Wykształcenie	podstawowe	4,01
	gimnazjalne	3,73
	zasadnicze zawodowe	4,03
	średnie ogólnokształcące lub zawodowe	3,99
	wyższe licencjackie lub inżynierskie	3,97
	wyższe magisterskie	3,84
Czas pozostawania bez pracy	do 6 miesięcy	3,95
	6 miesięcy - 1 rok	4,11
	1 - 2 lata	3,91
	2 - 5 lat	3,79
	powyżej 5 lat	4,01
Niepelnosprawność	osoby pełnosprawne	4,00
	osoby niepełnosprawne	3,62

Najwyżej kompetencje pracowników PUP ocenił ogół 45-54-latków (ocena 4,13), bezrobotnych szukających pracy od 6 miesięcy do 1 roku (4,11) oraz osób w wieku 55-59 lat (4,10).

Najniżej oceniły je osoby niepełnosprawne (średnia ocena 3,62), osoby z wykształceniem gimnazjalnym (3,73), pozostające bez pracy 2-5 lat (3,79) oraz w wieku 18-24 lat (3,87).

7.3. Ocena życzliwości pracowników PUP

Osoby biorące udział w ankiecie oceniły także życzliwość pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu w skali od 1 do 5, przy czym respondenci zostali poinformowani, że ocena „1” oznacza, że pracownicy PUP są nieżyczliwi, „5” natomiast oznacza, że są życzliwi. Na tej podstawie została wyliczona średnia ocena życzliwości pracowników PUP dla ogółu osób bezrobotnych i dla poszczególnych grup bezrobotnych.

Ogół bezrobotnych ocenił życzliwość pracowników PUP lepiej niż ich kompetencje, wystawiając im ocenę „dobrą z małym plusem” (4,23). Nieznacznie lepszą opinię wydali mężczyźni (4,24) niż kobiety (4,21).

Najlepiej życzliwość pracowników PUP ocenili 45-54-latkowie (4,45), najgorzej 60-64-latkowie (4,00) oraz 18-24-latkowie (4,02). Oceny powyżej średniej ogólnej przeważały w grupie bezrobotnych w wieku 35-59 lat, bezrobotni w wieku 18-34 lata oraz 60-64 lata wystawili pracownikom PUP ocenę niższą niż wynosi średnia ogólna.

Najlepsze zdanie o życzliwości pracowników PUP mają osoby z wykształceniem podstawowym (4,30) oraz zasadniczym zawodowym (4,29), najgorsze osoby z wykształceniem gimnazjalnym (3,73), wyższym magisterskim (4,06) oraz wyższym licencjackim lub inżynierskim (4,06). Ocenę wyższą od średniej przypadającej

na wszystkich bezrobotnych wydał ogół osób z wykształceniem podstawowym, zasadniczym zawodowym oraz średnim zawodowym lub ogólnokształcącym.

Najwyższe noty z życzliwości pracownikom PUP wydały osoby pozostające bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku (4,37), najniższe – mniej niż 6 miesięcy (4,11), od 2 do 5 lat (4,12) oraz powyżej 5 lat (4,17). Ocenę wyższą od średniej wydał jedynie ogół osób pozostających bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku.

Podobnie jak w przypadku kompetencji osoby niepełnosprawne znacznie niżej oceniły życzliwość pracowników PUP niż osoby pełnosprawne (3,85 – niepełnosprawni, 4,24 – pełnosprawni).

Kryteria kwotowe		Średnia ocena życzliwości (w skali 1-5)
Kategoria	Grupa	
Ogółem	-	4,23
Płeć	mężczyźni	4,24
	kobiety	4,21
Wiek	18-24 lata	4,02
	25-34 lata	4,16
	35-44 lata	4,36
	45-54 lata	4,45
	55-59 lat	4,26
	60-64 lata	4,00
Wykształcenie	podstawowe	4,30
	gimnazjalne	3,73
	zasadnicze zawodowe	4,29
	średnie ogólnokształcące lub zawodowe	4,25
	wyższe licencjackie lub inżynierskie	4,06

	wyższe magisterskie	4,06
Czas pozostawania bez pracy	do 6 miesięcy	4,11
	6 miesięcy - 1 rok	4,37
	1 - 2 lata	4,23
	2 - 5 lat	4,12
	powyżej 5 lat	4,17
Niepełnosprawność	osoby pełnosprawne	4,24
	osoby niepełnosprawne	3,85

Najwyżej życzliwość pracowników PUP ocenili 45-54-latkowie (średnia ocena 4,45), bezrobotni poszukujący pracy od 6 miesięcy do 1 roku (4,37), 35-44-latkowie (4,36), osoby z wykształceniem podstawowym (4,30) oraz zasadniczym zawodowym (4,29).

Najniżej oceniły ją osoby niepełnosprawne (3,85), 60-64-latkowie (4,00), 18-24-latkowie (4,02), osoby z wykształceniem wyższym licencjackim lub inżynierskim (4,06) oraz wyższym magisterskim (4,06).

8. WNIOSKI KOŃCOWE

Dostrzega się potrzebę dalszego prowadzenia badań rynku pracy nie tylko na poziomie powiatu radomskiego grodzkiego oraz ziemskiego, ale także na poziomie innych powiatów oraz całego województwa mazowieckiego celem zintensyfikowania działań z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Określenie potrzeb osób bezrobotnych z jednej strony, z drugiej potrzeb pracodawców pozwoli urzędowi pracy lepiej realizować swoje zadania jako pośrednika w zatrudnianiu, a nie instytucji obsługującej osoby bezrobotne.

Załącznik:

Ankieta dla osób bezrobotnych

**Powiatowy Urząd Pracy
w Radomiu**

Ankieta anonimowa dla osób bezrobotnych

Szanowni Państwo!

Poniższa ankieta jest **całkowicie anonimowa**, tzn. nie podają Państwo swojego imienia i nazwiska, a wyniki zostaną przedstawione w formie zbiorczych zestawień.

Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu realizuje badanie, które ma za zadanie określić obszary, w których urząd może dodatkowo przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia w Radomiu i w powiecie radomskim. W tym celu chcemy dokładniej poznać Państwa oczekiwania względem nas, których spełnienie będzie mogło pomóc Państwu w poszukiwaniu pracy. Każda wyrażona przez Państwa opinia będzie dla nas ważna – im ich będzie więcej, tym precyzyjniej będziemy mogli określić potrzeby osób bezrobotnych i dopasować do nich instrumenty pomocy.

Dziękujemy!

Proszę zakreślić odpowiednią odpowiedź lub udzielić jej w miejscu do tego przeznaczonym:

I. METRYCZKA

1. Płeć:

☐

kobieta

☐

mężczyzna

2. Wiek: ..... lat

3. Dzieci:

☐

mam dzieci na utrzymaniu (ile?) .....

☐

nie mam dzieci na utrzymaniu

4. Wykształcenie:

☐

podstawowe lub niepełne podstawowe

☐

gimnazjalne

☐

zasadnicze zawodowe

- ☐ średnie zawodowe lub średnie ogólnokształcące
☐ wyższe licencjackie, inżynierskie
☐ wyższe magisterskie

5. Miejsce zamieszkania:

- ☐ wieś
☐ miasto Pionki, Ilża lub Skaryszew
☐ miasto Radom

II. PODSTAWOWE INFORMACJE DOT. BEZROBOTNYCH

6. Czy korzysta Pan(i) lub ktoś z najbliższej rodziny z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej?

- ☐ tak ☐ nie

7. Czy jest Pan(i) osobą niepełnosprawną?

- ☐ tak ☐ nie

8. Czy posiada Pan(i) wyuczony zawód?

- ☐ tak (jaki?) .....
☐ nie

9. Czy w swoim życiu po zakończeniu nauki podejmował(a) Pan(i) jakąś pracę zawodową, tzn. czy był(a) Pan(i) gdzieś zatrudniony(a)?

- ☐ tak ☐ nie → *proszę przejść do pytania 11*

10. Ile lat łącznie przepracował(a) Pan(i) w swoim życiu (doświadczenie zawodowe mierzone w latach)?

- ☐ poniżej 1 roku
☐ 1 – 5 lat
☐ 6 – 10 lat
☐ 10 – 20 lat
☐ powyżej 20 lat

11. Jak długo pozostaje Pan(i) osobą bezrobotną od ostatniego okresu zatrudnienia (w przypadku absolwentów od momentu ukończenia szkoły)?

- ☐ poniżej 6 miesięcy
☐ 6 miesięcy – 1 rok
☐ 1 – 2 lata
☐ 2 – 5 lat
☐ powyżej 5 lat

12. Czy zdarzyło się Panu(i) pracować bez umowy („na czarno”)?

- ☐ tak ☐ nie → *proszę przejść do pytania 15*

13. Jak długo pracował(a) Pan(i) bez umowy („na czarno”)?

- ☐ poniżej 3 miesięcy
☐ 3 miesiące – 1 rok
☐ 1 – 2 lata
☐ powyżej 2 lat

14. Czy był(a) Pan(i) w tym czasie zarejestrowany(a) w Urzędzie Pracy?

☐ tak☐ nie**III. OCENA RYNKU PRACY I WŁASNYCH UMIEJĘTNOŚCI****15. Jakie posiada Pan(i) umiejętności ułatwiające poruszanie się na rynku pracy:***(Proszę zaznaczyć wszystkie warianty odpowiadające Pana(i) umiejętnościom)*☐ potrafię napisać CV☐ potrafię napisać list motywacyjny☐ potrafię zaprezentować pracodawcy moje atuty jako pracownika**16. Jakie bariery związane z ofertą i oczekiwaniami ze strony pracodawców utrudniają Panu(i) znalezienie pracy?***(Można zaznaczyć kilka odpowiedzi)*☐ brak ofert pracy☐ brak doświadczenia zawodowego☐ brak umiejętności zawodowych oczekiwanych przez pracodawców☐ brak pracy o odpowiednim wynagrodzeniu☐ wiek☐ wysokie koszty związane z poszukiwaniem pracy☐ trudności z dotarciem do miejsca, w którym mógłbym(-ogłabym) pracować☐ inne (jakie?) .....**17. Jakie bariery osobiste utrudniają Pan(i) poszukiwanie pracy?***(Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, z którymi Pan(-i) się identyfikuje)*☐ nie szukam pracy zbyt intensywnie☐ brakuje mi motywacji do podjęcia pracy☐ nie bardzo wierzę w siebie i w swoje umiejętności☐ mam wysokie wymagania względem potencjalnych pracodawców☐ nie jestem gotowy(-a) do zmian w swoim życiu niezbędnych do podjęcia pracy (dojazd do innej miejscowości, zmiana miejsca zamieszkania, wyjazd za granicę itp.)☐ nie umiem szukać pracy☐ szukam pracy tylko w swoim zawodzie☐ interesuje mnie tylko etat☐ opieka nad dziećmi☐ opieka nad osobą zależną (inną niż dzieci)☐ problemy zdrowotne☐ problemy z uzależnieniem☐ niepełnosprawność☐ inne (jakie?) .....**18. Jakie posiada Pan(i) kwalifikacje oprócz wykształcenia:***(Proszę zaznaczyć wszystkie warianty odpowiadające Pana(i) kwalifikacjom)*☐ prawo jazdy kat. B☐ prawo jazdy innej kategorii (jakiej?) .....☐ kurs komputerowy☐ kurs językowy☐ inne (jakie?) .....**19. Jaki zna Pan(i) język obcy?**

język angielski

☐ biegle☐ średnio☐ słabo

język rosyjski

☐ biegle   ☐ średnio   ☐ słabo

język niemiecki

☐ biegle   ☐ średnio   ☐ słabo

☐ język .....

☐ biegle   ☐ średnio   ☐ słabo

☐ język .....

☐ biegle   ☐ średnio   ☐ słabo

☐ nie znam języków obcych

20. Czy potrafi Pan(i) obsługiwać komputer?

☐ tak   ☐ nie → *proszę przejść do pytania 22*

21. W jakim stopniu potrafi Pan(i) obsługiwać komputer?

(Proszę zaznaczyć wszystko to, co potrafi Pan(i) zrobić na komputerze)

☐ potrafię posługiwać się podstawowym pakietem biurowym (np. Word, Excel, PowerPoint)

☐ potrafię korzystać z Internetu, wysłać pocztę e-mail

☐ znam obsługę programów graficznych lub dźwiękowych

☐ jestem zaawansowanym użytkownikiem (np. Access, system Linux, obsługa sieci, bazy danych)

22. Jak ocenia Pan(i) swoje własne kwalifikacje i umiejętności zawodowe na tle rynku pracy?

☐ wysoko

☐ średnio

☐ nisko

IV. AKTYWNOŚĆ I OCZEKIWANIA

23. Czy odczuwa Pan(i) potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych?

☐ tak   ☐ nie → *proszę przejść do pytania 25*

24. W jaki sposób chciał(a)by Pan(i) podnieść swoje kwalifikacje?

☐ podjęcie dalszej nauki

☐ skorzystanie ze szkolenia (kursu), jakiego?.....

☐ w inny sposób (jaki?).....

25. Czy przyjąłby(ęłaby) Pan(i) każdą pracę, jeśli tylko pracodawca byłby gotów na zatrudnienie?

☐ tak

☐ nie

26. W jaki sposób poszukuje Pan(i) pracy. *(Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, które odpowiadają Pana(i) sposobom poszukiwania pracy)*

☐ przeglądam i odpowiadam na oferty pracy z Powiatowego Urzędu Pracy

☐ szukam pracy przez przyjaciół i znajomych

☐ śledzę ogłoszenia w mediach i wysyłam swoje dokumenty (CV i list motywacyjny) do różnych firm

☐ osobiście chodzę i dowiaduję się u pracodawców

☐ umieszczam w prasie bądź w Internecie swoje ogłoszenie

☐ inny sposób (jaki?) .....

27. Jak Pan(i) określi swój sposób poszukiwania pracy?

- ☐ poszukuję pracy aktywnie (przeznaczam na to prawie każdy dzień)
- ☐ dość aktywnie poszukuję pracy (przeznaczam na to co najmniej 2 dni w tygodniu)
- ☐ niezbyt aktywnie poszukuję pracy (sprawdzam oferty kilka razy w miesiącu)
- ☐ prawie w ogóle nie poszukuję pracy

28. Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia?

(Proszę zaznaczyć po 1 odpowiedzi z każdego podpunktu)

A. forma zatrudnienia (na jaką formę umowy podjąłby(ęłaby) Pan(i) pracę najchętniej?)

- ☐ umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło
- ☐ samozatrudnienie
- ☐ praca nieformalna, bez umowy

B. odległość (ile km był(a)by Pan(i) gotowy(a) dojeżdżać do pracy?)

- ☐ do 5 km
- ☐ 5 – 10 km
- ☐ 11 – 30 km
- ☐ 31 – 50 km
- ☐ powyżej 50 km

29. Gdyby pojawiła się możliwość podjęcia pracy, to czy zdecydował(a)by się Pan(i):**A. odbyć serię szkoleń przysposabiających do nowego zajęcia**

- ☐ tak ☐ nie

B. całkowicie przekwalifikować – zmienić zawód na inny

- ☐ tak ☐ nie

C. przeprowadzić się w inne miejsce zamieszkania czasowo

- ☐ tak ☐ nie

D. przeprowadzić się w inne miejsce zamieszkania na stałe

- ☐ tak ☐ nie

E. przeprowadzić się za granicę czasowo

- ☐ tak ☐ nie

F. przeprowadzić się za granicę na stałe

- ☐ tak ☐ nie

30. Gdyby w tej chwili miał(a) Pan(i) możliwość wyboru zawodu, przekwalifikowania się, przeszkolenia – to jaki zawód by Pan(i) wybrał(a)?

.....

.....

31. Gdyby otrzymał(a) Pan(i) propozycję pracy, to jakiej wysokości powinna być w przybliżeniu minimalna miesięczna płaca, aby Pan(i) ją podjął(ęła)?

.....zł (netto, „na rękę”)

32. Czy w okresie ostatnich 2-3 lat otrzymał(a) Pan(i) ofertę pracy z Powiatowego Urzędu Pracy?

- ☐ tak ☐ nie → proszę przejść do pytania 34

33. Czy zdarzyło się Panu(i) nie przyjąć propozycji pracy, którą Pan(i) otrzymał(a) z Powiatowego Urzędu Pracy?

- ☐ tak (dlaczego?) .....
- ☐ nie

34. Czy rozważa Pan(i) możliwość założenia własnej działalności gospodarczej?

- ☐ tak ☐ nie → *proszę przejść do pytania 36*

35. Jaka konkretnie byłaby to działalność – co chciał(a)by Pan(i) robić?

.....

.....

36. Czy w ciągu najbliższego roku zamierza Pan(i) wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy?

- ☐ tak, zamierzam wyjechać na stałe
- ☐ tak, zamierzam wyjechać do pracy sezonowej
- ☐ nie planuję wyjazdu

V. PROGRAMY

37. Czy zna Pan(i) jakieś programy przeciwdziałania bezrobociu, realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy?

- ☐ tak, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (jakie?)

- ☐ tak, współfinansowane ze środków krajowych (jakie?)

- ☐ nie → *proszę przejść do pytania 41*

38. Czy był(a) Pan(i) uczestni(czką)kiem, któregoś z tych programów?

- ☐ tak (proszę wskazać, w którym(ch)) .....
- ☐ nie

39. Czy Pana(i) udział w którymś z programów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu pomógł zdobyć wiedzę i umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy?

- ☐ zdecydowanie tak
- ☐ raczej tak
- ☐ raczej nie
- ☐ zdecydowanie nie

40. Jaka wiedzę i praktyczne umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy zdobył(a) Pan(i) dzięki udziałowi w programie?

- ☐ nową wiedzę przydatną w określonym zawodzie
- ☐ zorientowałem(am) się jakiego rodzaju pracę mogę podjąć
- ☐ zdobyłem(am) doświadczenie zawodowe
- ☐ zdobyłem(am) nowe umiejętności przydatne w różnych zawodach (np. obsługa komputera, język obcy)
- ☐ zdobyłem(am) umiejętności związane z poszukiwaniem pracy (np. pisanie życiorysu)
- ☐ zorientowałem(am) się w jakich kierunkach mogę dalej się kształcić
- ☐ zdobyłem(am) nowe kontakty i znajomości, przydatne w poszukiwaniu pracy
- ☐ inne (jakie?) .....

VI. OCENA PRACY URZĘDU

41. Czy Pana(i) zdaniem pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy zależy na tym, aby pomóc bezrobotnym?

- ☐ zdecydowanie tak
☐ raczej tak
☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie

42. Jak ocenia Pan(i) kompetencje urzędników Powiatowego Urzędu Pracy w skali 1– 5?

(1 – niekompetentni, 5 – kompetentni)

- ☐ - 1   ☐ - 2   ☐ - 3   ☐ - 4   ☐ - 5

43. Jak ocenia Pan(i) urzędników Powiatowego Urzędu Pracy pod względem życzliwości w stosunku do klienta w skali 1–5?

(1 – nieżyczliwi, 5 – życzliwi)

- ☐ - 1   ☐ - 2   ☐ - 3   ☐ - 4   ☐ - 5